

CHRONICON
ORIENTALE.

CHRONICON
ORIENTALE,

Nunc primùm Latinitate donatum

AB ABRAHAMO ECCHELLENSI

SYRO MARONITA E LIBANO,

Linguarum Syriacæ, & Arabicæ in alma Parisiensium Academia Professore Regio, ac Interprete.

Cui accessit eiusdem Supplementum Historiæ Orientalis.

PARISIIS,
E TYPOGRAPHIA REGIA.

M. DC. LI.

ILLVSTRISSIMO,
EXCELLENTISSIMOQVE VIRO
D. D.
PETRO
SEGVIERIO,
FRANCIÆ
CANCELLARIO,
AC
LITERATORVM PARENTI
OPTIMO.

RODIT in lucem tandem, VIR ILLVSTRISSIME atque EXCELLENTISSIME, Chronicon hocce noſtrum Orientale cum Hiſtoria Arabum, ſed

vix perductum ad exitum exitium offendet, nisi tuæ dignitatis, & amplitudinis suscipiatur patrocinio. Prodit, inquam, in lucem Chronicon illud, quod ex Arabia tuus erga Orientalium literarum summus euocauit amor, & Latinum vt fieret, prouocauit par liberalitas, authoritas impulit. Ex quo sub alterius nomine, & auspiciis prodire, nec potuit, nec debuit; cum Arabicum tui sit iuris, versionem Latinam tot redemeris beneficiis, authoremque demum tot officiis obstrinxeris, vt nihil non tuum esse constet. Hæc autem omnia tibi surripere, aut obliuioni tradere, non nisi cum maxima ingrati animi nota possunt, quod ab ingenui hominis longe absit conditione. Non enim sum ex eorum numero, qui secundam sequuntur fortunam, aduersæ verò vnà aduersantur, nouorum

patronorum expiſcantes gratiam, cum populari aura, & antiquorum diſpendio aliam & aliam ſibi conciliantes, ac ſecundis ſemper vela explicantes ventis. Longe longe abſit improbum huiuſmodi hominum genus, quos paraſitos verius vocaueris, ex Mecœnatum aulis, ex proborum cœtu. Quod ſane vel barbaris ipſis exoſum valde fuit, vt his verſibus notauit Poëta Arabs,

Si non adeſtis nobis, dum amaris ardent omnia bellis,
Ne adſitis, dum dulcibus fruimur fructibus pacis.

Tuus igitur ſemper ero, vt aliquando fui, quocumque fata vocabunt, quandiu hæc vita manebit. Ideoque non parum mea intereſt, AVGVSTISSIME CANCELLARIE, publice omnibus teſtatum relinquere, quantum ſingulari benignitati tuæ,

beneuolentiæ, ac liberalitati debeam, quemadmodum in perpetuum me debere fatebor. Tot igitur nominibus tibi deuinctus, hoc munusculum, licet exiguum, ac forte barbarum videatur, grati animi mei qualecunque monumentum tibi offero, addico, & consecro. Illud autem, vt serena, qua soles, fronte suscipias, méque in tuo amplecti pergas patrocinio, etiam, atque etiam efflagito, dum ego vicissim Deum Opt. Max. vbicunque terrarum ero, indesinentibus precibus sollicitabo, vt te, VIR ILLVSTRISSIME atque EXCELLENTISSIME, Reipublicæ, Literis, Literatisque quam diutissime seruet incolumem.

Tuus addictissimus, & obsequentissimus seruus,
ABRAHAMVS ECCHELLENSIS.

AD BENEVOLVM

LECTOREM.

FVSIOREM, *quam conceperamus, præfationem de hocce nostro Orientali Chronico, ac eius authore, deque amplissimis in illud Notis, atque Historiæ Orientalis Supplemento, nunc tibi exhibere, beneuole Lector, per temporis angustias, ac nostrum instans in Italiam, quo vocamur, iter, non licet. Quamobrem hæc paucis accipe. Nostrum exemplar anonymum est, at eius authorem fuisse quendam nomine filium Monachi, ex prima parte Chronici Georgij Homaidi planè colligitur. Quoties enim (quod passim facit) hunc laudat, non solum sententia semper eadem est, sed numerata quoque verba. Eum autem fuisse Ægyptium Cophtitam, indicant stilus, numeri, ac Patriar-*

charum Gentis vitæ, quorum pro Dioscoriana secta labores, ac certamina celebrat. Notæ quas in illud adstruximus, differentur quidem ad commodius tempus, quemadmodum & Historiæ Orientalis Supplementum. Quid autem diligentiæ, & laboris in illis Notis concinnandis præstitimus ad varia Hæreticorum nostri temporis explodenda figmenta, ac mendacia ex omnium Orientalium placitis, & consensione, ipsæ Notæ prædicabunt. Interim his, qualiacunque sunt, fruere, atque vale.

INDEX CHRONICI ORIENTALIS.

HISTORIÆ ORIENTALIS
SVPPLEMENTI
CAPITVM INDEX.

HISTORIÆ ARABVM PARS ALTERA, QVÆ EST DE IPSORVM REGIBVS.

In nomine Dei clementiſsimi, miſericordis, Patris, & Filij, & Spiritus ſancti.

CHRONICON ORIENTALE,

IN QVO

PATRIARCHARVM AB ADAMO vſque ad Moyſem, ex Hebraica, & LXX. Editione proponuntur Ætatum Paralleli, & Annorum accuratiſſime notatur differentia.

Agitur deinde de Iudicibus Iſraël, Regibus Iuda, ac decem Tribuum, à Saule vſque ad finem Babylonicæ Captiuitatis.

Necnon de Regibus Chaldæorum, Perſarum, Medorum, Græcorum, Machabæorum, & Herodianorum.

Item de Romanis Imperatoribus poſt Chriſtum Dominum natum, tam Paganis, quàm Chriſtianis, vſque ad Heraclij annum vndecimum.

Tum de Mahometanorum Sectæ exordio, deque illorum Caliphis, tam qui regnarunt in Arabia, quàm in Ægypto, & Babylone, vſque ad annum Hegiræ DCLV.

Necnon de Patriarcharum Alexandrinorum Cophtitarum Hiſtoria à D. Marco Euangeliſta, vſque ad Athanaſium LXXVI.

DE PATRIARCHARVM ÆTATIBVS.

DE ÆTATIBVS PATRIARCHARVM.

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vita eorum secundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ secundùm versionem Abibahri Almontasseri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
I.	ADAM ducentorum & triginta annorum erat cùm genuit Seth : & vixit Adam post hoc septingentis annis; tota itaque vita Adæ fuit nongentorum ac triginta annorum.	230 700 930	230	130 800 930	130	100	100
II.	SETH ducentorum quìnque annorum erat cùm genuit Enos : & vixit post hoc septingentis & septem annis ; tota itaque vita Seth fuit annorum nongentorum duodecim.	205 707 912	435	105 807 912	235	100	200
III.	ENOS centum & nonaginta annorum erat cùm genuit Caïnan : & vixit post hoc septingentis & quindecim annis; tota itaq; vita Enos fuit nongentorum & quinque annorum.	190 715 905	625	90 815 905	325	100	300
IV.	CAINAN centum septuaginta annorũ erat cùm genuit Mahlaël : & vixit post hoc septingentis & quadraginta annis ; tota itaq; vita Caïnan fuit nongentorum & decem annorum.	170 740 910	795	70 840 910	395	100	400
V.	MAHLAEL autem cùm genuit Iared erat centum sexaginta quinque annorum, & vixit post hoc septingentis triginta annis; tota itaque vita Mahlaël fuit octingentorum & nonaginta quinque annorum.	165 730 895	960	65 830 895	460	100	500

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundùm Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Iudæorũ secundùm versionem Abibahri Almontasseri. Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
VI.	IARED centum sexaginta duorum annorum erat cùm genuit Enoch : & vixit post hoc octingentis annis; tota itaque vita Iared fuit nongentorum sexaginta duorum annorum.	162 800 962	1122	162 800 962	622	+	500
VII.	ENOCH erat cùm genuit Matusaleh centum sexaginta quinque annorum : & vixit post hoc ducentis annis; cùm autem eum ad se sustulit Deus viuum, erat trecentorum sexaginta quinque annorum.	165 200 365	1287	65 300 365	687	100	600
VIII.	MATVSALEH centum octoginta septem annorum erat cùm genuit Lamech : & vixit post hoc septingentis octoginta duobus annis; tota itaque vita Matusaleh fuit nongentorum sexaginta nouem annorum.	187 782 969	1474	187 782 969	874	+	600
IX.	LAMECH cùm genuit Noë erat cẽtum octoginta duorum annorum : & vixit post hoc quingẽtis nonaginta quinque annis; tota itaque vita Lamech fuit septingentorum septuaginta septem annorum.	182 595 777	1656	182 595 777	1056	+	600
X.	NOE cùm genuit Sem, Cham, & Iaphet erat quingentorum annorum : & vixit donec venit Diluuium cẽtum annis : vixitque post hoc trecentis quinquaginta annis; totaitaq; vita Noë fuit nõgentorum quinquaginta annorum.	500 100 350 950	2256	500 100 350 950	1656	+	600

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ secundum versionem Abibahri Almontasseri.*			
				Anni eorum.	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XI.	SEM cùm genuit Arphaxad erat centum & duorum annorum: & vixit post hoc quingentis annis; tota itaque vita Sem fuit sexcentorum & duorum annorum.	102 500 602	2258	102 500 602	1658	✚	600
XII.	ARPHAXAD cùm genuit Caïnan erat centum triginta quinque annorum: & vixit post hoc quadringentis triginta annis; tota itaque vita Arphaxad fuit quingentorum & sexaginta quinque annorum.	135 430 565	2393	35 403 438	1693	100	700
XIII.	CAÏNAN cùm genuit Saleh erat centum triginta nouem annorum: & vixit post hoc trecentis triginta annis; tota itaque vita Caïnan fuit quadringentorum sexaginta nouem annorum.	139 330 469	2532	Iudæi abraserunt omninò Cainan ex suis Codicibus.	✚	139	839
XIV.	SALEH cùm genuit Heber erat centum triginta annorum: & vixit post hoc trecentis triginta annis; tota itaque vita Saleh fuit quadringentorum & sexaginta annorum.	130 330 460	2662	30 430 460	1723	100	939
XV.	HEBER cùm genuit Phaleg erat centum triginta quatuor annorum: & vixit post hoc ducentis septuaginta annis; tota itaque vita Heber fuit quadringentorum & quatuor annorum.	134 270 404	2796	34 430 464	1757	100	1039

Numerus.	Nomina Patrum, & Vitæ eorum, secundùm Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Iudæorũ secundùm versionem Abibahri Almontasseri.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XVI.	PHALEG cùm genuit Reü erat centum triginta annorum: & vixit post hoc ducentis nouem annis; tota itaque vita eius fuit trecentorum triginta nouem annorum.	130 209 339	2926	30 209 239	1787	100	1139
XVII.	REV centum triginta duorum annorum erat cùm genuit Sarug: & vixit post hoc ducentis septem annis; tota itaque vita Reü fuit trecentorum triginta nouem annorum.	132 207 339	3058	32 207 239	1819	100	1239
XVIII.	SARVG cùm genuit Nachor erat centum triginta annorum: & vixit post hoc annis ducentis; tota itaque vita Sarug fuit trecentorum triginta annorum.	130 200 330	3188	30 200 230	1849	100	1339
XIX.	NACHOR cùm genuit Tareh erat septuaginta nouem annorum: & vixit post hoc centum viginti duobus annis; tota itaque vita Nachor fuit ducentorum, & vnius anni.	79 122 201	3267	29 119 148	1878	50	1389
XX.	TAREH cùm genuit Abraham erat septuaginta annorum: & vixit post hoc centum triginta quinque annis; tota itaque vita Tareh fuit ducentorum quinque annorum.	70 135 205	3337	70 135 205	1948	+	1389

EX LIBRI GENES. Cap. XII.

DIXIT *autem Deus ad Abram : Egredere de terra tua natiuitatis , & de domo patris tui ad terram quam monſtrabo tibi. Faciamque te in gentem magnam , & extollam te , & benedicam nomini tuo , erisque benedictus ; & benedicam benedicentibus tibi , & maledicam maledicentibus tibi , atque in te benedicentur vniuerſæ nationes terræ. Egreſſus eſt itaque Abram ſicut præceperat ei Deus, & adduxit ſecum Lot filium fratris ſui, & omnem ſuam ſubſtantiam, & animas. Erat autem Abram tunc temporis filius ſeptuaginta quinque annorum , cùm egreſſus eſt de Haran.*

A completis itaque ſeptuaginta quinque annis , ſumendum eſt initium quadringentorum triginta annotum egreſſionis filiorum Iſraël de Ægypto.

GENES. Cap. XV.

Tum dixit Deus Abram : Certò ſcias quòd peregrinum futurum ſit ſemen tuum in terra aliena , & ſubiicient eos , & male facient eis quadringentis annis. Verumtamen ego iudicabo populum illum , qui ſubiicient eos , & affligent ; & egredientur de medio eorum cum ſubſtantia magna. Tu autem effereris ad patres tuos in pace , & ſepelieris in ſenectute optima , ac venerabili.

EXOD. Cap. XII.

Dicitur quoquè in libro ſecundo Legis : *Habitatio autem filiorum Iſraël in terra Ægypti fuit quadringentorum triginta annorum . Itaque poſt quadringentos & triginta annos , hoc eodem die egreſſi ſunt milites Dei de terra Ægypti. Erat autem nox illa ſeruata apud Deum , vt illos educeret de terra Ægypti.* In ea etiam completum eſt tempus quadringentorum triginta annorum , ex quo locutus eſt Deus ad Abram. Anno autem ſeptuageſimo quinto vitæ ſuæ deſcendit Abtam in Ægyptum ptopter penuriam quæ acciderat. In eius quoquè diebus conſtructa eſt Iericho à ſeptem Regibus.

Numerus.	Nomina Patrum, & Vita eorum, ſecundùm Septuaginta.	Anni eorum.	Summa.	Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri.			
				Anni eorum.	Summa.	Defectus.	Summa defectus.
XXI.	ABRAHAM cùm genuit Iſaac centum erat annorum : & vixit poſt hoc ſeptuaginta quinque annis ; tota itaque vita Abrahæ fuit centum ſeptuaginta quinque annorum.	100 75 175	3437	100 75 175	2048	✠	1389
XXII.	ISAAC cùm genuit Iacob ſexaginta erat annorum : & vixit poſt hoc centum viginti annis ; tota itaque vita Iſaac fuit centum octoginta annorum.	60 120 180	3497	85 120 147	2133	✠	1389
XXIII.	IACOB cùm genuit Leui erat octoginra quinque annorum : & vixit poſt hoc ſexaginta duobus annis ; tota itaque vita Iacob fuit centum quadraginta ſeptem annorum.	85 62 147	3582	85 62 147	2218	✠	1389
XXIV.	LEVI cùm genuit Cahat erat quadraginta annorum : & vixit poſt hoc nonaginra ſeptem annis ; tota itaque vita Leui fuit centum triginta ſeptem annorum.	40 97 137	3622	40 97 137	2258	✠	1389
XXV.	CAHAT cùm genuit Amran erat ſexaginta annorum : & vixit poſt hoc ſeptuaginta tribus annis ; tota itaque vita Cahat fuit centum triginta trium annorum.	60 73 133	3682	60 73 133	2318	✠	1389

Numerus.	*Nomina Patrum, & Vitæ eorum, ſecundùm Septuaginta.*	*Anni eorum.*	*Summa.*	*Computus Iudæorũ ſecundùm verſionem Abibahri Almontaſſeri.* *Anni eorum.*	*Summa.*	*Defectus.*	*Summa defectus.*
XXVI.	HAMRAN cùm genuit Moyſen erat octoginta annorum : & vixit poſt hoc quinquaginta ſeptem annis ; tota itaque vita Hamran fuit centum triginta ſeptem annorum.	80 57 137	3762	80 ✠ ✠	✠	Hic eſt finis annorum, quos Iudæi ex vitis Patrũ dempſerunt : atque hinc finem habuit ipſorum computus.	✠
XXVII.	MOYSES cùm allocutus eſt Pharaonem, & eduxit filios Iſraël de Ægypto, erat octoginta annorum, ex quibus quadraginta tranſegit in Ægypto, & alios quadraginta in Madian.	80 ✠ ✠	3842	80 ✠ ✠	✠		✠

DIES, qua præceperat Deus Moyſi, & Aaroni immolare Agnum in terra Ægypti, eâ nocte quâ egreſſi ſunt, fuit feria quarta vigeſima-tertia menſis Barmehati, & decima-nona Martij, & decima-quarta lunæ Niſan, quæ erat luna Di-Alhagia. Erat autem dies iſte in quo ſol ingreſſus eſt primum ſignum Arietis, & eſt initium annorum mundi ; eratque dies ille ſolemnis ac celeberrimus apud Ægyptios; atque ideò præceperat Deus, vt immolarentur animalia, quæ colebant, & aſpergeretur ſanguis eorum ſuper portas filiorum Iſraël. Feriâ autem quintâ ſummo mane egreſſi ſunt filij Iſraël de Ægypto, & completi ſunt quadringenti & triginta illi anni. Moyſi verò, cùm compleuiſſet in deſerto quadraginta annos, dixit Deus : *Aſcende ad montem, & addere populo tuo, & aſſume Ioſuë filium Nun, & conſtitue illum, ipſe enim precedet populum, donec introducat eos in terram promiſſionis, quemadmodum iuraui Patribus eorum Abraham, Iſaac, & Iacob.* Et mortuus eſt Moyſes agens centeſimum vigeſimum annum, nempe ab Orbis conditu anno 3882.

DE

DE IVDICIBVS

FILIORVM ISRAEL.

DE IVDICIBVS FILIORVM ISRAEL.

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XXVIII.	IOSVE filius Nun rexit populum post mortem Moysis Prophetæ triginta & vno anno: Tota autem vita eius fuit centum ac decem annorum.	31	3913
XXIX.	PHINEES filius Eleazari filij Aaron summi Sacerdotis erat cum Iosue filio Nun, proptereáque aliud tempus ipsi non tribuitur.	*	*
XXX.	CHVSAN impius cognomento Rasathaïm Rex Tyri & Sidonis subiecit filios Israël octo annis, quoniam filij Israël mala perpetrarant coram Domino, & coluerant Baalim, & Astaroth Idola, & connubio tradiderant filias, & filios suos gentibus, & adorauerant Deos earum; ideò tradidit eos in manu Chusan, qui oppressit illos.	8	3921
XXXI.	OTHONIEL filius Cenez de Iudicibus filiorum Israël occidit Chusan impium, & rexit eos. Dicitur enim: Et clamauerunt filij Israël ad Deum, & liberauit eos Othoniel filius fratris Caleb, cui opitulatus est Dominus, & factus est Iudex filiis Israël, & occidit Chusan, quieuitque terra à bellis quadraginta annis.	40	3961
XXXII.	EGLON Rex Moab de filiis Lot subiecit eos octodecim annis, quia defuncto Othoniel reuersi sunt filij Israël ad opera sua pessima, ideóque oppressit eos Eglon octodecim annis.	18	3979

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL,* *ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XXXIIII.	AHOD filius Gera fuit Iudex filiorum Israël, dicitur enim: Et clamauerunt ad Dominum, qui suscitauit eis Ahod filium Gera de Tribu Beniamin, qui vtraque manu pro dextra vtebatur, qui, cùm munus obtulisset Eglon, & ingressus esset ad eum, percussit illum gladio ancipiti in ventre, & mortuus est, quem secuti sunt filij Israël, & occiderunt ex Moabitis decem circiter millia virorum, & quieuit terra octoginta annis.	80	4059
XXXIV.	SAMGAR filius Ahod Iudex quoque fuit. Fertur enim in Textu, Ahod interfecto Eglon Iudicem fuisse post illum octoginta annis.	*	*
XXXV.	IABIN Rex Chânaan, & Sisara Dux exercitus eius oppresserunt filios Israël viginti annis; quoniam filij Israël reuersi sunt ad opera sua pessima coram Domino; quamobrem post mortem Ahod tradidit eos Dominus in manus Iabin Regis, qui regnabat in Asor, cuius exercitus Ducis nomen erat Sisara, habebatque nongentos falcatos currus, & subiecit filios Israël viginti annis.	20	4079
XXXVI.	BARAC de Tribu Nephthali, & Debbora quadraginta annis rexerunt filios Israël. Dicitur enim: Erat autem Debbora Prophetissa iudicans filios Israël eo tempore, quæ misit Barac cum decem millibus de filiis Nephthali, & occidit Sisaram.	40	4119
XXXVII.	MADIANITÆ, qui sunt Arabes Hozib, & Zib subiecerunt filios Israël septem annis, quoniam perpetrauerant mala coram Domino, itavt coacti sint fugere in montes, & habitare in speluncis, atque dispergi per varias regiones.	7	4126
XXXVIII.	GEDEON filius Ioas quadraginta annis iudicauit Israël. Hunc Angelus Dei adhortatus est ad saluandum Israël, quamobrem egressus est contra Madianitas, eosque fugauit, itavt posthàc nunquam sint ausi caput attollere. Et quieuit terra à bellis omnibus diebus Gedeonis.	40	4166

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.*	*Anni.*	*Summa.*
XXXIX.	ABIMELECH regnauit ſuper filios Iſraël tribus annis, miſitque Dominus ſpiritum peſſimum ſuper Abimelech, quoniam interfecerat ſeptuaginta fratres ſuos, & vindictam ſumpſit de illo Dominus, ac de habitatoribus Sichem, qui opitulati ſunt ipſi, & fortem præbuerunt illi manum ad hoc; interfecitque illum mulier fragmine molæ, quo percuſſerat illum de mœnibus turris, & fregit caput eius. Qui vocauit Armigerum ſuum, & ait ad eum: Euagina gladium tuum, & occide me, ne fortè dicatur, quòd à fœmina interfectus ſim; qui iuſſa perficiens, interfecit eum. Adeóque euenerunt omnia mala habitatoribus Sichem, & maledicta, quibus maledixit eos Ioatham filius Gedeonis.	3	4169
XL.	THOLA filius Phua patrui Abimelech factus eſt Iudex viginti tribus annis, eratque de Tribu Iſſachar, qui mortuus, & ſepultus eſt in Samir.	23	4192
XLI.	IAIR Galaadites filius Galaad Iudicem egit viginti duobus annis, habebatque triginta filios ſedentes ſuper triginta pullos aſinarum, erantque illi etiam triginta Oppida, qui mortuus, & ſepultus eſt in Camon.	22	4214
XLII.	PHILISTHIIM, & filij Ammon de filiis Lot ſubiecerunt eos octodecim annis; quoniam filij Iſraël reuerſi ſunt ad perpetranda opera peſſima coram Domino, & coluerunt Baalim Idolum, & Aſtaroth relinquentes cultum Domini. Quamobrem accenſus eſt furor Domini contra eos, & tradidit ipſos Philiſtiim, & filiis Ammon octo annis, qui ſubiecerunt eos, & vehementer oppreſſerunt.	18	4232
XLIII.	IEPHTE fuit Iudex ſex annis, immolauitque filiam ſuam Domino ob votum quod vouerat. Decertauit autem Iephte cum filiis Ammon, quos tradidit Deus in manus eius, reportauitque de illis victoriam. Et contenderunt cum illo filij Ephraim dicentes: Cur egreſſus es ad debellandos filios Ammon, nos verò non vocaſti, igitur volumus incendere domum tuam; & congregauit Iephte viros Galaad, & pugnauit contra Ephraim, percuſſitque ex illis quadraginta duo millia.	6	4238

Numerus.	*NOMINA IVDICVM FILIORVM ISRAEL, ex libro Iudicum.*	Anni.	Summa.
XLIV.	APHSAN, qui & Nahſor de Bethlehem fuit Iudex ſeptem annis. Habebat autem triginta filios, & triginta filias, quas emittens foras maritis dedit, & introduxit triginta nurus triginta filiis ſuis, & mortuus eſt, ac ſepultus in Bethlehem.	7	4245
XLV.	AHIALON de Tribu Zabulon fuit Iudex decem annis, & mortuus eſt, ac ſepultus in terra Zabulon.	10	4255
XLVI.	ABDON filius Illel Aphrathæi quadraginta habebat filios, & triginta ex eis nepotes, aſcendentes ſuper ſeptuaginta pullos aſinarum, iudicauit filios Iſraël octo annis: mortuuſque eſt, ac ſepultus in terra Ephraim.	8	4263
XLVII.	PHILISTHIIM ſubiecerunt filios Iſraël quadraginta annis. Erat autem quidam vir de tribu Dan nomine Manue habens vxorem ſterilem, quæ nunquàm pepererat. Cui apparuit Angelus Domini, & dixit: Vtique concipies, & paries filium: caue ergo ne bibas vinum, nec ſiceram, nec immundum quicquam comedas. Cùm verò pepereris puerum, ne radas caput eius nouaculâ, nec tranſeat ſuper caput eius ferrum, quoniam ipſe erit gigas fortiſſimus, & Deus liberabit Iſraël à Philiſthiim per manus eius. Quæ concepit & peperit filium, vocauitque nomen eius Samſon.	40	4303
XLVIII.	SAMSON gigas fuit Iudex viginti annis, eratque gigas fortiſſimus, qui maxillâ aſini occidit mille viros: oppreſſo autem vehementi ſiti erupit aqua de maxilla aſini, bibitque. Vinctus catenis ferreis non ſecus eas rumpebat ac fila telarum.	20	4323
XLIX.	OCTO autem annis remanſerunt filij Iſraël poſt Samſonem abſque Iudice, aut Rectore.	8	4331
L.	HELI ſacerdos rexit filios Iſraël quadraginta annis. Filij autem eius perpetrabant mala coram Domino, ac ſcelera cum mulieribus in ipſo templo committebant: quamobrem ait ipſi Dominus: Loquens locutus ſum, vt tu, & filij tui miniſtrarent in conſpectu meo vſque in ſempiternum, nunc autem abſit hoc à me.	40	4371

Numerus.	NOMINA IVDICVM filiorum Israël.	Anni.	Summa.
LI.	SAMVEL Propheta rexit filios Israël viginti annis; & erat magnus in oculis eorum. Ipse autem vnxit Saül, & Dauid in Reges super filios Israël, & cognouerunt à Dan vsque ad Bersabee, quòd Dominus esset cum Samuele Propheta, & defunctus est, congregatique sunt filij Israël, planxerunt illum, & sepelierunt eum in sepulchro eius in vrbe Ramatha.	20	4391
	DE REGIBVS DVODECIM TRIBVVM.		
LII.	SAVL filius Cis de Tribu Beniamin regnauit super filios Israël quadraginta annis, & est primus Rex qui regnauit super eos. Erant autem Saül isti filij: Ionathas, Iessui, Melchisüa: habebat quoque duas filias: nomen primogenitæ Merob, & nomen minoris Melchal; & nomen vxoris eius Achinoam filiæ Achimaas, & nomen principis militiæ eius Abner filij Ner. Perpetuò autem versatus est in bellis, donec occidit semetipsum.	40	4431
LIII.	DAVID Rex filius Isaï regnauit super filios Israël quadraginta annis, ex quibus septem in Hebron, & triginta tribus Ierusalem. Eius autem gesta notissima sunt in libris Regum. Defunctus est in bona senectute, ac sepultus in ciuitate Dauid.	40	4471
LIV.	SALOMON quadraginta regnauit annis cum quiete & pace, magnumque obtinuit regnum; & erat aurum in diebus eius in manibus plebis instar luti: at argentum nihili habebatur. Nouissimùm verò seduxerunt mulieres cor Salomonis, & irritauit Deum, mortuusque est atque sepultus cum patribus suis.	40	4511

DE REGIBVS IVDA,

ET

DE REGIBVS ISRAEL.

DIVISIO REGNI IVDA, BENIAMIN, ET ISRAEL.

DIVISVM est autem regnum post mortem Salomonis inter Reges Iuda, & Reges Iſraël. Nam Ieroboam filius Nabath Ephrathæus, qui erat filius mulieris viduæ, nomine Saruad, & ſeruus Salomonis, contra quem rebellauerat, cùm egrederetur aliquando de Ieruſalem, occurrit ipſi Ahias Propheta Silonites habens pallium nouum, quod apprehendens Ahias Propheta ſcidit in duodecim partes, & dixit Ieroboam: Tolle ex iſtis decem partes: quoniam ita dicit Dominus Deus Iſraël: Ecce ego auferam regnum de manu Salomonis, & dabo tibi decem Tribus. Porrò vna Tribus remanebit ei, vt ſit lucerna Dauid ſeruo meo coram me in ſempiternum in Ieruſalem. Quod cùm nunciatum eſſet Salomoni, quæſiuit Ieroboam, vt illum interficeret, qui è conſpectu eius fugiens ſe contulit in Ægyptum, & fuit in Ægypto donec nunciata eſt ipſi mors Salomonis, tunc enim reuerſus eſt in Ieruſalem. Populus autem poſt mortem Salomonis congregatus eſt ad Roboam filium eius, & dixit ei: Salomon pater tuus maximoperè nos oppreſſit, quamobrem imminue tu paululùm de iugo eius, erimúſque tibi ſerui. Quibus dixit Roboam: Digitus meus minimus groſſior eſt pollicibus patris mei, quamobrem ſi pater meus durâ ſeruitute vos oppreſſit, ego flagellis vos opprimam. Tunc conclamauit populus: Quæ nobis pars cum Dauid, aut quæ hereditas cum filio Iſaï? Et accitum Ieroboam Regem conſtituerunt, nec ſecutus eſt quiſquam filium Salomonis præter Tribum Iuda ſolùm. Et conflauit Ieroboam duos Vitulos aureos, & poſuit vnum in Bethel, & alterum in Dan; conſtituitque ibi altare ad ſacrificia, & ſacerdotes de extremis populi aſſumpſit Vitulo, conſtituitque diem ſolemnem in medio menſis octaui, ſicuti mos erat in terra Iuda. Hinc poſuimus Reges Iuda ex vna parte, & Reges Iſraël ex altera è regione; ſupputationem verò ſub Regibus Iuda.

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LV.	ROBOAM regnauit super Iuda, cùm quadragesimum primum ageret annum; & regnauit septemdecim annis in Ierusalem. Filij autem Iuda perpetrarunt mala coram Domino, & extruxerunt aras Idolis super excelsos colles, & subter altas arbores, & coinquinati sunt in abominationibus Gentium. Tum defunctus est Roboam, & abiit ad patres suos, sepultusque est in ciuitate Dauid. Ante mortem verò suam coëgit ex Tribu Iuda & Beniamin centum octoginta millia virorum ferentium gladium; egressúsque est ad debellandas reducendasque decem Tribus ad regnum suum; sed prohibente Domino reuersus est.	17	4528
LVI.	ET regnauit ABIAM filius eius post illum anno decimo octauo regni Ieroboam filij Nabath. Et regnauit in Ierusalem tribus annis, & ambulauit in omnibus peccatis patris sui pessimis. Coëgitque quadringenta millia virorum iuuenum contra Ieroboam filium Nabath. Qui Ieroboam ex aduerso coëgit octingenta millia bellatorum strenuorum, & obuiam ipsi ad bellandum egressus est. Quem metuens Abiam reuersus est. Eo tempore construxit Ieroboam Sichem. Rursùs bellum commiserunt, in quo filii Iuda victoriam reportauerunt de filiis Israël, & occiderunt ex illis quingenta millia virorum iuuenum, & diminuti sunt filij Israël, & magnificati sunt filij Iuda. Et mortuus est Abiam, & abiit ad patres suos.	3	4531
LVII.	ET regnauit ASA filius eius post eum quadraginta & vno anno, & rectè ambulauit, ac secundùm iustitiam, sicut Dauid pater eius, & eradicauit omnia Idola, quæ fecerat pater eius, & accepit idolum Maachæ matris suæ, quod colebat, & conscidit illud in frusta, atque combussit in torrente Cedron; & erat cor eius perfectissimum cum Deo Domino suo, quieuitque terra à bellis, habebatque viros sagittarios fortissimos ducenta triginta millia. Egressusque est autem contra illum Zara Indus cum exercitu magno, qui constabat decies centenis millibus, & curribus trecentis. Orauitque Asa coram Domino, & egressus est obuiam Indo, & fudit eum, infinitâ propemodùm occisâ multitudine, & multos captiuos duxit, multáque tulit spolia, quoniam Dominus confregit eos coram ipso. Et mortuus sepultúsque est in ciuitate Dauid.	41	4572

Numerus.	*NOMINA REGVM Israël.*	Anni.
I.	REGNAVIT IEROBOAM, qui est primus Rex Israël, viginti duobus annis, & pessimè se gessit. Et mortuus est postquàm infinita perpetrauit mala, & induxit cultum Idolorum inter filios Israël.	22
II.	NADAB filius Ieroboam regnauit super filios Israël anno secundo regni Abiæ Regis Iuda, quem post annum secundum regni occidit Baasa filius Ahiæ anno tertio regni Abiæ Regis Iuda, & regnauit post illum. Cùm autem obtinuisset regnum occidit vniuersam stirpem Ieroboam, nec quempiam ex illis reliquit, iuxta verbum Domini, quod locutus est per Ahiam Prophetam contra Ieroboam filium Nabath, qui scelera pessima perpetrauit coram Domino.	2
III.	ANNO tertio regni Abiæ Regis Iuda regnauit BAASA filius Ahiæ super vniuersum Israël viginti quatuor annis in Thersa, & scelera perpetrauit, ac pessima opera coram Domino, ambulauitque in via Ieroboam filij Nabath, & peccata ac crimina sequutus est. Et defunctus est Baasa, & abiit ad patres suos, sepultúsque est in Thersa.	24
IV.	EXACTIS triginta & vno annis regni Asæ regis Iuda, regnauit AMRI super filios Israël duodecim annis, ex quibus sex in Thersa, tùm emit montem Samaran à Somer duobus talentis argenti, & ædificauit ibi ciuitatem, & vocauit nomen eius Samariam. Fecit autem malum, & pessimè ambulauit coram Domino in viis Ieroboam filij Nabath. Et mortuus est Amri, & abiit ad patres suos, sepultusque est in Samaria.	12
V.	REGNVM post illum suscepit ACHAB filius eius, tenuitque octodecim annis, perpetrauitque crimina ac mala atrociora iis, quæ perpetrauerat Ieroboam filius Nabath. Insuper vxorem duxit Iezabel, quæ occidit Prophetas Domini. Coluit etiam Idolum, & adorauit illud. Vrbem maledictionis, nempe Iericho, restaurauit.	18
VI.	OCHOZIAS filius eius regnauit post illum super Israël duobus annis, anno decimo septimo regni Iosaphat Regis Iuda, fecitque malum in conspectu Domini ambulans in via Ieroboam filij Nabath, & mortuus est.	2

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LVIII.	IOSAPHAT filius Asę regnum suscepit anno quarto regni Achab Regis Israël, regnauitque annis 25. in Ierusalem, optima opera edens coram Domino; sed Idola, & aras super quibus immolabant extra Domum Dei, non eradicauit. Erant autem duces exercitûs eius Ednas, qui habebat sub se trecenta millia: Iohanan sub quo ducenta octoginta millia: Amasias sub quo ducenta millia: Eliada sub quo ducenta millia: Iozabad sub quo centum octoginta millia, exceptis iis qui erant in vrbibus.	25	4597
LIX.	ANNO quinto regni Ioram filij Achab regis Israël, regnauit IORAM filius Iosaphat super Iuda in Ierusalem octo annis; ambulauitque in viis Regum Israël, quemadmodum ambulauit Achab, & vxorem duxit filiam Achab, ac malum perpetrauit coram Domino. Noluit autem Dominus disperdere Iudam propter Dauid seruum suum, sicut promiserat ei, vt daret lucernam domui eius cunctis diebus. Et mortuus est Ioram, & abiit ad patres suos, & sepultus est in ciuitate Dauid.	8	4605
LX.	ET regnauit OCHOZIAS filius eius pro eo anno vndecimo regni Ioram filij Achab Regis Israël, anno vno in Ierusalem super Iuda, & ambulauit in via Achab, & malum fecit in conspectu Domini, quia filius sororis Achab erat. In hunc insurgens Iehu occidit illum.	1	4606
LXI.	VIDENS autem ATHALIA mater Ochoziæ, quòd filius eius interfectus esset, occidit omnem masculum stirpis regiæ. Soror autem Ochoziæ abscondit Ioas filium eius spatio sex annorum. Post hæc eduxerũt filium Regis, & constituerunt Regem. Quod audiens Athalia ad Domum Domini accurrit, & cùm vidisset Regem stantem, scidit vestimenta sua. Quæ præcipiente Ioiada sacerdote ad portam Equorum educta interficitur ibi.	$6\frac{1}{2}$	$4612\frac{1}{2}$
LXII.	ANNO septimo regni Iehu regnauit IOAS super Ierusalem quadraginta annis, fecitque rectum in conspectu Domini; verumtamen altaria & sacrificia eorum non abstulit. Et conuocauit Ioiadas sacerdos sacerdotes, ac præcepit illis instaurare Domum Domini, & ædificare illam. Quod factum est anno vigesimo-tertio regni Ioas. Surrexerunt autem serui Ioas in eum, & occiderunt, sepultusque est cum patribus suis. Et mortuus est Ioiadas sacerdos centesimum trigesimum agens annum.	40	$4652\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA REGVM Israël.	Anni.
VII.	HVIC suffectus est IORAM frater eius anno decimo-octauo regni Iosaphat Regis Iuda, regnauitque duodecim annis, & fecit malum in conspectu Domini. Hunc sagittâ percussit Iehu inter scapulas, quæ egressa est per pectus eius, statimque corruit, & mortuus est. Anno octauo regni eius sublatus est Elias in cœlum. Et mansit populus vno anno absque Rege.	12
VIII.	IEHV viginti octo annis regnauit in Samaria, occiditque vniuersam Regiam stirpem; interfecit quoque Iezabel, & concidit eam, quam comederunt canes, quemadmodum dixerat Elias Propheta. Achab autem septuaginta filij erant, qui occisi sunt, & capita eorum missa sunt in cophinis. Combussit insuper Baal Idolum, & eius altaria destruxit. Et defunctus est, abiitque ad patres suos, & sepultus est in Samaria.	28
IX.	ET regnauit IOACHAZ filius eius post illum septem-decim annos, & mortuus est, ac sepultus in Samaria, fecitque malum in conspectu Domini, extruxitque altaria Idolis.	17
X.	ET regnauit post illum filius eius IOAS anno trigesimo-septimo regni Ioas Regis Iuda. Regnauit autem sexdecim annis super Israël, fecitque malum coram Domino, nec declinauit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Mortuus est Ioas, abiitque ad patres suos. In diebus eius defunctus est Elisæus Propheta.	16
XI.	QVINDECIM annis ex regno Amasiæ filij Ioas Regis Iuda exactis, regnum obtinuit IEROBOAM filius Ioas super filios Israël in Samaria; & regnauit quadraginta & vno anno, fecitque malum coram Domino, & abiit ad patres suos anno vigesimo-septimo regni Azariæ Regis Iuda. Post eius obitum remansit regnum absque Rege vndecim annis.	41
XII.	ANNO trigesimo-octauo regni Oziæ filij Amasiæ Regis Iuda regnauit ZACHARIAS filius Ieroboam super Israël in Samaria sex mensibus. Perpetrauit autem mala coram Domino, nec declinauit à peccatis Ieroboam filij Nabath. Et interfecit illum Sellum filius Iabes, & regnauit post illum.	$\frac{1}{2}$
XIII.	SELLVM filius Iabes anno trigesimo-nono regni Oziæ regnauit vno mense, & interfecit illum Manahem in Samaria, & regnauit post illum.	1. mense
XIV.	ANNO item trigesimo-nono regni Oziæ Regis Iuda, regnauit MANAHEM super filios Israël in Samaria decem annis, & defunctus est, abiitque ad patres suos.	10

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXIII.	ET regnauit AMASIAS filius eius post illum anno secundo Iehu Regis Israël, regnauitque in Ierusalem 29. annis,& fecit rectum coram Domino. Confirmatus verò in regno occidit seruos suos, qui insurrexerant in patrem suum, illúmque interfeceranr. Expeditionem quoque fecit contra Edom, & interfecir ex illis decem millia. Ipse autem interfectus est à suis militibus, & sepultus in Ierusalem cum patribus suis.	29	4681 $\frac{1}{2}$
LXIV.	REGNAVIT autem post illum OZIAS filius eius 52. annis in Ierusalem, & rectè ambulauit in conspectu Domini. Sed ausus est aliquando ingredi ad altare Dei, cùm non esset sacerdos, quamobrem percussit eum leprâ Deus vsque ad diem sui obitus, & latuit in domo sua, nec apparebat hominibus; constituitque filium suum pro se, vt iudicaret populum. Et defunctus est Ozias, abiitque ad patres suos.	52	4733 $\frac{1}{2}$
LXV.	ANNO secundo Phacee Regis Israël regnauit IOATHAM filius Oziæ super Iuda sexdecim annis in Ierusalem, & ambulauit rectè coram Domino. Bella commisit cum filiis Ammon, & superauit eos, & imposuit illis singulis annis centum talenta argenri, decem millia coros tritici, ac totidem coros hordei. Er defunctus est Ioatham, abiitque ad patres suos.	16	4749 $\frac{1}{2}$
LXVI.	ANNO decimo-septimo regni Phacee filij Romeliæ Regis Israël, regnauit ACHAZ filius Ioatham sexdecim annis in Ierusalem, nec fecit quod placitum erat coram Domino. Insuper filium suum consecrauit Idolis, transferens per ignem. Et mortuus est Achaz, sepultusque cum patribus suis in ciuitate Dauid.	16	4765 $\frac{1}{2}$
LXVII.	ET regnauit EZECHIAS filius eius post eum anno tertio regni Osee Regis Israël, super Iuda viginti-nouem annis, & ambulauit in omnibus secundùm Dauid patrem suum. Confregit statuas Idolorum,& dissipauit excelsa eorum, contriuitque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta: quoniam filij Israël illum coluerant,& vocabant *serpentem suspicionis*. Et auxit illum Deus quindecim annis vitæ, posteà verò mortuus est, & abiit ad patres suos; nec fuit similis illi ex Regibus Iuda neque ante, neque post illum. In diebus eius erat Esaias Propheta.	29	4794 $\frac{1}{2}$

NO-

Numerus.	NOMINA REGVM Israël.	Anni.
XV.	ET regnauit PHACEIA filius eius post illum anno quinquagesimo Oziæ Regis Iuda super Israël in Samaria duobus annis, & interfecit illum Phacee filius Romeliæ.	2
XVI.	EXACTIS regni Oziæ Regis Iuda quinquaginta duobus annis regnauit PHACEE in Samaria viginti annis, & interfecit illum Osee filius Ela anno secundo post mortem Ioatham filij Oziæ, & remanserunt sine Rege decem annis.	20
XVII.	ANNO decimo-quarto regni Achaz Regis Iuda regnauit OSEE filius Ela super filios Israël in Samaria nouem annis, fecitque malum coram Domino. Hic est vltimus Regum Israël, nec fuit illis post eum Rex vsque nunc.	9

HIC est finis Regum Israël, quibuscum deperditæ quoquè sunt decem Tribus vsque ad hanc hominum memoriam, remanseruntque Reges Iuda tantùm. Huius caussa hæc est. Osee, qui postremus est Regum Israël, subiecerat se Salmanasar Regis Assyriorum obedientiæ, & statuta reddebat illi tributa. Post hoc verò pacem iniuit Osee cum Rege Ægypti, eiúsque implorauit opem contra Regem Assyriorum, & eius excussit obedientiam, & pacta fregit. Quamobrem ascendit Rex Assyriorum, & venit in Samariam, eámque obsedit tribus annis, & expugnauit demum illam anno nono Osee, ac captiuas duxit vniuersas decem Tribus in Assyriam, & habitare fecit eas in ciuitatibus Haluan, & Asphahan, & Medorum, nec reuersi sunt vsque ad hunc diem. Et congregauit Rex Assyriorum gentes de Cutha, & de Emath, & de Sapharuaim, & collocauit eas in Samaria, & ciuitatibus eius; & isti sunt, quos nunc vocamus Samaritanos. Cúmque ibi habitare cœpissent, non timebant Dominum, quamobrem immisit in eos leones, qui dilacerarunt ex ipsis quamplures. Et annunciauerunt hoc Regi Assyriorum, qui præcepit, vt mitteretur ad eos aliquis sacerdotum, qui ex Samaria captiui ducti erant, vt doceret eos cultum Dei terræ, & iudicia eius. Venit igitur ad eos quidam de sacerdotibus, & habitauit in Bethel, & docuit eos cultum Domini, & legem eius; adorabantque Deum, ac Idola quoque sua.

Ezechias autem Rex Iuda fecit quod optimum erat in conspectu Domini, quemadmodum fecerat Dauid pater eius, deleuitque Idola, eorum euertens altaria, & contriuit quoque serpentem æneum, quem fecerat Moyses Propheta in deserto, quoniam filij Israël seducti sunt post illum, & coluerunt, appellantes nomen eius *serpentem suspicionis*. Et timuit Ezechias Dominum confugiens ad illum, nec fuit in Regibus Iuda similis ipsi, neque ante, neque post, eratque Dominus cum illo, & in cunctis ad quæ procedebat, ferebat ipsi opem. Rebellauit quoque contra Regem Assyriorum, & non seruiuit ei. In fugam vertit Philistæos, & eorum deuastauit vrbes.

Anno decimo-quarto regni Ezechiæ aſcendit Sennacherib Rex Aſſyriorum ad vniuerſas ciuitates Iuda munitas, & obſedit eas. Tunc miſit Ezechias Rex Iuda ad Regem Aſſyriorum nuncios, & ait illi: Recede à me, & ne inferas mihi malum, & ego quicquid impoſueris mihi tributi ad te feram. Indixit itaque Rex Aſſyriorum Ezechiæ Regi Iuda trecenta talenta argenti, & triginta talenta auri. Miſitque ad illum Ezechias quicquid repertum fuit in Domo Domini eo tempore. Rursùs miſit Rex Aſſyriorum aduersùs Ezechiam Regem in Ieruſalem ingentem exercitum; ſtetitque princeps exercitus, & exclamauit altâ voce ad Iudæos, dicens: Audite ſententiam Regis magni, Regis Aſſyriorum ita dicentis: Ne ſeducat vos Ezechias, non poterit enim vos liberare à manibus meis, nec ponat fiduciam veſtram in Domino, dicatque vobis: Vtique Dominus liberabit nos, & proteget, nec ſuperare nos poterit Rex Aſſyriorum in iſta ciuitate. Quamobrem egredimini ad me, & comedite vnuſquiſque fructum ficus ſuæ, vinearum veſtrarum, & oliuarum, nec decipiat vos Ezechias, dicens: Vtique Dominus liberabit vos. Quiſnam Deorum potuit eruere terram ſuam de manu mea, vt poſſit Dominus eruere Ieruſalem? Quod cùm audiuiſſet Ezechias Rex, ſcidit veſtimenta ſua, & opertus eſt ſacco, ingreſſúſque eſt Domum Domini; & miſit ad Eſaiam Prophetam, dicens: Dies iſte, dies ieiunij eſt. Cui reſpondit: Noli timere verba Regis Aſſyriorum, Ecce ego immittam contra eum ſpiritum, dicit Deus, & reuertetur in regionem ſuam vacuus, ibíque interficietur. Ingruente autem nocte egreſſus eſt angelus Domini, & interfecit de exercitu Regis Aſſyriorum ducenta octoginta quinque millia virorum in ictu oculi. Cæteri celeri fugâ ad ſuam regionem reuerſi ſunt. Contra autem Regem Aſſyriorum inſurrexerunt filij eius, & gladio interemerunt, quemadmodum dixerat Eſaias Propheta.

Numerus.	*NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.*	*Anni.*	*Summa.*
LXVIII.	DEFVNCTO Ezechia, & ad patres suos recepto, regnauit MANASSES filius eius post illum in Ierusalem 55. annis, & incubuit pessimis operibus, fecitque malum in conspectu Domini, & coinquinatus est in abominationibus Gentium, & erexit aras Idolis, quas destruxerat pater eius, & adorauit militiam cœli atque coluit. Optimos quosq; interfecit, & effudit sanguinem innocẽtem, impleuitq; Ierusalem sanguine Sanctorum. Et quidem ea perpetrauit, quæ nec Amorrhæi. Quamobrem dixit Dominus per Prophetas seruos suos: Quoniam Manasses præuaricatus est, & perpetrauit opera huiusmodi, excitans peccatum Iuda, ita dicit Dominus Deus Israël: Ecce ego inducam mala super Iuda, & Ierusalem, vt quicunque illa audierit, tinniant ambæ aures eius à timore: & immittam super Ierusalem, quæ immisi super Samariam, & appendam illis pondus, quod appendi domui Achab, & delebo reliquias hereditatis meæ, tradamque illos in manus inimicorum suorum. Et defunctus est Manasses, & abiit ad patres suos.	55	$4849\frac{1}{2}$
LXIX.	ET regnauit AMON filius eius post eum duobus annis, & fecit iuxta opera patris sui pessima. Contra quem insurgentes serui sui occiderunt illum in domo sua, & congregatus populus interfecit eos, qui Regem occiderant, & sepelierunt illum cum patribus suis.	2	$4851\frac{1}{2}$
LXX.	ET regnauit IOSIAS filius eius post illum triginta & vno anno in Ierusalem, fecitque bonum, & rectè ambulauit coram Domino iuxta omnia, quæ fecit Dauid pater eius. In diebus eius reperit Helcias sacerdos vnum librum de libris Legis, quem obtulit Regi. Qui ascendit ad Domum Domini cum omni populo Iuda, & lectus est coram eis liber. Post quod collegit Idola, altaria, & vasa eorum, & combussit ea omnia extra Ierusalem in valle Cedron. Occidit insuper sacerdotes Idolorum, & eradicauit ea ex omnibus ciuitatibus Iuda. Celebrauit etiam anno 18. sui regni Phase solemnissimum Domino in Ierusalem; veruntamen iram suam non auertit Deus à Iuda, neque placatus est ipsis, propter irritationes, quibus prouocauerat eum Manasses operibus suis pessimis. Ascendit itaque Pharao Claudus, egressúsque est Iosias ad pugnandum cum illo, qui sagittà percussus interiit, & portauerunt eum serui eius mortuum, & sepelierunt cum patribus eius.	31	$4882\frac{1}{2}$

Numerus.	NOMINA REGUM IVDA, & Beniamin.	Anni.	Summa.
LXXI.	POPVLVS autem tulit IOACHAZ filium eius, & constituerunt eum sibi Regem pro patre; qui regnauit tribus mensibus in Ierusalem, fecitque malum coram Domino, sicut Manasses, & veniens Pharao Claudus transtulit illum in Ægyptum captiuum, indixitque populo terræ tributum centum talenta argenti, & decem talenta auri, mortuúsque est Ioachaz in Ægypto.	menses 3	4882 menses 9
LXXII.	ET constituit Pharao Nechao, siue Claudus ELIACIM fratrem Ioachaz filium Iosiæ Regem, vocauitque nomen eius IOAKIM, regnauitque vndecim annis, & fecit malum coram Domino, ac pessimè se gessit, sicut Manasses auus eius. In diebus eius ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Ierusalem, & præstitit ei obedientiam Ioakim tribus annis, tum rebellauit. Quamobrem reuersus Nabuchodonosor Rex Babylonis, vinxit eum catenis, & adduxit in Babylonem cum omnibus vasis Domûs.	11	4893 menses 9
LXXIII.	ET regnauit IOACHIN post illum tribus mensibus, & fecit malum coram Domino. Eo tempore ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis in Ierusalem, & obsedit eam, atque in angustiam redegit. Egressúsque est Ioachin Rex Iuda ad Nabuchodonosor cum seruis suis, & principibus, & conduxit eum Rex Babylonis anno octauo regni sui. Et protulit ex Ierusalem quicquid erat in domibus Regis, & in thesauris Domûs Domini. Captiuos quoque duxit omnes habitatores Ierusalem, & vniuersos principes, ac fortes exercitûs, qui in ea erant, & captiuos duxit decem millia virorum, & omnem artificem, & clusorem, nec reliquit quempiam in terra illa, exceptis pauperibus populi.	menses 3	4894

Numerus.	NOMINA REGVM IVDA, & Beniamin.	Anni.	Summa.
LXXIV.	ET constituit Rex Babylonis pro Ioachin MATTHANIAM patruum eius, & vocauit nomen illius SEDECIAM, qui regnauit in Ierusalem vndecim annis. Rex verò Babylonis captiuum duxit Ioachin, & vna cum illo Danielem Prophetam, & tres pueros, Ananiam, Azariam, & Misaëlem. Sedecias autem rebellauit contra Regem Babylonis, & noluit ampliùs præstare ipsi obedientiam. Quamobrem ascendit Nabuchodonosor Rex Babylonis cum ducibus, & exercitibus suis in Ierusalem, & obsedit eam anno vndecimo regni Sedeciæ; quem captum adduxerunt ad Regem Babylonis. Qui eruit oculos eius, & catenis vinxit illum, ac filios suos coram ipso mactauit, & adduxit in Babylonem. Posteà veniens Nabuzardan combussit Domum Domini, & domum Regis, & reliquam vrbem depopulatus est, & captiuos duxit, relictis tantùm pauperibus terræ, vt vineas colerent, & exercerent agriculturam. Et accepit aurum, argentum, & æs, misitque in Babylonem. Apprehensum quoque Saraïam summum sacerdotem, & Sophoniam sacerdotem secundum, misit ad Regem Babylonis; Percussitque eos, & interfecit. Nec regnauit amplius Sedecias post captiuitatem, iuxta verbum Ieremiæ Prophetæ. Dies, quâ incensa est Domus Domini, & in captiuitatem ducti sunt filij Iuda, erat dies Martis, nona Lunæ Augusti, qui est mensis quintus Hebræorum, qui respondet decimo-sexto mensis Mesræ, anno quater millesimo nongentesimo-quinto, qui est nonus mensis Dil-haggia.	11	4905

DE REGIBVS,
POST
CAPTIVITATEM.

DE REGIBVS POST CAPTIVITATEM.

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXV.	SCRIPTVM est in fine Prophetiæ Ieremiæ Prophetæ ita: Cùm esset in anno trigesimo-septimo transmigrationis Ioachin Regis Iuda, mense duodecimo, vigesima-quintâ mensis, eleuauit Euilmerodach Rex Babylonis ipso anno regni sui, Ioachin Regem Iuda, & eduxit eum de domo carceris. Et loquutus est cum eo bona, & posuit thronum eius super thronos eorum, qui secum erant. Et mutauit vestimenta carceris eius, & comedebat cum eo cibum semper cunctis diebus vitæ suæ. Fuit autem eius transmigratio ante vniuersalem Captiuitatem vndecim annis; quos si addemus annis captiuitatis Nabuchodonosor, qui sunt viginti-sex, summa erit triginta-septem annorum, quibus exactis exordium sumpsit regnum Euilmerodach filij Nabuchodonosor, atque ita vera habebitur eius annorum ratio. Itaque Nabuchodonosor Rex Babylonis regnum obtinuit ante captiuitatem viginti-sex annos, & post illam nouem ac decem.	26	4931
LXXVI.	EVILMERODACH filius Nabuchodonosor Regis regnauit viginti-tribus annis.	23	4954

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXVII.	TEMPORIS regni BALTASSAR rationem ad verum calculum reducere non potuimus ob diuersitatem, quæ est inter Chronographos; tantùm habemus quod dicit Daniel Propheta, nempe Baltassar Regem Babylonis fecisse grande conuiuium optimatibus suis post victoriam reportatam de Dario Medo, & Cyro Persa, in quo afferri iussit vasa Domûs Domini, quæ asportauerat Nabuchodonosor auus eius, & bibit in eis ipse, & vxores eius, concubinæ, ac optimates regni. Statimque apparuit Manus scribens in muro characteres, quos nemo interpretari potuit, nisi Daniel Propheta. Scriptura autem eiusmodi erat: *numerauit, appendit, diuisit*. Quæ ita Daniel Regi interpretatus est: *numerauit*, nempe Deus numerauit regnum tuum, & compleuit illud: *appendit*, nempe Deus appendit te, & inuenit mancum: *diuisit*, nempe diuisum est regnum tuum, & datum est Medis, & Persis. Eâdem nocte interfectus est Baltassar, & translatum est regnum ad Darium Medum annos natum septuaginta-duos.	20	4974
LXXVIII.	DARIVS filius Assueri de stirpe Medorum obtinuit regnum Chaldæorum anno vno.	1	4975
LXXIX.	ERAT autem CYRVS Persa cum Dario Medo cùm interfectus est Baltassar, & expugnauerunt ambo Babylonem, sorte autem missâ contigit Babylon Dario, Cyro verò eius territorium. Cyrus autem vouerat, se remissurum captiuitatem Iudæorum, atque ædificaturum illis Templum, si regnum Babylonis obtineret aliquando. Defuncto Dario, & Rege constituto Cyro, completi sunt septuaginta anni. Itaque dimisit Captiuitatem anno primo sui regni, & Templum extruxit. Dicit quippe Esdras sacerdos: Anno secundo aduentûs eorum ad Domum Dei in Ierusalem mense secundo, cœperunt Zorobabel filius Salathiel, & Iosue filius Iosedec, & fratres eorum sacerdotes, & fundamentum iecerunt Templi Dei. Completumque est ædificium die tertiâ mensis Adar, anno tertio regni Darij regis Persarum. Solitus enim mos est, vt defuncto Rege Æra ab eius morte sumatur, vti est Æra Alexandri, Æra Diocletiani, & eiusmodi.	3	4978

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
LXXX.	CAMBYSES filius Cyri regnauit annis quinque, & est Nabuchodonosor secundus, cuius meminit Ptolomæus in libro Almagesti, eiusque Ærâ vsus est.	5	4983
LXXXI.	DE quatuor Regibus, quorum singuli DARIVS vocabantur, prophetauit Daniel Propheta, eorúmque meminit dicens: In anno primo Darij Medi, tres Reges stabunt in Perside, & quartus ditabitur opibus nimiis super omnes, & cùm roboratus fuerit in sua regione, concitabit omnes aduersùm regna Græcorum. Primus est Darius Medus, qui regnauit sub regno Chaldæorum, reliqui tres sunt Reges Persarum.	30	5013
LXXXII.	SAMARDIVS Magus, in cuius diebus Magorum religio emersit, fuitque primus Rex ex Magis, regnauit anno vno.	1	5014
LXXXIII.	ASSVERVS, cuius à consiliis Aman erat, maritus Estheris Iudææ neptis Mardochæi, viginti regnauit annis. Sub eo interitum Iudæorum molitus est Aman, verumtamen eos liberauit Deus per manum Estheris Amano deperdito.	20	5034
LXXXIV.	ARTAXERXES filius Assueri, & Estheris Iudææ quadraginta regnauit annis. Huius Esdras pincerna erat. Anno vigesimo eius regni nunciatum est Esdræ, portas Ierusalem incensas fuisse, & murum destructum; qui acceptis à Rege litteris, & omnibus necessariis eò profectus est, eamque restaurauit anno trigesimo-secundo regni Artaxerxis, consummauitque opus spatio duodecim annorum.	40	5074

DIXIT Esdras sacerdos: Et factum est in mense Casleü, anno vigesimo, & ego eram in Susis castro, venit quidam de iis, qui superfuerant è captiuitate Ierusalem nomine Hanani, & dixit mihi: Qui remanserunt in Ciuitate, in afflictione magna sunt, & in opprobrio: at murus Ierusalem dissipatus est, & portæ eius combustæ sunt igni. Cúmque audissem verba huiuscemodi, sedi, & fleui, & luxi, diebus multis ieiunans, & orans coram Deo cœli. Ego autem eram pincerna Regis. Et factum est in mense Nisan anno vigesimo Artaxerxis Regis: Et vinum erat in manibus meis, impleuique calicem vino, & præbui Regi, & placuit illi. Dixitque mihi Rex: Esdra, quare vultus tuus tristis est præter morem, cùm non sis ægrotus? nequaquàm hoc procedit nisi à malis cogitationibus. Et timui à verbis eius, ac dixi: Viuat Rex in æternum: quomodò non mutetur vultus meus, atque alteretur, cùm mœror, & mœstitia insideant in intimo cordis mei, quoniam Ciuitas, in qua sunt sepulchra patrum meorum deserta est, & portæ eius combustæ sunt igni? Et ait mihi Rex: Quid postulas? Et imploraui opem Dei cœli, & dixi: Si rectè videtur Regi mittere me in regionem Iudææ, vt ædificem Ciuitatem, in qua sepulchra sunt patrum meorum. Dixitque mihi Rex, & Regina, quæ sedebat ad latus eius: Vsque ad quod tempus erit iter tuum, & quando reuerteris? Et constitui ei tempus, & placuit apud Regem, & misit me, deditque mihi litteras, vt omnia necessaria ad ædificium Domûs mihi ministrarentur. Ingressusque sum Ierusalem ciuitatem, & dixi populo: Vos videtis afflictionem, in qua versamur, quamobrem venite, & ædificemus muros Ierusalem, & non simus vltra opprobrium. Et indicaui eis manum Dei mei, quòd esset bona mecum, & litteras Regis. Et surrexit Eliasib sacerdos magnus, & fratres eius sacerdotes, & ædificauerunt portam Gregis, & portas eius. Et diuiserunt Ciuitatem, & ædificarunt illam, ac perduximus murum ad vmbilicum.

Factum est autem cùm audissent Sanaballat, & Tobias, & Gentes, ac Ammanitæ, quòd iam excitata essent mœnia, & obducta cicatrix, irati sunt valdè, & decreuerunt inito consilio, vt venirent, & pugnarent contra nos in Ierusalem. Et factum est à die illa, vt quidam nostrûm operi incumberent, & quidam parati essent cum armis, lanceis, scutis, arcubus, & loricis, ita omnes Iudæi parati erant: ædificantium enim vnusquisque gladio erat accinctus. Vigilabamus quoquè noctu, vices excubiarum subeuntes: Interdiu verò vnâ manu faciebamus opus, alterâ verò tenebamus gladium, donec absoluta sunt mœnia Ciuitatis, ac portæ eius, & fores. Factum est autem, cùm nunciatum esset Sanaballat, & Tobiæ, & Gossem Arabi, & cæteris inimicis nostris, quòd ædificassem ego murum, & non esset in ipso residua interruptio, (vsque ad tempus autem illud valuas non posueram in portis) miserunt Sanaballat, & Gossem ad me, dicentes: Veni, & conueniamus simul, & moliebantur, vt facerent mihi malum. Misi ergo ad eos nuncios dicens: Non. Qui miserunt iterùm ad me minitantes, ac dicentes: Tu, & Iudæi cogitatis, ac molimini rebellionem contra Regem, & propterea ædificas Domum hanc, & hunc murum, vt Regem super eos te constituas. Verùm hæc Regi deferentur.

Abſoluta autem ſunt mœnia vigeſimâ-quintâ menſis Aïlul. Anno trigeſimo-ſecundo regni Artaxerxis veni ad Regem, & elapſo anno vno poſtulaui à Rege, & reuerſus ſum Ieruſalem.

Numerus.	*NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM poſt Captiuitatem.*	*Anni.*	*Summa*
LXXXXV.	ARTAXERXES maior regnauit triginta annis.	30	5104
LXXXXVI.	SAADONIVS anno vno.	1	5105
LXXXXVII.	DARIVS ſecundus ſeptem-decim annis.	17	5122
LXXXXVIII.	ARTAXERXES frater Cyri Darij viginti & vno anno.	21	5143
LXXXXIX.	ARTAXERXES, qui & Achos, viginti annis. Is extruxit in Ægypto palatium Sciamhi, ſeu Ceræ, quod illuuioni aquarum obnoxium erat, donec Hamrus filius Alaſi expugnauit Ægyptum, & quòd circa illud tentoria tetendit, petindè Alfoſtat, ſiue Tentotium vſque nunc dictum eſt.	20	5163
XC.	ASIS, cuius tempore extiterunt Plato, & Socrates, vndecim annis.	11	5174
XCI.	DARIVS quartus ex iis, quorum meminit Daniel, vt ſuprà notatum eſt, ſeptem annis. Hunc occidit Alexander, & à Perſis ad Græcos tranſlatum eſt regnum. Ac poſt illum cœpta eſt Æta Alexandrina.	7	5181
XCII.	ALEXANDER filius Philippi Macedonis, qui vocatur *Bicornis*, quoniam obtinuit duo cornua Solis, nempe regnauit ab Oriente ad Occidentem, ſexdecim annis.	16	5197

Numerus.	NOMINA REGVM, ET HISTORIÆ EORVM post Captiuitatem.	Anni.	Summa
XCIII.	PTOLOMÆVS frater Alexandri ſeptem annis.	7	5204
XCIV.	PTOLOMÆVS, qui nominatur & Alexander, viginti & vno anno. Is adduxit ex ſenioribus Iſraël ſeptuaginta duos ſenes, è quibus duo mortui ſunt in itinere, remanſeruntque Septuaginta, qui interpretati ſunt libros Legis, & Prophetarum. Ex horum numero extitit Eleazarus, quem occidit Antiochus, quia noluit adorare Idolum eius. Ex eodem quoquè numero erat Simeon Sacerdos, qui portauit Dominum ſuper brachia ſua.	21	5225
XCV.	PTOLOMÆVS cognomento Λαγὸς, ſeu Lepus, viginti-nouem annis.	29	5254
XCVI.	PTOLOMÆVS cognomento Philadelphus viginti-ſex annis.	26	5280
XCVII.	PTOLOMÆVS cognomento Euergetes viginti-quinque annis.	25	5305
XCVIII.	PTOLOMÆVS cognomento Philopator ſeptem-decim annis.	17	5322

HISTORIA

MACHABÆORVM,

ID EST,

MŒRENTIVM.

HISTORIA
MACHABÆORVM,
ID EST MOERENTIVM.

ERAT inter Iudæos vir quidam nomine Mathathias filius Ioannis filij Simeonis Sacerdotis ex filiis Ioarib cognomento Hasmonæus, ipseque erat summus Sacerdos, & rector populi, habebatquè quinque filios. In eius diebus misit Antiochus Epiphanes filius Antiochi maioris Rex Antiochiæ exercitum in Domum sanctam, eámque dolo obtinuit, & contaminauit Templum suis Idolis, coëgitque filios Israël ad ea colenda. Occiditque Eleazarum sacerdotem, & septem fratres cum matre, quòd ipsi nequaquàm assentiri voluissent, vt colerent Idola; hoc autem fuit anno decimo-nono Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes. Eodem anno defunctus est Mathathias sacerdos. Erat autem Mathathias filius Ioannis vir optimus, fugitque ad quemdam montium, & moratus est ibi cum quibusdam Iudæis. Qui cùm audisset afflictionem, quam suæ genti intulerant Græci, ægerrimè id tulit, & maximo affectus est dolore, ac mœrore, zelatúsque est Deo, Sanctuario eius, & Genti suæ. Cúmque recessisset Antiochus à Domo sancta, misit Mathathias Iudam filium suum clam ad ciuitates Iuda, præcipiens eis zelari Deo. Et surrexerunt ex eis quotquot strenui erant, ac fortes, & religionis calore concitati, conuenitque ad illum populus multus. Qui cùm vidisset aliquando Iudæum quemdam immolantem suem super altare, quod extruxerant Græci Idolo Regis, impetum fecit in illum Iudæum, & gladio amputauit collum eius. Tum occidit ducem, qui præerat sacrificiis. Quod videntes socij Mathathiæ animo assumpto irruerunt in exercitum Græcorum, è quibus, Deo adiuuante, plures trucidarunt, fugientes verò insecutus est Mathathias cum sociis, & interfecerunt ad vltimum, defeceruntque à Græcis. Quod audientes Iudæi ad illum turmatim accurrerunt.

Instante obitu vocauit Mathathias filios suos, qui erant quinque, commendauitque ipsis quid agendum erat. Eo defuncto fecerunt filij eius iuxta ipsius præceptum, & præfecerunt sibi fratrem suum Iudam. Quod cùm nunciatum esset Antiocho, eò misit tres duces cum tribus fortissimis exercitibus, & præcepit eis, vt penitùs deperderent Iudæos. Quod cùm delatum esset Iudæ, & senioribus Iudæorum, conuenerunt ad Domum Dei, ieiunauerunt, ciliciis sese induerunt, & strauerunt cinerem. Absolutis orationibus, & precibus, præcepit Iudas sacerdotibus, vt buccinis Sanctuarij occinerent: quo facto impetum fecerunt in eos, ac Deo adiuuante, trucidarunt ex illis quamplures, & reliqui in fugam versi sunt, quos sequentes Iudas, & socij occiderunt, acceperúntque eorum spolia. Antiochum verò vehementissimo morbo percussit Deus, quo mortuus est, & regnauit post illum filius eius Eupator, qui & Antiochus vocatus est à nomine patris sui. Iudas autem filius Mathathiæ, & Iudæi purificauerunt Sanctuarium, & nouum condentes altare, imposuerunt suprà illud ligna, & sacrificia, tum orantes Deum deprecati sunt, vt mitteret ignem super altare; & apparuit ignis, combussitque ligna, & sacrificia, mansitque in Domo accensus vsque ad destructionem secundam. Fecerunt etiam solemnitatem dedicationis altaris octo diebus, statutúmque id est in singulos sequentes annos. Occidit etiam Iudas Nicanorem ducem Regis Demetrij. Ipsi successit Ionathas frater eius, qui est tertius ex Hasmonæis, postquàm administrauit Principatum septem annis. Quare in vna pagina collocabimus Reges Machabæos, & in altera è regione Reges Græcorum: supputatio verò annorum sub Regibus Græcorum apponetur.

Numerus.	*NOMINA REGVM Machabæorum.*	*Anni.*
I.	MATHATHIAS filius Ioannis de filiis Ioarib sacerdotis cognomento Hasmonæus liberauit Iudæos à iugo Antiochi, regnauitque super eos, & defunctus est anno decimonono regni Ptolomæi, qui cognominatur Epiphanes, & post annum obtinuit regnum Iudas filius eius.	19
II.	IVDAS filius Hasmonæi sacerdotis septem regnauit annis. Eo autem offerente sacrificium, & orante descendit ignis, & combussit illud, nec extinctus est vsque ad destructionem Domûs secundæ.	7
III.	IONATHAN frater eius, & est tertius ex filiis Hasmonæi, regnauit sex mensibus.	menses 6

Numerus.	*NOMINA REGVM* *Græcorum.*	*Anni.*	*Summa*
XCIX.	PTOLOMÆVS cognomento Epiphanes viginti-quatuor annis.	24	5346
C.	PTOLOMÆVS Philometor viginti-quinque annis.	25	5371
CI.	PTOLOMÆVS Euergetes viginti-tribus annis.	23	5394
CII.	PTOLOMÆVS cognomento Soter regnauit viginti annis.	20	5414
CIII.	PTOLOMÆVS Philometor decem annis.	10	5424
CIV.	PTOLOMÆVS Auletes octodecim diebus.	dies 18	*
CV.	PTOLOMÆVS, qui dicitur & Dionysius, regnauit viginti & vno anno.	21	5445
CVI.	CLEOPATRA filia Dionysij regnauit triginta circiter annis. Hæc aquæductum Alexandriæ construxit, & ad eam adduxit aquam dulcem ex flumine Nilo Ægypti. Eadem extruxit Pharum operâ cuiusdam sapientissimi hominis, qui Acaphius nominabatur. Ex triginta autem annis, quibus regnauit, octodecim fuerunt antè imperium Augusti Cæsaris, & postquàm secundò Imperium obtinuit, duodecim.	30	5475

Numerus.	NOMINA REGVM Machabaeorum.	Anni.
IV.	SIMEON frater eius regnauit octo annis, tùm interfecit illum Ptolomæus filius Simeonis, qui dicitur & Hircanus, eius gener.	8
V.	HIRCANVS triginta & vno anno regnauit. Eius tempore destruxit Seleucius filius Antiochi Templum, quod extruxerat Sanaballat in Samaria.	31
VI.	ARISTOBVLVS filius Hircani regnauit vno anno tantùm.	1
VII.	ALEXANDER frater eius regnum obtinuit post illum viginti-septem annis, reliquitque duos filios, Hircanum scilicet, & Aristobulum. In diebus eius Iudæi trifariam dissecti sunt, nempè in Pharisæos, Sadducæos, & Herodianos.	27
VIII.	ET regnauit post illum ALEXANDRA eius vxor nouem annis, & defuncta est. Cùm autem adoleuerint filij eius, constituit Hircanum primogenitum summum sacerdotem, & Aristobulum filium minorem Ducem exercitûs.	9
IX.	REGNVM itaque tradidit (Alexandra) ARISTOBVLO, & summum sacerdotium Hircano, quo contentus fuit, donec dissensiones disseminauit inter eos Antipater parens Herodis Idumæi, & malorum, ac inimicitiarum extitit auctor. Aristobulus itaque administrato Regno tribus annis cum dimidio, captiuus ductus est, atque mortuus.	$3\frac{1}{2}$
X.	ET regnauit HIRCANVS frater eius post illum quadraginta annis. Cùm autem regnum obtinuisset Cæsar Augustus Romæ, misit ad illum Hircanus pretiosissima munera. Quamobrem Antigonus nepos Hircani profectus est ad Regem Persarum auxilia petens contra patruum: & captus est Hircanus, ductúsque ad Regem Persarum, mansitque ibi donec ab Herode Rege accersitus, & dolo interfectus, qui vltimus extitit Rex filiorum Hasmonæi. Iudæi autem constituerant sibi Regem ANTIGONVM, qui vno regnauit anno, tum ab Herode regno spoliatus est.	40

DE

IMPERATORIBVS

ROMANIS,

DEQVE

REGIBVS HERODIANIS.

DE

IMPERATORIBVS ROMANIS, DEQVE REGIBVS HERODIANIS.

Numerus.	NOMINA CÆSARVM IMPERAT. ROMANORVM.	Anni.	Summa
CVII.	AVGVSTVS CÆSAR regnauit quinquaginta ſex annis cum dimidio, ex quibus quatuor cum dimidio antè necem Pompeij Ducis, quod eſt initium regni ſecundi; & donec Cleopatram regno ſpoliauit annis duodecim; & donec Chriſtus Dominus natus eſt, viginti-quinque annis; & poſt Chriſti Domini natiuitatem quindecim annis.	25	5500

IESV CHRISTI NATIVITAS.

NATVS eſt Dominus noſter IESVS CHRISTVS, cui gloria, nocte, quæ præceſſit diem Martis, vigeſima-nona menſis quarti Ægyptiorum, qui eſt Chihac, anno quinquies milleſimo quingenteſimo ab Orbe condito, & eſt decima Lunæ Sciahban menſis Arabum. Quo tempore Herodes profectus eſt in Ægyptum ad Cleopatram, & indè Romam, obtinuitque ab Auguſto Cæſare regnum Iudæorum in Ieruſalem, & conſtitutus eſt dies ille primus regni Herodis, & eſt dies decima-ſeptima menſis Tamuz, ſeu Iulij, qui eſt dies ieiunij. Acceptúmque Antigonum, & catenis vinctum ablegauit in Ægyptum ad Antonium maritum Cleopatræ amicum ſuum, miſitque illi etiam pecuniam rogans, vt Antigonum occideret; quod fecit anno tertio regni Herodis, & eſt item annus tertius regni Antonij mariti Cleopatræ. Siquidem cùm is eam in vxorem duxiſſet, rebellauit contra Auguſtum Cæſarem, qui cum ſuis exercitibus in Ægyptum traiecit, interfecitque Antonium & Cleopatram, & regnum eorum obtinuit. Anno decimo-octauo ſui regni deſtruxit Herodes Templum, illúdque iterùm ædificauit iuxtà formam, quâ extructum erat à Salomone Rege. Natus eſt autem Dominus noſter CHRISTVS anno vigeſimo-quinto regni eius, (Herodis) tùm defunctus eſt quinto die morbi poſt necem Antigoni filij ſui, ſeptuageſimum agens annum. Regnauit autem triginta & vno anno, ex quibus antè Natiuitatem Domini CHRISTI viginti-quinque, & poſt Natiuitatem Domini ſex.

Auguſtus autem Cæſar vnus ex ducibus Senioris, qui Romanam regebat vrbem, ad Occidentales ſubigendas plagas cum exercitibus profectus eſt, dum Pompeius Senioris vicarius in Oriente morabatur. Qui Auguſtus expugnato Occidente Romam reuerſus eſt, eámque domuit Cæſar, Seniore depulſo, & Collegis occiſis. Poſt hæc Cæſari denuntiatum eſt, Pompeium collectis exercitibus ad illum debellandum properare. Verùm prælio commiſſo victoria Cæſari ceſſit interfecto Pompeio; quo facto miſit in Ægyptum Antonium cum Antipatro, qui

eam regionem Cæſari ſubegerunt; & matrimonio copulata eſt Cleopatra Antonio duci exercitûs Cæſaris, deſciuitque à Cæſare. Quamobrem exercituum expeditione factâ perrexit in Ægyptum Auguſtus Cæſar, interfecitque Antonium ſui exercitûs ducem, ſimúlque Cleopatram, & regno ſpoliauit, ac Romana prouincia facta eſt exinde Ægyptus, & Alexandria. Imperauit autem Auguſtus annos quinquaginta ſex cum dimidio: quatuor, ac menſes ſex ab interfecto Seniore cùm collegis (ex quo initium habuit imperium Cæſaris) ad necem Pompeij ducis; & à nece Pompeij ad excidium regni Cleopatræ filiæ Dionyſij duodecim; & ab excidio regni Cleopatræ ad Natiuitatem Domini noſtri CHRISTI in Bethlehem viginti-quinque annos; & vixit poſtquàm natus eſt Dominus noſter CHRISTVS annos quindecim, quibus completi ſunt anni quinquies mille quingenti ab Orbis conditu.

Numerus.	*NOMINA REGVM HERODIANORVM* *post Natiuitatem Domini.*	*Anni.*
XI.	HERODES post Natiuitatem Domini nostri CHRISTI sex regnauit annis, & antè Natiuitatem eius viginti-quinque, ex quibus sex sub regno Cleopatræ.	6
XII.	ARCHELAVS, qui se Herodem quoquè nominauit, paucis post suæ vxoris obitum diebus à misso duce ab Augusto Cæsare Ierusalem captus est, & catenis vinctus Romam adductus, vbi mortuus est, postquàm regnum administrauit septem annis.	7
XIII.	REGNVM suscepit post illum ANTIGONVS eius frater, qui & ipse quoquè se Herodem nuncupauit, regnauitque viginti & vno anno, sub quo cruci affixus est Dominus noster CHRISTVS; tum mittens Tiberius Cæsar comprehendit Antigonum, illúmque ablegauit in Hispanias, ibique mortuus est.	21
XIV.	AGRIPPAS filius Aristobuli interfecti, filij Herodis, regnauit viginti-tribus annis.	23
XV.	AGRIPPAS filius Agrippæ, cuius tempore fuit Captiuitas, & destructio Ierusalem, regnum viginti tenuit annis. HIC vltimus est Regum Iudæorum, post quem excisi sunt, & ad nihilum redacti, & ducti captiui, eorúmque destructum est Sanctuarium vsque in hodiernum diem.	20

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CVIII.	AVGVSTVS CÆSAR post Natiuitatem Domini nostri CHRISTI regnauit quindecim annis.	15	5515
CIX.	TIBERIVS CÆSAR filius eius viginti-tribus regnauit annis, & eius anno decimo-quinto Dominus noster CHRISTVS baptizatus est, anno verò decimo-nono cruci affixus.	23	5538
CX.	CAIVS CÆSAR quatuor annis.	4	5542
CXI.	CLAVDIVS CÆSAR quatuordecim annis. Eius tempore suum scripsit D. Matthæus Euangelium.	14	5556
CXII.	NERO CÆSAR tredecim annis; occidit Petrum & Paulum.	13	5569
CXIII.	GALBA CÆSAR septem mensibus.	mens. 7	+
CXIV.	OTHO CÆSAR tribus mensibus.	mens. 3	+
CXV.	VITELLIVS CÆSAR octo mensibus.	mens. 8	5571.
CXVI.	VESPASIANVS CÆSAR nouem annis cum dimidio.	$9\frac{1}{2}$	$5580\frac{1}{2}$

DE EXCIDIO TEMPLI, ET VRBIS HIEROSOLYMITANÆ.

FVIT autem deſtructio Domûs Sanctæ die Martis nonâ menſis Auguſti, quæ eſt vigeſima-quinta Abibi, & nona Lunæ Ragebi, anno quinque milleſimo quingenteſimo ſeptuageſimo-ſeptimo ab Orbe condito: & eſt ſimilis diei, in qua combuſſerar Nabuchodonoſor Domum primam. Nam mala, & ſeditiones quotidiè magis magiſque gliſcebant in regione Iudæorum, donec eò profectus eſt Veſpaſianus dux exercitûs Romanorum Imperatoris, & obſedit Ieruſalem vſque ad mortem Neronis, tunc enim Romam reuerſus Imperium ſuſcepit relicto Tito filio, vt Vrbem obſidione vrgeret, quam obſedit donec expugnauit eam, & combuſſit Sanctuarium, ac captiuam duxit gentem Iudæorum. Reſcientes autem Iudæi qui remanſerant in Vrbe, Sancta Sanctorum iam incenſa fuiſſe, combuſſerunt omnia Ciuitatis palatia, pulcherrima quæque domicilia, ac atria regia cum omnibus, qui erant in eis, theſauris plurimis, armis, atque facultatibus. Poſtridiè autem diei, quâ Sanctuarium incenſum eſt, apparuit quidam in Vrbe ex Iudæis, qui ſeſe Prophetam deprædicabat, dicebatque: Hæc Domus vtiquè ædificabitur abſque manibus humanis, virtute ſcilicet Dei Optimi Maximi, vti priùs erat: reſiſtite igitur fortiter Romanis, eorúmque Imperium excutite. Quod audientes qui ſuperfuerant ex Iudæis, conuenerunt, & pugnauerunt cum Romanis, à quibus ſuperati ſunt, atque victi, & vſque ad vltimum trucidati. Multi quoquè ex plebe Iudæorum ceciderunt, quibus antehàc miſericordiâ moti Romani pepercerant, ac benè fecerant.

ET egreſſus eſt Oſeas ſacerdos ad Titum habens duo candelabra, duas menſas ex auro, & ingentem ſummam vaſorum Sanctuarij, omnia ex auro puriſſimo, quæ obtulit Tito. Titus verò ipſum comprehendit, ac oppreſſit plurimùm exigens ab illo theſauros; cui Oſeas tradidit theſauros quamplures refertos auro, argento, gemmis pretioſiſſimis, ſacerdotalibus veſtibus, ac multis aromatibus, quibus acceptis interfecit illum. Poſt hæc receſſit Titus ab Ieruſalem Romam petens; adduxitque ſecum ſpolia, & theſauros regionis Iudæorum, cum captiuitate.

De numero eorum, qui mortui ſunt ex Iudæis ſpatio obſidionis; itémque de numero eorum, qui interfecti ſunt, & in Captiuitatem ducti, præter eos, quos ſecuritate donauit Titus.

REFERT Manahem vnus cuſtodum vnius portæ Ciuitatis, ſe numeraſſe mortuos, qui elati ſunt ex porta, cui præerat, fuerúntque centum & viginti-quinque millia, atque octingenti. Referunt quoquè Principes Iudæorum, qui ad Romanos acceptâ fide tranſierant, ſe calculos ſubduxiſſe mortuorum, qui ex omnibus portis elati ſunt tempore obſidionis, vt ſepelirentur, fuerúntque ſexcenta millia, præter eos, qui in puteos proiecti ſunt, & in plateis, vicis, ac domiciliis defuncti, nec habuerunt qui eos

ſepulturæ traderent. Egreſſi ſunt etiam ex iis quidam ad Romanos, qui illos interfecerunt. Ioſeph Beneherion refert, ſe calculos ſubduxiſſe eorum, quos interfecerant Romani in bello, & eorum, quos occiderant ſeditioſi tempore obſidionis in Vrbe, & fuerunt decies centena millia, & centum homines; quos autem captiuos ſecum duxerat Titus, fuerunt nonaginta nouem millia hominum. Vbicunque autem Titus caſtra metabatur, proiiciebat ex illis feris, quas ſecum habebat, donec eos conſumpſit.

Numerus.	NOMINA CÆSARVM *Imperatorum Romanorum.*	Anni.	Summa.
CXVII.	TITVS CÆSAR filius Veſpaſiani, qui deſtruxit Domum ſanctam deſtructione ſecundâ, quatuor regnauit annis.	4	5584½
CXVIII.	DOMITIANVS CÆSAR frater Titi regnauit quindecim annis. Iſte magnoperè oppreſſit Chriſtianos.	15	5599½
CXIX.	NERVA CÆSAR vno regnauit anno.	1	5600½
CXX.	TRAIANVS CÆSAR nouemdecim regnauit annis. Iſte occidit Ignatium Patriarcham Antiochenum; itémque Simeonem filium Cleophæ Epiſcopum Ieruſalem annum agentem centeſimum vigeſimum, poſtquàm Epiſcopatum rexit quadraginta duobus annis, decem nempè antè deſtructionem Ieruſalem, reliquis verò poſt deſtructionem. Eius tempore ſuum conſcripſit Euangelium Ioannes.	19	5619½
CXXI.	ÆLIVS ADRIANVS CÆSAR regnauit viginti & vno anno. Hic columnam, ſeu titulum erexit ſuper portam Ieruſalem, in quo appendit tabulam cum hac inſcriptione: *Vrbs Ælia.* Columna autem nunc dicitur *Sacellum Dauid.* Foſſam quoquè effodere curauit ex flumine Ægypti ad mare rubrum, eóque conduxit aquam dulcem.	21	5640½
CXXII.	ANTONIVS CÆSAR regnauit viginti duobus annis.	22	5662½

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXXIII.	AVRELIVS CÆSAR regnauit decem & nouem annis.	19	5681 ½
CXXIV.	COMMODVS filius Antonini duodecim regnauit annis. In eius diebus eduxerunt Perſæ Azdſcirum filium Tabechi filij Saſani Aſtacharenſis, & hoc eſt initium regni Perſarum ſuper terrâ Babylonis, Amedi, & Perſidis. Eius tempore floruit Galenus medicus auctor artis medicæ.	12	5693 ½
CXXV.	PERTINAX CÆSAR tribus regnauit menſibus.	menſes 3	*
CXXVI.	IVLIANVS CÆSAR regnauit duobus menſibus.	menſes 2	*
CXXVII.	SEVERVS CÆSAR regnauit tredecim annis.	13	5706 ½
CXXVIII.	ANTONINVS CÆSAR filius eius regnauit ſex annis.	6	5712 ½
CXXIX.	MACRINVS CÆSAR vno regnauit anno.	1	5713 ½
CXXX.	ANTONINVS CÆSAR tribus regnauit annis.	3	5716 ½
CXXXI.	ALEXANDER CÆSAR tredecim annis regnauit. Anno autem eius Imperij nono regnauit Azdſcirus filius Tabechi filij Saſani.	13	5729 ½

Numerus.	NOMINA CÆSARVM *Imperatorum Romanorum.*	Anni.	Summa.
CXXXII.	MAXIMINVS CÆSAR tribus annis. Sub eo martyrio coronati sunt Sergius, & Bacchus.	3	5732½
CXXXIII.	PVPIENVS CÆSAR regnauit tribus mensibus.	mens. 3	✠
CXXXIV.	GORDIANVS CÆSAR regnauit quatuor annis. Sub eo apparuit Manes auctor hæresis Manichæorum. Sub eo quoquè floruit Gregorius Thaumaturgus Cæsareæ Philippi.	4	5736½
CXXXV.	PHILIPPVS CÆSAR regnauit septem annis. Primo eius Imperij anno regnauit Sapor filius Azdsciri in Perside.	7	5743½
CXXXVI.	DECIVS CÆSAR vno regnauit anno. In diebus eius fugerunt septem illi adolescentes, & latuerunt in antro vrbis Ephesi. Sub eo martyrio quoquè coronatus est sanctus Mercurius.	1	5744½
CXXXVII.	GALLVS CÆSAR duobus regnauit annis.	2	5746½
CXXXVIII.	VALERIANVS CÆSAR quatuordecim regnauit annis. In eius diebus martyrij laureolâ coronati sunt Cosmas, Damianus, & fratres eorum, ac mater. Sub eo apparuit Paulus Samosatenus.	14	5760½
CXXXIX.	CLAVDIVS CÆSAR vno regnauit anno. Sub quo Paulus Patriarcha Antiochenus sectæ Paulianistarum auctor fuit.	1	5761½

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXL.	AVRELIANVS CÆSAR annis ſex regnauit, & anno ſexto eius Imperij natus eſt Conſtantinus Imperator.	6	5767½
CXLI.	TACITVS CÆSAR regnauit ſex menſibus.	menſes 6	5768
CXLII.	PROBVS CÆSAR regnauit ſex annis.	6	5774
CXLIII.	CARVS CÆSAR regnauit duobus annis.	2	5776
CXLIV.	DIOCLETIANVS CÆSAR, cuius tempore quadrifariam partitum erat Imperium. Diocletianus enim Antiochiæ degebat, Maximianus verò filius eius in Oriente, Maximinus Romæ, & Conſtantinus in Aſia, at Diocletianus præcipuus erat. Quoniam autem Ægyptij, & Alexandrini contra illum rebellauerant anno decimo-nono eius Imperij, Alexandriam miſſa ſunt eius edicta, vt clauderentur Eccleſiæ Chriſtianorum, & reſerarentur Idolorum templa, occiditque quotquot thura Idolis offerre noluerunt. Hinc infinita propemodùm multitudo martyrij coronam aſſecuta eſt. Interfecit quoquè Petrum Patriarcham Alexandrinum, & filios Regum, ac Principum, exilio mulctauit in Ægyptum, nempe Claudium, Victorem, & Baſilidem. Poſtquàm autem Imperium tenuit viginti & vno anno, percuſſit eum cæcitate Deus, vt eleemoſynam peteret ad portas vrbis Antiochiæ, & mortuus eſt morte peſſimâ.	21	5797
CXLV.	MAXIMIANVS filius eius defuncto patre Imperium tenuit vno anno, & perpetrauit mala multò maiora, & atrociora, quàm pater eius. In eius diebus martyrio coronata eſt Barbara, ac alij quamplures.	1	5798

CON-

Numerus.	*NOMINA CÆSARVM* *Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CXLVI.	CONSTANTINVM Magnum defunƈto Diocletiano Maximianus filius eius ab imperio expellere moliebatur. Anno decimo-ſeptimo imperij Conſtantini apparuit ei in ſomnio ſignum Crucis, audiuirque vocem ſibi dicentem: *Porta hoc ſignum, vinces hoſtes tuos.* Qua de re cùm inquiſiſſet, illum certiorem fecerunt Sacerdotes Chriſtiani de huius myſterio. Statimque tulit Conſtantinus figuram Crucis, egreſſúſque eſt ad Maximianum debellandum, fuſúſque eſt Maximianus coram illo, & fugiens Romam ſubmerſus eſt in flumine cum exercitu ſuo; & Imperium obtinuit Romanum Conſtantinus ab ortu vſque ad occaſum. Anno decimo-nono ſui Imperij credidit, & baptizatus eſt. Helena verò mater eius profeƈta eſt Ieruſalem, & detexit pretioſiſſimum lignum Crucis, & Sepulchrum, & ædificauit Templum Reſurreƈtionis, & Golgothæ. Anno autem poſt eius conuerſionem ad fidem decimo-nono coëgit ſanƈtum illud Concilium Nicææ trecentorum oƈtodecim Epiſcoporum, qui anathemate percuſſerunt Arium, ac omnes qui eius ſequebantur ſententiam, & compoſuerunt vulgatiſſimum illud Symbolum. Summa autem eius imperij fuit quinquaginta annorum; è quibus antè fidem ſuſceptam ſub obedientia Diocletiani oƈtodecim, & poſt fidem triginta duo.	32	5830
CXLVII.	CONSTANTINVS filius Conſtantini. Eius tempore floruit Cyrillus Ieroſolymitanus, ſcripſitque ad illum, dicens: In diebus patris tui Conſtantini amantiſſimi Deo, apparuit Ieruſalem lignum ſalutiferæ Crucis, & deteƈta ſunt Sanƈta Loca: At in diebus tuis, Imperator, apparuerunt miracula, non quidem è terra, ſed ex cælo; ſiquidem apparuit Ieruſalem ſuper Sepulchro horâ tertiâ ſolemnitatis Pentecoſtes Crux compoſita ex ingenti ſplendore, quæ quidem non vni, aut duobus apparuit, ſed omnibus ciuibus palàm; viderúntque illam oculi ſpatio trium horarum. Splendor verò eius ſuperabat ſplendorem Solis, illúmque obſcurabat. Quod propter miraculum adieƈti ſunt multa hominum millia ad cognitionem Dei, ac in fide Chriſtiani effeƈti ſunt. Iſte autem viginti-quatuor regnauit annis.	24	5854

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CXLVIII.	IVLIANVS Apoſtata. Huius tempore floruit Abbas Antonius, qui omnium primus in Ægypto ſolitudinem incoluit, & extruxit Monaſteria. In Syria florebat quoquè eo tempore Abbas Hylarion, & ipſe omnium primus incoluit ſolitudinem Iordanis, ibíque Monaſteria ædificauit. Hunc Imperatorem transfixit haſtâ Sanctus Mercurius martyr, & occidit illum, quòd Baſilium Epiſcopum Cæſareæ vinxerat.	2	5856
CXLIX.	IOVIANVS vno regnauit anno.	1	5857
CL.	VALENTINIANVS regnauit duodecim annis.	12	5869
CLI.	VALENS poſt Valentinianum regnauit duobus annis.	2	5871
CLII.	GRATIANVS regnauit vno anno.	1	5872
CLIII.	THEODOSIVS maior Imperator fidelis regnauit ſeptem-decim annis. Anno primo eius Imperij coadunatum fuit Concilium ſecundum Conſtantinopolitanum centum quinquaginta Epiſcoporum, in quo anathemare percuſſus eſt Macedonius Spiritûs Sancti hoſtis, & Sabellius qui dicebat: *Pater Filius Spiritus Sanctus*, conſtituebatque in vna natura Diuina vnam perſonam, omittebatque particulam, *&*. Anathemate quoquè percuſſerunt Apollinarem, qui dicebat: *Magnus, Maior, Maximus.* Vocabat enim Spiritum Sanctum *Magnum*, Filium verò *Maiorem*, & Patrem *Maximum*. Anno octauo eius Imperij apparuerunt ſeptem illi Adoleſcentes, qui fugientes ſeſe abſconderant à Decio Imperatore impio; erit igitur ſpatium eorum dormitionis centum triginta ſex annorum. Hic Imperator Theodoſius extruxit Eccleſiam Gethſemani.	17	5889

Numerus.	NOMINA CÆSARVM *Imperatorum Romanorum.*	*Anni.*	*Summa.*
CLIV.	ARCADIVS filius eius tenuit Imperium tredecim annis. Ipse extruxit monasterinm Alkosairi in monte Moctabi in Phostato Ægypti dicatum nomini Sancti Arsenij. Tempore eius floruit Ioannes Chrysostomus Patriarcha Constantinopolitanus.	13	5902
CLV.	THEODOSIVS minor filius Arcadij regnauit quadraginta-duobus annis. Anno vigesimo-primo imperij eius celebratum est tertium Concilium Ephesi ducentorum Episcoporum, qui anathemate percusserunt Nestorium, & eius sequaces, præsidente magno Cyrillo Patriarchâ Alexandrino.	42	5944
CLVI.	MARCIANVS Imperator Imperium sex annis tenuit. Sub eo celebratum est Concilium quartum Chalcedonense contra Dioscorum anno primo Imperij eius, erantque in illo sexcenti triginta Episcopi. Marcianus enim Pulcheriam sororem Theodosij in vxorem duxerat post obitum eius, quæ Imperium ipsi tradidit. Cùm igitur consensum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus ipsi præstare noluisset, suâ sede illum amouit, & mortuus est in exilio. Illi verò, qui Imperatoris sententiam sunt secuti, vocati sunt *Melchitæ*, id est, Imperiales, seu Regij.	6	5950
CLVII.	LEO maior sexdecim annis.	16	5966
CLVIII.	LEO pater Zenonis Iacobita vno anno.	1	5967
CLIX.	ZENO Imperatot filius eius Iacobita 17. annis.	17	5984
CLX.	ANASTASIVS Iacobita exilio mulctauit Eliam Patriarcham Ierosolymorum, & Flanianum Patriarcham Antiochenum, quòd opinioni Melchitarum addicti essent, constituitque pro Flauiano Seuerum. Seuerus autem discipulum habebat quendam nomine Iacobum, qui defuncto Impetatore clàm vagabatur, & homines reuocabat ad sectam Dioscori, ita annuente, & præcipiente Timotheo Patriarchâ Alexandrino.	27	6011

Numerus.	NOMINA CÆSARVM Imperatorum Romanorum.	Anni.	Summa.
CLXI.	IVSTINVS Chalcedonenſis inſectatus eſt Iacobitas, & in exilium abegit Seuerum Patriarcham Antiochenum. Regnauit nouem annis.	9	6020
CLXII.	IVSTINIANVS Imperator regnauit triginta-nouem annis. Eius tempore celebrata eſt quinta Synodus Conſtantinopolitana centum ſexaginta quatuor Epiſcoporum, qui damnauerunt Origenem, & eius ſectatores.	39	6059
CLXIII.	IVSTINVS Imperator tredecim annis.	13	6072
CLXIV.	TIBERIVS Imperator tribus annis.	3	6075
CLXV.	MAVRITIVS Imperator, quem interfecit Phocas, viginti annis.	20	6095
CLXVI.	PHOCAS Imperator, quem interfecit Heraclius, octo annis.	8	6103
CLXVII.	HERACLIVS Imperator triginta & vno annis, ac quinque menſibus regnauit, ſcilicet ab anno nongenteſimo vigeſimo-ſecundo Alexandri, & defunctus eſt die Dominicâ nonâ Februarij, quæ reſpondet decimæ-quintæ Amſciri anni nongenteſimi quinquageſimi-quarti Alexandri. Eius tempore initium habuit Imperium Moſlaminorum; regnauit enim Heraclius Imperator ante Moſlaminos vndecim annis, & viginti annis poſt initium Imperij ipſorum. Quamobrem recenſebimus ex eius annis in hiſce tabulis vndecim tantùm, reliqui verò computabuntur in ſumma annorum Moſlaminorum.	11	6114

DE

MOSLAMINORUM IMPERIO.

DE
MOSLAMINORVM
IMPERIO.

FVIT initium Imperij Moſlaminorum die Iouis primâ Moharrami, quæ eſt decima-quinta Iulij, & vigeſima prima Abibi, anno ab Alexandro nongenteſimo trigeſimo-tertio. Contigit quippe Hegira eo anno, quo Heraclius Phocam occidit, & obtinuit Imperium, nempè anno primo ſui Imperij. Reiecimus autem annos Heraclij viginti poſteriores, & ſequuti ſumus annos Hegiræ, quòd proximiores ſint nobis, adeóque faciliùs annorum ſubducitur ratio ad noſtra hæc tempora. Cùm verò anni Hegiræ ſint Lunares, eo modo eos deſcripſimus, tùm conuertimus eos ad annos Solares, & eandem triuimus viam, ac antè in annorum vera ratione ſubducenda ab Adamo. In vna autem tabula deſcripſimus nomina Calipharum Moſlaminorum, & Regum eorum in Ægypto, & Babylone à Mahometo vſque ad hæc noſtra tempora, qui ſunt Caliphæ Habbaſidarum, Fatemitarum, & Reges Aiubitarum, aliorúmque; & expandimus annos ſingulorum, ac dies, atque reduximus eos ad Solares. In tabula verò ſubiecta quatuor diſtinximus columnas, in quarum prima poſuimus annos, ac dies Lunares, quibus ſinguli regnarunt Caliphæ, in ſecunda ſummam eorum, in tertia illorum reductionem in Solares, in quarta demùm ſummam annorum ab Orbe condito.

Numerus.	*NOMINA ET HISTORIÆ Calipharum.*	*Anni Caliphatús.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
I.	MAHOMETVS Abulcaſemus filius Abdallahi, filij Abdalmotlabi, natus eſt in planitie Mechenſi nocte præcedente diei Lunæ decimâ Rabihi prioris anno Elephantis. Æra autem Hegiræ initium habuit die Iouis primâ anni illius, quo Mahometus ſeſe fugâ contulit ab vrbe Mecha ad Madinam. Defunctus verò eſt die Lunæ, duodecimâ Rabihi prioris. Vixit annis ſexaginta tribus, è quibus decem tranſegit Madinæ.	anni 10 dies 71	anni 10 dies 71	anni 9 dies 329	anni 6123 dies 320
II.	ABVBACRVS Sadekus filius Abikahaphæ creatus eſt die Lunæ, quâ defunctus eſt Mahometus, obiitque morbo Phtiſis. Erat autem procerus, exilis, leuis barbæ ac raræ, contemptor rerum humanarum, deuotus, fugiens, abſtinenſque à deliciis mundanis; nam accipiebat ſingulis diebus ex publico ærario tres denarios tantùm. Eſt primus omnium, qui collegit Alcoranum.	anni 2 dies 100	anni 12 dies 171	anni 2 dies 76	anni 6125 dies 360
III.	HOMARVS filius Alchottabi, cognomento Abuhaphſus, creatus eſt eâdem die, quâ obiit Abubacrus. Ipſe Ægyptum cepit pacificè à Mocaucaſo, Alexandriam verò vi expugnauit. Pugione percuſſit eum Abululüa puer Mogaiiri, & poſt dies tres mortuus eſt. Erat autem valdè fuſcus, itémque caluus. Primus omnium appellatus eſt Amir-almumanina, id eſt, *Imperator fidelium:* primuſque margaritis vſus eſt, eaſque geſtauit. Ipſe cepit Damaſcum, Hames, Kinſarin, Baſan, Ieruſalem, & Madaien vrbem Regiam Coſdroës, ex qua eam retulit diuitiarum ſummam, quæ vix exprimi poteſt. Expugnauit quoquè Adrichan, Raka, Niſiben, & alia loca.	anni 10 dies 178	anni 22 dies 349	anni 10 dies 70	anni 6136 dies 65
	Quinque dies Interregni vſque ad Imperium Hothmani ſummæ adiiciendi ſunt.				

HOTH-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
IV.	HOTHMANVS filius Haſſani inauguratus eſt primâ Moharrami, & interfectus eſt die Paſchatis à Mahometo filio Abubacri agens octogeſimum-ſecundum annum. Eo anno quo defunctus eſt, præcepit Alualido filio Hacabæ, vt Codices Alcorani dilaceraret, & lauaret aceto, quòd magna diſſenſio de Alcorano orta eſſet. Siquidem reuerſus Hadifa ex bello Armenico dixit ipſi: Conſule populis antequàm diſſentiant diſſenſione Iudæorum, & Iudæorum. Qui ait: Quid eſt hoc? Reſpondit: Expugnaui Armeniam, Haracam, & Syriam, vbi comperi Harachenſes pro infidelibus habere Syros, & eorum librum; contrà Syros pro infidelibus habere Harachenſes. Tunc præcepit Zaïdo filio Thabeti, qui deſcripſit Codicem, & contulit illum cum Codice, qui erat apud Haphesum, combuſſitque Codices ab illo diſſentientes.	anni 11 dies 344	anni 34 dies 344	anni 11 dies 223	anni 6147 dies 293
V.	ALI filius Abutalebi Calipha creatus eſt eâ die, quâ interfectus eſt Hothmanus. Erat mundi contemptor, elargiendis eleemoſynis deditus, & religionis Mahometanæ propugnator acerrimus.	anni 4 dies 262	anni 40 *	anni 4 dies 219	anni 6152 dies 147
VI.	ALHASANVS filius Ali creatus eſt Calipha Cuphæ eâ die, quâ obiit pater eius. Anno quadrageſimo-primo profectus eſt Moauia filius Abiſaphiani Cupham, cui occurrit Alhaſanus ibidem, & inierunt pacem, traditâ Moauiæ rerum ſummâ, ceſſitque illi Alhaſanus Imperij iura. Eius tempore interfectus eſt Alhoſaïnus die Veneris, qui eo nomine ſemper celebris habitus eſt; & interfecti ſunt cum illo nouem millia equitum: occiditur autem agens annum ætatis quinquageſimum-nonum.	* dies 82	anni 40 dies 80	* dies 182	anni 6152 dies 329
	Quatuor dies interregni addantur ſummæ.				

DE CALIPHIS OMAYTIS.

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
VII.	MOAVIA filius Abisaphiani inauguratus est Calipha, & defunctus Damasci agens septuagesimum-octauum ætatis annum. Erat candidus, procerus, extantibus oculis, prolixâ barbâ, lato pectore, ac amplis naribus. Erat etiam magnæ maiestatis, & authoritatis apud homines.	anni 19 dies 94	anni 59 dies 178	anni 18 dies 253	anni 6171 dies 221
VIII.	IAZIDVS filius Moauiæ inauguratus est Calipha eâ die, quâ defunctus est pater eius, dum ageret annum trigesimum-nonum. Ipse interfecit Alhosaïnum. Fuit valdè fuscus, magno capite, variorum vestigiis in vultu notatus, breuibus digitis. Misso exercitu obsedit Bocharam, cuius regnum mulier quædam nomine Charon tenebat, quæ opem contra Moslaminos implorauit Regis Sagdi, iurauitque ipsi se illi tradituram in vxorem. Qui opem illi tulit cum centum-viginti millibus, & multis prælis, ac pugnis commissis obsedit Mecham, & portam Alcaabæ combussit cum trabibus, vndè muri nigredinem contraxerunt. Obsedit quoquè Madinam, eámque expugnauit, deuastauit, & ciuium effuso sanguine totam vrbem depopulatus est.	anni 3 dies 249	anni 63 dies 73	anni 3 dies 226	anni 6175 die 72
IX.	MOAVIA filius Iazidi filij Moauiæ inauguratus est Calipha, quâ die defunctus est pater eius, nempe 15. Rabihi prioris. Calipharum administrauit 45. diebus; tum illo sese abdicauit, & 40. diebus post Imperij abdicationẽ defunctus est 23. agens annum, & sepultus est ad latus patris sui, nullâ relictâ prole.	* dies 45	anni 63 dies 118	* dies 45	anni 6175 dies 115
	Nonaginta-nouem dies interregni vsque ad Caliphatum Abd-allahi Ben-azzabiri addantur summæ.				

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.	Anni Caliph. tus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorū Mundi.
X.	ABD-ALLA filius Alzobiri inauguratus est Mechæ vigesimâ-primâ Ragebi. Cùm autem Imperium obtinuisset Abd-almalech filius Marouani, misit contra illum Alhagiagium, quem interfecit, & patibulo affixit agentem septuagesimum-secundum annum.	✠ dies 128	anni 63 dies 325	✠ dies 128	anni 6175 dies 334
XI.	MAROVANVS filius Alhocmi inauguratus est Chabiæ mense Ragebi. Sub eius Caliphatu motus excitarunt Scihaitæ ad vendicandam mortem Alhosaïni, præfecerúntque sibi Solimanum filium Saradi, & erat numerus eorum, qui ad illum conuenerant, sexdecim millia.	✠ dies 198	anni 64 dies 266	✠ dies 295	anni 6176 dies 254
XII.	ABD-ALMALECH filius Marouani, & pater Alualidi inauguratus est Calipha Damasci mense Ramdani agens sexagesimum annum. Erat formâ quadratus, albus, hiante ore, dentibus intricatis, & obtusis naribus, cognominabatur autem Abazian. Erat verò summoperè auarus, itaut agnomine diceretur *Distillatio lapidis.*	anni 21 dies 15	anni 85 dies 281	anni 20 dies 152	anni 6197 dies 41
XIII.	ALVALIDVS filius Abd-almalechi filij Marouani, filij Alhocmi suffectus parenti adhuc viuenti die Iouis decima-quintâ Sceuali, & defunctus est quadragesimum-octauum agens annum, & quosdam menses. Erat fortissimus, ac valdè strenuus, & deditissimus ducendis, & dimittendis vxoribus, nam sexaginta tres duxit vxores. Ipse construxit Delubrum Damasci, destruxitque Ecclesiam sancti Ioannis, & addidit illam Delubro. Duodecim millia marmoribus elaborandis operam nauabant in ædificio dicti Delubri, in quo insumpsit quinquies decies centena millia, & sexcenta millia denariorum, erantque in eo sexcentæ catenæ aureæ.	anni 9 dies 236	anni 95 dies 113	anni 9 dies 138	anni 6206 dies 179

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XIV.	SOLIMANVS filius Abd-almalechi filij Marouani inauguratus est Calipha quâ die defunctus est Alualidus frater eius, nempè die Sabbati 15. mensis Giamadi posterioris, morbo laterum, agens 45. annum. Fuit procerus, pulcher, eloquens, disertus, abhorrens ab effusione sanguinis, helluo, luxuriosus, comedebatque singulis diebus centum circiter libras.	anni 2 dies 242	anni 98 dies 50	anni 2 dies 221	anni 6209 dies 34
XV.	HOMARVS filius Abd-alazizi filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die obiit patruus eius Solimanus, nempè die Veneris vigesimâ Saphari. Maximoperè deditus erat contemptui rerum, iustitiæ, & religioni, cui semper posthabebat res mundanas.	anni 2 dies 222	anni 100 dies 202	anni 2 dies 130	anni 6211 dies 164
XVI.	IAZIDVS filius Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die defunctus est patruus eius Homarus filius Abd-alazizi, nempè die Veneris vigesimâ-quintâ Ragebi, obiítque agens annum vigesimum-nonum. Erat magno corpore, & addictissimus musicæ, & lusibus. Eò diligebat puellam quandam, vt eâ mortuâ maximo conflictatus sit mœrore, cadauerque illius triduò apud se seruarit, donec fœtuit.	anni 4 dies 29	anni 104 dies 231	anni 3 dies 350	anni 6215 dies 149
XVII.	HASCIAMVS filius Abd-almalechi filij Alhocmi inauguratus est Calipha quâ die defunctus est frater eius, scilicet vigesimâ-quintâ Sciabani. Erat luscus, candidus, tendens ad flauedinem, politiæ, & regiminis peritissimus, sed summoperè auarus, & inuidus. Vestimentorum adeò amator erat, vt huiusmodi eius supellectili asportandæ sexcenti cameli destinati essent; reliquit duodecim millia interularum. Cùm autem vitâ excessisset, prohibuit Alualidus, vt nemo illum inuolueret, adeóque inuoluit illum famulus eius.	anni 19 dies 219	anni 124 dies 95	anni 19 dies 13	anni 6234 dies 162

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM familiæ Omayæ.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XVIII.	ALVALIDVS ABVL-HABBASVS filius Iazidi, filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi Calipha inauguratus est quâ die obiit patruus eius Hasciamus mense Rabihi posterioris. Interfecerunt illum homines factionis Iazidi filij patrui eius, & amputatum caput eius circumtulerunt per Damascenam vrbem dum ille agebat 42. annum. Causa eius necis vitia, & euidens infidelitas fuerunt, necnon Sadducæorum hæresis. Crearunt autem Damasceni ciues filium patrui eius Iazidum, qui confirmato Imperio dixit: Quicumque afferet ad me caput Alualidi centum millibus denariorum donabitur; & interfectus est, & allatum ad illum caput eius.	anni 1 dies 81	anni 125 dies 176	anni 1 dies 69	anni 6235 dies 231
XIX.	IAZIDVS filius patrui Alualidi filij Abd-almalechi, filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est vigesima-octauâ Giamadi posterioris, & periit peste in solemnitate Paschatis, agens quadragesimum annum. Propendebat ad opinionem & sententiam Cadraïtarum; ideóque cùm Imperium obtinuisset Marouanus Alhomar, (id est asinus) defodit sepulchrum eius, & cadauer patibulo affixit; quoniam verò stipendia militum diminuit, cognominatus est *Diminutus*.	* dies 160	anni 125 dies 336	* dies 160	anni 6236 dies 26
XX.	ABRAHIMVS filius Alualidi, filij Abdalmalechi filij Marouani, filij Alhocmi inauguratus est eâ die, quâ defunctus est frater eius Iazidus mense Dialhagia. Qui cùm vidisset rerũ omnium perturbationem, sese abdicauit, tradiditque rerum summam Marouano filio Mahometi Giahdensi, & post aliquod tempus interfecit illum filius Marouani, & patibulo affixit. Raris erat superioribus labris, impotens, & ineptus ad regimen, itaut eius sequaces aliquando salutarent illum vt Calipham, aliquando vt Ducem, aliquando absque vllo titulo.	* dies 69	anni 126 dies 50	* dies 69	anni 6236 dies 95

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM* *familiæ Omayæ.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXI.	MAROVANVS filius Mahometi Giahdensis inauguratus est Calipha mense Saphari, quem interfecit Saleh patruus Abilhabbasi Saphahi in quodam oppido Ægypti superioris, nomine Bausir. Hic est vltimus Calipharum familiæ Omayæ, qui fuerunt quatuordecim, quorum primus fuit Moauia filius Abisaphiani, & iste vltimus. Erat autem prudens, strenuus, optimi consilij, & regiminis, sed aduersâ fortunâ, & statuto tempore elapso nihil prodest consilium, neque apparatus; conuersa enim ducitur capillo, aduersa verò disrumpit catenas.	anni 5 dies 23	anni 131 dies 73	anni 4 dies 330	anni 6241 dies 63

DE CALIPHIS HABBASIDIS.

Numerus	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XXII.	ABV-HABBASVS Saphahus Abd-alla filius Mahometi, filij Alhabbaſi inauguratus eſt Cuphæ die Veneris decimâ Rabihi prioris, & defunctus eſt morbo Varorum Haſcemiæ agens trigeſimum-ſecundum annum cum dimidio. Erat candidus, pulchrâ facie, liberalis, & optimis moribus. Is coëgit homines familiæ Omayæ, qui erant circiter octoginta viri, & interfecit eos vſquè ad vltimum. Nam ſingulis aſſignauit vnum ex ſuis armis inſtructum, & cùm exclamaſſet quidam eorum: *Habd-ſames pater tuus pater noſter eſt; nec ſumus tibi alieni*: manus percuſſit Abd-alla, tunc vnuſquiſque ſibi aſſignatum trucidauit, & interfecerunt eos, vt præceperat Abd-alla. Et digeſtis ordine impoſitus eſt tapes, ſedenſque ſuper eos ipſe cum ſuis cibum aduocauit, & dum comedebant, audiebant eorum lamentationes, donec mortui ſunt. Tum miſit Abu-habbaſus patruum ſuum Damaſcum, qui expugnauit eam, interfecto Alualido, & depopulatus eſt Damaſcum triduò cum dimidio, & deſtruxit mœnia vſquè ad vltimum lapidem, ac ſepulchra Omaytarum defodit, incenditque igne.	anni 4 dies 266	anni 135 dies 339	anni 4 dies 222	anni 6245 dies 285

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Caliphorum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXIII.	ABV-GIAFAR Abd-alla filius Manſuri, filij Alhabbaſi inaugurarus eſt Calipha quâ die obiit frater eius, dum eſſet in itinere Mechano, & defunctus eſt apud puteum Maïmon Mechæ agens ſexageſimum-tertium annum. Ipſe conſtruxit Bagdadum, ſiue Babylonem, & incoluit eam anno centeſimo quadrageſimo-quinto. Tantâ fuit morum probitate, prudentiâ, rectitudine conſilij, ac ſuauitate adminiſtrationis, vt vix exprimi poſſit. Erat quoquè prudentiſſimus, ac rerum experientiâ exercitatus; necnon terribilis, cui ſola ſuſpicio ſufficiebat, & accuſatio ad interficiendum. Summoperè auaritiæ fuit deditus, adeò vt *Viſcoſi* cognomen adeptus fuerit. Numerus eorum quos interfecit, fuit ſexcentorum millium.	anni 21 dies 348	anni 157 dies 332	anni 21 dies 119	anni 6267 dies 39
XXIV.	MAHOMETVS Almohdi Obaïd-alla filius Mahometi inauguratus eſt Calipha quâ die defunctus eſt pater eius Mechæ, cùm eſſet Bagdadi die ſabbati ſextâ menſis Dialhagia, & defunctus eſt in quodam oppido Maſidani vigeſimâ-ſecundâ Moharrami, agens quadrageſimum-ſecundum annum cum dimidio. Erat colore pallidus, habens in oculo dextro maculam albuginis.	anni 10 dies 45	anni 168 dies 22	anni 9 dies 301	anni 6276 dies 340
XXV.	MVSA ALHADI, & eſt pater Mahometi, inauguratus eſt Calipha quâ die obiit pater eius, & defunctus eſt Bagdadi die Veneris decimâ-quartâ Rabihi prioris, vigeſimum-quartum agens annum. Iam decreuerat abdicare fratrem ſuum Raſcidum à ſucceſſione Imperij, & inaugurare filium ſuum, ſed ſubita mors interceſſit inter ipſum, & propoſitum ſuum. Erat ſtrenuus, magnanimus, liberalis, difficilis acceſſu, & deſideriorum.	anni 1 dies 52	anni 169 dies 64	anni 1 dies 43	anni 6278 dies 18

HA-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXVI.	HARON Rascidus Abu-mahometus filius Almohdi inauguratus eâ nocte, quâ defunctus est frater eius, & natus Almamunus; obiit verò nocte Sabathi tertiâ Giamadi posterioris agens quadragesimum-septimum annum, & menses. Habebat à secretis Giahfarum filium Chaledi, filij Barmachi. Erat pulcher, corpulentus, & pinguis. Omnium Calipharum fuit liberalissimus, & munificentissimus, optimis carminibus componendis deditus, necnon strenuus, addictus bellis, & peregrinationibus, adeóque octies in suo Caliphatu peregrinatus est. Occidit Giahfarum, qui ipsi à secretis erat, de cuius necis causa non conueniunt scriptores. Nam quidam asserunt, Rascidum absentiam Giahfari, & suæ sororis Habbasæ ferre non potuisse, quare matrimonio illos copulauit eo pacto, vt illam aspiceret, sed ne tangeret, vetuit, tamen reddidit grauidam, quæ peperit puerum, misitque illum Mecham, timens Rascidum fratrem, qui hoc percipiens occidit Giahfarum: sed hoc longè distat à veritate. Alij ferunt, Giahfarum ædificasse domum amplissimam, & impendisse viginti decies centena millia denariorum; neque Rascidum per villam aut hortum transire solitum, quin ei diceretur, hæc sunt Giahfari. Alij tradunt, quòd, cùm illum amouere non posset viuum, ne secreta sua aperiret, & aliquid mali inde nasceretur, misit Masrurum noctu, qui eum adduxit ad palatium Rascidi, cui præcepit, vt caput illius sibi afferret; ille verò bis pro ipso rogaturus reuersus est. Quamobrem iratus Rascidus, conuitiis illum affecit, quare abscidit caput eius, & attulit Rascido, agentis annum trigesimum septimum. Prehendit autem filium eius Fadhlum, & omnes liberos eorum, ministros, & seruos, ac in carcerem coniecit, bonis fisco addictis.	anni 23 dies 78	anni 192 dies 152	anni 22 dies 190	anni 6300 dies 210

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XXVII.	MAHOMETVS ALAMINVS filius Rascidi, filij Almohdi inauguratus est Calipha Tusæ die insequente noctem, quâ defunctus est pater eius, dum esset Bagdadi, septimâ Giamadi posterioris. Erat autem prodigæ liberalitatis, sed pessimis moribus, & effundendo sanguini deditus. Tandem interfectus est, & amputatum caput eius.	anni 4 dies 228	anni 197 dies 25	anni 4 dies 185	anni 6305 dies 28
XXVIII.	ALMAMVNVS filius Haronis Rascidi, filij Almohdi inauguratus est Calipha die insequente noctem, quâ occisus est frater eius Alaminus, nempe die Mercurij decima-octauâ Ragebi, dum agebat annum quadragesimum-octauum. Eius tempore defunctus est Alamamus Mahometus filius Adrisi Sciahfæus in Ægypto quinquagesimum quartum agens annum.	anni 20 dies 161	anni 217 dies 186	anni 19 dies 308	anni 6324 dies 336
XXIX.	ALMOHTASEMO BILLA ABVISAAC ABRAHIMVS filius Haronis Rascidi inauguratus est Calipha Tarsi eâ die, quâ obiit frater eius Almamunus. Et profectus est Bagdadum die sabathi initio mensis Ramdani. Obiit Satmanræ die Iouis decima-octauâ mensis Rabihi prioris quadragesimum-sextum agens annum.	anni 8 dies 246	anni 226 dies 77	anni 8 dies 159	anni 6333 dies 130
XXX.	ALVATEKO BILLA ABVGIAFAR filius Rascidi inauguratus est Calipha Sarmanræ, quâ die obiit pater eius Almohtasemo, & defunctus est trigesimum sextum agens annum. Erat candidus, & in dextro oculo maculam albuginis habebat, amplo pectore, prolixâ barbâ. Ferunt, hunc ob nimium coïtum hydropisis morbum contraxisse, quo periit.	anni 5 dies 271	anni 231 dies 348	anni 5 dies 117	anni 6338 dies 341

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XXXI.	GIAFAR ALMOTVACHELO pater Alfadli Giafari filij Abi-isaaci inauguratus est Sarmanræ eâ die, quâ obiit frater eius Aluateko, die sabathi vigesima-quartâ Dialhagia, & interfectus est die Mercurij tertiâ Sceuali. Siquidem Almontansero filius eius misit pueros suos per portam Ripæ, qui ingressi interfecerunt eum in domo sua, & in frusta conciderunt. Acciderunt in eius Caliphatu terribiles terræmotus Cumæ, & in eius suburbiis, adeo vt numerus eorum, qui ædificiorum ruinis interierunt, ascenderit ad quadraginta millia & nonaginta nouem. Idem accidit in Perside, Chorasan, Syria, & Arabia Felice, audiebanturque è turbinibus voces horrendæ, & minantes, collapsæ sunt arces, domicilia, & pontes. Item terræmotu concussa sunt Madaïenum, Balisum, Raka, Harran, Rasalhaïnum, Emessa, Damascus, Edessa, Tarsus, Masisa, Laodicæa. Ora verò maritima Syriæ ita concussa est, vt omnia ædificia corruerint, nec nisi pauci habitatores euaserint. Antiochiæ ex eodem terræmotu ceciderunt mille quingentæ domus, necnon ex eiusdem mœnibus nonaginta circiter turres, & mons eius diuulsus cecidit in mare, vnde concitatum est mare, & ascendit ex eo fumus niger fœtidus.	anni 14 dies 275	anni 240 dies 269	anni 14 dies 122	anni 6353 dies 104
XXXII.	ALMONTASERO BILLA ABV-GIAFAR MAHOMETVS inauguratus est Calipha eâ nocte, quâ interfectus est parens eius Almotuachelo, die Mercurij quartâ Sceuali, & obiit in Tigri die Sabathi tertiâ Rabihi posterioris vigesimum-quintum agens annum. Magnis erat oculis, naso obtuso, breui staturâ, candidus, quadratus, & summâ præditus maiestate.	* dies 178	anni 247 dies 93	* dies 178	anni 6353 dies 282

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XXXIII.	ALMOSTAHINO BILLA ABVL-HABBASO AHMETVS inauguratus est die Lunæ quartâ mensis Rabihi posterioris, & interfectus est nocte diei Lunæ ad vesperam sextæ eiusdem Rabihi posterioris, & allatum est caput eius ad Almohtazzum.	anni 3 dies 266	anni 251 dies 204	anni 3 dies 233	anni 6355 dies 150
XXXIV.	ALMOHTAZZO BILLA ABV-ABDALLA ALZEBIRO inauguratus est Calipha Bagdadi quartâ Moharrami, & inuitus sese abdicauit die Lunæ tertiâ Ragebi. Nam eius ianitor Salehus filius Vasifi venit ad eum cum quibusdam, & cùm vocarent eum, vt aperiret, respondit se potionem sumpsisse; cúmque vltrò vrgerent, iussit, vt aliqui eorum ingrederentur, qui ingredientes traxerunt eum pedibus vsque ad portam domûs, & exposuerunt eum Soli, qui modò vnum, modò alterum pedem attollebat, & demittebat. Illum autem colaphis cædebant, & dicebant: Depone Caliphatum, donec se abdicauit, & & reliquerunt eum tribus diebus absque cibo & potu, tum intruserunt eum in caueam gypso oblinitam, & portam clauserunt, qui sequente die inuentus est mortuus, dum agebat annum vigesimum-tertium.	anni 3 dies 200	anni 254 dies 204	anni 3 dies 167	anni 6360 dies 315
XXXV.	ALMOHTADI BILLA ABV-ABDALLA MAHOMETVS filius Aluatechi inauguratus est vigesima-nonâ Ragebi, ipsique omnium primus votum dedit, & suffragium Almohtazzo. Et interfectus est die Martis decima-quartâ Ragebi, traditus est enim cuidam, qui eius testiculos conculcauit, donec mortuus est, trigesimum septimum agens annum. Alij tradunt, illum pugione confodisse, & ex eius bibisse sanguine.	* dies 344	anni 250 dies 194	* dies 344	anni 6361 dies 296

Numerus.	*NOMINA CALIPHARVM Habbasidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
XXXVI.	ALMOHTAMEDO ALA-ALLA ABVLHABBAS AHMETVS inauguratus eſt Calipha, quâ die interfectus eſt patruus eius Almohtadi quarta-decimâ Ragebi, & defunctus eſt nocte diei Lunæ decimæ-nonæ Ragebi, quinquageſimum agens annum, & menſes aliquos. Anno ducenteſimo ſeptuageſimo obiit Ahmetus filius Tulun.	anni 23 dies 4	anni 272 dies 198	anni 22 dies 119	anni 6384 dies 49
XXXVII.	ALMOHTADHEDO BILLA ABVLHABBAS inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die defunctus eſt patruus eius Almohtamedo vndecimâ Ragebi, & obiit Bagdadi die Lunæ vigeſima-tertiâ menſis Rabihi prioris. Ferunt quidam, eum veneno ſublatum eſſe agentem quadrageſimum-ſextum annum.	anni 9 dies 269	anni 288 dies 212	anni 6 dies 271	anni 6393 dies 220
XXXVIII.	ALMOCTAFI BILLA ABV-MAHOMETVS inauguratus eſt Calipha, quâ die defunctus eſt parens eius vigeſima-primâ Rabihi poſterioris, & defunctus eſt agens trigeſimum & vnum annum, & menſes quoſdam. Erat pulcher, religioſus, abhorrens à ſanguinis effuſione, liberalis, ac multarum diuitiarum.	anni 6 dies 196	anni 294 dies 308	anni 6 dies 130	anni 6399 dies 350
XXXIX.	ALMOCTADERO BILLA ABVLFADALI GIAFAR inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die defunctus eſt frater eius Almoctafi decima-tertiâ Dilkada, bis ſeſe abdicauit, & poſteà reſtitutus eſt. Tandem interfecit illum quidam ex militibus Muneſi Almodfari, & attulit caput eius ad ipſum Muneſum: fuitque id die Mercurij vigeſima-ſeptimâ Sceuali, dum ille agebat annum trigeſimum-octauum, vnum menſem, & quinque dies.	anni 24 dies 340	anni 319 dies 293	anni 24 dies 79	anni 6424 dies 64

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XL.	ALKAHERO BILLA ABV-MANSVR MAHOMETVS Calipha inauguratus eſt Bagdadi die Iouis vigeſima-octauâ Sceuali, tum depoſitus eſt, & oculis orbatus die Mercurij ſextâ Giamadi prioris, & defunctus eſt poſtquam eleemoſynam petiit ad portam Templi, dicebatque hominibus: Ego eram Princeps veſter heri, hodie verò ſum ex pauperibus veſtris, voſque rogo, vt mihi eleemoſynam erogetis. Dedit autem ipſi Benabi-muſa Haſcemenſis mille drachmas. Eius tempore defunctus eſt Hothmanus filius Haſſani in Ægypto anno trecenteſimo vigeſimo-primo. Captus quoque eſt Ahmetus eius nepos filius Almoctaſi, & poſitus in quadam domo, quæ gypſo occluſa eſt, vbi fuit ſuffocatus. Eodem anno obiit mater Almoctadri. Alkahero enim cùm pecuniam ab ea peteret, & illa non indicaret ipſi niſi centum & triginta denariorum millia, eam percuſſit, multíſque afflixit tormentis, & ſuſpendit capite in terram demiſſo, itavt vrina eius totum corpus perfunderet. Quæ ei dicebat: Nonne mater tua ſum, & his ſuppliciis me afficis? & poſt hæc mortua eſt.	anni 1 dies 185	anni 321 dies 124	anni 1 dies 174	anni 6425 dies 238
XLI.	ALRADI BILLA ABVL-HABBAS inauguratus eſt die Mercurij ſextâ Giamadi prioris, quâ die depoſitus eſt patruus eius Alkahero. Et defunctus eſt hydropiſis morbo nocte ſabathi decima-ſextâ Rabihi prioris annum agens trigeſimum-ſecundum, & aliquos menſes. Erat autem munificus, liberalis, poëta diſertiſſimus, & eloquentiſſimus rhetor, plurimúmque delectabatur conuerſatione doctorum virorum, eorúmque familiaritate, ac multis virtutibus præditus erat.	anni 6 dies 306	anni 328 dies 75	anni 6 dies 240	anni 6432 dies 113

Numerus.	NOMINA CALIPHARVM Habbasidarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XLII.	ALMOTTAKI BILLA ABV-ISAAC ABRAHIMVS filius Almoctaderi inauguratus est Calipha, quâ die obiit frater eius Alradi, nempe die Mercurij vigesimâ mensis Rabihi prioris. Tum deposuit illum Tuzun die sabathi vigesimâ Safari, & orbauit oculis, vixitque posthac viginti-quatuor annis, & mortuus est.	anni 3 dies 330	anni 332 dies 50	anni 3 dies 297	anni 6436 dies 45
XLIII.	ALMOSTACFI BILLA ABVL-CASEMVS ABDALLA Calipha inaugurarus est, quâ die Caliphatu sese abdicauit patruus eius Almottaki, nempe vigesima Safari. Tùm deposuit illum Moazzadaula filius Buja, quod hoc modo factum est. Ingressus ad illum aliquando Moazzadaula, & procidens in terram manus eius osculatus est, tum positâ sede sedit, accesserúntque ex suis viri duo Dilamitæ, & manus extenderunt ad Almostacfium, qui manus illis porrexit, existimans eos velle manus suas osculari. Illi verò acceptâ manu traxerunt illum ex sua sede, & impositâ sindone collo, conduxerunt illum peditem ad domum Moazzadaulæ, vbi oculis orbatus est, & vinculis constrictus; domus verò Caliphatûs deprædata est, vt nihil penitùs in ea remanserit.	anni 1 dies 120	anni 333 dies 170	anni 1 dies 107	anni 6437 dies 154
XLIV.	ALMOTIHO LILLA ABVL-HABBAS inauguratus est Calipha eâ die, quâ depositus est patruus eius Almostacfi, nempe vigesima-secundâ Giamadi posterioris. Tùm sponte sese abdicauit, tradiditque Caliphatum filio suo Abd-olcarimo, cognominauitque illum Altaïeho Lilla. Eius tempore mortuus est Abu-bacrus Ahscidus dominus Ægypti, & suffectus est ipsi Cafur Ahscidus.	anni 29 dies 138	anni 362 dies 308	anni 28 dies 188	anni 6465 dies 342

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
XLV.	ALTAÏEHO LILLA ABVBACRVS ABDOLCARIMO filius Almotihi Calipha inauguratus est eâ die, quâ pater eius Almotiho sese Caliphatu abdicauit, nempe die Mercurij decima-tertiâ Dialkada. Tum deposuit illum Bahaïadaula filius Buja, & vinculis obstrinxit, ac domum Caliphatus depopulatus est die sabathi decima-nonâ Sciabani, vnamque eius aurium amputauit.	anni 17 dies 272	anni 380 dies 226	anni 17 dies 86	anni 6483 dies 63
XLVI.	ALKADERO BILLA ABVL-HABBAS AHMETVS inauguratus est vigesima-primâ Sciabani, obiitque vndecimâ Dialhagia. Erat valdè religiosus, iustissimus, eleemosynis erogandis deditissimus, & grati animi notâ insignis.	anni 41 dies 110	anni 421 dies 336	anni 40 dies 29	anni 6523 dies 92
XLVII.	ALKAÏEMO BEAMRALLA ABVGIAFAR ABD-ALLA Calipha inauguratus est, quâ die obiit parens eius Alkadero, nempe vndecimâ mensis Dialhagia; & defunctus est decima-tertiâ Sciabani. Deposuerat enim illum Basasirus, & orauit Bagdadi pro Almostansero domino Ægypti, & cessatum est orari pro Habbasidis integro anno; tùm restitutus est Caliphatui Alkaïemo, & oratum est pro Habbasidis. Et ingressus est Basasirus Bagdadum cum vexillis Ægyptiacis, & oratum est iterùm Almostanseri domini Ægypti nomine. Deinde prehendit Basasitus Principem Principum, & vinculis constrinxit illum, mutauitque vestimenta, & publicè circumduci per Bagdadum iussit, ponè eum existente quodam, qui verberibus illum impelleret. Deinde insutus fuit pelli Tauri recenti, cornibus eius capiti impositis, & suspensus maxillâ ad vncos, donec mortuus est. Et asportauit inde infinitas propemodùm diuitias; & cessatum est iterùm orari nomine Habbasidarum integro anno.	anni 44 dies 138	anni 466 dies 220	anni 43 dies 125	anni 6566 dies 217

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XLVIII.	ALMOKTADI BEAMR-ALLA ABVLCASEMVS filius Aldochira inauguratus est Calipha quâ die obiit auus eius Alkaïemo, & defunctus est decima-quintâ Moharrami, trigesimum-octauum annum, & aliquos agens menses.	anni 19 dies 149	anni 486 dies 15	anni 18 dies 307	anni 6585 dies 159
XLIX.	ALMOSTADHERO BILLA ABVLHABBAS AHMETVS inauguratus est Calipha quâ die obiit parens eius, nempe decima-quintâ Moharrami. Eius tempore Ioppen gladio obtinuerunt Franci, & pactionibus pacis Arsofam, subiugarúntque maiorem partem regionis maritimæ. Anno quadringentesimo nonagesimo-quinto obsidione & vallis circumdederunt Franci Tripolim, & oppresserunt magnoperè. In cuius auxilium eò accurrerunt exercitus Damasci, Emessæ, & Aleppi, sed victoria tandem cessit Francis, & in turpissimam fugam conuersi sunt Moslemani, & vrbem pactionibus pacis ceperunt Franci, post obsidionem septem annorum. Post hæc Antiochiâ egressi profecti sunt Ierosolymam, quam facilè ceperunt, incluserúntque omnes Iudæos Ierosolymæ in quadam synagoga, & igne incenderunt eos, occiderúntque ex Moslemanis plusquàm septuaginta millia hominum. Inter cætera spolia repererunt clibanum argenteum quadraginta libris Damascenis pendētem, & viginti lampades aureas. Eius autem tenuerunt Imperium vsque ad Saladinum, nempe nonaginta & vno anno. Post expugnatam Tripolim, quæ erat magna vrbs, ingénsque Moslemanorum eam colebat numerus, atque doctorum virorum, Accam siue Ptolemaïdem obsederunt classi circiter nonaginta nauium terrâ maríque. Gentis Rex erat Balduinus Dominus Ierosolymæ, & gladio ceperunt eam. Eius gubernator erat tunc Zahradaula filius Gaiu-	anni 25 dies 97	anni 511 dies 112	anni 24 dies 190	anni 6609 dies 349

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	ſci, qui timore perculſus fugit. Poſt hæc ceperunt quoque ipſi Franci Berytum, & Sidonem poſt vehementiſſimam obſidionem, ac magno terrore eſſe cœperunt in tota Syria, & omnibus regionibus maritimis. Deindè expugnauerunt Tyrum, & ſuæ ditioni addiderunt. Alij tradunt eius gubernatorem, qui Abd-almalecho dicebatur, eam Francis vendidiſſe. Tum obtinuerunt vi ab Iſmaëlitis Banaias. Omnia hæc geſta ſunt in Caliphatu Almoſtadheri Billa.				
L.	ALMOSTARCSEDO BILLA ABVLFADLO filius Almoſtadheri Calipha inauguratus eſt poſt mortem parentis eius, vigeſima-tertiâ Rabihi prioris, in quem impetum facientes Batanitæ interfecerunt illum die Iouis decima-ſeptimâ Dialkadæ quadrageſimum-quintum annum, & aliquos agentem menſes. Eius tempore obſederunt Franci Aleppum, ſocium habentes Saïfadaula Dobaïs filius Sadkæ; cúmque iamiam eam eſſent capturi, accidit paulò pòſt meridiem ingens aquarum alluuies, quæ Francorum corripuit tentoria, & ingentem ſubmerſit numerum, ac bonorum magnam vim deuaſtauit. Eadem die nocte ingruente Aleppum appulit Ak Sankar Barſakæus, & expulit inde Francos, imperiúmque obtinuit vrbis, & reuerſus eſt Azazum, quem eò perſequentes Franci, indè expulerunt, & fuderunt exercitum, magnâ ſuorum acceptâ ſtrage.	anni 17 dies 202	anni 528 dies 314	anni 17 dies 17	anni 6627 ✠
LI.	ALASCEDVS BILLA ABV-GIAFAR ALMANSVR filius Almoſtarſcedi Calipha inauguratus eſt Bagdadi, vigeſimâ Dialkadæ, quem Caliphatu depoſuit Sultanus Mashudus decima-quartâ Dialkadæ, fugitque propterea Mauſulum, & habitauit ibi, interfectúſque eſt demum Aſphahani à Batanitis.	✠ dies 352	anni 527 dies 311	✠ dies 352	anni 6627 dies 352

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbasidarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
LII.	ALMOKTAFI BEAMR-ALLA filius Almoſtadheri inauguratus eſt Calipha quâ die depoſitus eſt nepos eius Altaſcedus Dialkadâ, defunctúſque eſt primâ Rabihi prioris. Iſte maieſtatem Caliphis Habbaſidarum teſtituit, & Sultanorum ab illis remouit auctoritatem & potentiam. Tempore Almoktafi accidit ingens terræmotus, qui tredecim euertit vrbes, nempè Hemat, Aleppum, Moarram, Scizar, Caſartab, Apamæam, Emeſſam, Talatabum, Arcem Cordæorum, Orpham, Laodicæam, Tripolim, Antiochiam; ſed vehementior fuit Hemat, vbi ingens numerus ſub ruinis periit, & nonniſi pauci euaſerunt.	anni 24 dies 105	anni 554 dies 61	anni 23 dies 207	anni 6651 dies 196
LIII.	ALMOSTANGEDO BILLA ABVLMOTDAFFARO inauguratus eſt Calipha ſecundâ Rabihi prioris, vnâ poſt obitum ſui parentis Almotaki die. Eius tempore fuit terræmotus ille magnus, qui dictus eſt terræmotus Aleppi; fertur enim periiſſe ſub ruinis quindecim millia hominum. Eius quoque tempore initium habuit Imperium Aiubitarum, nempè anno 558. Eodem anno inuaſerunt Franci Ægyptum, ceperúntque vrbem Balbaïſum, & quotquot in ea inuenerunt, peremerunt gladio. Inde profecti ſunt Alcaïrum cum numeroſiſſimo exercitu, quamobrem eorum timore perculſus Sciaur ipſum Alcaïrum igne incendit. Quo facto, legatos miſit ad eorum Regem, pacem petens, pro qua decies centena millia denariorum offerebat, cui acquieuit, receſſitque inde. Hoc etiam anno Ægypti regnum occupauit Saladinus, habebatque à conſiliis iudicem Alfadelum. Is occidit ex Nigritis 50. millia, & eorum regionem igne conſumpſit. Anno autem 565. Damiatam inuaſerunt Franci, ſed poſt quinquageſimum vnum diem obſeſſionis receſſerunt ab illa.	anni 11 dies 27	anni 565 dies 88	anni 10 dies 273	anni 6662 dies 104

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Habbaſidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
LIV.	ALMOSTADI BENVR-ALLA ABVMAHOMETVS ALHASANVS inauguratus eſt Calipha quâ die obiit parens eius, ex eiuſdem teſtamento menſe Rabihi prioris, & defunctus eſt initio Dialkadæ. Primordiis eius Imperij finem habuit regnum Fatemitarum, nempe eorum qui erant ex proſapia Ali in Ægypto, quorum poſtremus fuit Aladhedus, & initium habuit in Ægypto Imperium Habbaſidarum, poſtquàm inde exularunt pluſquàm ducentis annis; & occupauit Saladinus Regiam, potituſque eſt omnium facultatum ac theſaurorum, qui in ea erant, quorum numerus & pretium vix exprimi poſſit. Cepit quoque filios Aladhedi, & vxores, & vinculis obſtrinxit, ac in vno incluſit loco. Damaſcum poſt hæc profectus eſt, & obtinuit eam: expugnauit etiam Emeſſam, Hemat, Balbech, & pactionibus ſeſe dedit Aleppus. Anno 572. excitauit mœnia Alcaïri, iuſſitque extrui arcem montis Almoktami. Ædificauit quoque monumentum Sciaphahi. Poſt annum commiſſum fuit celebre illud certamen Ramalæ ad flumen Talaſafiam.	anni 9 dies 208	anni 574 dies 276	anni 9 dies 109	anni 6671 dies 243
LV.	ALNASSERO LADIN-ALLA ABVLHABBAS inauguratus eſt Calipha Bagdadi, quâ die obiit parens eius Almoſtadi, primâ Dialkadæ, & defunctus eſt nocte feſti Azymorum, ſeptuageſimum agens annum. Eius tempore erumpere cœperunt Tartari.	anni 46 dies 324	anni 621 dies 266	anni 45 dies 189	anni 6727 dies 37
LVI.	ALDAHERO BEAMR-ALLA ABVNASSERO inauguratus eſt Calipha quâ die obiit Alnaſſero parens eius ex eiuſdem teſtamento. In vincula autem illum coniecerat, è quibus eum liberauit moriturus. Et defunctus eſt quarta-decimâ Ragebi quinquageſimum agens annum.	✠ ✠	anni 622 ✠	✠ ✠	anni 6727 ✠

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Habbasidarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
LVII.	ALMOSTANSERO BILLA ABVGIAFAR inauguratus eſt Calipha quâ die obiit parens eius Aldahero vigeſimum agens annum.	✠ ✠	✠ ✠	✠ ✠	✠ ✠
LVIII.	Caliphatus ALMOSTAASAMI BILLA. Anno ſexcenteſimo quinquageſimo-ſexto, decima-octauâ Moharrami inuaſerunt Tartari vrbem Bagdadum, & obſederunt eam, ceperúntque die Lunæ duodecimâ Safari, quæ reſpondet tertiæ Amſciri, anno martyrum nongenteſimo ſeptuageſimo quarto, occiderúntque vniuerſum exercitum, ac ciues vrbis, nec euaſerunt ex illis niſi perpauci.	✠ ✠	anni 655 dies 42	✠ ✠	anni 6749 dies 152

DE CALIPHIS ÆGYPTI, SIVE FATEMITIS.

DE CALIPHIS FATEMITIS.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
I.	CALIPHATVS ALMOHDI ABV-MAHOMETI ABD-ALLÆ cœpit anno ducentesimo nonagesimo octauo Salgiamasæ in prouincia Cyrinensi, quæ est in Occidente, vbi princeps fidelium salutatus est die Lunæ septimâ Dialhagiæ. Extruxitque Almohdiam, & eam incoluit. Deinde Africæ occupauit regnum, necnon Siciliam, & prouincias Occidentis. Ægyptum peragratus quoque est sub mercatoris habitu, tùm reuersus in Occidentem, tenuitque Imperium vsque ad annum 322. quo obiit decimâ Rabihi prioris.	anni 25 dies 92	anni 321 dies 69	anni 24 dies 184	anni 6425 dies 183
II.	ALKAIEMO BEAMR-ALLA ABVLCASEMVS MAHOMETVS filius Almohdi Dominus Caïrauani inauguratus est post obitum patris sui Almohdiæ ex testamento decimâ Rabihi prioris, & defunctus est in Occidente die Dominico 13. Sceuali.	anni 11 dies 210	anni 333 dies 279	anni 12 dies 99	anni 6437 dies 262
III.	ALMANSVRO BILLA ABV-DAHERO ISMAEL filius Mahometi, filij Almohdi, inauguratus est post obitum patris sui die Lunæ decima-quartâ Sceuali, defunctúsque est die Veneris vltimâ Sceuali anno 341. annum agens 37. Natus autem est Almohdiæ.	anni 7 dies 16	anni 340 dies 295	anni 6 dies 305	anni 6444 dies 202

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
IV.	ALMOEZZO LADIN-ALLA ABVTAMIMO MAADO filius Ismaëlis Almansuri, filij Mahometi, filij Almohdi, inauguratus est Calipha die obitûs parentis sui in Occidente, nempè die Veneris. Suos exercitus misit ex Africa in Ægyptum præfecto duce Giauhat eius puero, die Dominicâ vigesima-quartâ mensis Rabihi prioris, anno treecentesimo quinquagesimo octauo. Et ingressus est Giauhar cum exercitu suo Caïrum die Martis decima-septimâ Sciabani, & oratum est nomine Almoëzzi, remotâ oratione nomine Habbasidarum. Is excitauit palatium Caliphatûs Caïri, iussitque suis, vt vnusquisque sibi domum Caïri extrueret, & stabilitum est ibi regnum eius, obiitque Caïri vndecimâ Rabihi prioris anno trecentesimo sexagesimo-quinto, quadragesimum-quintum cum dimidio natus annum, fœdus Imperij relinquens filio suo Almansuro Nazaro.	anni 23 dies 152	anni 364 dies 92	anni 22 dies 266	anni 6467 dies 103
V.	ALAZIZO BILLA ABVL-MANSVRO NAZARO filius Almoëzzi Calipha inauguratus est, quâ die obiit parens eius, nempè die Veneris tertiâ Rabihi posterioris, & defunctus est die Martis vigesima-tertiâ Ramdani in balneo Balbaïsi, quadragesimum-secundum annum, & aliquos agens menses. Inter cætera quæ de iustitia Almoëzzi parentis Alazizi referuntur, hoc vnum est. Vxor Alascidi, eorum eadente Imperio, deposuerat apud Iudæum quemdam muliebrem vestitum vnionibus ac variis distinctum gemmis, cuius (cùm post aliquod tempus petiisset eum à Iudæo, & ille reddere noluisset) obtulit ipsi manicam, qui abnuit, illa verò tantum addidit illi, vt tandem obtulisset ei totum vestitum, contenta solâ manicâ: sed Iudæus ille totum abnegauit. Quamobrem veniens ad palatium, ingrediendi permissionem petiit,	anni 21	anni 385	anni 20	anni 6488

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	quæ cùm ipsi concessa esset, ingressa controuersiam cum Iudæo exposuit. Quem cùm Princeps accersisset, & ille neque sponte, neque immanibus suppliciis fateri voluisset, misit quosdam, qui vestitum in domo Iudæi quærerent, quem in muro absconditum inuenerunt. Hunc videns Almoëzzo, eius pulchritudine obstupuit, tradiditque illum mulieri. Quæ, vt ipsum acciperet, aut muneris nomine, aut pretio rogauit, qui nequaquam voluit. Quæ dixit ei: Domine mi, hic vestitus mihi conueniebat dum eram domina Ægypti, at in hoc statu minimè conuenit: tamen noluit illum accipere. Quamobrem illa assumpto vestitu abiit.	dies 172	dies 264	dies 308	dies 46
VI.	ALHACHEMO BEAMR-ALLA ABVALI filius Almansuri, filij Nazari inauguratus est Calipha die, quâ obiit parens eius, nempe die Martis vigesima-octauâ mensis Ramdani, anno trecentesimo octuagesimo-sexto, dum agebat annum decimum, sex menses, & sex dies. Egressus aliquando ex Palatio, ampliùs non est reuersus, quia fuit interfectus. Causa autem eius necis hæc fuit. Misit aliquando ad sororem suam Setalmolch, dicens: Tu admittis viros ad te propter hoc, & hoc. Quæ præcepit cuidam Principum, vt duos ex suis mitteret ad montem Almoctabum, qui ibi insidias illi tenderent. Qui cùm eò noctu ascendisset cum quodam pueto equite, interfecerunt illum, vestigia necis abscondentes. Cadauer verò ad sororem secretò attulerunt, quod in domo sua sepeliuit. Quæ Principes post hòc coëgit in Palatio, & regnum filio eius constituit, interfecitque omnes, quibus suum arcanum aperuerat. Trigesimum-sextum annũ, & aliquos menses habebat, cùm interfectus est. Erat autẽ pessimis moribus, demens, insanæ mentis, ac in negotiis peragendis nimiùm	anni 25	anni 410	anni 24	anni 6512

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	inconstans. Nam negotia quædam summo imperio vrgebat aliquando, & paulò pòst contraria penitùs præcipiebat. Noctu per vrbis plateas circuibat, & loca publica ad cognoscendum gregis & populorum statum. Constituit prætereà vetulas quasdam, quæ domos ingrediebantur, & quæ venabantur, ad illum referebant. Occidit mulieres quamplurimas, quas occlusit in balneis, & calore ac foetotibus interfecit. Eò peruenit illius Tyrannis contra populos, & oppressio, vt nullâ eius maiestatis habitâ ratione, obsignatas offerrẽt illi schedulas conuitiis plenas. Ex papyro compegerunt aliquando simulachrum mulieris calceamentis, & velis ornatum, collocauerúntque illud in via schedulam obsignatam manu habens, quæ conuitia turpissima contra illum continebat. Quò cùm pertransiisset Alhachemo, eámque vidisset tamquam schedulam illam sibi porrigentem, ipsam accepit: & cùm legisset, ægerrimè id tulit; quamobrem vt caperetur, iussit, sed ex compacta papyro esse reperit. Tunc Caïrum igni incendi præcepit, & interfici quotquot in ea erant. Et incensa est quarta pars Caïri, & dimidia prædæ data, ac captæ mulieres vendebantur. Ægyptij verò pro se, ac suis fortiter pugnabant, itavt milites ea incenderent loca, quæ domini tueri non poterant. Ille autem, vt abstinerent à re huiusmodi palam iubebat, clam verò hortabatur seruos, & milites, ac armis instruebat, vrgebatque, vt institutum prosequerentur. Tunc ciues Caïri inuadere decreuerunt Palatium Regium. Quare timens Alhachemo conscendit suum asinum, & profectus est ad seruos, & milites, eosque auertit ab incendio. Stulta autem plebs, ac dementes credebant Alhachemum fuisse Deum, ac proptereà exclamabant ante illum: *ô noster creator! ô viuificans! ô mortificans!* Christia-	dies 31	dies 295	dies 124	dies 170

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorū Mundi.
	nos, & Iudæos summoperè afflixit, eorum destruxit Ecclesias, Præsules occidit, & subdidit suppliciis, ita ut ingens eorum numerus Moslemanam religionem amplexari coactus sit: sed pœnitentiâ facti correptus, permisit illis, vt ad suam reuerterentur religionem, suásque instaurarent Ecclesias. Ferunt eum dixisse aliquando suo concionatori: *Quot sunt in tua lancea?* Qui respondit: sexdecim millia hominum, qui credunt te esse Deum. Egressus autem est contra Alhachemum quidam ex Omaytis de filiis Hascemi nomine Aluelido, & multa commissa sunt bella inter illum, & Alhachemum, cui tandem victoria cessit, captúmque Aluelidum publicè circumduci iussit per vrbem Caïrum, tùm interfici.				
VII.	ALDAHERO LEAZAZI DIN-ALLA ABVL-HASAN ALI filius Alhachemi inauguratus est Calipha, cùm interfectus est Alhachemo pater eius die Martis vltimâ Sceuali, anno 411. annos agens sexdecim, & menses aliquos, defunctusque est Caïri 15. Sciabani anno 427. & suæ ætatis 31. cum aliquibus mensibus.	anni 15 dies 282	anni 427 dies 222	anni 15 dies 119	anni 6527 dies 289
VIII.	ALMOSTANSARO BILLA ABV-TAMIM MAADO filius Daheri, filij Alhachemi inauguratus est Calipha Caïri, quâ die obiit parens eius Aldahero, die scilicet Dominicâ decima-quintâ Sciabani anno 427. obiítque nocte diei Iouis decimâ-octauâ Dialhagiæ anno 487. Eius tempore Bagdadum ingressus est Basasiræus cum Ægyptiacis vexillis, in quibus scriptum erat: *Alamamo Almostansaro Abu-tamim Maado.* Et oratum est nomine Almostansari tam in Delubro Almansuri Bagdadi, quàm in reliquis aliis Delubris, & cessatum est orari pro Habbasidis. Et captus est Calipha Bagdadi, ac vinculis cōstrictus est Anæ.	anni 60 dies 121	anni 486 dies 343	anni 58 dies 198	anni 6586 dies 122

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.	Anni Caliphatus.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
IX.	ALMOSTAALI BILLA ABVL-CASEMVS AHMETVS filius Almoſtanſari, filij Alhachemi inauguratus eſt quâ die obiit patens eius Almoſtanſato decima-nonâ Dialhagiæ, anno quadringenteſimo octuageſimo ſeptimo, eiuſque ætatis decimo-quinto, & menſibus vndecim. Defunctuſque eſt decima-ſeptimâ Safari, anno quadringenteſimo nonageſimo-quinto. Eius tempore Ioppem gladio expugnauerunt Franci, & Arſufam ceceperunt pactionibus, ſubiugaruntque maiotem partem regionis maritimæ.	anni 7 dies 59	anni 494 dies 47	anni 6 dies 349	anni 6593 dies 204
X.	ALAMERO BEAHCAM-ILLA ABVALI MANSVRO filius Almoſtaali inauguratus eſt Calipha, quâ die obiit parens eius Almoſtaali decima-ſeptimâ Safari, anno quadringenteſimo nonageſimo-quinto. Regni ſummam adminiſtrabat pro illo Alafdalo dux exercituum. Interfectus autem eſt in vico Saiufin Caïri in thtono Pontis. Princeps eorum, qui illum interfecerunt, erat ſeruus quidam Armenus, & eo interfecto Caïri impetium obtinuit ſeruus ille Armenus, qui diuitias theſaurorum diſtribuit exercitibus. At quidam rem huiuſmodi minimè approbantes ab illo defecerunt ad ducem exercituum Alafdalum, rogarúntque illum, vt expugnato Armeno Imperium ſuſciperet Caïri, ſuam opetam ipſi pollicitantes. Qui Caïrum veniens arctiſſimè illud obſedit, expugnauitque tandem, ac prædam tribus diebus permiſit militibus, & captum Armenum interfecit. Quo facto regnum ſibi obtinuit, præfecitque exercitibus, & rebus adminiſtrandis virum quendam nomine Almamun filium Bataiahi, qui primâ ætate coquinariam exercuerat, viſuſque eſt puer aquam aſpergens Caïti inter vtrumque palatium.	anni 29 dies 251	anni 523 dies 298	anni 28 dies 301	anni 6622 dies 40

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XI.	ALHAFEDO LADIN-ALLA ABVLMAÏMVN filius Almostaali inauguratus est cum conditione expectandi puerum, qui in vtero erat materno, decima-tertiâ Dialkadæ, anno quingentesimo vigesimo-quarto, tum inauguratus est inauguratione vniuersali decima-quintâ Moharrami, anno quingentesimo vigesimo-quinto. Rerum summam administrabat apud illum Ahmetus filius Alafdali dux exercituum, qui post aliquod tempus cepit Alhafedum, & vinculis constrinxit, inclusitque in carcere, vbi detentus fuit vsque ad necem Alafdali filij Alafdali Ducis exercituum, quæ contigit Caïri die Martis decima-sextâ Moharrami, anno quingentesimo vigesimo-sexto. Interfectus autem est, & eius amputatum caput à pueris Principum, quod inferentes in Palatium eduxerunt Alhafedum è carcere, & Caliphatui restituerunt. Et defunctus est nocte diei Dominicæ, quintâ Giamadi posterioris, anno quingentesimo quadragesimo-quarto.	anni 19 dies 209	anni 543 dies 153	anni 19 dies 2	anni 6641 dies 42
XII.	ALDAFERO BEAMR-ALLA ABVLMANSVRO filius Alhafedi inauguratus est Calipha, quâ die obiit parens eius, nempè die Dominicâ quintâ Giamadi posterioris, anno quingentesimo quadragesimo-quarto. Et interfecit illum Abbasus filius Tamimi, & filius eius Nazaro, & necis absconderunt vestigia, factúmque id est nocte diei Iouis vltimâ Moharrami, anno quingentesimo quadragesimo-nono. Quod cùm perlatum esset ad domesticos eius, scripserunt Talaiaho filio Razili, qui tunc in Ægypto superiori erat, miserúntque ad illum capillos mulierum. Qui Talaiahus, assumptis nigris vestimentis, ingentem coëgit exercitum, & Caïrum petiit, sollicitantibus, & auxilia promittentibus Principibus Caïri, vt sanguinem Caliphæ ven-	anni 4 dies 232	anni 548 dies 30	anni 4 dies 188	anni 6645 dies 230

Numerus.	***NOMINA, ET HISTORIÆ*** *Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	dicarent. Quod audiens Habbasus, & filius eius Nazaro fugâ sibi consuluerunt, suis cum facultatibus, quæ ingentes erant nimis. Sed adorientes eos Franci interfecerunt Habbasum, & Nazarum captiuum duxerunt.				
XIII.	ALFAIEZO BENASR-ALLA ABVLCASEMVS filius Aldaferi inauguratus est Calipha, quâ die interfectus est pater eius Aldafero, die Iouis vltimâ Moharrami, anno quingentesimo quadragesimo-quinto, agens annum ætatis quartum, & dies decem. Aduenientem autem Talaiahum filium Razili Caïrum, constituerunt ciues Præfectum Regni, & cognominatus est Rex Salehus, & confirmatæ sunt res eius, operámque nauauit regimini Imperij. Tùm misit ad Francos petens Nazarum filium Habbasi, pro quo ingentem auri summam promisit ipsis, qui illum tradiderunt legato eius, quem inclusum ferreâ caueâ adduxit Caïrum, tradiditque illum Rex Salehus mulieribus, quæ multis sequentibus diebus calopodiis, & calceis illum percusserunt, necnon carnes eius abscindentes ipsi comedendas præbebant. Deinde somnum ipsi impedierunt, donec mortuus est. Quo facto, patibulo illum affixerunt ad portam Zouaïlam, posteà igne incenderunt. Rex autem Salehus regnum Alfaïezi diù rexit. Intereà scripsit Calipha Almoktafi Regi Alhadelo filio Zanchi, ipsi præcipiens, vt in Ægyptum proficisceretur, eámque occuparet, scripto ipsi promittens administrationem Syriæ, Ægypti, & regionis maritimæ. Eodem anno recuperauit exercitus Ægypti Gazam, expulsis Francis. Eodem quoque contigit terræmotus ille magnus, qui dicitur terræmotus Hemat.	anni 6 dies 164	anni 554 dies 194	anni 6 dies 98	anni 6651 dies 328

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorū Mundi.*
XIV.	ALHADEDO LADIN-ALLA ABV-MAHOMETVS filius Alhafedi inauguratus eſt Calipha die, quâ obiit filius patrui ſui Alfaïezo, nempe decima-ſeptimâ menſis Ragebi, anno quingenteſimo quinquageſimo-quinto, vndecimum agens annum, vxoremque duxit filiam Regis Salehi, filij Razili ducis exercituum. Qui rex Salehus ita Imperij rerum ſummam vſurpauit, vt nihil Caliphæ præter nomen nudum relictum fuerit. Ægypti ſuperioris adminiſtrationem dedit Sciauro Arabi. Hoc anno interfectus eſt Rex Salehus filius Razili, quòd ſtipendia militum, & miniſtrorum Palatij diminuiſſet. Ideóque coniuratione factâ, impetum in illum fecerunt ſeptem ſerui, illúmque trucidarunt. Eo occiſo idem officium collatum eſt filio eius, cognominatúſque eſt Rex Alhadelo, ſiue Iuſtus. Confirmato regno, iuſtitiam egregiè populis adminiſtrauit, amouitque Sciaurum ſuâ prouinciâ, & ad ſe illum accerſiuit. Qui ſibi timens Arabum coëgit exercitum, & accepto ab illis iuramento, contendit Caïrum. Quod percipiens Alhadelo filius Razili, fugâ ſibi conſuluit; ſed captus tandem, & catenis vinctus, Sciauro oblatus eſt. Qui Sciaurus Caïrum ingreſſus Alhadedum ſalutatum adiuit, quem ille multis ornatum muneribus exercitibus ſuis præfecit, cognominauitque illum Principem exercituum. Confirmatus in regno Sciaurus ſtipendia militum diminuit, hinc multi cum Dargamo coniuratione factâ illum inuaſerunt. Sed maturè ſibi conſulens manus eorum euaſit, profectúſque eſt ad Nuraddinum, & aperuit illi arcana Ægypti, eiúſque rerum infirmum ſtatum, & eius expugnationem ad ſe recepit. Reuerſúſque eſt Dargam in Ægyptum, poſtquam Sciaurum expulit, quem Alhadedus muneribus honoratum ſuis exercitibus præfecit, &	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Fatemitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	cognominauit illum regem Almansuro, id est, victorem. Nuraddinus autem magnum coëgit exercitum Regi Alhadelo, & præfecto ipsi Rege Almansuro filio Scircuæ, misit illum ad expugnandam Ægyptum, vnà cum Sciauro. Quod audiens Dargam in fugam se dedit, sed à militibus Sciauri comprehensus, & occisus est. Alhadedus verò Sciaurum suæ dignitati restituit, qui cùm hoc obtinuisset, desciuit à Nuraddino: At ille imploratâ, ac obtentâ Francorum ope, Alexandriam subiugauit, eique imposuit tributum. Anno 564. irruptionem fecerunt Franci in Ægyptum, & peruenerunt vsque Balbaïsum, & expugnauerunt illud. Deinde Caïrum profecti sunt; obsederúntque illud, quod igne combussit Sciaurus, timens ne caperetur à Francis. Post hæc misit Sciaurus ad Regem Francorum pacem petens, offerénsque pro illa decies centena millia denariorum, qui ipsi acquieuit: at ille centum tantùm millia soluit, reliquorum verò solutioné variis excusationibus differebat. Alhadedus verò caput Sciauri amputari iussit. Anno quingentesimo sexagesimo septimo orauit Rex Naserus Saladinus Ioseph filius Aijub in Ægypto nomine Principis fidelium Almostadi, ex familia Habbasidarum primâ Moharrami, adhuc viuente Alhadedo. Et defunctus est Alhadedus decimâ Moharrami, & fuit vltimus Calipha Ægypti, & restitutum est Imperium Ægypti Habbasidis, postquam illud amiserant plusquam ducentorum annorum spatio. Et occupauit Rex Naserus palatium Caliphatus, potirúsque est omnium facultatum, & thesaurorum, qui in eo erant, qui sanè magni, & omnem narrationem excedentes, & pretium erant. Cepit quoque filios Alhadedi, & vxores eius, ac in carcere detinuit in ipso palatio, vt nullum posthàc eorum apparuerit vestigium, aut memoria.	dies 47	dies 57	dies 173	dies 287

DE CALIPHIS AIIVBITIS.

Numerus.	***NOMINA, ET HISTORIÆ*** *Calipharum Aijubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
1.	REX ALNASERO SALADINVS IOSEPH filius Principis Nagem-addini Aiiub, filij Sadi obtinuit Regnum Ægypti die, quâ defunctus eſt Alhadedo decimâ Moharrami, anno quingenteſimo ſexageſimo-ſeptimo. Et defunctus eſt Carachi die Mercurij vigeſimâ-ſeptimâ Safari, anno quingenteſimo octuageſimo-nono, annum natus quinquageſimum ſextum, & aliquot menſes. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſexto Damaſcum profectus eſt, eámque occupauit, nemine reſiſtente. Inde petiit Emeſſam, cuius arcem expugnare non potuit, quamobrem Hemat contendit, expugnauitque illam. Quo facto Emeſſam reuerſus cepit illam poſt obſtinatiſſimam pugnam. Inde Bealbecum petrexit, & expugnauit: tùm arcem Bazin poſt diuturnam obſidionem obtinuit, expugnauit quoque Monbegium. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſecundo mœnia Caïri excitari iuſſit, initiúmque ſumptum eſt ab arce. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-tertio fuit prœlium Ramalæ. Inde profectus eſt Aſcalonem, vbi ingentem numerum Francorum captiuos duxit, & multam cepit prædam, reuerſúſque eſt in Ægyptum. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-quinto commiſit bellum in pratis fontium cum Francis, qui ipſi occurrerant cum decem millibus peditum, & equitum mille, quos vicit, multis captiuis ductis. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-ſeptimo miſit fratrem ſuum Tohait-addinum in Arabiam Felicem, quam expugnauit. Anno quingenteſimo ſeptuageſimo-	anni 22	anni 588	anni 21	anni 6684

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ajubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	nono profectus eſt Baïſan, & Tiberiadem, multáque commiſit cum Francis prœlia. Tum Edeſſam expugnauit, Rakam, Niſibem, Sangiarum, Ametum, Aleppum, & Miafarakin. Anno quingenteſimo octuageſimo-tertio prœlium iterùm cum Francis Saphutiæ commiſit, eóſque fudit, & ingentem captiuorum duxit numerum. Eodem anno Tiberiadem expugnauit. Eodem fuit prœlium illud Hattini, vbi ſaluâ manu cepit eos, & captiuum duxit Regem Ludouicum & fratrem eius Haſrium, Dominum Giobaïli, Hacrium, & Principem, necnon Dominum Catachi, nomine Arnatum, quem ſuâ manu interfecit, cepitque ab illis Lignum Crucis: quod prœlium commiſſum eſt die Sabbati, & nonniſi pauci ex Francis euaſerunt. Poſt hæc Accam expugnauit, necnon Magdalum, Caïſam, Ioppem, Nazareth, Saphutiam, Cæſaræam, & Neapolim, & immenſam propemodùm prædam reportauit. Deinde obtinuit conditionibus pacis Berytum, Sidonem, Tabiinam, Giobaïlum, & Aſcalonem. Inde profectus eſt Ieroſolymam, & obſidione cinxit illam die Dominicâ, erántque in ea ſexaginta millia pugnatorum: ſed tandem conditionibus pacis cepit eam, indictis ſingulis viris Francis decem denatiis, & ſingulis mulieribus quinque, paruulis verò ſingulis duobus; poſtquàm Imperium Ieroſolymæ tenuerunt Franci nonaginta & vno anno. Tum Tyrum obſedit, ſed loci fortiſſimi difficultas ſpem omnem ipſi ademit, ideóque inde receſſit. Expugnauit quoque Hunaïn, & Antaraſum, & omnes gladio peremit eius ciues. Giabalam conditionibus pacis obtinuit, quemadmodum Laodicæam, arcem Catachi, Sciubecam, & Caucabam. Anno quingenteſimo octuageſimo-ſeptimo Accam iterùm occupatunt Franci, poſt crudeliſſimum bellum,	dies 47	dies 57	dies 173	dies 187

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ayubitarum.*	*Anni Caliphatus.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Redactio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	inde profecti sunt Ascalonem, quamobrem timens Saladinus, eam demolitus est, & mœnia Ierusalem muniuit, & altiùs excitauir. Anno 589. mortuus est Rex Alnasero Saladinus, & suffectus est ipsi in regno filius eius Alafdalo Nur-addinus.				
II.	REX ALAZIZVS AMAD-ADDINVS HOTMANVS filius Iosephi, filij Aijubi Regnum Ægypri obtinuir die, quâ mortuus est pater eius, nempè Mercurij 27. Safari, anno 589. Egressus aliquando ad Faium venarum cecidir ex equo, & relarus Caïrum, vbi defunctus est nocte diei Dominicæ 21. Moharrami anno 594.	anni 4 dies 317	anni 593 dies 21	anni 4 dies 275	anni 6689 dies 97
III.	REX ALMANSVRO MAHOMETVS filius Hotmani, filij Iosephi, filij Aijub sedit in rhrono regni Ægypti, quâ die defunctus est parens eius, nempè 21. Moharrami anno 594. quo Caïrum appulir parruus eius Rex Alafdalus Nur-addinus Ali filius Saladini, regnóque ita poritus est, vt nihil remanetet Regi Almansuro, nisi nudum nomen.	* dies 46.	anni 593 dies 67	* dies 46	anni 6689 dies 143
IV.	REX ALAFDALO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Alnaseri Saladini Iosephi, filij Aijub, cùm Caïrum peruenit, Imperium obtulerunt ei Principes, & fidem iuramẽto confirmarunt. Qui paulò post Damascum inuasir, cinxitque obsidione, eam defendenre Rege Alhadelo, cui auxilium tulit suis exercitibus Rex Alcamelus Mahometus, & Afdalum Regem inde expulit, persecutusque est eum Rex Alhadelus per singulas stariones, donec ambo exercirus sibi occurrerunt Saiahæ, fususque est exercitus Regis Alafdali, qui fugâ se contulit ad Barcam, vbi octo diebus moratus est, deindè Caïrum ingressus decima-septimâ mensis Rabihi posterioris anno 596.	anni 2 dies 38	anni 595 dies 105	anni 2 dies 16	anni 6691 dies 159

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Caliphorum Aijubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorū Mundi.
V.	REX ALHADELVS ABV-BACRVS filius Aijub, filij Scircuæ, ingreſſus eſt Caïrum, & obtinuit Imperium Ægypti, Syriæ, ac ſubiectarum ipſis prouinciarum decima-ſeptimâ Rabihi poſterioris, anno quingenteſimo nonageſimo-ſexto, & defunctus eſt in expugnatione latronum propè Damaſcum, ſextâ Giamadi poſterioris, anno ſexcenteſimo decimo-quinto, annum agens ſeptuageſimum-tertium, & aliquot menſes; Damaſci eius nomine rerum adminiſtrabat ſummam filius eius Hiſa. Anno ſexcenteſimo decimo-tertio fuit irruptio Tartarorum, qui colebant planitiem Sinarum conterminam, quæ dicitur Haginmagin, qui robore aucti prouincias Moſlemanorum infinitâ multitudine aggreſſi ſunt, & totam occuparunt prouinciam Haracam.	anni 19 dies 49	anni 614 dies 154	anni 18 dies 207	anni 6710 dies 1
VI.	REX ALCAMELVS MAHOMETVS filius Regis Alhadeli Abubacri regno Ægypti eſt potitus, quâ die obiit parens eius ſextâ Giamadi poſterioris, anno ſexcenteſimo decimo-quinto. Quo anno aggreſſi ſunt Franci, adhuc viuente Rege Alhadelo, Damiatam, & caſtra metati ſunt ex parte Gizæ tribus menſibus, & quatuor diebus, terrâ marique prementes illam. Ad quos expugnandos egreſſus eſt Rex Alcamelus, & caſtra metatus eſt ex alia parte Damiatæ è regione ipſorum, Nilo vtrumque exercitum dirimente. At Franci magis magíſque vrbem vrgebant, quod videns Rex Alcamelus indè cum ſuis noctu ſe recepit Aſmum. Sequente die Moſlemanorum tentoria depopulati ſunt Franci, & Damiatam cominùs aggreſſi ſunt. Cúmque vidiſſent ſe multùm temporis in ea obſidione conſumpſiſſe, & iam defeciſſe annonam, & peſtem plurimùm attuliſſe damni, poſtremos conatus experiri decreuerunt, adeóque	anni 20	anni 634	anni 19	anni 6429

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Redactio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	breui expugnauerunt illam, atque potiti sunt, ciuesque omnes duxerunt captiuos, quod actum est die Martis vigesima-quintâ Sciabani anno sexcentesimo decimo sexto, post obsidionem sexdecim mensium, & viginti duorum dierum. Expugnatâ à Francis Damiatâ, se contulit Rex Alcamelus ad Giaugiarum, extruxitque ibi vrbem, & Almansuram nuncupauit, & egressi sunt Franci, & obsederunt Regem Almansuræ, cùm esset inter vtrumque exercitum flumen Asmumi. Tunc ruptis à Rege Alcamelo riuorum Nili retinaculis aquarum alluuione vndequaque Francos oppressit, submersitque multos. Cúmque fugâ sese Damiatam recipere voluissent, minimè potuerunt, hostium exercitu vias occludente. Quamobrem securitatem, & pacem sibi à Rege petierunt, qui cum hac conditione ipsis concessit, vt Damiatam scilicet redderent Moslemanis, & confirmatæ sunt inter eos induciæ per octennium. Itaque Damiatam Franci tenuerunt sexdecim menses, & dies viginti quatuor. Anno sexcentesimo vigesimo-quarto defunctus est Rex Almoaddamo Hisa. Anno verò sexcentesimo vigesimo-quinto Accam appulit Imperator cum omnibus Francis, & pacis conditionibus cepit Ierosolymam. Eodem anno Rex Alascirafo dono obtinuit Damascum à Rege Alcamelo.	dies 45	dies 199	dies 193	dies 194
VII.	REX ALHADELVS ABVBACRVS filius Regis Alcameli Mahometi, filij Regis Alhadeli regno potitus est, quâ die obiit parens eius, scilicet die Mercurij vigesima-primâ mensis Ragebi, anno sexcentesimo trigesimo-quinto. Hunc ceperunt, & in carcerem detruserunt Sciabl-addaula Cafurus, & Sciamſ-alachauas Masrurus, ac Safius Giauhar nubiensis serui patris eius, ac	anni 2	anni 636	anni 2	anni 6731

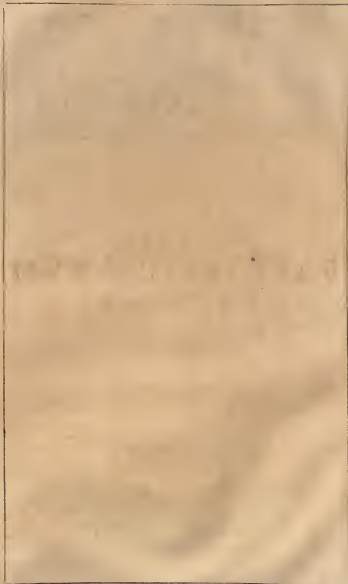
Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Aijubitarum.	Anni Caliphatûs.	Summa annorum Lunarium.	Reductio eorum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	reliqui ministri extra Balbaïsum die Veneris nonâ mensis Sceuali, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, miserúntque ad fratrem eius Salehum Nagem-addinum Aiiub, qui veniens regni suscepit gubernacula, & Caïrum ingressus in carcerem intrusit Regem Alhadelum, & post aliquot dies Carachum duci iussit, vt ibi in carcere detineretur. Sed cùm ille obstinato animo renueret, misit ad illum Mohsanum seruum cum aliis decem, qui verberibus illum pessimè acceperunt, tùm suffocatum, mortuúmque inde eduxerunt, & sepelierunt.	dies 78	+	dies 55	+
VIII.	REX SALEHVS NAGEM-ADDINVS AIIVB filius Regis Alcameli Mahometi regnum obtinuit die Veneris vigesima-octaua Sceuali, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, & defunctus est nocte diei Iouis decima-octauâ Sciabani, anno sexcentesimo quadragesimo-septimo Mansuræ, quo tempore erat Rex Francorum Damiatæ. Siquidem cum suis exercitibus Damiatam appulit, & castrametatus est in Giza die Veneris vigesima-primâ Safari eiusdem anni, & occupauit Damiatam die Dominicâ, secundâ obsessionis die, ibique moratus est vsque ad obitum Regis Salehi. Die verò eius mortis egressus est Rex Francorum Damiatâ cum suis exercitibus, & castrametatus est è regione Mansuræ, & ibi mansit.	anni 9 dies 362	anni 646 dies 225	anni 9 dies 205	anni 6741 dies 205
IX.	ALAMIRVS FACHR-ADDINVS filius Sciachi constitutus fuit à Rege Saleho ante suum obitum dux exercitus, ipsique commendauit filium suum Regem Almohaddamum, qui exercitum rexit donec interfectus est à Francis die Martis quintâ Dialkadæ, anno sexcentesimo trigesimo-septimo, post septuagesimum-quintum	+	+	+	anni 6741

diem

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ayubitarum.*	*Anni Caliphatûs.*	*Summa annorum Lunarium.*	*Reductio eorum in Solares.*	*Summa annorũ Mundi.*
	diem ſuæ adminiſtrationis. Quandoquidem Franci vadum fluminis Aſmuni transfretauerunt, & aggreſſi ſunt Giadilam, erantque mille quadringenti equites, quibus præerat frater Regis Francorum. Qui per varias vrbis domos diſperſi, & prædæ intenti interfecti ſunt penè vſque ad vltimum, & capita eorum allata ſunt Caïrum, & lanceis impoſita ad portam Zuaïlæ, remanſitque regnum abſque rectore tredecim diebus.	dies 75	✠	✠	anni 6741
X.	REX ALMOADDAMO GAIIAT-ADDINVS TARANCSIAH filius Regis Salehi Aiiub regno primùm potitus eſt in Ægypto die Martis decima-nonâ Dialkadæ anno 647. Die autem Mercurij tertiâ Moharrami anni ſexcenteſimi quadrageſimi octaui reuerſus eſt Rex Francorum ab obſidione Manſuræ Damiatam petens, quem ſequutus eſt exercitus Moſlemanorum, & captiuos ceperunt plures ex Principibus eius regni, occideruntque ex eius exercitu pluſquam triginta millia, & eorum bona depopulati ſunt. Non multò autem poſt interfectus eſt Almoaddamo Tarancſciah, interfecerunt quippe illum Mamaluchi, & in fruſta concidentes igne combuſſerunt, proieceruntque illum in flumen Manſuræ die Martis poſtremâ Moharrami, anno ſexcenteſimo quadrageſimo octauo.	✠ dies 71	anni 647 dies 30	✠ dies 71	anni 6741 dies 248
XI.	SCIAGIAR-ADDOR, cognomento Mater Chalili Salehita, prǽſtito iuramento conſtituta eſt Regina à Mamaluchis, Occidentalibus Principibus, & palatij Miniſtris, quæ Amirum Azz-addinum Atbecum Turcmanum ducem præfecit exercitui die Martis vltimâ Moharrami, anno ſexcenteſimo quadrageſimo octauo. Eo tempore initum eſt fœdus pacis inter Principes Salehitas, Mamaluchos, & Regem Francor. qui Damiatam reddens Moſlemanis, die Veneris, ac li-	✠	✠	✠	✠

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Calipharum Ajubitarum.	Anni Calipha-tûs.	Summa anno-rum Lu-narium.	Reduc-tio eo-rum in Solares.	Summa annorũ Mundi.
	bertare donatus est postquam Damiatam, & Mansuram trecentis triginta renuit diebus. Regina verò regno sese abdicauit, tradiditque illud Amiro Azz-addino Turcmano die Sabbati vigesima-nonâ mensis Rabihi prioris eiusdem anni, & solùm regni renuit sceptrum octoginta septem diebus.	✠	✠	✠	✠
XII.	REX ALMOHEZZO AZZ-ADDINVS ATBECVS TVRCMANVS SALEHITA, cùm regno potitus esset Ægypti, vxorẽ duxit Sciagiar-addor matrem Chalili die Sabbati 29. Rabihi posterioris, anno 648. Regnum autem administrabat nomine Regis Asciarafi filij Regis Almashudi, qui tunc annum agebat sextum. Post hæc interfectus est Rex Azz-addinus in balneo Arcis montis; interfecit illum mater Chalili eius vxor, opem ipsi ferentibus Nasaro Azizæo, & Mosano Giaugiaræo seruis, die Mercurij 25. Rabihi prioris anno 655. Mater verò Chalili Calipodiorum ictibus interfecta, ex arcis mœnibus deiecta est, serui verò illi sub eadem arce clauis affixi sunt. Tunc regni administrationem suscepit Sahebus Tagi-addinus Abd-aluahabo, tum officio amotus est à Faiezo, oblatis centum millibus aureorum, ad leuandam plebem vexatione.	✠	✠	✠	✠
XIII.	REX ALMANSVRO NVR-ADDINVS ALI filius Regis Almohezzi Atbeci Principum consensu regnum obtinuit die Iouis 26. Rabihi prioris, anno 655. Et captus est eo anno Sciarf-addinus Faïzensensis Aluazirus, & direpta domus eius, ac omnia bona, demúmque post magna supplicia, & assationes suffocatus est, & proiectus in abyssum Halfæ, & suffectus est loco eius Iudex Iudicum Badr-addinus, quo deposito suffectus est Assahebo Tagi-addinus Abd-aluahabo filius filiæ Iudicis Alaazzi, qui iustitiam & æquitatem exercuit, omni tyrannide procul amotâ.	✠	✠	✠	✠

HISTORIA PATRIARCHARVM COPHTITARVM ALEXANDRIÆ.

HISTORIA PATRIARCHARVM ALEXANDRIÆ.

INCIPIMVS ope Dei ſcribere nomina Patriarcharum Cophtitarum Ægypti, ſedis vrbis Alexandriæ à Marco Euangeliſta Apoſtolo vſque ad hoc tempus noſtrum, nempe annum nongenteſimum quinquageſimum quintum Martyrum, qui reſpondet anno ſexcenteſimo quinquageſimo-ſeptimo Hegiræ: notabimuſque ſimul ſpatium temporis, quo ſinguli Patriarchatum tenuerunt, & quâ obierunt die, necnon compendium euentus rerum, quæ eorum tempore euenerunt.

Tempore itaque diſpenſationis D. Ieſu-Chriſti, poſt eius aſcenſionem ad cælos, diuiſæ ſunt Prouinciæ inter Apoſtolos, in quibus ſacro-ſanctum prædicarent Euangelium; cecidítq; in ſortem Marci Euangeliſtæ, vt pergeret in Ægyptum, Alexandriam, Pentapolim occidentalem, Æthyopiam, & Nubiam. Itaque Româ egreſſus Marcus Pentapolim petiit primùm, annuntiauitque in omnibus eius prouinciis, multa edens miracula: nam leproſos mundauit, eiecit dæmones, & ægrotos ſanauit, quapropter multi per illum crediderunt, & baptizati ſunt. Poſt hæc dixit ei Spiritus ſanctus: Surge, abi Alexandriam, vt ſemen bonum ibi ſemines, quæ ſunt verba Dei. Surrexit igitur Diſcipulus Chriſti, & Spiritu roboratus, ait: Domine, confirma fratres, qui nouerunt nomen tuum ſanctum, donec reuertar ad eos. Et profectus eſt ad vrbem Alexandriam anno ſeptimo Imperij Neronis. Eo per ianuam vrbis ingreſſo rupta eſt corrigia calceamenti eius, qui ait: Nunc noui Dominum iter meum præparaſſe. Tum vidit ſutorem, ad quem diuertit, vt aptaret calceamentum ſuum. Qui cùm accepiſſet calceamentum, vt illud ſueret, & ſubulam, vt illud perforaret, perforauit palmam ſuam: tunc dixit ſutor: *vnus eſt Deus.* Audiens autem S. Marcus, eum Dei nomen commemorantem, gauiſus eſt, & dixit: Domine mi, facilem ac planam redde viam meam. Quo dicto, conſpuit ſuper terram, & accipiens ex ea, impoſuit manui ſutoris, & ait: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti

ſanetur hac horâ manus rua, ô homo; & ſtarim ſanata eſt eius manus, quaſi nihil ipſi contigiſſet. Quo admiratus ſuror, rogauir ſanctum Marcum, vt ſecum in domum ſuam abiret, ad comedendum aliquid, & parum quietis capiendum. Duxitque illum in domum ſuam, quam ingrediens benedixit, orauit, & comedit: rum adhortarus eſt illum Sanctus, & credidit ipſe cum rora domo ſua, & vicinis, etatque nomen eius Anianus. Mulriplicato credentium in Chriſtum numero, conſtituit Sanctus Anianum Epiſcopum Alexandriæ, & cum eo tres Preſbyteros, & Diaconos ſeprem. Quo facto egreſſus eſt inde, & abiir in Penrapolim, vbi manſir biennio, annuncians, & conſecrans ipſis Sacerdotes. Tum Alexandriam reuerſus eſt, inuenirque fratrum creuiſſe numerum, & in fide confirmarum, quibus addens animos, ab illis receſſit. Anno a Domini noſtri Ieſu-Chriſti ad cælos aſcenſione, trigeſimo-quinro adfuir Marcus martyrio duorum Apoſtolorum Petri, & Pauli, & irerùm Alexandriam reuerſus eſt. Reſcienres autem Pagani eius aduenrum (iampridem enim illum obſeruabant) diligentiſſimè de illo diſquiſiuerunt. Die itaque Dominica ſolemnitaris glorioſi Paſcharis, quod eo anno accidit vigeſima-nonâ Barmudæ, dum S. Marcus ſacro-ſanctam celebrabat in Eccleſia Miſſam, ceperunt illum, & foras eduxerunt, iniectóque collo fune, per vrbem raprarunr à mane vſque ad veſperam, dicebanrque: Trahire hircum in mandra boum: concidebarurque caro eius, & viarum lapidibus adhærebat, ſanguis verò ſuper terram effundebarur. Nocte ingruente derruſerunt eum in carcerem, factóque mane, eduxerunt, & eodem modo quo heſternâ die rractarunr, donec reddidir ſpiritum, & coronam conſequutus eſt martyrij, poſtremâ Barmudæ Ægypriorum, quæ eſt vigeſima-quarra Niſan menſis Hebræorum, anno Incarnationis Dominicæ ſexageſimo-ſeptimo, & ſeprimo menſe cum dimidio.

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
I.	MARCVS Euangeliſta, cuius Hiſtoria præcedenre paginâ enarrara eſt, & quomodo martyrij coronam eſt conſequurus anno ſexageſimo-ſeprimo, & menſibus quibuſdam ab aſcenſione diuina.	anni 7 . +	anni 67 dies 230	Galba Cæſar.	anni 5567 dies 230
II.	ANIANVS. Hunc ordinauit S. Marcus Euangeliſta, & eſt ſutor ille, qui aprauit eius calceamenta. Obiit die Dominicâ vigeſimâ Haruri: ſedem tenuit poſt D. Marcum Apoſtolum annis octodecim, & ducentis ſexdecim diebus.	anni 18 dies 216	anni 86 dies 80	Veſpaſianus Cæſar.	anni 5586 dies 80

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
III.	MELIANVS. Scriptum est in vitis Patriarcharum: Assumpserunt hominem nomine Melianum, & ordinauerunt eum Patriarcham super sede Marci; creuitque numerus fidelium in Ægypto, Pentapoli, & Africa, fuitque Ecclesia eius tempore in pace. Obiit autem die Lunæ primâ Tuti, vacauitque sedes tribus annis absque Patriarcha, quoniam eo tempore contigit destructio Ierosolymorum.	anni 12 dies 286	anni 99 dies 1	Titus Cæsar filius eius.	anni 5599 dies 1
IV.	CERDO constitutus est primo anno Imperij Traiani, & defunctus die Sabbati vndecimâ Bunæ. Erat autem continens, humilis, ac mansuetus totâ vitâ suâ.	anni 10 dies 280	anni 109 dies 281	Domitianus Cæsar.	anni 5609 dies 281
V.	APRIMVS constitutus est Patriarcha, obiitque die Dominicâ tertiâ Mosri.	anni 12 dies 52	anni 124 dies 333	Aurelianus Cæsar.	anni 5624 dies 333
VI.	IVSTVS ordinatus est: obiitque die Sabbati duodecimâ Bunæ: erat autem placens Deo.	anni 10 dies 315	anni 135 dies 283	Antoninus Cæsar, & Commodus Cæsar.	anni 5635 dies 283
VII.	EVMENIVS ordinatus est: & obiit die Dominicâ decimâ Babæ. Eius tempore martyrio coronata est S. Sophia cum tribus filiis.	anni 10 dies 122	anni 146 dies 40	Pertinax Cæsar, & Iulianus Cæsar.	anni 5646 dies 40
VIII.	MARCIANVS admirabilis fuit vitæ, & virtutum, nouem annis, & mensibus tribus tenuit sedem: tum defunctus est die Dominicâ sextâ Tubæ, sub Antonino Imperatore.	anni 9 dies 86	anni 155 dies 126	Seuerus Cæsar, & filius eius Antoninus Cæsar.	anni 5655 dies 126

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorum mundi.
IX.	CLAVDIANVS erat populo nimis dilectus: sedem tenuit annos quatuordecim, & mensibus sex, defunctusque est die Iouis nonâ Abibi.	anni 14 dies 183	anni 169 dies 309	Macrinus Cæsar. Antoninus Cæsar.	anni 5669 dies 309
X.	AGRIPPINVS defunctus est die Veneris quintâ Amsciri.	anni 11 dies 211	anni 181 dies 155	Alexander Cæsar. Maximinus Cæsar.	anni 5681 dies 155
XI.	IVLIANVS. Post hunc nullus Episcopus manere potuit Alexandriæ, sed clàm exibant, & constituebant Sacerdotes omni in loco. Huic Patriarchæ nocte, quâ moriturus erat, apparuit Angelus Domini, & dixit: Qui ingredietur ad te racemum afferens vuæ, ipse Patriarcha erit post te. Erat autem eo tempore vir quidam vxoratus nomine Demetrius, qui dum hyeme suam putabat vineam, reperit vuæ racemum casu relictum, qui dixit apud se: Offeram hunc racemum Patriarchæ Iuliano. Populus verò totus Patriarchæ morituro aderat, dixerúntque illi: Pater noster, quis super nos post te Patriarcha futurus est? Quibus respondit: Qui afferet mihi racemum vuæ. Dixit populus: Vbi inuenietur vua hyeme? Patriarcha morbo oppressus nescit, quid dicit. Iterùm tamen interrogauerunt illum, dicentes: Pater noster, quis nos reget post te? Quibus respondit: Iam dixi vobis, Qui afferet mihi racemum vuæ, ipse erit Patriarcha vester. Dum autem hæc loquebatur, ecce Demetrius offert ipsi vuam, quem statim tenuerunt.	anni 10 dies 33	anni 191 dies 188	Pupienus Cæsar, & Gordianus Cæsar.	anni 5691 dies 188

DE-

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarnationis.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XII.	DEMETRIVS. & eſt ille, qui obtulit racemum vuæ Patri Iuliano Patriarchæ antè obitum eius, & de quo Patriarcha dixerat populo: Hic eſt Patriarcha veſter, quemadmodum præcepit mihi heſternâ nocte Angelus Dei. Quem autem tenentes vinculis ferreis obſtrinxerunt, quòd fugam pararet, & ordinauerunt Patriarcham. Populus autem lætabatur in eo dicens: Iam duodecim ſunt à D. Marco Patriarchæ, omnes cœlibes præter iſtum, admirabanturque. Huic cognoſcendorum hominum peccatorum gratiam conceſſit Deus, qui ſecretò eos reprehendebat: & quidem plures fidelium à perpetrandis peccatis abſtinuerunt metuentes, ne illos etiam palam coram populo argueret. Quidam autem dicebant: cùm vir iſte ſit matrimonio copulatus, quomodo nos reprehendit, præſertim cùm hactenùs nonniſi virgo ſuper hoc ſederit throno? Quadam autem nocte apparuit illi Angelus Domini, & ait: Demetri, ne tuam cures ſalutem, & proximi negligas; memento quod dixit Dominus in Euangelio: Paſtor bonus commutat animam ſuam pro ouibus ſuis. Reſpondit Patriarcha Angelo: Aperi mihi rem Domine mi. Ait illi: Arcanum, quod inter te, & vxorem tuam eſt, populo manifeſta. Cùm igitur ſequens adeſſet dies, quæ ſolemnitas erat feriæ quintæ maioris, & ſacro-ſanctam celebraret Patriarcha Miſſam, dixit Archidiacono, vt Sacerdotibus, & populo indiceret, ne ab Eccleſia egrederentur, ſed ad eius conuenirent thronum. Qui cùm conueniſſent, multa ligna afferri, & ignem accendi iuſſit. Tunc vxorem coram vniuerſo populo accerſiuit, & ad flagrantem accedens ignem, ait illi: Expande pallium tuum laneum, quo induta es; quod cùm feciſſet illa, effudit ſuper illud ardentes prunas, & dixit: Surgite, oremus, & igni, qui erat	anni 32	anni 224	Philippus Cæſar.	anni 5724

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorum Incarnationis.	Nomina Imperatorum.	Summa annorum mundi.
	in pallio vxoris vnà cum Sacerdotibus omnibus thus imposuit, aitque ipsi: Circuito Ecclesiam, & vniuersum suffito populum. Deinde conuersus ad populum dixit: Ne miremini, aut obstupescatis: quicumque enim superat ignem naturæ, superari non potest ab hoc igne sensibili. Iam nunc sexagesimum-tertium ago annum, hæc verò vxor mea, quæ coram vobis est, patrui mei filia est, quam parens defunctus puellulam reliquit, & in vna eademque domo educati sumus; adultam autem tradidit mihi parens meus in vxorem. Cùm verò post nuptias soli secessimus, dixit mihi: Ego tecum vt soror tua educata sum, quomodo nunc in vxorem ducis me? Nunc verò quadraginta octo iam elapsi sunt anni, ex quo eam duxi, simulque in eodem lecto, eodémque strato dormiuimus; nihilominus (vt sapientissimus scit Deus) non noui illam, neque illa me in vlla re mundana. Dormientes autem speciem aquilæ videbamus, quæ nobis suis alis incumbebat, tegebatque illam alâ sinistrâ, me verò alâ dextrâ vsque ad manè, & euanescebat. Nec existimetis, me hæc vobis aperuisse propter gloriam vllam mundanam, sed quoniam ita mihi præcepit, qui vult omnes homines saluos fieri, & ad cognitionem veritatis accedere, Christus Seruator. Quibus dictis, quieuit ipse cum vxore sua. Sanctus iste Patriarcha sacerdotio amouerat quemdam nomine Origenem, qui astu presbyterium obtinuerat ab Episcopo Cæsareæ Palæstinæ, quare reuersum Alexandriam noluit recipere Pater Demetrius, quoniam hæreticus erat.	dies 219	dies 42	Decius Cæsar.	dies 42

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
XIII.	HIEROCLAS primus fuit, qui Papa cognominatus est. Eius tempore martyrio coronati sunt sancti Sergius, Bacchus, & Barbara. Defunctus autem est die Lunæ octauâ Chihar, & vacauit sedes anno vno.	anni 16 dies 56	anni 240 dies 98	Valerianus Cæsar.	anni 5740 dies 98
XIV.	DIONYSIVS. Hic erat Sabaïra sapientissimus, & ex gentis primoribus ac optimatibus. Causa verò eius ad fidem conuersionis fuit lectio Epistolarum Pauli; his enim lectis Demetrio sese sistit, qui comiter illum excipiens Baptismatis aquâ lustrauit. Defuncto autem Demetrio, præfecit illum Hieroclas iudiciis, ac sibi vicarium ob insignem eius sapientiam & ingenium constituit. Eius tempore fuit Paulus Samosatenus. Martyrij quoque coronam sub eo consequutus est Mercurius, imperante Decio Romæ. Eodem etiam tempore obdormierunt in specu septem illi nobiles iuuenes Ephesini, & plures martyrio coronati sunt.	anni 19 dies 281	anni 261 dies 13	Claudius Cæsar.	anni 5761 dies 13
XV.	MAXIMVS. Eius tempore fuit Manes, cuius pellem detraxerunt Persæ, & proiecerunt illum feris, ac quotquot in eius iurauerant sententiam capite inuerso in terra sepelierunt, donec mortui sunt. Fuit autem sedes vacans post illum anno vno absque Patriarcha. Ille verò obiit die Dominicâ quartâ decimâ Barmudæ.	anni 12 dies 211	anni 273 dies 224	Aurelianus Cæsar.	anni 5773 dies 224
	Annus vnus, quo Sedes vacauit, addatur Summæ.		anni 5774 dies 224		
XVI.	THEONAS Patriarcha. Eius tempore martyrij laureolam consequuti sunt Cosmas, Damianus, fratres eorum, ac mater. Sub eo quoque fuit Dioclerianus Imperator perfidus. Obiit autem Patriarcha iste die Mercurij octauâ Tubæ.	anni 9 dies 263	anni 284 dies 122	Probus Cæsar.	anni 5784 +

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XVII.	PETRVS IEROMARTYR præfectus est anno decimo Imperij Diocletiani, qui anno vigesimo sui Imperij amputari iussit caput istius sancti Patris Patriarchæ, & martyrium consequutus est. Hic est, cui Antiochena illa mulier filios suos adduxit, vt eos baptizaret, concreuitque aqua baptismalis, vt minimè illos Patriarcha baptizare potuerit. Qua de re diligenter disquisiuit à matre ipsorum causam; quæ ait illi: Mare concitatum est tempestatibus, & iam iam naufragij periculum nobis aderat, tunc eductis vberibus consignaui eos sanguine, & aquâ maris baptizaui: Ait illi Patriarcha: Benè baptizati sunt fide tuâ. Ipse quoque Arium communione priuauit iussu Dei. Eius autem martyrium contigit die Veneris vigesima-nonâ Haturi.	anni 10 dies 333	anni 295 dies 89	Diocletianus Cæsar perfidus.	anni 5795 dies 89
XVIII.	ARCHELAVS suffectus est die Sabbati, sedémque tenuit sex mensibus tantùm. Causa autem eius mortis fuit, quòd Arium susceperit imprudenter: ideóque occidit illum Deus, & obiit decima-nonâ Bunæ die Martis.	* dies 200	anni 295 dies 289	Maximianus.	anni 5795 dies 289
XIX.	ALEXANDER. Eius anno decimoquinto coadunatum est Concilium trecentorum octodecim Episcoporum in vrbe Nicæna, & Arium anathemate percusserunt. Ordinauerunt etiam Symbolum. Ieiunium correxerunt, & constituerunt Epactam. Affirmat Athanasius discipulus huius Patris Patriarchæ, dicens: Pater meus Alexander, quoties Euangelium in sua cella legebat, id stans præstabat, ac lampade accensâ, nec vnquam Euangelium sedens legit: nec fregit vnquam ieiunium, quandiu sol in mundo erat. Obiit autem vigesima-secundâ Barmudæ die Lunæ.	anni 22 dies 308	anni 318 dies 232	Constantinus Imperator iustus, fidelis.	anni 5818 dies 232

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorũ Incarnationis.	Nomina Imperatorum.	Summa annorũ mundi.
XX.	ATHANASIVS APOSTOLICVS. Eius tempore congregatum est Concilium Galatiæ, cui adfuit Basilius Magnus, & anathemate percusserunt Arium. Athanasius verò magnis conflictatus est persecutionibus, & sæpiùs è sua sede depulsus, siue, vt alij referunt, tribus vicibus. Eius tempore floruit Cyrillus Hierosolymitanus, Basilius Magnus, Gregorius frater eius, Macarius maior Alexandrinns, Antonius Magnus in monte Orientali, & Pachomius in Ægypto superiori. Obiit sanctus Patriarcha septimâ Bescinas die Iouis.	anni 46 dies 15	anni 364 dies 247	Constantinus minor filius Constantini.	anni 5864 dies 247
XXI.	PETRVS multas pertulit tribulationes ab Arianis, qui eum persequuti sunt: quapropter fugâ sibi consuluit, & post aliquod tempus ad suam sedem reuersus est, & eam per annum tenuit: defunctus est vigesima-sextâ Abibi die Iouis.	anni 5 dies 288	anni 370 dies 170	Iulianus Apostata.	anni 5870 dies 170
XXII.	TIMOTHEVS frater Petri. Eius tempore congregatum est secundum Concilium Constantinopoli, & suo ordine amouerunt Macedonium sancti Spiritus hostem, & absoluerunt Symbolum fidei, dixeruntque, *Credimus in Spiritum sanctum.* Exciderunt quoque Sabellium, qui dicebat: *Pater, Filius, Spiritus sanctus.* & Trinitatem sanctissimam vnam personam esse affirmabat, particulam copulatiuam, *&*, reiiciens. Communione etiam priuauerunt Apollinarem, qui dicebat: *magnus, maior, & maximus*; Spiritum sanctum *magnum* vocabat, Filium *maiorem*, Patrem verò *maximum*. Obiit autem Patriarcha iste vigesimâ Abibi die Dominicâ. Concilium verò istud congregatum est tertiâ die Augusti, anno sexcentesimo nonagesimo secundo Alexandri.	anni 6 dies 156	anni 376 dies 326	Valentinus & Gratianus.	anni 5875 dies 326

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorū Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorū mundi.*
XXIII.	THEOPHYLVS cum Epiphanio Archiepiſcopo Cypri conſenſit, vt ſanctus Ioannes Chryſoſtomus exilio mulctaretur. Eius tempore excitati ſunt ſeptem illi iuuenes, qui in ſpecu dormierant, poſt centum, & quadraginta nouem annos. Obiit Patriarcha iſte decima-octauâ Babæ.	anni 27 dies 87	anni 402 dies 48	Theodoſius maior Imperator fidelis.	anni 5903 dies 48
XXIV.	CYRILLVS maior Theophili Patriarchæ ex ſorore nepos, primus omnium ſtationes in Eccleſiis conſtituit, obiitque tertiâ Abibi die Martis. Eius tempore floruit D. Iſaac diſcipulus ſancti Ephræm Syri, & Simeon Stylita. Ipſe Concilium Epheſinum ducentorum Epiſcoporum congregari curauit contra Neſtorium Patriarcham Conſtantinopolitanum, & ſuo amouit illum ordine, ac anathemate percuſſit omnes eius ſequaces.	anni 31 dies 155	anni 435 dies 303	Arcadius filius eius fidelis.	anni 5935 dies 303
XXV.	DIOSCORVS Cyrilli diſcipulus, quocum Concilio Epheſino contra Neſtorium congregato aderat, multis, ac maximis ærumnis conflictatus eſt à Martiano Imperatore, eiuſque vxore Pulcheria, & ſua ſede depulſus, quia acquieſcere noluit Concilio Chalcedonenſi ſexcentorum & triginta Epiſcoporum, exilio propterea amandatus eſt in inſulam in occidente conſtitutam, in qua ſeptem annis moratus eſt, vbi obiit ſeptimâ Tuti. Huius rei cauſa hæc fuit. Erat Preſbyter quidam Conſtantinopoli nomine Eutychius, qui dicebat corpus Chriſti eſſe quid ſubtile, & minimè ſimile corporibus noſtris, aut ipſis conſubſtantiale: quamobrem communione priuauit illum Flauianus Patriarcha Conſtantinopoleos. Ille verò Theodoſium Imperatorem adiuit, conqueſtuſque eſt apud illum, Patriarcham iniuſtè ſe damnaſſe.	anni 14	anni 450	Theodoſius minor.	anni 5950

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarnationis diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorũ mundi.*
	Qui iussit Concilium Ephesi congregari, deque eius disquiri causa. Congregatique sunt centum triginta Episcopi, quorum Præsides fuerunt Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, Flauianus Patriarcha Constantinopolitanus, & Iuuenalis Episcopus Ierosolymorum. Qui Eutychius veniam petiit, & palam confessus est, id imprudenter à se dictum fuisse, quamobrem eandem cum Patribus professus est fidem, & absolutionem subdolè deprecatus; quem suscipientes suo restituerunt ordini: sed non multò post ad easdem reuersus est blasphemias. Hoc autem Concilium inter generalia Concilia non enumeratur. Celebratum autem est quartum hoc Concilium vigesima-quintâ Octobris, anno septingentesimo sexagesimo-tertio Alexandri.	dies 69	dies 7		dies 7
XXVI.	TIMOTHEVS post obitum Dioscori constitutus est, magnas pertulit ab hominibus contrariæ factionis tribulationes, necnon in exilium exactus est cum Anatolio fratre, sed post nouennium restitutus. Obiit Alexandriæ septimâ Mosri die Veneris.	anni 22 dies 330	anni 472 dies 337	Martianus Chalcedonensis, maritus Pulcheriæ.	anni 5972 dies 337
XXVII.	PETRVS paulò postquàm suffectus est, fuit depulsus ab hominibus contrariæ factionis, & ordinatus est loco eius Timotheus Ansus, tum Ioannes Duinasades, qui constitutus est post obitum Ansi, tum reuersus est Petrus ad suam sedem, & obiit quartâ Haturi die Dominicâ.	anni 8 dies 9	anni 481 dies 62	Leo maior Chalcedonensis.	anni 5981 dies 62
XXVIII.	ATHANASIVS vnà cum Petro Ecclesiæ Alexandrinæ seruiebat, defunctus est vigesimâ Tuti die Martis Alexandriæ.	anni 6 dies 223	anni 488 dies 20	Leo pater Zenonis Iacobita.	anni 5988 dies 20

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
XXIX.	IOANNES suos transegit dies in quiete, & pace, quoniam Zeno Impetator singulis annis Monachis Monastetij Abbatis Macarij omnia necessaria mittebat, vt frumentum, vinum, oleum, ac alia eiusmodi. Defunctus est hic Patriarcha quartâ Bescinas, die Veneris.	anni 8 dies 224	anni 496 dies 244	Zeno Iacobita.	anni 5996 dies 244
	Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.				
XXX.	IOANNES CLAVSVS, cuius tempore constitutus est super Sede Antiochena Seuerus, cui perpetuò scribebat, & ille respondebat de vnitate fidei orthodoxæ, defunctus est vigesima-septimâ Bescinas, die Lunæ.	anni 21 dies 23	anni 508 dies 267	Anastasius Iacobita. Iustinianus Chalcedonensis.	anni 6008 dies 267
XXXI.	DIOSCORVS statim atque suffectus est, scripsit ad Seuerum Patriatcham Antiochenum de conformitate fidei, cui eandem se profiteri respondit. Defunctus est decimâ Babæ die Martis.	anni 2 dies 146	anni 528 dies 47	Iustinianus Imperator.	anni 6011 dies 47
XXXII.	TIMOTHÆVS. Eius tempore defunctus est Anastasius Imperatot Iacobita, & regnum post illum suscepit Iustinianus Chalcedonensis, qui pro Timotheo Apollinarem substituit, totisque viribus contendit, vt omnes Christianos ad fidei Chalcedonensis Concilij reduceret decreta. Quare Concilium cogi curauit Constantinopoli, cui præsidebant Vigilius Patriarcha Romæ, Apollinarius, quem pro Timotheo suffecerat, & Eutychius Patriarcha Constantinopolitanus. Seuerum quoque & Orientales Episcopos accersiuit, vt suæ fidei subscriberent, qui noluerunt ipsi assentiri. Quamobrem multis & grauibus	anni 17	anni 545	Iustinianus Chalcedonensis.	anni 6028

affli-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	afflixit Iacobitas tribulationibus, & Seuerum detrusit in carcerem; sed non multò post efflagitante pro illo Imperatrice, quæ eiusdem persuasionis erat, fuit dimissus. Antiochiâ igitur egressus cum suis Episcopis in Ægyptum perrexit, & eam regionem circuibat, ab vno ad aliud monasterium se transferens, & ab vna ad aliam ciuitatem, modò clàm, modò palàm homines suæ fidei confirmans. Eodem tempore ad Ægyptum peruenit Apollinaris, libellos habens de fide Concilij Chalcedonensis recipienda, quam perplures amplexati sunt, tam ex laïcis, quàm monachis, & præsertim monachi monasterij S. Macarij, septem exceptis, è quibus duos interfecit, reliqui verò euadentes effecerunt, ne reliqui monachi reciperent Tomum illum: eadem quoque præstiterunt cum populis. Occidit autem Apollinaris ex Iacobitis ducenta circiter millia virorum, mulierum, ac puerorum in ipsis Ecclesiis. Iustinianus verò Imperator cùm dudum laborasset, vt Seuerum Patriarcham Antiochenum ad fidem Concilij Chalcedonensis reduceret, nec illum vllo modo ad id persuadere potuisset, ipsum è viuis auferre decreuit. Quod percipiens Theodora Imperatrix, misit ad illum, &, vt fugâ sibi consuleret, ei persuasit. Qui secretò se in Ægyptum contulit, ac monachi habitu totam eam regionem circuibat, & monasteria, multorum animos in sua persuasione confirmans. Patriarcha autem Timotheus obiit decima-tertiâ Amsciri, die Sabbati.	dies 196	dies 163		dies 163
XXXIII.	THEODOSIVS. Postquam is suffectus est, alium ordinauit Patriarcham, nomine Gaianum, contraria factio (qui Archidiaconus erat Alexandrinæ Ecclesiæ) in domo cuiusdam Presbyteri, qui Theodorus dicebatur. Is pessimis erat moribus,	anni 31	anni 559	Tiberius Imperator Chalcedonensis.	anni 6059

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorum mundi.
	qui vnà cum ſua factione expulit Theodoſium ſuâ ſede, ſcripſeruntque ad Tiberium Imperatorem aduerſus Theodoſium. Imperator autem vxorem habebat, nomine Theodoram, Iacobiticæ perſuaſionis, quæ Imperatorem enixè rogauit, vt id negotij ſibi deferret, cui acquieuit. Illa igitur, qui diſquirerent hac de re, & quis priùs ſuffectus eſſet ſecundùm Eccleſiæ Canonem, miſit. Cùm itaque reſciuiſſet Theodoſium fuiſſe primum ordinatum, ſuo ordini illum reſtituit. Quo facto, Theodoſius rogatur, vt reciperet Gaianum, ipſúmque Archidiaconatûs reſtitueret ordini, qui acquieuit, geſſitque morem. Aliquantulùm poſt Alexandriæ præfecto, & Patriarchæ Theodoſio ſcripſit Imperator, vt ſibi conſentirent, ſuſciperentque Chalcedonenſe Concilium; ſi verò Patriatcha id præſtare renueret, è ſua ſede expelleretur, & quocúnque ipſi libitum foret, proficiſceretur. Qui ſtatim relictâ Eccleſiâ egreſſus eſt, ne relinqueret (vt ipſe aiebat) fidem trecentorum octodecim. Imperator autem metuens, ne totus populus illum ſequeretur, ad ſe accerſitum multis honoribus, & muneribus ornauit. Quem cùm ſibi acquieſcere noluiſſet, in exilium indignatus exegit, conſtituitque loco ipſius Paulum Thebanum, qui ordinatus eſt à Patriarcha Conſtantinopolitano. Sed cùm Alexandriam appuliſſet, nemo ciuium illum ſuſcipere voluit, & clauſæ ſunt Eccleſiæ Cophtitarum. Anno ducenteſimo quadrageſimo octauo Diocletiani duas Eccleſias è fundamentis excitarunt Cophtitæ Alexandriæ, cùm Theodoſius Patriarcha in exilio degeret, vbi quoque mortuus eſt.	dies 131	dies 298		dies 298

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorū Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorū mundi.
XXXIV.	PETRVS. Eius tempore defunctus est Imperator Chalcedonensis. Paulus verò morte pessimâ decessit, cuius loco constituit Imperator Apollinarem Alexandriæ Præfectum & Patriarcham, qui clausit Ecclesias, occiditque ex Iacobitis plusquàm ducenta millia virorum, mulierum, & puerorum, & promulgauit fidem Melchitarum. Audientes Antiocheni ciues, quid fecerint Alexandrini, assumpserunt hominem nomine Theophilum, & constituerunt Patriarcham pro Seuero. Defunctus autem est Petrus Patriarcha die Iouis vigesimâ quintâ Bunæ.	anni 1 dies 362	anni 561 dies 295	Mauritius Imperator Chalcedonensis.	anni 6061 dies 295
	Vacauit Sedes vno anno, addatur Summæ.				
XXXV.	DAMIANVS. Eius tempore deuastata sunt, atque desolata monasteria deserti Abbatis Macarij. Defunctus est decima-octauâ Bunæ, die Lunæ. Ipsius tempore Phocas Mauritium Imperatorem occidit.	anni 35 dies 358	anni 598 dies 288	Phocas Imperator Chalcedonensis.	anni 6098 dies 288
XXXVI.	ANASTASIVS plures condidit Alexandriæ Ecclesias, pluresque alias, quas Melchitæ occupauerant, recuperauit. Defunctusque est vigesima-secundâ Chihac, die Mercurij.	anni 12 dies 190	anni 611 dies 112	Heraclius Imperator Chalcedonensis.	anni 6111 dies 112
XXXVII.	ANDRONICVS erat vir ditissimus, ac elargiendis eleemosynis deditissimus. Eius tempore initium habuit Imperium Moslemanorum, anno vndecimo Heraclij. Eodem anno Cosroës Rex Persarum inuasit Imperium Romanorum, occupauitque Syriam, & Ægyptum, & construxit Alexandriæ palatium illud, quod hactenus dicitur palatium Persidis. Eodem tempore vixit Ioannes Eleemosynarius. Obiit hic Patriarcha die Veneris, octauâ Tubæ.	anni 6 dies 16	anni 617 dies 128	Imperium Moslemanorum. Abubacrus Sadekus.	anni 6117 dies 128

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorum Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorum mundi.
XXXVIII.	BENIAMIN. Illius tempore occuparunt Persæ Ægyptum, illámque tenuerunt annis decem. Heraclius verò Phocam Imperatorem occidit, & occupato Imperio totus sese dedit Persis expellendis, quos demùm fudit, & eorum vastauit regiones, ac recuperatæ Ægypto præfecit Cyrum Patriarcham, & Gubernatorem. Quò cùm peruenisset, apparuit angelus Dei Beniamino Patriarchæ, præcepitque ei, vt lateret donec transiret ira Dei, & latuit spatio decem annorum. Heraclius autem Imperator in somnio vidit quendam sibi dicentem: Futurum est, vt gens quædam circumcisa te inuadat, superet, & tui partem occupet Imperij. Qui Iudæos hos esse ratus est, quamobrem omnes Iudæos, & Samaritanos, qui in Imperio eius erant, baptizari iussit. Sed non multò post apparuerunt Moslemani, quamobrem Heraclius omnes suos collegit exercitus ab Ægypto vsque Asuanem, & tributum appendit Moslemanis octo annis, donec exhausti sunt omnes eius thesauri. Anno trecentesimo quinquagesimo septimo Martyrum, duodecimâ Bunæ peruenit Hamrus filius Alasi Caïrum, & expugnauit eam, ac triennio post cepit Alexandriam. Tunc scripsit Hamrus filius Alasi fidem publicam Beniamino Patriarchæ, qui reuersus est cum magno gaudio, postquam absens fuit, annis tredecim.	anni 39 *	anni 656 dies 128	Homarus filius Alchotabi. Hothmanus filius Hassani. Ali filius Abitalebi.	anni 6156 dies 128
XXXIX.	AGATHON suffectus est post obitum Beniamini, & obiit die Iouis, decima-sextâ Babæ.	anni 16 dies 273	anni 673 dies 36	Alhasanus. Moauecia.	anni 6173 dies 36
XL.	IOANNES. Is extruxit Ecclesiam Marci Apostoli Alexandriæ trium annorum spatio. Fuit eius tempore maxima caritas tri-	anni 8	anni 681	Iazidus.	anni 6181

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum Mundi.*
	bus annis, quo tempore singulis diebus argentum, & panem pauperibus distribuebat. Defunctus est die Sabbati, primâ Chihac.	dies 55	dies 91	Moaueia filius Iazidi.	dies 91
XLI.	ISAAC suffectus est in Caliphatu Abdalmalechi, & obiit die Martis, nonâ Haturi.	anni 2 dies 336	anni 684 dies 62	Abdalla filius Alzebiri. Marouanus filius Alhocmi.	anni 6184 dies 62
XLII.	SIMON. Hunc suscitasse mortuum, scribitur in eius vita. Ter hausit venenum post communionem absque vllo nocumento; verùm dato ipsi quartò periit, captúsque est auctor, & igne incensus. Legatum accepit ab Indis, qui illum rogabant, vt sibi Episcopum, & Presbyteros constitueret, qui noluit præstare absque regis Ægypti consensu. Quamobrem ad alium profectus est legatus, qui eius postulatis satisfecit: sed multa rei huius causâ Christiani perpessi sunt. Obiit die Dominicâ, vigesimaquartâ Abibi.	anni 7 dies 262	anni 691 dies 324	Abd-almalechus filius Marouani.	anni 6191 dies 324
	Vacauit Sedes absque Pattiarcha tribus annis, addantur Summæ.				
XLIII.	ALEXANDER suffectus est anno quadringentesimo vigesimo Martyrum. Hic multis conflictatus est tribulationibus, & bis pecuniæ pœnâ mulctatus est, tribus scilicet denariorum millibus singulis vicibus; nec minora populus pertulit. Nam Abd-almalechus filius Marouani frattem suum Abd-alazizum Ægypto præfecerat, qui Monachos recensuit, & à singulis denarium vnum tributi nomine accepit. Ingressus etiam aliquando die Sabbati Luminum (Sabbati sancti) monasterium quoddam Haluani, vbi videns imaginem Domi-	anni 24	anni 720	Homarus filius Abd-alazizi.	anni 6220

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatûs.	Summa annorũ Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorũ mundi.
	næ Virginis Dominum ſinu amplexantem, in illam conſpuit, & ait : Si otium nactus fuero, delebo Chriſtianos ab his monaſteriis. Sequente nocte terribile vidit ſomnium, & die Dominico Reſurrectionis patrem adiuit, dixitque ipſi coram pluribus: Diaboli hac nocte ſuppliciis me affecerunt, nam vidi quendam ſedentem ſuper maximo throno horribilem, & ſummæ maieſtatis, circùm quem millia erant, & myriades, ego autem, ac tu poſt illum catenis vincti eramus. Interrogaui autem quis ille eſſet, & reſponſum accepi : Hic eſt IESVS-CHRISTVS in cuius imaginis faciem heri conſpuiſti ; quo dicto quidam lanceâ transfixit me donec efflaui ſpiritum. Hæc narrans obſurduit, & obmutuit, & poſt horam efflauit animam, & quadraginta elapſis diebus mortuus quoque eſt pater eius.	dies 283	dies 157	Iazidus filius Abd-almalechi.	dies 157
XLIV.	COSMAS inuitus, ac renitens conſtitutus eſt, nec deſtitit Deum diu noctúque deprecari, vt illum ad ſe ſuſciperet : quamobrem poſt annum defunctus eſt die Sabbati, primâ Bunæ.	anni 1 dies 143	anni 721 dies 300	Haſciamus filius Abd-almalechi.	anni 6221 dies 300
XLV.	THEODORVS omnes dies ſuos in quiete & pace tranſegit, nec vllum habuit aduerſarium. Fuit vir bonus, manſuetus, egregiâ ſpecie, & optimis moribus. Defunctus eſt die Iouis, ſeptimâ Amſciri.	anni 11 dies 222	anni 735 dies 157	Alualidus. Iazidus.	anni 6253 dies 157
	Vacauit Sedes abſque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.				

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatus.	Summa annorū Incarn. diuinæ.	Nomina Imperatorum.	Summa annorū mundi.
XLVI.	MICHAEL suffectus est anno quadringentesimo sexagesimo Diocletiani, die festo Crucis, multasque perpessus est ærumnas sub regno Marouani Giahdensis, sub præfectura Abd-almalechi filij Moysis ex Iudæo Moslemani. Quidam etiam Episcopi Patriarcham accusarunt, multosque obtulerunt contra illum libellos, quamobrem captus in carcerem detrusus est, & pecuniâ multatus, nimisque proptereà oppressus. Qui autem enixè rogauit, vt sibi egrediendi concederetur facultas, ad huiusmodi summam emendicandam per Prouinciam, quod ipsi concessum est. Incolæ autem regionis maximis afflictionibus tyrannicè premebantur ob ingentem pecuniæ mulctam, quæ ipsis in dies imponebatur. Eâ nocte magnus Dei accidit irarum furor, quem horribili terræmotu demonstrauit, multæque dirutæ sunt vrbes, vt nec vnus quidem ciuium euaserit: multæ quoque naues eadem nocte submersæ sunt, tantáque fuit terræmotûs quassatio, vt ligna portarum & parietum suo egrederentur loco. Quæ quidem afflictio totum conquassauit Marouani Orientale Imperium. Recensita fuerunt loca, quæ in Oriente illâ nocte diruta, & ascendere reperta sunt ad numerum sexcentorum, tam vrbium, quàm oppidorum, & castellorum, interiitque hominum & iumentorum infinitus numerus. Videns autem Abd-almalechus filius Moysis furorem Dei, dimisit eos. Anno quadringentesimo sexagesimo-primo Martyrum inuasit Cyprianus Rex Nubiæ regionem Ægypti, cùm accepisset Patriarcham in carcere detineri, habebatque secum centum millia Nigrorum, centum millibus equorum insidentium, ducebat quoque camelorum centum millia. Fertur eorum equos ferociùs decertasse, quàm equites, & erant parui instar asinorum. Cùm	anni 23	anni 758	Abrahimus filius Alualidi.	anni 6258

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Imperatorum.*	*Summa annorum mundi.*
	autem appropinquasset ad Ægyptum, misit Abd-almalechus filius Moysis ad Patriarcham rogans, vt illum suis litteris placaret. Qui scripsit pacem petens, eámque obtinuit, deprecatúsque est pro illo, & benedixit, reuersúsque absque bello gaudens plurimùm Patriarchæ benedictione. Perueniens autem Marouanus ad Ægyptum, bellum commisit contra Bsamaritas, qui contra illum rebellauerant, occiderúntque ex eius exercitu infinitum propemodum numerum, ideóque magnas perpessus est Patriarcha afflictiones propter Bsamaritas, & sæpiùs gladio oblatus est. Inuadentibus autem Choraïsanitis militibus Safahi Ægyptum, Gizam petiit Marouanus, incenditque Caïrum, & omnem annonam, ac horrea, permansitque Patriarcha catenis vinctus in carcere, donec regnum obtinuerunt Choraïsanitæ, & omnem Marouani exercitum peremerunt.	dies 180	dies 196	Marouanus Giahdensis.	dies 196
XLVII.	MINAS magnas & ipse quoque, multasque perpessus est afflictiones; siquidem cum Episcopis funes stupeos nectebat, & obliniebat pice ad nauium vsum in Ægypto soli expositus. Obiit vltimâ Tubæ die Veneris.	anni 8 dies 320	anni 767 dies 150	Abulhabbas Saffah	anni 6262 dies 150
	Vacauit Sedes 350. diebus, addantur Summæ.				
XLVIII.	IOANNES suffectus est decima-sextâ Tubæ, & simili die natus, obiitque decimâ Tubæ. Fuit eius tempore maxima caritas, ipse verò subueniebat pauperibus, nec re vllâ eos indigere permittebat.	anni 22 dies 1	anni 790 dies 136	Abugiafar Almansuro. Mahometus Almohdi.	anni 6290 dies 136
	Vacauit Sedes absque Patriarcha quindecim diebus, addantur Summæ.				

MAR-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorũ Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphorum.*	*Summa annorũ mundi.*
XLIX.	MARCVS. Erant eius tempore in Ægypto quidam cognomento Scianufitæ, qui duos Episcopos sibi constituerant à diebus Petri Patriarchæ tempore Zenonis Imperatoris. Qui duo Episcopi illorum successores hunc adiuerunt Patriarcham, eius admirantes doctrinam, rogaruntque illum, vt eos reciperet, & gregi suorum ouium admitteret. Qui suscepit eos, & tentare volens, dixit ipsis: Scitote, vos nequaquam permansuros in hoc ordine, in quo estis. Quod audientes humiliter responderunt: Scimus vtique nos hoc ordine indignos esse, nec in eo permansuros, solùm nostrorum peccatorum petimus veniam, scripseruntque ei syngrapham, anathemate sese obstringentes, si Episcopatum, aut sacerdotium peterint. Ille verò eos benedixit, & constituit statim Episcopos, & apud se manere iussit, donec mortui sunt duo Episcopi, quorum loco suffecit eos, & eorum exemplo, vniuersus eorum populus cum gaudio & charitate vnionem suscepit. Eius tempore Barbari, qui sunt incolæ Occidentis, diruerunt monasteria vallis Habibi, & ea depopulati sunt, incensis Ecclesiis & cellis, manseruntque quadraginta annis absque monachis, aut incolis quibuscunque. Eodem quoque tempore rebelles quidam Alexandriam, aliasque vrbes expugnarunt, neces patrarunt, flammis dederunt vrbes, & eas depopulati sunt, vt prolixiùs in historiis refertur: quapropter Alexandriâ egressus est Patriarcha, & quinquiennio absens fuit. Vigesimâ autem secundâ Barmudæ, die Dominicâ defunctus est.	anni 20 dies 81	anni 821 dies 232	Haron Rascidus. Mahometus Alaminus.	anni 6320 dies 232

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphorum.*	*Summa annorum mundi.*
L.	IACOB. Eius tempore instaurata sunt Monasteria, & reuersi ad ea monachi. Viuebat quoque eo tempore vir quidam princeps nomine Macarius, qui Patriarcham rogauit aliquando, vt suam adiret domum, eamque benediceret. Vnicus autem filius, quem habebat, fatis tunc concesserat, quem accipiens pater Patriarchæ tradidit, sinu complexus est eum, & orauit, reuersusque est spiritus eius, oculos aperuit, mouit manus, ac pedes, quem patri reddens ait: Non enim mortuus erat, sed dormiebat, & timuit timore magno, deditque tertiam partem bonorum suorum pauperibus. Patriarcha autem defunctus est die Martis decima-quartâ Amsciri.	anni 10 dies 298	anni 821 dies 164	Mahometus Alaminus.	anni 6321 dies 164
LI.	SIMEON. Eius tempore pace, & quiete fruita est Ecclesia. Obiit podagræ morbo tertiâ Babæ die Veneris.	* dies 234	anni 822 dies 33	Almamunus. Mahometus Almohtasemo.	anni 6322 dies 33
	Vacauit Sedes anno vno absque Patriarcha, addatur Summæ.				
LII.	IOSEPH. Hic communione priuauit Episcopum Caïri, & Episcopum Thanesi, quòd accusati à populo, & reprehensi à Patriarcha, minimè resipuerint. Bsamaritæ autem eo tempore aduersùs Calipham rebellauerunt, nec Patriarchæ acquieuerunt admonitionibus. Quamobrem Abdallæ Almamuno scripsit Præfectus prouinciæ, qui Bagdado ad Ægyptum contendit horum causâ, eóque peruenit nocte diei Veneris, vigesima-tertiâ Moharrami, anno ducentesimo decimo-septimo, secumque duxit Dionysium Patriarcham Antiochenum, quos ambos Patriarchas misit ad Bsamaritas; sed nullis precibus, aut rationibus eos flectere potuerunt. Quamobrem	anni 17	anni 841	Haron Aluatexo.	anni 6341

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
	eò profectus est ipse Almamunus cum suis exercitibus, illósque debellauit, ac omnes fermè perdidit. At interfectorum multitudinem videns, tandem eorum miseratus est vices, captiuos reliquos ducere decreuit. Quo facto, adeunt homines aduersæ factionis Regem, totamque istorum rebellionis causam in Patriarcham iecerunt, qui propterea neci tradendus ductus est. Sed cùm eorum mendacium resciuisset Rex, dimisit Patriarcham, ac diploma ipsi tradidit, vt in honore & veneratione haberetur apud omnes, & ne vllus ipsi aduersaretur in iudiciis, ordinationibus, aut excommunicationibus. Eius tempore Episcopus quidam erat in Æthiopia, quem constituerat Patriarcha Iacob. Hunc, egresso Rege Æthiopiæ ad bellum, exilio mulctauit Regina, & Principes, ideóque minimè eo pluit anno, & pestis grassata est per eas regiones. Remisso autem Episcopo illo in Ægyptum, alium sibi constituerunt præter Canonem. Quod percipiens Rex Æthiopiæ reuersus à bello ægerrimè tulit, misitque aliquos, qui veniam peterent à Deo, ac Patriarcha, & reduxerunt illum Episcopum in Æthiopiam. Defunctúsque est Patriarcha Ioseph vigesima-tertiâ Babæ.	dies 338	dies 53		dies 53
	Vacauit Sedes 30. diebus absque Patriarcha, addantur Summæ.				
LIII.	MICHAEL erat Presbyter in monasterio sancti Ioannis; primusque omnium Patriarcharum sepultus est in monasterio abbatis Macarij; nam quidam eorum sepeliebantur Alexandriæ in Ecclesia Marci, quidam verò Caïri. Defunctus est iste vigesima-secundâ Barmudæ die Veneris.	anni 1 dies 149	anni 842 dies 232	Mahometus Almontassero.	anni 6342 dies 232
	Vacauit Sedes absque Patriarcha 81. diebus, addantur Summæ.				

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Caliphatum.*	*Summa annorum mundi.*
LIV.	COSMAS erat Diaconus in monasterio Abbatis Macarij. Eius tempore constructa sunt mœnia Thanes, Damiatæ, Alexandriæ, Burlesi, Asciumi, Tinæ, Rascidi, & Nasteruæ. Eodem tempore præcepit Calipha Almotuachelo, ne vllus Christianorum, aut Iudæorum vteretur vestimentis albis, sed aliis coloribus tinctis. Obiit hic Patriarcha vigesima-tertiâ Haturi die Iouis, & sepultus est in sua cella Danusari, in prouincia Sacha.	anni 7 dies 133	anni 850 dies 81	Mahometus Almotazzo.	anni 6353 dies 81
	Vacauit Sedes absque Patriarcha 51. diebus, addantur Summæ.				
LV.	SANVTHIVS erat œconomus monasterij Abbatis Macarij. Eius tempore fuit Ahmetus filius Tulun in Ægypto. Ipse construxit subterraneos aquæductus ad conducendam aquam dulcem Alexandriam, & implendas cisternas. Defunctus est vigesima-quartâ Barmudæ, die Sabbati.	anni 11 dies *	anni 861 dies 132	Mahometus Almohtadi. Ahmetus Almohtamedo.	anni 6361 dies 132
LVI.	MICHAEL multas ærumnas perpessus est, & pecuniâ mulctatus ab Ahmeto filio Tulun, itaut coactus fuerit vendere quartam partem Ecclesiarum Alexandriæ Iudæis, & partem etiam Ecclesiæ Mahlakæ Iudæis quoque, & singulis Christianis vnum ceratium argenti indixit singulis annis. Vendidit etiam bona monachorum, vt posset dimidiam mulctæ partem soluere, nempe decem millia denariorum. Sed defuncto Ahmeto filio Tulun, libertate donatus est Patriarcha ope Dei.	anni 25 dies 39	anni 886 dies 171	Ahmetus Almohtadedo. Ali Almoctafi. Giafaro Almoxtadero.	anni 6386 dies 171
	Vacauit Sedes absque Patriarcha 14. annis, addantur Summæ.				
LVII.	GABRIEL singulis viris & mulieribus denarium indixit soluendum Patriarchæ singulis annis. Defunctus est vigesima-primâ Amsciri, die Mercurij.	anni 21 *	anni 921 dies 171	Mahometus Alkahero.	anni 6411 dies 171

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ* *Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarnationis.*	*Nomina Caliпharum.*	*Summa annorum Mundi.*
LVIII.	COSMAS defunctus est quintâ Barmehari die Martis.	anni 12 dies 12	anni 933 dies 183	Ahmetus Alradi.	anni 6423 dies 183
LIX.	MACARIVS defunctus est secundâ Tubæ die Sabbati. Eius tempore Ægypro potitus est Mahometus filius Tagagi Alachascidi.	anni 20 dies 21	anni 943 dies 204	Abrahimus Almotaki.	anni 6443 dies 204
LX.	THEOPHANIVS Patriarcha Christum abnegauit, quare insurgentes in illum Episcopi occiderunt in naui, & in mare proiecerunt, morruúsque est morte pessimâ, decimâ Chihachi die Sabbari.	anni 4 dies 261	anni 948 dies 100	Abdalmalecho Almostacfi.	anni 6448 dies [illegible]00
LXI.	MINAS defunctus est decima-quintâ Haruri die Mercurij.	anni 17 dies 340	anni 966 dies 75	Ahmetus Almoriho Habbasides.	anni 6466 dies 75
	Vacauit Sedes absque Patriarcha anno vno, addatur Summæ.				
LXII.	EPHREM Syrus fuit. Eius tempore vixit Seuerus Episcopus Asmonæorum. Iste veneno sublatus est à quodam Scriba, quòd eum communione amouerat ob concubinatum, & post mortem Patriarchæ abscissa est manus Scribæ, qui statim animam efflauit. Optimis moribus ornata erat huius patris vita, qui munera pro ordinum collatione abrogauit. Illum frequentiùs ad suum accersebat palatium, & multis honoribus, & veneratione prosequebatur Almoëzzus. Quamobrem inuidiâ correptus Princeps Iudæorum dixit aliquando Almoëzzo: Qui fidem instar grani sinapis non habet, dignus est, vt Caliphæ consessui adsit? Quamobrem præcepit Almoëz-	anni 3	anni 970	Almoezzus Maadus.	anni 6470

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
	zus Parriarchæ, vt montem transferret, iuxta dictum Euangelij, aut ſuam relinqueret fidem. Qui rrium dierum ſpatium ſibi rogauit: deſcendirque Patriarcha, & omnis populus ad Eccleſiam Mohlakæ, & ieiunauerunr omnes eâ nocte, expandirque Patriarcha cinerem. Et apparuit illi Domina MARIA propè columnam, & air illi: Perge ad viam Tornorum Palatij ceræ, & quicunque per illam tranſierit lagenam aquæ baiulans humero, per manus eius veſtra erir ſalus: (cùm nota aurem ſit huius rei hiſtoria, illam nunc omirrimus) quem repertum ſecum duxit, & congregati ſunt Moſlemani, Iudæi, & Chriſtiani propè montem ad piſcinam elephantis, & orantibus Chriſtianis illicò mons abſciſſus eſt, & decidir, præſentibus Almoëzzo, & omnibus illis nationibus. Et hoc eſt rei notiſſimæ compendium.	dies 75	dies 150		dies 150
	Vacauit Sedes poſt illum 61. diebus, addantur Summæ.				
LXIII.	PHILOTHEVS. Eius tempore defunctus eſt Alhazizus dominus Ægypri. Irem vixir Aluadeho Almonraſero cognomento Ben-ragia marryr, quem tranſtulit Mercurius martyr à planirie Mechæ ad ſuam Eccleſiam vnâ nocte. Iſte quatuor compoſuit libros: Primus inſcriptus erar, *Declarator:* alrer, *Rara commentatorum, & deprauationes Hæreticorum:* tertius, *Detectio Arcanorum:* quartus, ipſius vitam, & geſta continebar. Erat Patriarcha iſte congregandis opibus dediriſſimus, nec minùs nauâbar operam comeſſationibus, & potui, & balnei lauacris apprimè delectabatur, nec à muneribus accipiendis pro ordinum collationibus abſtinebar. Dum itaque ſacrum quadam die in Eccleſia ſancti Marci Alexandriæ celebrabar, vidit manum è pariete egredienrem, & obſi-	anni 24 dies 226	anni 995 dies 72	Alhazizo Nazaro.	anni 6495 dies 72

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatus.	Summa annorũ Incarn. diuinæ.	Nomina Calipharum.	Summa annorũ mundi.
	gnantem ſigno Crucis hoſtiam, quæ ſtatim partita eſt in manus eius. Quamobrem timore concuſſus eſt, nec tremere deſiit, donec mortuus eſt tertiâ Haturi, die Sabbati.				
	Vacauit Sedes poſt illum 67. diebus, addantur Summæ.				
LXIV.	ZACHARIAS ſuffectus eſt anno ſeptingenteſimo vigeſimo-octauo Martyrum. Hunc crudeliter perſequutus eſt Alhachemus, vt ſeptennio latere coactus fuerit. Aliquando leonibus fame laborantibus proiectus eſt, nullam tamen ipſi attulerunt noxam. Eccleſiæ verò ſub eo clauſæ ſunt multo tempore, nec quiſquam Miſſam celebrare audebat, niſi in Eccleſia ſancti Macarij, & plurimis ærumnis affecti ſunt Chriſtiani abs Hachemo, qui etiam appendi iuſſit cruces collis Chriſtianorum, & vituli caput collis Iudæorum. Tandem comprehendit ſcribas aulæ, & nobiles Chriſtianorum, eiſque propoſuit aut fidem amplecti Moſlemanicam, aut neci ſeſe parare. Qui reſponderunt ei: Omnes nos ſequemur ſeniorem Abunagiahum, quoniam ipſe eſt noſter primas, ac maior. Cui accerſito Moſlemanicam propoſuit Alhachemus religionem. Reſpondit ipſi ſenior Abunagiahus: Permittat mihi Calipha, concedatque hanc noctem, vt animum meum conſulere poſſim, cras autem dabo reſponſum. Qui dimiſit illum ad ſequentem diem. Ille autem ad ſuam profectus domum valedixit vxori, & liberis, & quas eleemoſynas, & ſacrificia poſt eius obitum eſſent facturi commendauit, totámque noctem illam in orationibus perſoluendis tranſegit. Illuceſcente die ſeſe Alhachemo ſiſtit, cui ait ille: Quid tibi ſenior Abunagiahe dixit animus tuus, & conſuluit? Domine mi, reſpondit, animus meus optimus ac fortiſſi-	anni 27	anni 1023	Alhachemus filius Alazizi.	anni 6523

Numerus.	NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.	Tempus Patriarchatus.	Summa annorũ Incarnationis.	Nomina Caliphaꝝ.	Summa annorũ mundi.
	mus eſt in mea fide, & religione patrum meorum. Tunc præcepit Alhachemus, vt loris bubulcis mille ictibus percuteretur, abſque vlla pauſa, aut intermiſſione. Cùm itaque ſeptingentis ictibus percuſſus eſſet, dixit: Sitio. Tunc milites id ad Calipham retulerunt, qui ait ipſis: Si Moſlemanicam amplectetur fidem, date illi bibendum. Qui dixerunt ipſi: Moſlemanicam amplectere fidem, & dabimus tibi bibendum: Qui reſpondit eis: Non, iam Dominus meus Chriſtus bibendum mihi dedit. Et viderunt milites eius barbam & labra aquâ madida. Statimque tradidit ſpiritum. Quod cùm relatum eſſet Caliphæ, dixit: Percutite illum donec complebuntur mille ictus, & percuſſerunt eum trecentis ictibus poſt eius mortem. Patriarcha autem Zacharias obiit octauâ Tubæ die Martis, & ſepultus eſt in clauſtro.	dies 354	dies 128		dies 128
	Vacauit Sedes poſt illum 74. diebus, addantur Summæ.				
LXV.	SANVTHIVS opibus congregandis, & accipiendis muneribus pro ordinum collatione deditus erat. Defunctus eſt ſecundâ Haturi die Mercurij.	anni 14 dies 225	anni 1038 dies 62	Aldhahero.	anni 6538 dies 62
	Vacauit Sedes poſt illum anno 1. diebus 48. addantur Summæ.				
LXVI.	CHRISTODVLVS Eccleſiam ſancti Mercurij Cairi, & Eccleſiam Dominæ noſtræ vici Romanorum conſtituit ad Patriarcharum habitationem. Defunctus eſt Cairi in Eccleſia Mohlakæ decima quartâ Chihachi die Dominico.	anni 29 dies 259	anni 1069 dies 104	Almoſtanſaro.	anni 6569 dies 104
	Vacauit Sedes poſt illum 72. diebus, addantur Summæ.				

CY-

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorum Incarnationis.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
LXVII.	CYRILLVS cùm consecratus esset Alexandriæ, Caïrum accersitus est ab Almostansaro, qui adduxit illum ad matrem, & fratres, vt illos benediceret, quod cùm præstitisset, thuris, & aromatum suffumigationibus illum honorarunt, egressúsque est gaudens atque lætus. Cùm autem consecraret aliquando chrisma in Ecclesia Abbatis Macarij, miraculosè exundauit super altare vas chrismatis in manibus eius, quod fuit maximum miraculum. Ipse Patriarchis pallium constituit, & munera pro ordinum collatione anathemate prohibuit. Et defunctus est Mochtaræ in insula Ægypti die Dominicâ secundâ Bunæ.	anni 14 dies 106	anni 1083 dies 282	Almostansaro.	anni 6583 dies 282
	Vacauit Sedes post illum 124. diebus, addantur Summæ.				
LXVIII.	MICHAEL erat eremita in Sangiaro, & defunctus est die Dominicâ festi Pentecostes vltimâ Bascinasci in Ecclesia Mohlakæ Caïri anno 818. Martyrum.	anni 9 dies 229	anni 1093 dies 270	Almostaali.	anni 6593 dies 270
	Vacauit Sedes post illum 167. diebus, addanrur Summæ.				
LXIX.	MACARIVS. Eius tempore anno 818. Martyrum, die Dominicâ 3. Tuti ingens accidit terræmotus. Quâ nocte Afdalus dux exercituũ diruit Ecclesiam Almochtaræ in insula, quia in medio eius horti erat, diuulgauitq; terræmotu dirutam esse. Is Patriarcha plures abrogauit ritus; nam filij Cophtitarum priùs baptizabantur, tum circumcidebantur, ipse verò constituit, vt priùs circumciderentur, tùm baptizarentur. Item sponsalia cum orationibus, & thure contrahebantur in domibus, ille verò decreuit, fieri in Ecclesia tempore coronationis sponsorum. Defunctus est 23. Chihachi, die Mercurij in Ecclesia Mohlakæ.	anni 26 dies 41	anni 1120 dies 113	Alamero.	anni 6620 dies 113
	Vacauit Sedes annis 2. & diebus 45. addantur Summæ.				

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarn. diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
LXX.	GABRIEL filius Tarili Abul-hala Sahedi erat Diaconus Ecclesiæ sancti Mercurij Caïri, suffectúsque est die Martis nonâ Amsciri, anno nongentesimo quadragesimo septimo Martyrum, initio Caliphatus Alhafedi, agens quinquagesimum annum. Defunctus est die Iouis decimâ Barmudæ hebdomadâ Palmarum in Ecclesia sancti Mercurij Caïri.	anni 14 dies 62	anni 1136 dies 220	Aldafero. Alfaiezo.	anni 6636 dies 220
	Vacauit Sedes post illum 90. diebus, addantur Summæ.				
LXXI.	MICHAEL filius Dakalti erat monachus in cella Dansciri, suffectus est die Iouis vndecimâ Abibi, anno octingentesimo sexagesimo primo Martyrum, & decimo quinto Caliphatus Alhafedi. Defunctus est in monasterio sancti Macarij feriâ sextâ crucifixionis.	anni * dies 9	anni 1137 dies 310	Alhadedo. Salahaddinus.	anni 6637 dies 310
	Vacauit Sedes post illum anno 1. & diebus 70. addantur Summæ.				
LXXII.	IOANNES filius Abul-fatahi ordinatus est in Ecclesia Mohlakæ Caïri, die Pentecostes, Dominicâ decimâ quintâ Bunæ, anno octingentesimo sexagesimo tertio, defunctusque est die Veneris quartâ Bascinasci.	anni 18 dies 326	anni 1157 dies 244	Alhazizo. Almanfuro.	anni 6657 dies 244
	Vacauit Sedes post illum 43. diebus, addantur Summæ.				
LXXIII.	MARCVS Abul-faragi filius Zaraæ suffectus est die Dominicâ Pentecostes, decimâ octauâ Bunæ, anno octingentesimo octuagesimo secundo. Eius tempore transiit Abbas Marcus filius Alkonbari ad Melchitas, quem ingens turba Bsameritarum sequuta est, quem non multò post pœnituit, & reuersum noluit Patriarcha suscipere. Magnus singulis diebus apud hunc Patriarcham ciborum fiebat apparatus car-	anni 22	anni 1180	Alhadelo.	anni 6680

Numerus.	*NOMINA, ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatûs.*	*Summa annorum Incarnationis.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorum mundi.*
	nium, aliarúmque rerum, quem nobiles Christianorum frequentabant. Accidit incendium Caïri decimâ octauâ Haturi, anno octingentesimo octuagesimo quinto, auctore Sciaüro, & incensa est Ecclesia sancti Mercurij, & aliæ. Defunctúsque est hic pater die Dominicâ sextâ Tubæ.	dies 205	dies 126	Alcamelo.	dies 126
	Vacauit Sedes post illum 27. diebus, addantur Summæ.				
LXXIV.	IOANNES Abul-magedus filius Abilhala suffectus est Caïri die Dominicâ quartâ Amsciti, annò nongentesimo quinto. Defunctúsque est die Iouis post meridiem vndecimâ Tubæ, die Epiphaniæ, & celebratum est funus eius in Ecclesia Mohlakæ, sepultúsque est in claustro. Is antequàm ad Patriarchatum ascendisset, exercuerat mercaturam, & sæpius ad Indias transfretauit, suffectus autem in Patriarcham septemdecim millia denariorum possidere fertur, quos omnes in vsum Christianorum pauperum, & eorum necessitates erogauit; imò defunctus est ære nepotum obstrictus. Nec quandiù vixit Patriarcha panem alicuius Christianorum comedit, nec accepit munus. Confessionem ab Ecclesia Cophtitarum abrogauit, circumcisionem verò plurimùm commendauit.	anni 26 dies 343	anni 1207 dies 131	Alhadelus.	anni 6707 dies 131
	Vacauit Sedes annis 19. & mensibus 5. diebus 10. addantur Summæ.				
LXXV.	CYRILLVS filius Laklaki suffectus est die Dominicâ vigesimâ tertiâ Bunæ, anno nongentesimo quinquagesimo primo, obiitque die Martis decimâ quartâ Barmehati, anno nongentesimo quinquagesimo nono in Monasterio Sciamhi, & ibi sepultus est. Erat vir doctus, sapiens, ac multæ peritiæ, sed congregandis opibus, & muneribus accipiendis pro ordinum collatione deditus. Hinc aliqui insurrexerunt ad-	anni 7	anni 1234	Salehus.	anni 6734

Numerus.	*NOMINA ET HISTORIÆ Patriarcharum Alexandriæ.*	*Tempus Patriarchatus.*	*Summa annorū Incarnationis diuinæ.*	*Nomina Calipharum.*	*Summa annorū mundi.*
	uersùs illum, & oppresserunt, accusaruntque ad rribunal vicarij Regis & apud Iudices, & Præfectum prouinciæ Mohinaddinum filium Alsihi, mulrarúsque est duodecim millibus denariorum diuersis vicibus.	dies 269	dies 194		dies 194
	Vacauit Sedes annis septem, menses septem, minùs tribus diebus, addantur Summæ.				
LXXVI.	ATHANASIVS filius Calili Archipresbyter Ecclesiæ Mohlakæ Caïri, suffectus est die Dominicâ, quinrâ Babæ, anno nongentesimo sexagesimo septimo. Fuit vir iustus, bonus, ac humilis.				

FINIS.

HISTORIÆ
ORIENTALIS
SVPPLEMENTVM,
EX IPSORVMMET ORIENTALIVM MSS. MONVMENTIS.

Per ABRAHAMVM ECCHELLENSEM Syrum Maronitam è Libano,

Syriacarum Arabicarúmque Litterarum Christianißimi Regis Interpretem, ac earumdem in alma Parisiensi Academia Professorem Regium.

PRÆFATIO
TOTIVS OPERIS.

NON *vna, amice Lector, sed quamplures nos ad hoc Historiæ Orientalis conscribendum Supplementum, nostraque adiungendum Chronologiæ, compulerunt rationes, & coegerunt quodammodo inuitos. Nequaquam enim alias existimandum est, nostro nos marte, & minimè sollicitatos ausos vnquam fuisse tantæ suscipiendæ prouinciæ nos committere, & Criticorum turbæ exponere iudiciis, & morsibus, nisi Mœcenatum non solùm amica, & perhumana petitio, sed ius, & authoritas, quibus in nos pollent, exegissent, vt variarum Orientis Gentium origines, mores, disciplinas, religiones, persuasiones, rerum gestarum enarrationem, Principum ac Regum genealogias, seriem & successiones ex ipsorum excerperemus monumentis, atque describeremus. Animos addiderunt permultorum doctorum virorum exhortationes, & incitamenta, qui in referendis rebus fidem præcipuè esse requirendam, & fidelitatem, non stilum aut methodum, qui nos morabantur, affirmant; ac flocci faciendos, habendosque illos, qui ex eorum sunt genere, qui nec intrant, nec introëuntes sinunt intrare, suntque tamquam canes in Reipublica litteraria præsepi. Porrò quis adhuc horum timebit latratus, aut formidabit, cùm planè animaduerterit, virum illum disertissimum Iosephum Scaligerum barbari cuiusdam ineptissimi, ac Latinitatis penitùs ignari Chronologicas elucubrationes vtilissimas appellare non dubitasse, nec suis in Eusebium commentariis inserere dedignatum fuisse? Hunc ad suum lectorem audire parumper iuuat :* Et hoc studium fuit significare tibi de ignotas gentes, & oppidos eorum. *Rursus de Orientalibus dictorum :* Initiemus autem dicere de illas ignotas gentes. *His atque multò fœdioribus barbarismis, atque solœcismis tota à capite ad calcem illa componitur Chronologia; tamen, vt mox dictum est, haudquaquam dedignatus est vir ille Græcæ, Latinæque linguæ peritissimus, & illam ex vtilitate laudare, & suis adtexere Commentariis, ratus proculdubio gemmarum pretio nihil decedere, vel accedere in plumbea recondantur arca, vel aurea. Quod quidem satis appositè atque accommodatè Zeno Cittius explicat apud Laërtium lib. 7. cap. 1. ex nummo, in quo non elegantiam scripturæ spectandam esse aiebat, sed pondus, & materiam; adeóque nihil referre, existimabat, quàm elegans sit oratio, sed quàm vtilis. Imò Agathias dicere solitus erat,* quòd, qui falsa persuadere vult, maiori quodam verborum ornatu, ac varietate indigeat. *Longè adhuc fallitur ille, qui gemmas, quas ex nostro Oriente rudes, ac impolitas Occidentali orbi afferimus, minimè nacturas esse aliquando, duxerit, peritum artificem aliquem, & expoliendi eas gnarum arte, qui merito illas reddet nitori. Sanè huc spectabat Latinornm Poëtarum ille princeps Virgilius Maro, cùm dicebat; aurum se ex Ennij stercore colligere, quòd scilicet stilo esset incomptus, & in verbis rudis. Eia igitur institutum prosequamur opus, garriat quantumlibet Iudæus Rabula, succurrat Momus, adiungatur Zoilus, flauam, simulque atram euomant bilem, insectentur stilum, ingenij tenuitatem exagitent, dummodo probi quique, docti, & æqui rerum æstimatores hisce faueant cona-*

tibus, qui probè animaduertentes, nos exiguis pro viribus, & quantum in nobis est, nostro incumbere muneri, nostros excusabunt lapsus potiùs, quàm incusabunt. Eò sanè collimant hæc Isidori lib. 3. de summo bono verba: Sicut qui tardus est ad capiendum, pro intentione tamen boni studij præmium percipit: ita qui præstitum ex Deo sibi ingenium negligit, condemnationis reus existit: quia donum quod acceperat, despicit, & per desidiam derelinquit. *Quid, sodes, officit sensui, si ad verbum interpretantes dixerimus:* Ecce præcepi, vt homo non lædat te, *pro,* Ecce præcepi, ne quis te lædat, *vt furioso placet Momo? Nihil prorsus. Et cùm eiusmodi vsus sit dicendi modis doctissimus Patrum, & linguarum peritissimus S. Hieronymus, quis posthac rabulæ Iudæo aures præbebit debacchanti? igitur*

———Procul, ô procul este profani.

His omnibus alia accedit non leuis ratio, quandoquidem quamplurium illarum Gentium aut nulla prorsus apud Græcos, Latinosve historia extat, vt antiquorum Sinensium; aut hæc interrupta, miniméque continuata, vt Arabum, & Persarum, præsertim ante Mahometismum; aut vitiosa adeo, & corrupta ad illos deducta est ob linguarum diuersitatem, dissitasque regiones, vt errores erroribus aggerat potiùs historia huiusmodi, ac ingerat lectorum mentibus, quàm nudam simplicémque exhibeat veritatem. Proinde commenta prorsùs atque mera figmenta esse, diceres, plura illorum, quæ ab Orientalibus quibusdam de Occidentalibus referuntur, ac historiæ consignantur, & vice versâ, si paulò attentiùs res cum narratione conferas. Non de iis quidem loquor, quæ nobis temporum subduxit longinquitas, & canities, sed de illis, quæ nostris versantur sub oculis, quæ nostrâ memoriâ gesta sunt. Ego sanè non vnum, sed plura eiusmodi commentorum exempla in medium afferre possem ex vna vnius Amiri Fachraddini historia, quam quidam nuper conscripserunt, & publici fecerunt iuris, cùm eius Principis optimi gestarum rerum non testis duntaxat oculatus, sed magna pars fuerim, nisi præsens instituti nostri ratio id mihi vetaret. Porrò quid adhuc Itinerariorum non comminiscuntur scriptores? quæ portenta ex Africa nobis non afferunt? quæ incredibilia penitus non venditant? sed quæ non viderunt, quæ non audierunt, quæ non obseruarunt omni admiratione digna, indigenis nec visa vnquam, nec audita, nec obseruata, nec vel mentem eorum, aut excogitationem subierunt? Perinde pro certo habendum est, nullum alium finem istis propositum esse, quàm Poëtis, qui, vt author est lib. 10. Instit. Quintilianus, voluptatem fingendo, non solùm falsa, sed etiam incredibilia sectantur. *Vnus in præsens ex Arabibus prodeat Geographiæ Nubiensis author, indéque luculenter deprehendetur, quæ, quantáque mendacia affingat in vnius Romanæ vrbis describendis mœnibus, portis, viis, templis, aris, balneis, Tiberis fluminis pauimento ex æneis laminis, ac id genus aliis, Romanis ipsis nec visis, nec auditis, nec vel mente conceptis. Atque adeò quantum exactus, & fidelis habitus est in describendis iis, quæ ad patriam pertinent, tantum mendax in referendis alienis deprehenditur. Ex Iudæis autem vnius Beniamini legatur Itinerarium, comperietque lector, non mœnia, non portas, non vias, non templa, non aras, non fluminum pauimenta ænea, non balnea; sed vrbes maximas, prouincias amplissimas, vastissima regna, Reges potentissimos, flumina lapidum præcipitantium momento temporis, non secus ac Thebarum conditores,*

Iudæo,

Iudæo, atque ſuis extitiſſe. At quæ Samaritanis non affingunt Iudæi ab illorum prosùs aliena mente, imò ipſorum dogmatibus directè contraria? Samaritani in ſuo Chronico, quod in celeberrima totius orbis Eminentiſſimi Cardinalis Mazarini Bibliotheca aſſeruatur, inter cætera argumenta, quæ congerunt ad probandum ſuum Textum eſſe purumputum Moyſis Pentateuchum, Hebræum verò eſſe Iudæorum corruptum malitiâ, illud vnum vt præcipuum inter plura alia inculcant de mortuorum reſurrectione, quam clarè haberi ex Samaritano affirmant, ex Hebræo non item. Verba Chronici ſunt: Reſurrectio vnum, ac præcipuum eſt ex teligionis fundamentis, & vna ex eius baſibus. Nam homo niſi cettò ſciat, in alio mundo fote rationis redditionem, & ſupplicium pro criminibus luendum, ſuis indulgebit concupiſcentiis, atque in illis luxuriabitur, & nihili ſuam faciet religionem; quicquid ad illam ſpectat, aſpernabitur, ac demum omnia obedientialia contemnet præcepta. Inter multa autem, in quibus diſſentimut à Iudæis, eſt verſus iſte, ex quo reſurrectionis, & alterius vitæ ita elucet apud nos veritas: Opera vtique veſtra condita ſunt apud me, & repoſita in theſauris meis in diem vltionis, & tetributionis. *Hæc illi. Nihilominus R. Elihezer filius R. Joſeh in Tract. Sanhedrin, quem lib. 1. de reſurrectione mortuorum cap. 1. num. 1. refert Menaſſeh Ben-iſraël, affirmat Samaritanos reſurrectionem mortuorum inficiari, ac propterea pluribus diſputat aduersùs illos argumentis, quibus recenſitis ſubdit Menaſſeh:* His dictis videtur *(R. Elihezer)* Samaritanis os obtutaſſe. *Ioannes quoque Epiſcopus Darenſis lib. 1. de reſurrectione corporum cap. 1. inter negantes reſurrectionem Samaritanos recenſet. Ioſeph Scaliger Judæos impoſtura, & calumnia arguens, hæc ex Samaritarum Chronico notat de ipſorum cum Sadducæis diſcrimine:* Quia Sadducæos Iudæi hodierni, & vetuſtiotes nulla in te à Samaritis diſctepate ctedunt, ptoptereà eos ſæpè cum Samaritis confundunt. At nos negamus vlla in te conueniſſe. Nam Sadducæi totum textum biblicum admittebant, καὶ τὰ νόμιμα γεγραμμένα, teſte Ioſepho, reiectis traditionibus Phariſæorum. Samatitæ tantùm legem retinuerunt. Sadducæi animarum immortalitatem, & proinde ſupplicium, aut remunerationem poſt hanc vitam abnegabant. Samatitæ & animas immortales fatentur, & locum κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως poſt vitam hanc eſſe credunt, vt diſettè in eorum Chtonico extat. An reſurrectionem credant, neſcio. *Scaligerum Samaritarum legiſſe Chronicon, ſed vocis vim non intellexiſſe, certum eſt. Dictio enim* المعاد Almahad, *quæ ibi habetur, reuerſionem ſignificat, nempe animæ in corpus, & ex vſu loquendi eis applicatur, quæ animæ poſt reuerſionem illam accidunt.*

His igitur ita ſeſe habentibus ex ipſis ſingularum Gentium ſcriptoribus earum petenda eſt hiſtoria, haurienda dogmata, ſi fieri poteſt, ſin minus, à vicinioribus, vti facere in præſens inſtituimus. Quoniam verò aut non omnium illarum Gentium linguas intelligimus, aut earum libri, & hiſtoriæ præſtò nobis ad manus non ſunt, ex Arabum præcipuè Hiſtoriographis, qui vel regionum vicinitate, vel linguarum commercio, & communicatione, vel Interpretum ope & adminiculo, quos maximo pretio olim redemerant, vt apud eos legimus, ſuas contexere hiſtorias ſategerunt, noſtrum hocce ſupplementum compilare conabimur.

Tertia tandem ratio, vt alias nunc breuitati consulentes omittamus, quæ nostra huic Elucubrationi titulum dat, est. Chronologia Orientalis, quam vertimus, illorum Principum seriem prosequitur tantùm, ex quorum imperij annorum supputatione consurgit, aliis omninò prætermissis, adeóque mutila est, & debitâ proportione caret. Ex quo haud abs re fore duximus, cætera adiungere illi membra, vt suam inde adipiscatur perfectionem, & maioris aliquid præbeat legentibus luminis ad vniuersalem historiam intelligendam. Quod egregiè sanè ab animati, atque formosi corporis partibus separatis, coniunctisve ita lib. 1. Polybius explicat. Ac mihi quidem omninò videntur, qui per particularem historiam satis intelligi posse vniuersa existimant, non minus à vero deflectere, quàm si quis, cùm animati, atque formosi corporis separatas inuicem partes consideret, ideò arbitretur, se omnem eius animalis operationem, atque ornatum intellexisse. Etenim si quis distinctas illas, ac separatas partes sumat, coniungatque inuicem, & animal adhibitâ formâ, atque ornatu animi perfectum efficiat, deinde id rursùs illis ostendat: profectò fateantur se longè antea aberrasse, similesque somniantibus fuisse, quendam enim conceptum totius, visis partibus, facere certò licet: certam vero scientiam ac cognitionem eius habere impossibile est. *Præter quàm quòd multa apud recentiores scriptores occurrunt, quorum cognitio ab antiquis historiis ita pendet, vt nisi eas probè teneamus, hanc nequaquam consequi valemus. Annus Elephantis, quo apud nostrum Chronographum aliosque scriptores Mahometi natalis dies notatur, quid sit, nemo sanè intelligit, nisi qui vetusta Arabum euoluit monumenta. Item quanam sit æra volatus, & alia id genus innumera. Cosroas in regem electus improuisò à suis interficitur, solùm quòd dixerit, dum regium imponebatur capiti diadema:* ô quàm angustum est hoc diadema! *Quis hæc verba satis occasionis dedisse crediderit ad illud homicidium iure patrandum, nisi hoc ab antiquis Persarum habeat institutis?*

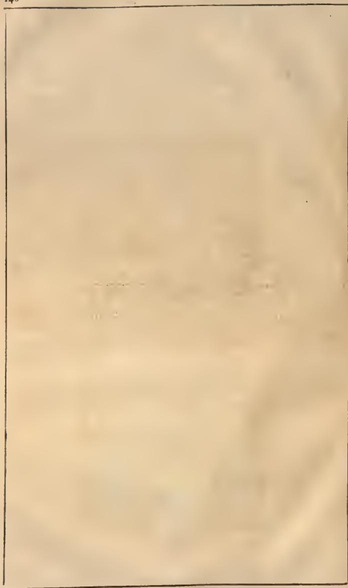
Hæ sunt igitur rationes præcipuæ, quæ nos ad hanc prouinciam suscipiendam impulerunt, ac immensum propemodùm subeundum laborem, cùm, præter infinitas difficultates, in iis scriptoribus, ex quibus nostras has eruimus, atque elaborauimus elucubrationes, nullus vt plurimùm, quemadmodum illis gentibus in more positum est, cernatur ordo, nullus rerum index, nulla capitum diuisio, nulla librorum aut sectionum summa, vel argumentum.

Hic beneuolum Lectorem admonitum esse, volumus, nos non omnes authores, quibus in hoc supplemento concinnando vsi sumus, laudare, sed aliquos, & tunc duntaxat, cum res postulat, & necessitas, catalogum tamen, & indicem illorum ad calcem Operis subiicere duximus, vt facilè possit, qui vult, nostras has vigilias cum fontibus conferre. Scias adhuc horum quorundam integra extare opera, aliorum nonnisi partem aliquam, nonnullorum tantùm fragmenta. Præterea quidam ex professo rem tractant, alij obiter, & datâ solùm occasione. Suppellectilem verò horum librorum manuscriptorum partim suppeditauit nobis celeberrima Christianissimi Regis Bibliotheca, & præclarissimorum fratrum Puteanorum summa humanitas: partim Eminentissimi Cardinalis Mazarini mirifica Bibliotheca, quam ingentibus impensis, & curâ incredibili inter tot sollicitudines, quas in Gallica Monarchia regenda sustinet, congestam, atque comparatam publicis commodis consecrauit: partim excellen-

tissimi Petri Seguierij Galliarum Cancellarij dignissimi, de doctis quibusque viris optimè meriti Bibliotheca: partim Bibliotheca illustrissimi Gilberti Gaulmini Equitis, & Comitis Consistoriani ordinarij, & supplicum libellorum in aula Magistri, linguarum omnium peritissimi, ac literariæ Reipublicæ vnici ornamenti: quosdam perhumanissimè communicauit nobis præclarissimus vir Nicolaus Theuenot, de studiis Orientalibus egregiè meritus: alij tandem nostri sunt iuris.

Porrò percuntabitur tandem fortè aliquis à nobis: quæ fides præstanda sit Arabum, aliorúmque Orientalium his Authoribus in enarranda eorum Historia, quorum longissima, ac diuturna tempora aboleuerunt memoriam, effecerúntque, vt vix inter ipsos sacros conueniat Scriptores? Respondeo, ea, quæ cæteris aliis scriptoribus antiquis, & quam eis tribuit Diodorus Siculus præfat. lib. 5. hisce verbis: Haud sanè nos fugit, vetustissimarum rerum scriptoribus, vt in multis labantur contingere. Nam & antiquiora illa paululùm subobscuram ambiguitatem præbent scribentibus: & temporum descriptio haud facilis cognitu, quandoque detrahit legentibus fidem. Heroum prætereà, & cæterorum virorum multiplex, ac varium genus non satis exquisitè explicari potest. Accidit insuper, quod omnium est difficillimum, vt de antiquorum gestis scriptores inter se admodum dissentiant. *Et Historiæ Romanæ parens Titus Liuius decad.* 1. *lib.* 7. Famæ rerum standum est, vbi certam derogat vetustas fidem. *Plutarchus in Pericle:* Difficilis inuestigatu res est historia vera, cùm posterioribus præteritum tempus cognitionem rerum præripiat. *At nos quod attinet, historiam hanc nostram omni humanâ fide dignam esse promittimus, spondemus, nostramque obstringimus fidem, quà scilicet eam ex illorum Authorum scriptis fidelissimè decerpsimus, & congessimus, reliqua fides verò penes illos esto. Vale.*

HISTORIA
ARABVM.

PROŒMIVM.

ARABVM *res, & historia post Mahometismum plures habuêre scriptores, interpretes paucos, parúmque felices; antè, scriptores paucos, interpretes nullos; ex quo factum est, vt satis tenuis, & perobscura earum ad posteros peruenerit notitia. Quamobrem de his præcipuum præsentis historiæ erit argumentum: de illis fusè dicitur in Chronologiæ notis, quamquam plura hîc quoque ob dogmatum, & opinionum communionem interponenda erunt. Nec quisquam enim putet, pseudopropheta Mahometo aliud institutum propositum fuisse, quàm gentibus illis in Samariam asportatis, quæ veri Dei cultui suorum Idolorum sacra permiscebant. Hoc ipsi Mahometani testantur historiographi, & res ipsa docet, vt infra videre est capite de religione, & institutis Antiquorum Arabum. Nos autem non famâ rerum gestarum ducti, neque ex iis, quæ memoriæ hominum beneficio conseruata sunt, aut percontando, audiendóque percepimus, hanc concinnamus historiam, sed eam quàm fidelissimè fieri potest, ex ipsius gentis colligimus monumentis, & discrimina, quæ sese offerunt, diligentissimè notamus. Nec etiam de omnibus quæstiones instituemus, sed de præcipuis quibusdam tantùm, cùm quòd librorum copiâ ad id necessariâ simus destituti, tùm ne præter rationem crescat opus in immensum.*

DE ARABVM GENTIS DIVISIONE.

CAPVT PRIMVM.

IN *Indigenas* primùm, *Aduenasque* suam partiuntur gentem Arabum scriptores. Indigenæ illis vocantur, qui omnium primò regionem illam, quæ nunc Arabia dicitur, occuparunt, suásque ibi fixerunt sedes. Aduenæ verò, qui multò post eò aduenientes connubia, & fœdera contraxerunt, atque inierunt cùm primis incolis, ac tum ipsi Arabes quoque appellati, & habiti sunt. Cuiusmodi sunt illi, qui ab Ismaële Abrahæ filio ducunt originem, à quo omnes Arabes posteaquàm eius posteri regionis præcipuâ parte potiti sunt, Ismaëlitæ aliquando vocati fuerunt,

necnon Hagareni à matris Hagar nomine. De primo ita Gregorius Barhæbreus in poëmate de Arabum rapinis:

ܒܢܝ̈ ܐܝܫܡܥܝܠ ܝܢܩܝ̈ ܚܠܒܐ ܗܘ ܚܪܝܦܐ.

Filij Ismaëlis sugentes lac illud asperum.

De secundo Breuiar. Maronit. de horum conquerens in Sanctos impietate: ܒܢܝ̈ ܗܓܪ ܕܫܘ ܩܘܕܫܐ ܘܒܕܪܘ ܓܪ̈ܡܐ ܕܩܕܝ̈ܫܐ. *filij Hagar pessundederunt sancta, & disperserunt ossa sanctorum*, id est reliquias, vti præstiterunt eorum successores impietatis, qui Euangelicos vocari amant. Ex huius progenie Pseudoprophetam Mahometum traxisse genus gentis perhibent scriptores, vt ex infra dicendis de Arabum genealogia constabit. Primi generis adhuc bipartitò distinguntur in *superstites* scilicet, atque *Baieditas*, nempe deletos siue extinctos. Superstites illi propterea vocantur, quia eorum cognationes, & familiæ hactenus supersunt, de quibus infra de Arabum genealogia agentes dicemus. Verùm isti quoque in *ciues*, siue ciuitatum incolas discriminantur, & in eos, qui per deserta perpetuò vagantur loca nullis certis sedibus, sed sua tentoria ibi figunt, vbi res, & necessitas postulant, pabula suis quæritantes armentis, & gregibus, quos Strabo Scenitas appellat. Hinc patriâ linguâ *Baduini* à *Badia* deserto dicti sunt, à Chaldæis verò & Syris in singulari numero *Barbaro*, in plurali autem *Barbroie*, filij deserti, id est deserti incolæ, & solitudinis, vt linguæ Syriacæ genius fert, & analogia. Dicitur quippe hac linguâ filius hominis, pro, homo; filius iniquitatis, pro, iniquus; filius ciuitatis, pro, ciuis; filius ruris, pro, rusticanus; similiter filius deserti, pro, deserti incola; & sic de cæteris. A Syris autem ad Græcos nomen hoc βάρβαρος, quo omnibus Nationibus aliis arroganter insultant, translatum esse, haudquaquam dubitandum est, tametsi Strabo lib. 14. fictitium esse nomen hoc existimauerit cum nonnullis aliis, solùm quòd eius vocabuli nulla apud Græcos comperiatur radix, nec etymologia. Ex Baieditis autem, etsi nullæ supersint familiæ, aut cognationes, quorumdam tamen Historiographorum studium, & diligentia ab interitu, temporisque iniuria memoriam nobis vindicauit. Harum præcipuè quatuor sunt, nempe Haditæ, Thamuditæ, Tasmiræ, Hodaisiræ. Haditæ referuntur ad Hadum filium Hussi, filij Aram, filij Sem, filij Noë: Thamuditæ verò ad Thamudum filium Heberi, filij Aram, filij Sem, filij Noë. Hadum mille habuisse vxores, & quatuor mille liberos, ac nepotes, pronepotes, & abnepotes vsque ad decimam generationem vidisse, ferunt. Has potentissimas gentes ob criminum enormitatem, fœditatemque variis plagarum generibus perdidit Deus, & ex terra deleuit. Aliæ duæ Tasmitarum, & Hodaisitarum numero, & potentiâ non minus celebres erant. Illi nomen, & originem à Tasmo filio Ludi, filij Aram, filij Sem, filij Noë deducunt; isti verò à Hodaiso filio Heberi, filij Aram, filij Sem, filij Noë. Vtrisque ex Tasmitarum gente dudum regnarunt reges vsque ad Amlukum sub quo simultatibus & bellis extincti sunt. Causa tantorum malorum ab Authoribus ita narratur. Dederat Maseeus nobilis vir ex Hodaisitarum genere vxori nomine Hozailæ repudij libellum, quæ à domo illius egressa, vnicum, quem ab ipso susceperat, filium secum abduxit, maritus illâ

inui-

inuitâ, & reluctante eum reducere conabatur. Res tandem ad Amlukum regem delata est, qui, cùm eos minimè conciliare potuisset, puerum neutri parentum tradendum pronunciauit, sed suorum seruorum albo adscribendum, accensendumque esse. Mater amissi nati dolore vix consolabili commota, his versibus, quos, vbi gentium reperiebatur, occinebat, regis iudicium, & iniquitatem carpebat, atque discindebat.

Regi adfuimus Tasmitarum, vt æquum referremus iudicium,
At proh nefas! tyrannide iustitiam commutans Hozailam delusit:
Sed quod æquum iudicium reddere valet, qui iudicio caret?
Sapientiâ qui penitus est destitutus, insipienter semper agit.
Ah mater insipiens! ab insipiente sapientiam quæris?
Ah imprudens mater! nullus nunc pœnitendi relinquitur locus.

Hæc percipiens rex maximo percitus est furore, & irâ, statimque latâ lege sanxit, vt nulla puella ex Hodaisitis ad maritum deduceretur, antequam ab illo deflorata fuerit. Salacissimi regis hæc lex perdurauit, & executioni mandata est vsque ad Sciamusæ cognomento Hosairæ filiæ Habadi Hodaisitarum nobilissimi matrimonium, quæ suæ ætatis puellarum formosissima erat. Hæc namque, cùm ad Amlukum regem deduceretur suorum constipata turbâ, nullumque euadendi videret locum, suas ita deplorabat vices.

Heu! trahor ad improbum meis etiam deducentibus,
Nec miseræ virgini vllus euadendi relinquitur locus?

Cúmque sequente die dimissa fuerit proprio sanguine turpissimum in modum inquinata, suorum ignauiam, ignominiámque simul his versibus exagitare cœpit.

Hodaisitis quis vilior in toto reperitur orbe?
Ita cum vestra virgine, ô viri, coram etiam agitur?
Quis, præter vos, ingenuus æquo animo id patitur?
Vnus dotem dat, alius coram carpit florem?
Nonne præstat eiusmodi viro, millies oppetere mortem,
Quàm suam tam improbo prostituere sponsam?

Quæ, cùm suos stimulo honoris incitari, & concitari animaduertisset, hos alios addidit versus prouocans eos ad vindictam sumendam de tam sceleratissimo tyranno.

Ad prostibulum vestras trahi patimini virgines,
Cùm viri sitis, & quidem ingenui, ac innumeri?
Proh nefas! Hosaira suo ita turpiter sanguine innatat?
Sanè, si viri essemus, vos verò colis, fusisque armati,
Nequaquam tantum ferremus, vt vos, æquo animo flagitium.
Quare pro honore aut oppetite mortem, aut perimite hostem,
Ignemque belli stimuli honoris accendite lignis;
Sin minus, patriæ vale dicitote, loca deserta petentes,
Ibique supremum cum gloria, viri, agite diem.

Quæ audiens Alasuad eius frater, qui maximæ authoritatis inter Hodaisitas erat, supra quàm dici potest, indignatur, stimulóque pungitur honoris, & Hodaisitarum collectis ducibus ait: Quousque fortissimi virorum

tantâ torpebimus ignauiâ? Quousque Arabum nobilissimi tantam ignominiæ feremus notam? Agite, agite igitur, arma capiamus, ac pro tot, tamque horrendis sceleribus sumamus tandem vindictam, & sanguine ipso peractam abluamus maculam, luat salacissimus demum promeritam suorum criminum pœnam. His dictis, auditisque, somnum, qui tam altè, profundéque illorum corda & animos occupauerat, excutiunt duces, & hortanti respondent: Tuis iussibus obsequi, & sequi exemplum præstò sumus omnes: at numero, potentiâ, & armorum supellectile Tasmitis longissimè sumus impares, vt nec te fugit. Quibus ille: ingenio numerus, potentia, & armorum supellex supplendæ sunt, sequimini mea consilia, victoria certa erit. Cui, age, inquiunt. Cùm itaque omnium vota sibi obstrinxisset, & firmasset præstito iuramento, sequente die tamquam sororis nuptias celebraturus, maximum regi, ac Tasmitis instruxit conuiuium in amplissima quadam planitie, in qua Hodaisitæ ex eius iussu sub arena sua absconderant arma, ad quod rex libenter, ac lætissimus properat Hosairæ adhuc captus, incensusque amore. Frater autem eius Alasuad vbi hostes vino madidos, & obrutos videt, suis dat signum, qui statim captis armis improuisò in hostem inermem, & nihil tale suspicantem irruunt, & omnes ad vltimum penè trucidarunt. Vnus ex tanta clade illius familiæ euasit Raba filius Maræ, qui ad Hasanum Arabiæ felicis regem confugiens auxilia ab illo obtinuit, demumque post multa commissa prælia cecidit ipse Raba, & Hodaistæ extincti sunt ad vltimum, quibuscum vtriusque gentis deletum est genus, vnde *Baiedita* aliis Arabibus dicti sunt, nempe deleti, & extincti.

DE ORIGINE ET NOMINE ARABVM.

CAPVT SECVNDVM.

ARABES, quos indigenas vocari diximus, à Cahtano, siue vt alij scribere malunt, Iactano, filio Heberi, filij Sale, filij Caïnam, filij Arphaxad, filij Sem, filij Noë, suam trahere originem, omnes, quotquot hoc tractarunt argumentum, perhibent, si Hasciamum filium Calbi, & Sciarfium filium Catami excipies. Hi quippe duo quadam Pseudoprophetæ Mahometi traditione inducti, gentis originem referunt ad Cahtanum filium Hamaisahi, filij Naberi, quem Textus sacer Genes. 15. 13. Nabaioth vocat, filij Ismaëlis, filij Abrahæ. Iactanum porrò alium omninò faciunt à Cahtano; & hunc Chabarum nominari in libro Legis, addit filius Calbi, & vterque illum facit Authorem Giarhamitarum gentis, Cahtanum verò incolarum Arabiæ felicis parentem. At Mashudius in Pratis aureis, & alij omnes, hæc longissimè distare à veritate, perscribunt, quia antiquitùs, atque hactenus genus se ducere iactant à Cahtano filio Heberi Arabes, hunc pro parente agnoscunt, hæc ab antiquissimis poëtis decantata sunt, nec ante hos duos vllus aliter sensit. Mahometi traditionem, quâ suam illi roborant opinionem*, intactam præterit Mashudius, ex quo coniiciendum est, eam verè à Mahometo prolatam

fuisse, sed ille, vt falsam, ineptam, atque à veritate penitùs alienam sui pseudoprophetæ reuerentiâ silentio repudiare maluit, quàm verbis, & scriptis rationibus. Iactanum autem appellari Chabarum in sacro Textu, credat, qui vult, & filij Calbi consulat exemplar. Hiramus filius Hadi opinionem istorum duorum his reprobat rationibus: *Notum est*, inquit, *& à nemine Arabum negatum, Ismaëlem cum sola matre Hagar in Arabiam profectum esse annum agentem decimum quartum, siue vt alij volunt, decimum sextum: compertissimum omnibus adhuc est, vernaculam eius linguam Syriacam fuisse, quæ eius parentis Abrahæ erat. At lingua incolarum Arabiæ felicis hactenus est, vt semper fuit Arabica, & quidem elegantissima, vt omnes in confesso habent; qui ergo fieri potuit, vt posteri vnius hominis propria lingua sint penitùs obliti, & aliam inuexerint, inuenerint, vel didicerint multò elegantiorem, ac longè excultam, quàm sit indigenarum vernacula? Nec probabile, aut simile vero est, regionem illam ad Ismaëlis vsque tempora incultam, & habitatoribus destitutam fuisse, vt nec ab ipsis contraria sententia authoribus conceditur. Imò si hoc semel concessum fuerit, de eorum causa iam actum esset, quia posteri Ismaëlis suam absque omni dubio conseruassent vernaculam linguam, & aduenis eam communicassent, quàm contra, vt accidisse videmus.* Hæc ille. Hoc eodem argumento plures alij vtuntur, sed vbi Ismaëlis vernaculam linguam Syriacam fuisse Hitamus dicit, illi Hebræam dicunt. At hoc discrimen ad ipsam rem nihil pertinet, semper enim ratio eadem erit, atque vrgebit. Iuxta receptissimam igitur sententiam Cahtanus filius Heberi fuit ille, qui omnium primus eam regionem, quæ posteà, vt mox dicetur, Arabia nuncupata est, ingressus, & capiti regium imposuit diadema, posterísque iura, & leges præscripsit. Mashudius, & nonnulli alij, Homaïrum filium Sabæ, filij Iascihabi, filij Iarab, filij Cahtani primum omnium diademare aureo in Arabia vsum fuisse, scribunt. Verùm hæc sententia à prima fortè non discordat, quia fieri potest, quòd Homaïrus non diadematis inuenerit vsum, sed ex alia materia, nempe auro fabricatus illud sit, quemadmodum alij posteà, inualescente luxu, gemmas & vniones addiderunt. Cahtano extincto regni paterni suscipit gubernacula Iarab, qui regiones, & prouincias inter suos partiri cœpit, limites præscribere agris, ius suum vnicuique tribuere, magistratus constituere vbique, ciues armis defendere, hostésque arcere. Quapropter ex eius nomine tota regio priùs Iarab, dein adhibitâ initio dictionis ex linguæ analogia syncope, siue alleuiatione, vt loquuntur, Arab incolis dicta est, & hactenus dicitur; Græci autem & Latini suâ terminatione vtentes Ἄραβες, & Arabia, scripsêre. Syrorum tamen nonnulli vocabuli etymologiæ rationem habentes existimarunt, Arabes ita dictos esse, quia gens illa ex variarum nationum, & populorum promiscuo vulgo constat, quod his verbis dictionarij Syriaci notat Author:

ܥܪ̈ܒܝܐ ܕܝܢ ܐܬܩܪܝܘ ܗܟܢ ܡܢ ܡܙܘܓܘܬܐ ܘܚܠܝܛܘܬܐ ܕܡܢ ܐܬܪ̈ܘܬܐ ܡܫܚ̈ܠܦܬܐ.

Id est: *Arabes autem ita vocati sunt à commistione, & confusione ex diuersis regionibus.* Equidem, vtra harum opinionum verior sit, in præsens non disputo, priorem tamen probabiliorem esse censeo, cùm quia, vt plurimùm prima nomina à conditoribus videntur imponi rebus, tum quia con-

fusio illa, & populorum eò concursus illo nomine multò posterior est. Hæc ratio præterea nomenclationis aliis multis competeret, ac præsertim Ægyptiis maiori iure, cùm, vt fertur, sint omnium Nationum totius orbis terrarum confusa colluuies.

DE ARABVM GENEALOGIA.

CAPVT TERTIVM.

SVPERIVS iam dictum est, Indigenas Arabes suam ducere originem à Cahtano filio Heberi, à quo Iarab orsus est, & ab hoc Iascihab, à Iascihab verò Habdsciams, nempe cultor solis, qui Saba posteà appellatus est, cuius cognominis causam infra referemus agentes de regibus Iaman, siue Arabiæ felicis. Is quinque suscepir liberos, nempe Homaïrum Cahlanum, Amrum, Asciharum, & Amelam. A Homaïro plures cognationes genus traxerunt. Prima Tatabitarum, qui dudum Arabibus regnarunt, ita verò dicti sunt à Tataba authore Homaïri primogenito. Hos Chasditæ sequuntur, quos quidam referunt ad Chasdam filium Malechi, filij Amri, filij Maræ, filij Zaïdi, filij Malechi, filij Homaïri, filij Sabæ; alij ad Chasdam filium Malechi, filij Homaïri, filij Sabæ. Ad eundem Chasdam referuntur etiam Bahritæ, & Giahamitæ, qui sunt numerosissimæ gentes longè latéque Septentrionalem Arabiæ partem occupantes ad mare vrbis Geddæ vsque. Ialitæ his quoque accenseutur, inrer quos, ac reges Hiræ maxima intercessere olim bella. Salehitæ idem cum istis agnoscunt generis principium, & originem. Diu regnarunt in ea Arabiæ prouincia, quæ Syriæ conterminaest, donec à Gassanirarum regibus post diuturna, atque acerbissima bella extincti sunt. Calebitæ potentissima quoque gens sunt filij Calebi, filij Vabræ, filij Thalabæ, filij Chaluani, filij Amrani, filij Alcafi, filij Homaïri. Homaïritarum seriem genealogiæ claudunt Nahditæ, Sakhabitæ, Hadritæ, & Sciahbanitæ.

Ex Cahlano autem secundogenito Sabæ plures ortæ sunt cognationes, & familiæ, quarum magis præcipuæ, atque celebriores cæteris sunt septem, nempe Azaditæ, Taïtæ, Madhagitæ, Hamdanitæ, Canaditæ, Maraditæ, & Agaritæ. Azadiræ sunt filij Azad, filij Gauthi, filij Nabethi, filij Malechi, filij Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Ab Azaditis suut reges Gassanitarum, de quibus infrà suo loco, & capite, qui pro authore agnoscunt Amrum filium Mazari, filij Azadi. Eundem Azadum parentem se habuisse iactant Ausitæ, & Chazragitæ Iatrabi, quæ posteà per antonomasiam Madina, id est vrbs dicta est, ciues primi Pseudoprohetæ Mahometi acerrimi fautores & defensores impietatis. Ex Azaditis suam item tradunt originem Chazahitæ, Barakitæ, Dusitæ, Hatachitæ, & Gafechitæ. Chazahitæ autem ita appellati sunt, vt vocabuli Arabici etymologia demonstrat, quia seorsim à reliquis sui generis recesserunt propter Harami fluminis illuuionem, quod totam penè Arabiam felicem inundauit, atque deuastauir, vt suo loco fusiùs dicetur; anteà autem vocabuntur Caabitæ ab authore Caabo filio Amri filij Lahi, filij

Harethæ, filij Amri, filij Mazikiæ, filij Ameri, filij Harethæ, filij Amrilkaïsi, filij Thalabæ, filij Mazeni, filij Azadi. Sunt verò, qui arbitrantur, id apellationis, & nominis inditum illis fuisse à Templo Mechensi dicto Caaba, cuius cura, atque præfectura ipsis à multo tempore concredita erat, donec suæ gentis ius Casio Ismaëlitæ vtre vini vendidit Abuhitanus iam ebrius, & claues tradidit. Is excusso vino factum summopere detestatus est, ingentique affectus dolore, sed frustrà, vnde eius sera pœnitentia prouerbio apud Arabes fecit locum, cùm aliquem intempestiuè sui erroris pœnitere denotare velint. Multis hac de re Chazahitas, & suum Templi Æditum Abuhitanum sugillarunt carminibus Arabum Poëtæ, inter quæ hoc vnum est eiusdem Casii Epigramma.

Abuhitanus omnibus numeris est iniustior Casio,
Quemodmodum Chazahitæ iniustiores Faharitis,
Coarguitis Casium Chazahitæ emptorem,
Cur vestram, & Abuhitani venditoris non arguitis insaniam?

ALIVD.

Hactenus suâ gloriati sunt Chazahitæ generis antiquitate,
Efferant iam suam ebrietatem vinique potum.
Si Templum Dei vendiderunt vtre vini,
Quod illis reliquum est, amphora vendent.

Chazahitis Mostaklabitæ, quibuscum crudelissima bella commisit Pseudopropheta, adnumerantur. Barakitæ autem sunt ex filiis Amri Mazikiæ Azdensis, id nominis verò inditum illis est ex nomine montis, quem incolebant. Dusitæ porrò à Duso parente nuncupantur, is erat filius Adnani, filij Abd-allahi, filij Vahrani, filij Caabi, filij Harethæ, filij Caabi, filij Malechi, filij Nassari, filij Azadi. Ad hos referunrur Horaïritæ à Horaïro parente ita appellati, quem alij vocant Hirum filium Ameri. Hatechitæ, & Gafechitæ sunt notissimæ, ac celeberrimæ cognationes sub Mahometismo, & Azadum pro authore agnoscunt. Eandem originem repetunt Gialanditæ, ex quibus sunt reges Ammonitarum, qui omnes Gialandi vocabantur, vti Pharaones, & Ptolomæi Ægypti reges, Cæsares Romani Imperatores.

Secunda cognatio ex Cahlani prosapia est Taïtarum à Taïo filio Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Hi fluminis Harami fugientes illuuionem sese receperunt in montem Agæum, qui in superioribus Agiazi partibus situs est, qui imposterùm ex illorum nomine mons Taï vocari consueuit. Ab istis propagati sunt Giadaïlitæ, Nabhanitæ, Bulanitæ, Salmanitæ, Hanitæ, & Sodusitæ, quemadmodum ex Salmanitis Bogiaritæ, & ex Hanitis Aïasitæ. Ex horum genere fuit Hatemus Taïta, cuius liberalitatem non solùm vetustissimi Arabum Poëtæ, & oratores celebrarunt, sed qui hactenus etiam scribunt, vel de liberalitate mentionem faciunt, vt suo loco dicetur.

Tertia cognatio filiorum Cahlani est Madhagitarum indito illis cognomine à Madhagio, qui & Malechus vocatur, filio Adadi, filij Zaïdi, filij Cahlani, filij Sabæ. Ab istis genus ducunt Cahlanitæ, & Gianabitæ; à

Gianabitis autem Moauitæ, Auditæ, & Afauitæ, ex quibus fuit Audius Afauita poëta celeberrimus. Ad Madhagium etiam suam refert originem Saadus, qui Tribus cognominatus est, quòd trecentis viris ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus constipatus sæpius visus est, quos suam Tribum vocabat.

Quarta cognatio est Hamdanitarum, quæ genus, & nomen trahit à Hamdano filio Rabihæ, filij Haiani, filij Malechi, filij Zaidi, filij Cahlani. Hi maximæ famæ, & nominis fuerunt sub initiis Mahometismi.

Quinta cognatio est Tauritarum à Tauro filio Hosairi, filij Harethæ, filij Zaidi, filij Cahlani, qui Canaditæ quoque appellati sunt, id est ingrati in parentem, qui Taurus hoc vitio notatus est. Quandoquidem vocabulum كنود *canada* ingratum esse, & beneficij immemorem apud Arabes significat.

Sexta cognatio Maraditarum appellatione dignoscitur ita dicta à Marado filio Cahlani, quæ regionem Syriæ conterminam longè lateque habitat, & ad quam referendæ quoque sunt innumeræ propemodum huius nominis familiæ, quæ plures Arabiæ felicis occupant vrbes & agros. Hi præ omnibus Arabibus genus armorum virtute, ac splendore præclarum reddiderunt, sed multò magis Christianâ religione, cuius propugnatores accerrimi fuere.

Septima Agaritarum est ab Agaro filio Cahlani, quæ bifariam adhuc diuiditur, nempe in Catamitas, & Begialitas, isti à Begiala, illi à Catama filiis Cahlani ita sunt nominati. Et hæc de Arabum indigenarum Genealogia. Minores gentes ab istis exortas prudentes omittimus.

Aduenæ Arabes authorem habuere Ismaëlem Abrahæ ex Hagar filium, in quo eorum scriptores ab aliis non dissentiunt. Expulsa enim Hagar vnà cum filio in Arabiam concessit, habitauitque eo in loco, vbi Mecha vrbs, & eius templum postea conditum est. Videntur tamen discrepare à sacro Textu circa vxorem, is enim cap. 21. ver. 21. affirmat fuisse Ægyptiam, illi verò ex Arabibus Giarham: sed hoc facilè conciliatur, si dicamus, eam fuisse natalibus Ægyptiam, genere verò Giarhamitam; præterea Ismaël secundùm illos non vnam, sed plures duxit vxores. Expulsionem autem illam, & amandationem factam fuisse perscribunt agente Abrahamo annum centesimum, & Ismaële decimum tertium, siue vt alij malunt, decimum sextum. Inde ad Mahometi Hegiram putant ipsorum Chronographi annos 2793. Ismaël duodecim habuit filios, quos an ex vna, vel pluribus vxoribus susceperit, ex scriptoribus non constat. Istorum quidam Nabetum, quidam verò Cedar faciunt primogenitum, ab omnibus tamen genealogiæ series, siue vt illi loquuntur, columna ex posteris Cedar contexitur, etsi prior opinio probabilior videatur, cùm sacer Textus in recensendis Ismaëlis filiis primo loco collocet Nabaioth, qui idem est, ac Nabet Arabum. Nec parua quoque dissensio est de regno, & Templi præfectura, aliqui enim Cedar à Giarhamitis regem constitutum fuisse, perhibent, præfecturâ sibi conseruatâ, alij contra scribunt; nonnulli regnum & præfecturam posteris Ismaëlis tribuunt vsque ad quendam Nabetum æditum, post quem præfecturam ad Giarhamitas deuenisse, tra-

dunt. Hanc ſententiam comprobant, ex his duobus verſibus Poëmatis Ameri filij Harethæ Giarhamitæ, quo de amiſſa præfectura conqueritur.

Eramus ſacri poſt Nabetum præfecti Templi,
Circuibamuſque illud, nec res controuertitur,

Iraque volunt authores huius ſententiæ præfecturam iſtam fuiſſe penes Iſmaëlitas vſque ad Nabetum, tum ad Chazahitas, qui Giarhamitæ ante illuuionem fluminis Harami dicebantur, deuolutam, donec Caſius Iſmaëlita illam denuò redemit vtre vini, vt paulò ſuperiùs dictum eſt. Ad genealogiæ autem ſeriem vt veniamus, Cedar parenti ſucceſſit Hamelus, huic Nabetus, de quo mox mentio facta eſt, Nabeto Salamanus, Salamano Hamiſah, iſti Adadus, cui Adus, Ado Adnanus, Adnano Maadus, Maado Nazarus, Nazaro Maſſarus. Ab his totidem cognationes originem deducunt, & cognomina. Nazarus autem alios tres liberos ex Mama vxore ſuſcepit extra genealogiæ columnam. Primus eſt Abadus, qui filium habuit nomine Caabum, euius liberalitas, & munificentia in prouerbium abiit inter Arabes, itemque Caiſum Arabieæ eloquentiæ parentem. Secundus Rabiha dicebatur cognomento Eques, quòd ex paterna hereditate nihil habere voluit præter generoſos equos. Is duos genuit filios, Aſedum, & Dabiham. Aſedus genuit Giadilam, & Hanſam. Ex Giadila autem orti ſunt Vailitæ, à quibus Baeritæ, ae Thalabitæ. A Thalabitis genus traxit Colaibus, qui regno Vailitarum potitus, tum interfectus eſt à Giaſaſo, quapropter grauiſſimum, æternumque inrer Bacritas, & Thalabitas inflammatum eſt bellum. Ex eadem gente fuit Mara, cuius filius Giaſaſus Colaibum oecidit, itemque Tarafa Taraſitarum author. Markiſcitarum maior & minor cognatio ad Bacritas referuntur, quemadmodum & Hanifitatum, ex quorum ſtirpe exſtitit Moſailema pſeudopropheta Mahometi pſeudoprophetæ æmulus. Cartanitarum familia ex Hanzitarum detiuatur. Almoltameſo poëta diſertiſſimus, qui Almoltameſitarum genti nomen dedit, parentem habuit Dobaiham filium Rabihæ. Namritæ porrò, Lahemitæ, Hagilitæ, & Hadalkiſitæ originem deducunt ab Aſedo filio Rabihæ, & ab hoc Saduſitæ, & Lahzamitæ. Tertius Nazari filius fuit Anmarus Anmaritarum parens, qui relictis ſedibus in Arabiam felicem ſeceſſit, haeque de eauſa eius regionis incolis ipſius poſteri adſcripti ſunt. Maſſaro autem filio Nazari, qui genealogiæ conſtituit ſeriem & columnam, natus eſt Elias ſecundùm eandem ſeriem, extra illam verò Caiſus eognomento Hilan, euius ratione quidam arbitrati ſunt, hoe nomen eſſe parentis, alij eius equi generoſiſſimi, nonnulli eius canis, quidam demum illius fratris. Ex hoc autem Caiſo innumeræ propemodum ortæ ſunt cognationes, & familiæ, intet quas prineipem locum obtinent Hauazinitæ, à quibus Sahditæ authore Sahdo filio Bacri, filij Hauazeni, filij Caiſi. Ex hac gente fuit Halima Sahdita celeberrima inter omnes Arabes, quòd ab illa ſuxerit lae monſtrum illud ad totius orbis perniciem natum, & educatum Pſeudopropheta Mahometus. Caiſum aurhorem quoque agnoſcunt Calabitæ, à quibus Salehitæ filij Salehi, filij Merdaſi, filij Caiſi: item Hokailitæ, vnde Mokladus, Karuaſus, aliique Mauſali reges. Ex eadem ſtirpe trahunt genus Hameritæ, Sahſahitæ, & Chafagitæ, quos ad ſuam

vſque ætatem regnaſſe Harakitis ſcribit Iſmaël Sciahinſciah. Eandem repetunt originem Rabihitæ poſteri Rabihæ filij Ameri, filij Sahſahæ, filij Moauiæ, filij Bacri, filij Hauazeni, filij Manſuri, filij Hacramæ, filij Haſſi, filij Caiſi Hilan. Ex Hauazinitis orti ſunt Giaſcemitæ filij Giaſcemi, filij Moauiæ, filij Bacri, filij Hauazeni, ad quos Dodraitæ referunt genus. Item à Caiſo trahunt originem Halalitæ, Takaiſitæ, Ghiritæ, Bahelitæ, Mazanitæ, Hatſanitæ, Habſitæ, Antaritæ, Aſcigitæ, Salemitæ, Dabianitæ ad quos genus refert Nabega poëta præclariſſimus, Kararitæ, Hoſſainitæ, ita nominati à Hoſſaino ipſorum parente viro munificentiſſimo, & in literatos viros liberaliſſimo, quem Zohairus Arabum poëta illuſtriſſimus non aliter ſuis verſibus celebrauit, quàm Horatius Mecœnatem, inter quos hi duo verſus plurimùm commendantur.

Quem vides exultantem, cùm illum adis,
Ac ſi dare ipſi velles, quod ab illo petis.

Sunr quoque ex Caiſitarum genere Haduanitæ, & Aſbaitæ ab Aſbao parente, & non vulgari poëta iſti dicti, illi à Haduano. Eliæ autem natus eſt iuxta genealogiæ ſeriem Madraca, extra verò Tangia, quorum vterque à matre Candace ſibi indidit cognomen, ſeſeque Candacitas appellarunt, patris nomine omiſſo. Tangia autem genuit Tamum à quo Tamimitæ, itemque Rabahum, & Dabbam à quibus Rabahitæ, & Dabbabitæ nuncupati ſunr. Mazianitæ quamuis originem duxerint ab Amro filio Adi, filij Tangiæ, ita tamen appellati ſunr à Maziana filia Calebi, filij Vabræ eorum matre. Porrò Madraca procreauit Hozaimum iuxta genealogiæ ſeriem, præter ſeriem verò Hodailum à quo Hodailitarum plures exortæ ſunt cognationes, & rami varij. Ex horum ſtirpe prognatus eſt Abdalla filius Mashudi vnus ſociorum pſeudoprophetæ Mahometi, & Abudouaib elegantiſſimus poëta. Hozaimo autem natus eſt Cananus ſecundùm genealogiæ columnam, præter illam verò Alaunus, & Aſedus. Alaunus genuit Hadalum parrem Hadalitarum, & Daiſcium authorem Daiſcitarum; vtraque tamen cognatio Caritarum nomine apellari conſueuit. Ab Aſedo orti ſunt Cahelitæ, Dudanitæ, & cognationes aliæ quamplures, quæ omnes generico nomine Aſeditæ vocantur. Cananus iuxta genealogiæ columnam ptocreauit Alnadhrum, præter illam verò Malcanum, Amrum, Amerum, Abdmnahum, & Malechum. A Malcano exorta eſt Malcanitarum familia, & gens. Abdmnaho verò plures nati ſunt filij, ex quibus Bacrus Bacritis, & Afarus Afaritis nomen dederunt. Bacro autem Daila procreatus eſt, à cuius nomine Dailitæ ſunt nuncupati. Item ab eodem proauo originem traxerunt Laithitæ, Harethitæ, Madlegitæ, & Damaritæ, quemadmodum etiam ab Amro filio Canani Amritæ, & ab Amero Ameritæ. Malechus autem ſuam gentem à nomine filij Pharaſcij Pharaſcitam appellare maluit, quàm à ſuo Malechitam. Ex Cananitis ortum quoque habuerunt Abeſitæ Nubiæ incolæ; At nemo arbitretur, inquit Iſmaël Sciahinſciah in hiſtoria Gentium, ob nominis affinitatem, vicinitatemque regionis hos eoſdem eſſe ac Habeſitas, ſiue vt alij ſcribere malunt, Habeſſinos Æthiopiæ habitatores. Quidam hîc exiſtimanr Alnadhrum filium Canani eundem eſſe atque Coraiſcium à quo Coraiſcitæ Mahometi

Pſeu-

pſeudoprophetæ cognati, & hoſtes, dicti ſunt. Verùm probabilius alij putant, Coraiſciras eſſe ex filiis Fahri, filij Alnadhri, in quam ſententiam ire videntur meliores authores, ſed de cauſa, cur inditum ſit illis id nominis non conueniunt. Nam eorum aliqui Fahrum ideo ita vocatum fuiſſe, aſſerunt, quòd animal quoddam marinum amphibium nomine قرش *Coraſc*, ferox, ac non ſolùm cæteris animantibus, ſed ipſis hominibus ſatis formidabile peremiſſet. Sahidus verò Africanus, ac nonnulli alij apud illum non ipſi Fahro dictam mox ob cauſam nomen hoc impoſitum fuiſſe, ſed toti Fahritarum genti tempore Caſij Fahritæ, cùm claues & præfecturam Templi vtre vini abs Abuhitano Giarhamita ædituo redemerat. Is quippe hinc inde variis in locis diſperſos collegit Fahritas, & ad antiquum ius ſuæ gentis potiundum inuitauit, qui eò accurrentes, opemque gnauiter ferentes Chazahitas Mechâ expulerunt, ac vrbem & Templum in ſuam redegerunt poteſtatem, vnde ex Caſij facinore nomen inditum illis eſt, namque verbum Arabicum قرش *Caraſcia* hinc inde colligere, ſignificat. Fahrus autem tres ſuſcepit liberos, Galebum ſecundùm genealogiæ columnam, præter illam verò Moharebum, & Haretham, hic Harethitis, ex quibus orti ſunt Chaligitæ, ille Moharabitis nomen dedit. Galebo autem ſecundùm genealogiæ ſeriem Leui natus eſt, extra illam verò Tamimus cognomento Adram, nempe *barbâ diminutus*, vnde Adramitarum gens orta eſt. Leui quidem ſecundùm ſeriem genealogiæ Caabum procreauit, præter illam verò alios quinque, nempe Saadum à quo Saaditæ, Chozaimum à quo Chozaimitæ, Amerum à quo Ameritæ, Aſamum à quo Aſamitæ, Haretham demum, qui nullam reliquit prolem. Ex Ameriris originem ducit Amrus filius Abdudi, qui Equitum Arabum fortiſſimus, & præclariſſimus habitus eſt, tamen occiſus fuit in ſingulari certamine ab eius nepote Ali filio Abitalebi, quòd iſte Mahomeri pſeudoprophetæ, ille Coraiſcitarum ſuſcepiſſet partes. Caabus autem genuit Maram ſecundùm ſeriem genealogiæ, extra illam verò Adidum, & Adium, qui poſteris nomen è ſuo nomine indiderunt. Ex Adidi ſtirpe ſuborti ſunt Giamihitæ, vnde Amia filius Chalafi Mahometi pſeudoprophetæ hoſtis omnium acerrimus, itemque Abius eius frater, qui non tepidiori odio in eundem flagrabat. Eiuſdem quoque Adidi ſtirpis ſunt Sahamitæ, à quibus genus trahit Amrus filius Alaſi ducis exercitus Hothmani filij Haſſani, qui Ægyptum, & penè totam Syriam armis expugnauit, & Arabum ſubdidit imperio. Ad eandem gentem per Adium filium Caabi refert genus Homarus filius Alchottabi, qui tertius à Mahometo Arabibus regnauit. Mara autem genuit ſecundùm genealogiæ columnam Calabum, & extra Taimum, ac Iakda; à Taimo Taimitarum gens denominata eſt, à qua ſuum genus agnoſcunt Abubacrus, ac Tabha, ille Mahometi ſocer, & ſucceſſor, iſte vnus è decem ſociis. Iakdæ poſteri Mazchumitæ dicti ſunt, cuius appellationis mutationis nullam afferunt ſcriptores cauſam. Calabo Caſius natus eſt ſecundùm genealogiæ columnam, extra verò Zahram, à quo Zahritarum gens originem & nomen habuit. Ex Zahritarum ſtirpe ortus eſt Saadus filius Vakaſi vnus è decem pſeudoprophetæ ſociis, Ame-

na ipsius Mahometi mater, & Adarrahmanus filius Haufi vir maximi nominis, & authoritatis inter Arabes sub ipsis Mahometismi initiis. A Casio natus est Abdmnafus iuxta genealogiæ columnam, extra verò Abdaldarus, & Abdalazius. Abdaldarus autem genuit Scibam, & Nassarum, à quibus Scibitarum, & Nassaritarum genti nomen impositum est. Ex posteris Abdalazij ortus est Alzabirus filius Hauuami vnus è decem sociis, nec non Chadigia filia Chouailedi pseudoprophetæ vxor, imò Diuiriarum author, vnde machinationum, audaciæ, ac scelerum omnium fons emanauit, & conceptæ mariti fraudis & consiliorum adiutrix, & præsidium firmissimum. Hinc ille gloriari solitus erat passim hæc verba in vulgus iactans: *Adami vxor eius malorum causa exstitit, & calamitatum, mea verò meorum bonorum, & felicitatis.* Ab eodem Abdalazio genus ducunt quoque Varakitæ nomine ipsis indito à Varaka filio Naufeli, filij Azedi, filij Abdalazij, filij Casij. Abdmafus autem genuit Hascemum secundùm seriem genealogiæ, extra verò Abdsciames, Motlabum, & Naufelum. Ex Abdsciames originem trahunt Omaytæ, ab Omaya matre ita nuncupati, ad quam suum genus referre maluerunt, quàm ad patrem, ob mulieris præclarissimas virtutes, virilemque in rebus agendis animum. Ex hac gente orti sunt Hothmanus filius Haffani quartus à Pseudopropheta Calipha, Moauia quatuordecim Calipharum parens, Sahidus, Hakaba, Hataba, & alij viri apud Arabes præclarissimi. Motlabitis autem & Naufelitis cognomina dedere authores Motlabus, & Naufelus filij Abdmnafi. Hascemus porrò suscepit vnum Abdalmotlabum, cui secundùm genealogiæ seriem Abdalla natus est, qui tam horrendum, perniciosum, & immanissimum peperit orbi terrarum monstrum, nempe Pseudoprophetam Mahometum. Atque hic scelestissimæ gentis claudat genealogias. De illius autem natalibus, educatione, rebus gestis, vitiis, fraudibus, lege Alcoranica, & septuaginta trium sectarum inde exortarum variis opinionibus fusè dicemus in nostris notis ad orientalem Chronologiam, vbi de libero arbitrio, de prædestinatione, ac eiusmodi aliis perpluribus, modò Lutherum, modò Caluinum, modò alios nostri temporis Hæreticos loquentes comperies, & per suos blasphemantes prodromos.

Aduertendum hic obiter est, Africæ incolas, quos barbaros vulgò vocant, suam quoque ad Cahtanum referre originem deductam per Africum filium Sighæ Homairiræ, à cuius nomine tota regio Africa dicta est, vti perhibent, & non ab Aphro vno ex posteris Abrahæ, vt quidam scribunt. Ismaël Sciahinsciah, & alij censent ex posteris Canaan hos barbaros esse. Quicquid sit, quatuor sunt inter innumeras has gentes cæteris illustriores ac nobiliores, quæ perpetuâ traditione suam originem à Cahtano agnoscunt, atque celebrant. Principem locum obtinet gens Cheramitarum, quæ in promouendo Faremitarum imperio, qui sunt posteri Ali ex Fatema Mahometi pseudoprophetæ filia, vnde nomen acceperunt, nullum non mouit lapidem. Proximè sequitur Sanhagitarum, qui suo imperio totam Africam aliquando subdiderunt. Ex hac gente ortus est Mahometus filius Dauidis Sanhagitæ Grammaticæ Arabicæ, quæ *Agirumia* inscripta est, author notissimus & celeberrimus. Tertium ordinem, &

gradum occupant Zanatitæ, ex quibus orti sunt reges Talemsani, & Salgiamasæ. Isti arte, & equitandi peritiâ, nec non magnanimitate inter omnes barbaros sunt celeberrimi. Massamaditæ Duni montis habitatores sequuntur. Isti partes Almohdi filij Tiumurti priùs susceperant, dein regnarunt illis Abdalmumen, & filij eius donec Calipha in occidente proclamatus est Abuzacharias Iahia filius Abdaluahedi, filij Abihafsi ex eadem gente Massamadita, cui successerunt in eadem dignitate filij, nepotes, pronepotes, & abnepotes vsque ad annum 652. Hegiræ.

His quatuor principibus barbarorum nationibus aliæ viginti quinque accensentur, quæ eandem originem repetunt, nempe Dharabitæ, Masilitæ, Mandaritæ, Abdranitæ, Vacchumitæ, Nakritæ, Nakrauitæ, Raiuhitæ, Vardasitæ, Satmatitæ, Hauaritæ, Lauatitæ, Mazatitæ, Sadzatitæ, Basainitæ, Madiunitæ, Zarhunitæ, Calamitæ, Auritæ, Hatitæ, Valitrinitæ, Mankrasitæ, Sciamsuritæ, Arklanitæ, Maresitæ. Horum omnium vt vnum genus principiò fuit, ita & vna olim origine lingua, sed tot dialectos temporis successu peperit, vt nisi adhibito iam interprete sese intelligere nequeant. Arabum more sub dio habitant, vel sub tentoriis, ac vt scenitæ Arabes vagi eò domicilia transferunt, quò aquæ, & pabula alliciunt, atque inuitant. Tam aduersùs istos, quàm vagantes Arabes passim per totam Africam Romanorum Imperatorum in silicibus, marmoribusque Romanâ linguâ, & characteribus insculpta hactenus visuntur edicta, quibus variis sub pœnis inhibetur, ne vagam illam, errantem, incertamque agant imposterum vitam.

DE ARABVM STVDIIS, antè Mahometismum.

CAPVT QVARTVM.

ARABES, qui Mahometo nomen dederunt, & vexilla sunt sequuti, suæ gentis homines anterioris ætatis, qui ante Mahometismum viuebant, passim appellare, consuetunt, seculi ignorantiæ Arabes. Ex quo inferunt nonnulli, qui Arabum historias è limine vix salutarunt, aut ipsos titulos legerunt, hos populos priscis illis temporibus profundissimâ, atque densissimâ scientiarum omnium ignorantiæ caligine obrutos, sepultosque fuisse. At profectò qui gentis Authorum paullò diligentiùs euoluit monumenta, qui penitiùs instituta nouit, facile deprehendet, apud hos haudquaquam sermonem esse de scientiarum inscientia, sed de veri Dei, eiusque cultus debiti ignoratione. Id autem ita se habere, ex eo planè patet, quòd hoc ignorantiæ titulo, & appellatione non suos duntaxat antiquos designant Arabes, verùm etiam eius ætatis Chaldæos, Syros, Ægyptios, Græcos, Latinos, & si qui alij sint, qui olim secientiarum studio, & nomine claruerunt. Atque adeo hac nomenclatione, ex communi gentis loquendi vsu intelligunt eos, quos Gentiles, siue Ethnicos nos appellare solemus. Dictionarij historici author, necnon Calepinus, nescio à quibus scriptoribus in dictione *Canan* id peculiariter tribuunt Arabibus, hæc sunt

verba: *Canan dicta est Arabia à Cam, qui in ea consedit, à qua Cananæi: Hæc fuit prima gens, quæ Deum ignorauit: quia princeps eius, & conditor cultum à patre non accepit, maledictus ab eo itaque ignorantiam diuinitatis minoribus reliquit.* An autem Arabia dicta sit Canan à Cam, & an is Arabum fuerit princeps, & conditor, non est præsentis loci discutere, quia Arabes indigenas à Cahtano habuisse originem, aduenas verò ab Ismaële supra abundè visum est; nisi velint Authores isti nomine Arabiæ intelligere illam Syriæ prouinciam, quæ priùs à Canaan filio Cham Cananæa dicta est, tum à Iudæorum gente Iudæa nuncupata. In hac quippe prouincia non solùm diuinitatis ignorantia, sed criminum etiam, ac scelerum omnium enormitas suam tamquam in regia posuisse sedem videntur, vt ex sacris Litteris luce clarius patet, quamobrem regionis illius pars aliquando igne conflagrata est, reliquum verò armis deinde deletum, quod Arabibus minimè accidit. Quicquid sit, certum enim est, eam ignorantiam intelligendam esse de ignorantia Dei, ac eius debiti cultus, quæ Arabibus cum aliis gentibus communis erat.

Cæterum, quòd iis etiam priscis seculis Arabes neque ingenij acumine, neque genio, amore, aut propensione in scientiarum studia vllis aliis cederent, argumenta duo liquidò persuadent. Alterum colligitur ex Authorum eius seculi scriptis, & monumentis, quæ hactenus posterorum teruntur manibus, atque ab iunioribus passim citantur, & laudantur. Atque adeo, si credimus istis, si ea monumenta illorum sunt Authorum, sub quorum nomine, ac titulis circumferuntur, certè non minùs excelluerunt in studiis Philosophiæ, Astronomiæ, Astrologiæ, Medicinæ, Poësis, Oratoriæ, aliarumque disciplinarum antiqui illi Arabes seculi ignorantiæ, quos vocant, quàm sub Mahometismo iuniores. Historiarum quoque, & Chronologiæ haud ignari erant, tametsi antiquorum omnium more illas fabulis aliquando, & superstitionibus temperarent, quia vt plurimùm à Poëtis historiæ huiusmodi conscribebantur. Vt autem constet, quanto ingenij acumine, vi, & perspicacia gens illa pollebat olim, hîc vnum aut alterum ex illius temporis Poëtarum carminibus specimen afferendum est. Zohairus itaque Poëta, de quo supra in cap. de Arabum genealogia mentio facta est, celebrans Hossaini principis viri in literatos homines munificentiam, & liberalitatem, inter cætera hos duos edidit versus, quos elegantiæ, & acuminis nomine tota posteritas commendauit.

Quem exultantem vides, cum illum adis,
Ac si dare ipsi velles, quod ab illo petis,

Idem reprehensus aliquando ab vxore, & consanguineis, quòd sua bona, quibus principum liberalitate donatus erat, profunderet quodamodo, atque prodigeret in viros eruditos, doctos, atque paupertate oppressos, ita eleganter respondit.

Nos donant suis liberales tam largiter bonis,
Et nos liberalium his vtemur sordidè bonis?

Eiusdem quoque esse fertur hoc distichon, quo ostendit dolorem, & gaudium inuicem innasci, nec non pro laborum qualitate præmium nos consequi.

Nonne vides terram suis floribus nunquam meliùs ridere,
Quàm quando cæli largiùs irrigatur lachrimis?

Nabega Dabianita, de quo etiam supra, seculi ignorantiæ poëta, multa edidit omnis generis carmina, quæ hactenus occinuntur inter Arabes, nec minoris elegantiæ ab illis æstimantur, quàm Horatij, Martialis, aut alterius huius notæ apud Latinos Poëtæ. Is cùm à quodam amico vulgari, & inepto Poëta, quem adhortatus erat, vt vel diligentiorem carminibus componendis nauaret operam, vel penitus ab hac arte desisteret, audiuisset:

Melius est, amice, cum Lusciniarum canere postrema,
Quàm cum primo vespertilione totam obmutescere diem.

Hoc alio disticho eius ignauiam bellè retudit:

Nonne vides, amice, gladij plurimùm decedere pretio,
Cum dicitur, is gladius est multò melior virga?

Idem lepidi huius epigrammatis in Æthiopem principem quendam nigerrimum iaculati, qui subiugatâ Arabiâ candidam, speciosissimamque puellam eius regionis sibi in matrimonium coniunxit, author fuit:

Vidi Æthiopem atræ simillimum nocti,
Candidam amplexibus stringentem puellam,
Cui dixi: heu nequam! natura ne ordinem peruertas,
Albæ diei coniungens nigerrimam noctem.

Infinita sanè alia id genus afferre possemus, nisi hoc esset præter institutum, & extra lineas longiùs prosilire. At quantum natiui leporis, elegantiæ, & acuminis his versibus in alienam linguam versis decedit, illi probè norunt, qui in hoc scribendi genere desudarunt aliquando.

Sed occurret fortè hîc nonnemo, obiicietque nobis ex Sahedo Andalusio, Gregorio Barhebræo, & aliis, qui suis scriptis testantur, Arabum eius seculi, cui ab ignorantia inditum est nomen, studia fuisse tantùm circa suæ linguæ cultum, poësim, simplicium medicamentorum vsum, quibus suis mederentur morbis, necnon Astronomiam, sed præcipuè circa astrorum ortûs, & occasûs cognitionem, vt inde suis gregibus, & armentis maturiùs consulere possent.

Non inficiamur; sed hos loqui de iis Arabibus, qui perpetuò cum suis pecudibus vagantur, non autem de ciuibus, & vrbium incolis, apud quos litterarum studia summoperè colebantur, planum est. Quinimo ex hoc vno facilè arguitur, quantus fuerit horum genius, & amor erga scientias etiam in eo statu, & rerum conditione, in quibus aliæ gentes brutis haud sunt multò absimiles. Veriùs profectò Peripatetici isti dicendi erant, quàm ij, qui in Aristotelis verba iurauerunt, cùm perpetuò ambulantes philosopharentur, & peripateticè.

Rursus is, aut aliquis alius obiectabit: Quæ fides iunioribus Authoribus hæc de antiqnis illis referentibus tribuenda est, quæ ratio hæc persuadet, aut quodnam argumentum euincit, ea monumenta, quæ hactenus extant, & sub eorum circumferuntur titulis, & nominibus reuera ipsorum fuisse?

Respondeo, eadem fides, eadem ratio, idemque argumentum, quæ persuadent, & conuincunt, ea monumenta, quæ sub nomine Diodori

Siculi, Herodoti, Titi Liuij, Cornelij Taciti, Platonis, Aristotelis, Ciceronis, Maronis, Horatij, Nasonis, & aliorum, ipsorum esse. Non video enim cur potiùs hæc istorum esse dicenda sint, quàm illa illorum, cùm vtraque nonnisi humanâ fide, & gentilium traditione talia habeantur, adeóque hoc quod attinet, vtrisque par ratio erit.

Alterum suppeditat nobis argumentum Reginæ Sabæ exemplum, quam Arabum esse Reginam infrà de Regibus Arabiæ felicis scribentes fusè ostendemus, quæ auditâ famâ, & sparso de Salomonis sapientia rumore, statim relictis sedibus, & regno, rebusque omnibus posthabitis, eò conuolauit, cùm vt sapientissimum Regem tentaret ænigmatibus, qui erat antiquorum philosophandi familiarissimus modus, tùm vt eius sapientiam ex ore exciperet. Quæ quidem perdiscendi cupiditas si in femina tanta fuit, in viris quanta esse debuerat? Sed quoniam hæc ex mox proponendis quibusdam quæstionibus clariùs patescent, illis modò supersedere duximus.

DE ARABVM MORIBVS ET INSTITVTIS.

CAPVT QVINTVM.

ARABES Scenitæ, de quibus ita Solinus: *Scenitæ causam nominis inde ducunt, quòd tentoriis succedunt, nec alias domos habent*, Eadem Plin. lib. 6. cap. 28. المخيمة *Almochaiamato*, nempe tentoriis vtentes vernaculâ linguâ se se appellant. Horum mores sic describit Ælianus: *Omnes*, inquit, *pari forte sunt bellatores, seminudi, coloratis sagulis pube tenus amicti, equorum adiumento pernicium, graciliumque Camelorum per diuersa reptantes in tranquillis, vel turbidis rebus. Nec eorum quisquam stiuam apprehendit, vel arborem colit, aut arua subigendo victum quaritat: sed errant semper sine lare, sine sedibus fixis, aut legibus.* Quamuis autem mortalium exstiterint furacissimi, atque hactenus sint latrociniis, ac prædæ, & rapinis iure quodamodo hereditario deditissimi, nemini tamen inter spoliandum, rapiendumque mortem inferunt, si ipsorum is cesserit conatibus. Affirmant quippe, homines omnes fratres esse, ac ab eodem prognatos parente, adeoque nefas esse, fratres iniuriâ afficere graui, aut interficere. Quæ autem rapiunt, sua esse asserunt, quæ abs eorum manu suo vtentes iure vendicant, qui sibi iniustè illa vsurparunt, cùm communis parens nullam bonorum inter filios fecerit diuisionem, sed potentiores ea sibi asciuerunt, atque iniustè arrogarunt. Ex facinore dicti sunt antiquitùs *Sabæi*, id est raptores, furaces, spoliatores, prædatores, & eiusmodi, vt infra de regibus Arabiæ felicis agentes dicemus, & demonstrabimus. Ab istis ad Ismaëlis posteros idem nomen deriuatum fuisse, existimo, quia coniunctis inter eos connubiis mores quoque communes facti sunt, etsi diuersus author. In eadem significatione vtrosque Saracenos dictos fuisse à verbo Arabico سرق *Saraca*, nempe *furatus est*, quidam arbitrantur, inter quos Iosephus Scaliger in animaduersionibus ad Chronologica Eusebij n. LXXXVIII. Ingeniose magis sanè hoc nomen inde deducitur,

quàm vere, quia qui *Saraceni* aliis nuncupantur, ipsis Arabibus vernaculâ linguâ appellantur سراكسه *Sarachase* ab regione eiusdem nominis, quam Saracam Srephanus vocat, & Arabiæ partem facit, quæ reliquis Arabibus nomen aliquando dedit. De his ira Amianus lib. 22. *Et Scenitas prætenditur Arabas, quos Saracenos nunc appellamus.* Hoc quidem haud insuetum est, vel nouum, quia passim videmus vel ex facinote aliquo, vel ex gentis alicuius clatitate, aur armorum potenria, & splendore vnam nationem, vel prouinciam nomen aliis indere. Quam ob causam Europæi penè omnes Franci orientalibus vocanrur, Hispani sinr illi, vel Itali, Germani vel Angli. A Sara ira dictos esse, vt alij puranr, perridiculum habet mox laudatus Scaliget. *Hoc modò*, inquit, *oporteret aut à Sara Saraos dictos, aut vxorem Abrahami non Saram, sed Saracam dictam fuisse.* Senrenria verissima est, non item rationes, quibus fulcitur, quia non Græcæ aut Latinæ linguæ spectanda est analogia in eiusmodi formationibus, sed eius, vnde facta est deriuario, sæpiùs enim Arabes nomina peregrinæ linguæ non solùm seruilis alicuius literæ additione, vel permutatione, aut reiectione, sed radicalis etiam ad Arabicam pronunciarionem euphoniæ gratiâ accommodanr; quam figuram, si mutarione, aut teiectione fit, vocanr التخفيف *Altachfifo*, nempe *alleuiationem* Grammarici, si verò adiectione التعريب *Altabribo*, id est *Arabizationem*. Atque adeo nomini Sara, vt alienæ linguæ per illam figuram addere facilè poterant literam C. vnde hoc aliud formabirur Saraceni, quemadmodum ex hoc nomine خند *Chanda*, faciunt خندق *Chandac*, & ab hoc Chandacitas. Eiusmodi plura passim occurrunt. Equidem hoc ideo perridiculum esse ego existimo, quia Sceniras Arabes neque ad Saram, neque ad Abrahamum vllo modo spectant, vel vllam habent relationem, vti ex hactenus dictis planum est. Posteros verò Ismaëlis Agarenos potius ab Agar, quàm Saracenos à Sara marris expultrice dicendos esse omnis ratio persuadet. Sunr etiam, qui existimarunr, Saracenos nominaros esse ex nomine Sergij Monachi, quod ira Arabicè pingirur سركيس *Sarchis*, quemadmodum ex nomine Mahometi Mahomeranos, quòd iste Alcotanicæ Legis conditor exrirerir, & pseudoprophetæ machinationum, & consiliorum non solùm promoror, sed princeps author. Verùm opinio hæc omnium perridicula est, quia multò ante Sergij, & Mahometi tempota id nominis Arabibus rributum esse, apud Ptolomæum, Epiphanium, & alios legimus. Imo Onkelos capite 37. Genes. vbi in Hebræo ישמעאלים Ismaëliræ, verrir סרקאי Saracenos.

Hospiralitatis officiis nullis mortalium cedunt; hospiribus integram inuiolaramque seruant fidem, itaut horum saluri, & bonis, non solùm sua bona, sed vitam ipsam posthabeanr. Inuiolabilis amicitia cum illis tunc quis contrahir, quando semel cum iis panem comederit, quod inuiolatum amicitiæ ius vocanr, ius panis & salis; quod autem imminuere, aur quopiam lædere modo, summa religio ipsis est. Ius ptæterea eiusmodi, siue amicitiæ fœdus in amicorum etiam amicos diffunditur, hinc maximum nefas ducunt, aggredi viarores, aur spoliare, si quis repertus fuerit in roto comitatu huiuscemodi amicitiæ fœdere obstrictus, adeóque vnius graria omnibus parcunr. Neminem in sua iurisdictione lædunt, aut iniuriam ab vllo

didit Casio Coraiscitæ, vt in cap. de genealogia dictum est. Hæc & similia locum, & occasionem Pseudoprophetæ Mahometo dederunt, vini, ac omnium eorum, quæ ebrietatem inducunt, interdicendi vsum.

Matrimonia in omnibus gradibus contrahebant olim Arabes præter quàm cum matribus, & filiabus: sed omnium turpissimum ducebant contrahere cum duabus sororibus, aut ea, quæ aliquando patris fuit. Qui autem eiusmodi matrimonium contraxerit, *Alcatrabo* vocabant, scilicet incubum, illumque dæmonum accensebant numero. Nihilominus Michaël Villanouanus ad sextam tabulam Asiæ Geographiæ Ptolomæi de illis ita scriptum reliquit: *Coëunt cum matribus & sororibus pecudum ritu.* Gregem vxorum facultates & bona præscribebant, vt omnes Arabum tradunt Authores: Strabo tamen lib. 16. & ex Strabone alij affirmant, vnam omnibus consanguineis fuisse olim vxorem, itemque cum sororibus eos contrahere. Porrò hoc de vnius vxoris communitate falsum esse, authorum Arabum testimoniis planè constat. Vt testes enim sunt locupletissimi Ismaël Sciahinsciah in *Historia gentium*, Mashudius in *Pratis aureis*, ac alij permulti, Mahometus Pseudopropheta nihil prorsùs immutauit ex Arabum antiquorum ritibus, institutis, moribus, aut persuasionibus, nisi ea, quæ ad fidem in Deum vnum pertinebant, & quædam alia perpauca, de quibus in Alcorano, cætera intacta præteriit. Atquì de huiusmodi communi vxore pluribus consanguineis nulla mentio habetur apud illum, nulla approbatio, vel improbatio. Equidem existimarem hanc vnius vxoris communitatem nequaquam æquo animo tulisset pseudopropheta ille salacissimus, nec solo improbasset silentio, sed totis Alcorani capitibus eam condemnasset, & quidem grauissimâ sententiâ. Euidentissimè id euinci potest ex eius moribus, cùm nihil, quandiu vixit, ipsi arriserit magis, quàm polygamia, nec de vlla alia re magis gloriatus sit, quàm de vxoribus, quarum causâ sæpiùs Deum ipsum in scenam induxit, modò vt earum testaretur castitatem, modò vt lites componeret, modò vt illarum amores erga eum conciliaret. Quid pluribus? grege viginti-quinque vxorum non contentus, stuprum Zainabæ vxori Zaidi nepotis intulit, deinde in vxorem eam marito inuito duxit, quod ex Dei mandato se fecisse in ipso Alcorano scribere impudentissimum non puduit. Quo illa tumens riualibus dicere solita erat: Vos maritis coniunxerunt parentes, me verò Deus desuper septem cælis. Contra hoc præterea matrimonij genus multùm reclamare videtur infinitus gentis numerus, multitudo, & præ cæteris mortalibus propagatio, quæ profectò ex vna vxore, quæ octo, decem, quindecim, & pluribus communis est, prouenire non potest, vt sanus quisque sanè iudicabit. Quis enim facilè credet ex vna tantùm vxore toti cognationi communi Saadum cognomento Tribum numerare potuisse trecentos viros ex filiis, nepotibus, pronepotibus, & abnepotibus, exceptis etiam feminis, vt cap. 3. de Arabum genealogia dictum est. Præterea non solùm apud gentis Scriptores, sed etiam Græcos, Latinosque Authores legimus, antiquos Arabes antiquitùs ante Mahometismum numerosissimos contra Romanum imperium conduxisse exercitus. Theodosio iuniore rerum potiente ex Arabum exercitu vno die plusquam centum millia virorum necata, atque consumpta fuisse lib. XI. cap. XV.

Chron. Orient. Y

ſcribit Socrates. An autem contrahebant, cum ſororibus, vt lib. 16. habet Strabo, & ſcribunt alij, mihi impræſens certò uon conſtat: hoc tamen coniecturâ ita eſſe deprehenditur, cùm ſupra à nobis citati Authores excipiant ſolùm matres, filias, eam, quæ patri aliquando copulata eſt, & matrimonium cum duabus ſororibus.

Cæterùm olim, vt hactenus etiam faciunt, ad templum Mechenſe peregrinabantur, circuncidebantur, purificationibus, & lotionibus vtebantur, ac alia id genus permulta præſtabant, quæ ſingula nunc recenſere non ſolùm ſatis prolixum, ſed & moleſtum eſſet. Quod autem tradit Ælianus de vxoribus mercenariis, & condnctis ex pacto ad tempus, adhuc in vſu quoque eſt non ſolùm apud ipſos Arabes, ſed etiam reliquas alias gentes quæ Mahometo nomen dederunt, cùm ad ipſius pſeudoprophetæ peregrinantur ſepulchrum. Tunc enim (fortè in memoriam eius ſalacitatis) nemini licet cum propria vxore coïre, ſed aliam ſibi pacto quodam conducere, oportet, & ſuam alterius locare libidini. Hinc libidinoſorum vtriuſque ſexus infinita eò confluit turba ad effrænatam explendam in honorem Mahometi cupiditatem, quod ſæpiſſimè ex condicto faciunt, cùm domi agentes maritorum, & magiſtratûs metu præſtare non audeant. Repudia vxorum frequentia erant, ſed qui ter id præſtiterit, quartam ducere nequaquam fas ipſi erat, aut illi coniungi, antequam ab alio quopiam ſuo ære conducto ſubacta fuerit trium dierum noctiumque ſpatio. Eidem legi obnoxius eſt, qui ſemel à ſe repudiatam, ad thorum reuocat. Liberum prærerea illi erat cum adultéro manere, ſi vtrique collibitum fuerit, maritumque illudere. Qui eiuſmodi matrimonium contrahebat, dicebatur patriâ linguâ جحش *Giaaſcia*, id eſt, *pullus aſini redditus eſt*, vel etiam تيس *Toiiaſa, hircus factus*, idque maximo dedecori vertebatur illi, vt qui adulterum perpetuum ſuo ære vxori conduxit, vnde patriæ vale dicere cogebatur. Idem eodem ritu, ac ceremoniis Mahometum conſeruaſſe, atque confirmaſſe fortè nemo facilè crediderit, niſi qui euoluerit Alcoranum. Sed omnium perridicula, vt quæ naturali experientiæ, ac intellectûs lumini manifeſtiſſimè repugnat, reclamar, & aduerſatur, eſt lex illa de viduarum partu, quam Mahometus, & Mahometani Iuriſconſulti ſuis ſcriptis confirmatunt, ac in ſuos retulerunt codices. Partum, quem triennio, vel etiam ſeptennio, vt alij malunt, poſt mariti obitum vidua edebat, legitimum defuncti mariti filium habebant antiqui Arabes, eoque nomine hereditatem adibat & obibat. Eiuſmodi lex inter Mahometanos maximè adhuc viget, quæ quantum præſidij viduarum affert rebus, & caſtæ libidini conſulit, cordati cuiuſque eſt imaginari.

DE ARABVM RELIGIONE, ante Mahometiſmum

CAPVT SEXTVM.

ARABIBVS non vna, eademque omnibus religio erát ánte Mahometiſmum, ſed quidam illorum Moſaicam profitebantur legem, quidam verò alij ſub Chriſti domini militabant vexillis, reliqui varias in ſectas ſcindebantur, variiſque cultibus, ac cæremoniis erant addicti. De primis, & ſecundis nihil hîc attinet dicere, de poſterioribus ſigillatim mox diſſeremus.

Omnium præcipua habebatur ſecta Chaleditarum, ita dicta à Chaledo filio Sanani Habſita, non quòd eius primus extiterit Author, ſed aſſertor, & propugnator aduersùs Perſarum Magos acerrimus. Huius doctrinæ ſumma erat: vnum rerum omnium eſſe creatorem, & moderatorem potentiſſimum, & ſapientiſſimum: mortuos fore reſurrecturos, probos æternis præmiis, & felicitate donatum iri, contra improbos perpetuis ſuppliciis, & infelicitate. Chaledi huius tempore ignem per varias Arabiæ regiones longè latéque diſcurrentem conſpicatum eſſe, perhibent ſcriptores, qui in cauſa fuit, vt multi Arabum ad Perſarum Magorum, qui ignem colebant, inſtituta tranſierint. Totis viribus obſtitit his Chaledus, ac, vt illos ad meliorem ſanioremque mentem reduceret, precibus, & proiectione lignorum & ſtipulæ, ad maiorem claritatem, celebritatemque miraculi, ignem illum exſtinxit. Is morti proximus ſuis dixit: Cùm ſepulturæ mandatus fuero, veniet Aſinorum armentum præcedente Camelo, qui meum ſepulchrum vngulâ feriet, tunc meum defodite corpus, atque inde educite me, & annunciabo vobis, quæ ventura ſunt. Corpore itaque terræ reddito apparuit, vt prædixerat, Aſinorum illud armentum Camelo præeunte, qui eò veniens vngulâ ſepulchrum feriit. Quo conſpecto ad illum eruendum ex monumento accurrunt omnes, ſed eius filij conſtantiſſimè obſtiterunt, aſſerentes, ſe nolle impoſterum appellari ab aliis Arabibus filios *Eruti* ſiue *defoſſi*. Iſtis quippe in more poſitum erat, & adhuc mos viget, cognomina indere ex facinore aliquo, aut inſigni euentu. Hunc diſcipuli, & eius doctrinæ ſequaces tamquam Prophetam ſummis honoribus proſequebantur, eiuſque meminit Mahometus, ac vt talem habuit, & laudauit.

Hos proximè ſequuntur Intelligentiarum, ſiue cæleſtium Spirituum cultores. Iſti tametſi, vnum eſſe vniuerſi creatorem, & effectorem ſapientiſſimum, potentiſſimum, immutabilem, ac ſanctiſſimum, faterentur, mediatoribus nihilominus opus nobis eſſe, aſtruebant. Quamobrem cæleſtes illos Spiritus templis, aris, ſacrificiis, hoſtiis, thure, ſuffumigationibus, ſupplicationibus, ieiuniis, incantationibus, aliiſque ſuperſtitionibus inuocabant. De his ita Alcoranus: *Nequaquam hos colimus, niſi vt nos coniungant Deo.* Has autem Intelligentias, quas vt deas venerabantur, antiquitas illa filias Dei appellabat, vt de illis Alcoranus quoque ſcribit.

Ab horum persuasione non longè distabant ij, quos mox nominati Idololatras vocabant, quia Idola, & simulachra singulis Intelligentiis ac Planetis, quibus illæ præsunt, erigebant, certis quibusdam formis, & figuris tali tempore, modo, & ratione factis ex tali, vel tali materia; quod ita faciendum esse, ex illorum effectis, & impressionibus se colligere astruebant. Vtrique animarum immortalitatem, & corporum resurrectionem concedebant, sed Prophetarum missionem, & quamcunque legem ab illis latam, aut ferendam amoliebantur. Equos, aut camelos morituri super suis sepulchris mactari iubebant, quòd ipsis persuasum erat, eum equitem iter facturum ad locum iudicij, cuius super sepulchro equus, aut camelus iugulatus est, peditem alioquin, si non.

Quidam ad Chaldæorum accedebant instituta, Planetas adorantes, nullumque auspicabantur opus horum effectibus, motibus, ortu, occasu, & eiusmodi inconsultis. Huius sectæ erat Ababacrus Sadekus Mahometi socer, & successor. Bifariam huius disciplinæ studiosi diuidebantur: nam ipsorum nonnulli Planetas, ac causas secundas venerabantur, & colebant, minimè in hoc à superioribus differentes, sed multa de Mundi creatione cum Chaldæis, & Sabaitis comminiscebantur, vt suo loco videre est. Alij verò illos vt primos rerum Authores, prima principia, & causas statuebant, & mentem animumque altiùs haud erigebant. Huius cæci erroris erant ferè illi omnes, qui particularia colebant Idola, vt Homairitæ, qui Solem adorabant, & pro suo Deo habebant, Cananitæ qui Lunam, Lahemitæ, & Gedamitæ, qui Iouem, Aseditæ, qui Mercurium, Maisamitæ, qui Aldobran, siue Oculum Tauri, & sic de aliis. Ad hæc non solùm diuersa regna, diuersæque prouinciæ propriorum Deorum affectabant cultum, sed etiam priuatæ familiæ, ex quo infinitus vbique conspiciebatur Idolorum numerus. Siquidem Calabitarum cognatio Idolum nomine Vadum maximis prosequebatur honoribus: Hodailitæ Sagum adorabant: Madhagitæ Iagutum: Pharasum Tamimitæ: Nasarum Calahitæ: Hamdanitæ Iahukum, Allatæam Takaifitæ: Hazium Coraiscitæ: Saratam Auzitæ. Horum omnium in omnibus Arabiæ prouinciis celebratissimum habebatur Idolum Habel, quod in summo Templi Mechensi vertice collocatum erat. Huic tamquam minores Dij, & eius mandata exequi parati assistebant hinc inde Asaph, & Naiela. Hos duos ex Syria in Arabiam aduectos fuisse, antiquissimi Arabum perhibent: At qui sub Mahometismo scripserunt, vt qui Mechanico Templo satis tribuunt honoris, tradunt, hos duos eiusdem nominis fuisse virum & feminam in lapideas conuersos statuas ob commissam in ipso Templo veneream turpitudinem, qui primùm ibi collocati, vt aliis essent exemplo, deinde à mortalium cæcitate in Deos adsciti sunt. Equidem mihi persuadeo id ab hominum vulgo statuariæ prorsùs ibi ignaro creditum primùm fuisse, dein paullatim, gradatimque aliorum altioris ordinis insinuatum animis, ac historiæ consignatum. Ex recentibus vetera sæpè discimus, & arguimus, siquidem quos conspicit nunc Arabum plebs in vrbis Tiberiadis ruderibus, & ruinis lapideas statuas, firmissimè asseuerat, esse perfidissimos quosdam Iudæos in illas mutatos, vt non absque animi maxima volupta-

te sæpius ab illis audiui miraculi mirabilitatem mihi narrantibus. Oppidum nomine Almenia ad vnum, aut alterum lapidem ab vrbe nostra Tripolitana dissitum est, vbi marmoreum quoddam monumentum triginta palmorum longitudinis, latitudinis verò sex in quadam spelunca visitur, in quo Osee Prophetæ corpus conditum Mahometani perhibent & diuersæ marmoreæ tabulæ ab illis inscriptæ testantur. Inde non procul in adiacenti planitie ingens lapidum aspicientium oculis se offert multitudo, qui varias humani corporis referunt staturas. Fama est, exercitum Syrorum Prophetæ precibus in eos lapides fuisse conuersum olim, & hactenus exhibere species, ac formas diuersas, militesque adamussim iuxta varios ordines, equites scilicet, pedites, tubicines, cornicines, buccinatores, tympanistas, velites, peltatos, catafractos, hastatos, scutatos, fundibularios, ac id genus alios. Curiositate adductus aliquando eò conuolaui, rei certitudinem grauibus verbis asseuerat monumenti Mahometanus auritus minister, propiùs videndi cupiditate compulsus, nullâ interpositâ morâ, accedo, comperio saxa illa stantia informia vt reliqua, quæ vbigentium occurrunt, quamobrem velociùs regressus quasi delusus de ministro illo, eiusq; fabula conquestus sum. Qui dedignatus ait: rem ita se olim habuisse, sed deformitas illa longissimi edacis temporis iniuriâ contracta est, & à puerorum, pastorumque insolentia illata. Ministrum illum auritum appellaui, (res silentio haud prætereunda est) bigamus quippe erat, & vxorum vna candida erat, Æthiopissa altera, in prioris amoris signum suspensum ex dextera aure habebat argenteum annulum duas pendentem vncias, ex altera verò aure alium ferreum totidem pendentem, in signum sui amoris erga Æthiopissam vxorem, qui circuli suo pondere infimas auriculas, siue lobos mento æquarunt, vt caprarum Syriacarum auribus non dissimiles videantur. Ego sanè, rem ipsam quod attinet, existimo, fabulam enatam fuisse ex illius sepulchri, quod falsò Prophetæ esse creditur, vicinitate, ac iis speciebus, quæ inde aspicientium oculis repræsentantur, atque fortè etiam historiæ Elisei Prophetæ, quæ habetur Reg. 4. cap. 6. nonnihil esse hìc immixtum, ac facti, personæ, & loci mutatâ conditione conflatum hoc commentum. Patrum nostrorum communis sententia est, monumentum illud esse Osee filij Ela regis Israël: sunt etiam, qui arbitrantur esse Iosue filij Nun, qui & Osee dictus est: sed contra hanc opinionem militat Iudæorum traditio. Hæc ex occasione dicta sufficiant, nunc ad rem nostram.

Secta quoque apud Arabes antiquissima Philosophorum erat, qui vernaculâ linguâ dicebantur دهرية *Dahriiaton* siue Dahritæ à nomine دهر *Dahro*, quod tam seculum, siue tempus determinatum significat, quàm æternitatem, quos Latino vocabulo *temporales*, *æternosque* appellare possumus. Ita nominabantur, non quòd contraria docerent, nempè quòd mundus temporalis sit, ac æternus, sed quòd genera, & species sint æternæ, indiuidua verò corruptioni obnoxia. Ipsorum vulgatissimum scitum erat: *Vteri producunt, sepulchra deglutiunt.* De istis mentionem facit Alcoranus, quos ita loquentes inducit: *Morimur, & viuimus, nec aliud nos perdit, quàm tempus.* Athæi penitùs isti erant, seu potiùs Sadducæi,

quia animas mortales esse affirmabant, & quem ore tenus fatebantur Deum operibus negabant. Floruit hæc secta diu ante Mahometum, nec minus viget adhuc, quamquam Mahometismi titulis, ac nomine vestita, & adornata. Sed vtinam procul absit à Christi Domini ouili. Vtinam ne ipsius obtegatur chlamyde. Quò, sodes, eorum collimant opera, qui Euangelicos vocari amant? huc prorsùs. Audiamus Kingum Londinensem Euangelicum Episcopum super Ionam sect. 32. *Operibus, & fructibus pœnitentia*, inquit, *tam sumus nos peregrini, vt vix sciamus, quid pœnitentia significet. Adeoque procul abest, vt simus veri Israëlita cum Nathanaële, aut ex parte Christiani cum Agrippa, vt potius conuincamur perfecti Athei.* Et sanè si à fructibus sint cognoscendi iuxta traditam ab ipso Domino regulam, en quàm graphicè eos describit eiusdem persuasionis homo Andreas Musculus concione primâ Aduentûs: *Si quis videre volet ingentem turbam nebulonum, hominum turbulentorum, fallacium, impostorum, fœneratorum: ciuitatem aliquam adeat, in qua Euangelium purè prædicatur, cateruatim ibi tales reperiet.* Rursùs idem lib. de nouissimo die: *Hoc de nobis Euangelicis testari cogimur; magis quàm nos gulosos, scortationibus, vsuris, circumuentionibus, fraudibusque deditos in toto iam mundo nusquam reperiri.* Adstipulatur Mennon lib. de Christ. fide cap. de fide mulieris Cananææ: *Si ad prædicantes veneris, qui de verbo gloriantur, inuenies quosdam apertè mendaces, quosdam ebriosos, & vinolentos, quosdam fornicarios, & fœneratores, quosdam superbos, & fastuosos tum habitu, tum gestu, quosdam calumniatores, & conuitiatores, quosdam persecutores, & proditores innocentium. Quo iure etiam, ac fide nonnulli matrimonia contraxerint, cuiusque nota vxores habeant, Domino, ac ipsis concedo. Agunt inertem, ac ignauam vitam, aluntur meris seductionibus, & blanditiis ex Antichristi prædis, & rapinis. Tantum docent, quantum ventri dedito Magistratui placet, quantùmque ille iusserit.* An, quæso, alios fructus istis meliores producere potuissent filij à suo parente Luthero his imbuti præceptis? *Esto peccator, & pecca fortiter*, Epist. 238. ad Melanct. Item, *Blasphemias, parricidia, contemptum Dei, adulteria confidenter committant, & non aliter sint veri, & germani sancti quàm vt fortibus, & atrocibus peccatis obnoxij.* in colloquio de peccatis fol. 130. Isleb. edito? Nusquàm profectò eiusmodi enunciata apud Mahometum, aut Dahritas tam impia reperire est. Quamobrem iure quidem merito id Christi Domini ad Iudæos his conuenit: *Vos ex patre Diabolo estis: & desideria patris vestri vultis facere. Ille homicida erat ab initio, & in veritate non stetit: quia non est veritas in eo: cùm loquitur mendacium, ex propriis loquitur, quia mendax est, & pater eius*, scilicet Lutherus, & pater eius, nempe Diabolus. Nec profectò melioris notæ sunt horum symmistæ, nec Anglorum perpetua fluctuatio & anxietas in religione quærenda aliorsùm tendit, omnes sunt nostri temporis Dahritæ.

Quæstio hîc institui potest, an hi populi, & gentes singulæ Idola sua habuerint pro Diis nullâ habitâ ad superiorem aliquem relatione; an verò pro causis secundis, & analogicè tantùm Deitatis nomen ipsis tribuerint.

Respondetur iuxta Arabum scriptorum sententiam, ex his perplures procul dubio tenuisse, illos, quos vt Deos honoribus prosequebantur, fuisse supremæ authoritatis, maiestatisque, ac à nullo alio pendentes, sed omnia ab illis pendere. Comprobant hanc suam opinionem ex Abrahæ Patriarchæ inductiua contemplatione, & gradatione, qua ab inferioribus ad superiora, & à præstantibus ad præstantiora gradum faciebat. Traditio quippe apud illos est, Patriarcham statim atque in lucem editum fuisse, à patre in quadam spelunca, quæ in montis recessu erat, absconditum Chaldæorum metu, qui manus illi inferre quærebant, quòd suis Diis fatalem fore, Astrologi prædixissent. Inde tandem noctu primùm prodiens, iam vir factus, cœlum, eiusque innumera astra non absque admiratione summâ contemplari cœpit, vidensque stellam Veneris fortè exorientem, & cæteris lumine, splendore ac claritate longè superantem, ait: *Hic est Deus meus, & Creator meus.* Sed cùm non multò post Luna apparuisset, mutatâ sententiâ dixit: *Hic est Deus meus, & Creator meus.* Demum orto iam luminum fonte, & authore Sole, longiùs attonitus exclamauit: *Hic, hic est verè Deus meus, & creator meus, quo splendidius, quo altius, quo pulchrius nihil excogitari potest.* Hæc dicenti, & Astri admiranti claritatem, & pulchritudinem, adfuit Gabriel Angelus, qui eum veri Dei verum docuit cultum, ac in vera instituit religione. Hanc iidem confirmant vlteriùs opinionem ex Maleci antiquissimi Ægyptiorum regis hac historia. Is postquàm diurissimè gnauam operam Planetarum cultui nauauit, vti perhibent, sibi visus est aliquando à duabus auibus rapi in cælum, & seni cuidam subfusco, sed comæ, barbæque canitie venerabili sisti, cui conspicato senex ait: Cognoscisne me? minimè timore perculsus Rex respondit. Ego sum χρόνος, siue Saturnus, senex ad illum. Quo audito pronus illicò adorauit eum Rex dicens: Iam te noui Domine, tu es Deus meus. Nequaquam, repetit Saturnus, toto cælo aberras me Deum & Dominum appellans, & pro Deo tuo habens, cùm & Deum ipse habeam, quemadmodum tu, qui & Deus meus ac Deus tuus est, quique me, te, cælum, terram, & quicquid inter vtrumque, & in vtroque inclusum est, solus creauit, & solus præstare valet. Hæc dicenti plurimùm mirans, attonitus, ac stupens rex ait: Vbi est hic Deus Deorum? Saturnus: In altissimis altissimorum, ad quem oculi corporei pertingere nequeunt, nec videre illum valent, sed nec ipsæ mentes, mortaliumque animi eius esse vel conceptu, & imaginatione assequi possunt. Ea verò, quæ in vestro inferiori orbe efficimus, ac imprimimus, vnde pro Diis nos habetis, & colitis, eius iussibus obtemperantes vt ministri præstamus. Tunc Rex Saturno: Quid igitur faciendum mihi est, vt præteritum errorem, labemque imposterum emandare, & emaculare possem? Cui ille: Hunc solum pro Deo cole, ipsi soli adorationis exhibito obsequium, nulli alteri diuinitatem tribuas. Soluto intereà somno rem totam absque mora Sacerdotum summo non sine residui pauoris argumentis Rex enarrat. Qui, verax est Saturnus, inquit, nam creatura, & ipse est, ac vt nos ab illo conditus, qui cælum, qui terram, qui Planetas, qui astra, qui ea omnia, quæ cæci mortales vt Deos colunt, fabricatus est, qui ea regit, & seruat.

Quomodo hæc populis meis persuadere potero, subdit Rex, & Deorum multiplicitatem ex mentibus euellere? Fac quantum in te est, ait illi Sacerdos, cæterum non teneris.

Ex his itaque inferunt, gentes illas, & populos, paucissimis exceptis, oculorum aciem vltra idola sua haud protendisse, nec altiùs volasse, sed eò omnem terminasse cultum, & limites circumscripsisse deitatis. Garriunt igitur illi, ac in Deum, eiusque Angelos, & Sanctos sunt iniuriosi, qui eorum inuocationem, & exhibitum ipsis in ordine ad Deum honorem esse idololatricum, ethnicum, impium, ac diabolicum dicere, atque scribere non erubescunt. Quis Catholicorum vnquam docuit, ad Sanctos terminandum esse cultum tamquam ad deos? Aut quis dixit: *Hi sunt dij tui Israël, qui te eduxerunt de terra Ægypti?* Aut quis *obtulit eis holocausta, & hostias pacificas?* Nemo sane: sed omnes cum D. Cyrillo lib. 6. contra Iulianum asserunt: *Martyres non esse vt deos adorandos, sed summis honoribus prosequendos, & colendos, quod pro veritate strenue certauerunt.* Et cùm D. Augustino de vera Relig. capite vltimo: *Honorandi ergò sunt sancti propter imitationem, non adorandi propter religionem.* Porrò probatione, aut expositione quid opus est, cùm ea, quæ nobis obiectant, & impingunt passim, à nostræ doctrinæ sensu, & mente alienissima esse, æquè vt nos nouerint? Nec sanè nostris hisce Aduersariis ab Ecclesia Catholica desciscere meditantibus alius scopus propositus fuit aut finis, quàm qui pseudoprophetæ Mahometo nefandissimam legem machinanti. Nam vtrique in ipso moliminis limine nostræ sacro-sanctæ Religioni dogmatum fœditatem, ac turpitudinem infligere, atque obtrudere omnem suam nauarunt operam, vt eâ ratione fidelium auerterent animos, ac pietatis studiosorum mentibus incuterent horrorem, vt ita faciliùs illos in suas allicerent fraudes, & incautos irretirent. Mahometus quamquam iuuenis optimè didicerit in suis itineribus in Syriam factis, quamquam publicâ & notissimâ famâ acceperit, quamquam à Sergio Monacho, quem Arabes Bohairam vocant, edoctus fuerit, quodnam sit Christianorum dogma, persuasio, ac sententia de generatione Verbi diuini, nihilominus hac consuetâ perduellium impudentiâ in suo Alcorano hæc non semel repetit verba Christianos notans: *Absit Deum habere amicam, aut sociam:* quasi verò crederent illi, & docerent, eum, quem filium in diuinis vocant, ex mulieris, & ipsius Dei (solum hoc referre blasphemum penè est) concubitu genitum fuisse. Pari quidem ratione nos idololatriæ arguunt, & impietatis nuperi Mahometanæ fraudis imitatores, tamquam diuinos, ac soli Deo debitos honores Angelis, & sanctis tribuentes. Sed hac de re fusè dicemus in nostris ad Chronologiam notis, vbi ostendemus, dogma hoc ab omnium Christianorum Orientis sectis perpetuâ traditione, & consensu, ad nostra hæc vsque tempora creditum fuisse, suamque ab Apostolis duxisse originem; contra verò Aduersariorum sententiam non alium, quàm sceleratissimum Christiani nominis hostem Mahometum habuisse authorem. Atque adeò tam in hoc, quàm in multis aliis hunc pseudoprophetam vt magistrum sequuti sunt Lutherus, Caluinus, Zuinglius, ac reliqua nupera Hæresiarcharum, & Hæreticorum turba.

Tandem

Tandem notandum eſt, Mahometum Arabum ſeductorem omnes ferè antiquas illorum conſuetudines, ritus, cæremonias, ſuperſtitiones, incantationes formulis quibuſdam conceptas, mores, ac alia id genus intacta conſetuaſſe, atque retinuiſſe, vt ad calcem cap. 3. Hiſtoriæ Gentium perhibet Iſmaël Seiahinſeiah, & alij adſtipulantur perplures. Quandoquidem huic idem ſcopus erat, ac qui gentibus in Samariam exportatis, nempè ſacra profanis immiſcere, vt qui nationes omnes, & populos cuiuſque legis, & inſtituti ad ſe trahere, atque allicere ſtudebat, nec in ſua lege ferenda collimabat aliò. Quamobrem ea comprobabat, aut improbabat, ea mutabat, ea addebat, ea demebat, ea fingebat, quæ perſonarum propenſio, quæ ſtudium, quæ conditio, quæ res, quæ tempus, quæ locus, quæ occaſio poſtulabant.

ANTIQVORVM ARABVM PHILOSOPHORVM de Mundi origine & duratione Sententia.

CAPVT SEPTIMVM.

ARABES ritè olim philoſophatos eſſe multis ſæculis ante Ariſtotelem, Platonem, Socratem, Sophos, ac Philoſophos Græcorum, dubitat nemo, qui Iobi legit librum. In eo quippe planè patet, quàm rectè proponebant argumenta tres illi Arabes amici Iobi, vt de Iobo ipſo nihil nunc dicam, cum eo diſputantes, quàm acutè difficultates ſoluebant, quámque egregiè omnia præſtabant, quæ ad optimi Philoſophi ſpectabant munus. Illos autem eſſe Arabes & ex Authoribus, & ex patria, & ex lingua, quâ liber Iobi conſcriptus eſt, facillimè perſuaderi & probari poteſt, ſi nunc res tanti eſſet. Sed quoniam inſtituti noſtri ratio id non patitur, ad propoſitum argumentum propetemus.

Philoſophorum itaque Arabum antiquiſſima ſecta eſt Dahritarum, quorum opinionem de Mundi origine ac duratione videſis capite ſuperiori de ipſorum Arabum religione. Hoc tamen vnum addendum hîc eſt: iſti in duas partiebantur ſectas, in eos ſcilicet, qui ſtatuebant Deum eſſe Mundi authorem, ac in illos, qui nullum eiuſmodi agnoſcebant; ſed affirmabant, genera, & ſpecies à nemine principium habuiſſe, nec ab vllo in ſua conſetuatione pendere, nec fini, aut interitui eſſe obnoxias, indiuidua verò, æternâ generatione, & corruptione ſibi inuicem ſuccedere. Eodem quoque notantur Dahritarum nomine iuniores Arabum Philoſophi, qui Ariſtotelis ſub Mahometiſmo ſecuti ſunt veſtigia, & in illius iurarunt verba. Hæc autem ſententia non ſemel à Mahometanorum Theologis, ſiue Legalibus, vt ipſi loquuntur, tamquam impia damnata fuit, & libri eius authorum flammis traditi ſunt, quin & ipſi quoque aliquando illius aſſertores, & propugnatores; hacque de cauſa ſcientia ipſa infamis habita aliquando eſt, & publicis decretis improbata.

Aduersùs huius aſſertionis propugnatores ingens occurrit aliorum Arabum Philoſophorum examen, tam illorum, qui ſæculo ignorantiæ philo-

ſophabantur, quàm qui ſub Chriſtianiſmo, & Mahometiſmo floruerunt. Horum varias rationes, argumenta, & prolata ex Scripturis teſtimonia legere eſt apud Abiiſaachum Benaſſalum Tract. de fundamentis Chriſtianæ Religionis par. 1. cap. 4. Ioannem Grammaticum Syrum cognomento Aſcallabenſem in libro, quem in Dahritas ex profeſſo conſcripſit, Alchacrum Tract. in eoſdem, Gregorium Barhebræum in ſuo Chronico, Georgium Homaidum Elmacinum item in ſuo Chronico, ac alios innumeros Chriſti fideles. Ex Mahometanis videndus imprimis eſt Algazalus in libro, quem hac de re in Auerroëm confecit, necnon in libro Propoſitorum, Mahiaddinus Aſphahanenſis Perſa Tract. de Intellectu, Intelligente, & rebus Intellectis; Abuzacharias Iahia Cordubenſis in Commentariis Theologiæ Mahometi Sanuſij; Abdalla Talemſanus in Commentariis eiuſdem Theologiæ; Abuzaidus Thaalabus in Commentariis Alcorani, necnon in libro Definitionum; Abdalla Bocharenſis item in ſuis Commentariis in Alcoranum, ac alij perplures. Ex laudatis mox Authoribus reſponſiones quaſdam, & argumenta contra huius ſententiæ Aſſertores hic congerere duximus, vt hinc palam omnibus fiat, quàm malè illi philoſophabantur, & in quæ deducebantur abſurda.

Ioannis itaque Grammatici Syri, cognomento Aſcallabenſis, liber contra Dahritas ad tria præcipuè capita facilè contrahi poteſt, quorum hæc eſt ſumma. Primum; Quicquid æternum eſt, abſque omni dubio caret principio, & fine, necnon potentiâ præditum ſit, oportet, infinitâ, quâ ſuum eſſe æternùm conſeruet: ſed Mundus eſt corporeus, ac finitus, omne verò corpus finitum potentias habet finitas; ergo in tempore productus eſt, extititque, cùm anteà non fuiſſet. Nota: Nomine potentiæ infinitæ intelligit Aſcallabenſis eam, quæ nunquam ceſſat a producendis ſuis effectis, ſed perpetuò agit: nomine verò potentiæ finitæ illam ſignificat, quæ ad effecta determinata ſeſe contrahit, nec perpetuò agit.

Ad hæc ita reſpondent iuniores Dahritæ: Machina huius vniuerſi finita quidem eſt, finitum autem habere potentiam infinitam, abſurdiſſimum eſſe, nemo diffitetur, nec nos negamus: at potentiam vniuerſi conſeruatricem, vtrumque extremum quod attinet, eſſe diuinam, quæ perpetuò cæleſtes ciet orbes, nemo nobiſcum non ſentit.

Occurrit his Aſcallabenſis: diuinam potentiam quod ſpectat, nulla diſſenſio inter nos eſt; at in eo, quod aſſeritis Mundum ſuâ naturâ eſſe æternum, in omnia a nobis diſceditis. Namque ſi Mundus æternus eſt ſuâ naturâ iuxta veſtra placita, quæ ſcriptis diuulgatis perſuadere vulgo conamini, nequaquam opus eſt, vt potentiam conſeruatricem ſui eſſe à Deo habeat; quia quod naturâ æternum eſt, potentiâ ab eadem natura præditum ſit, neceſſe eſt, non quidem ab alio acquiſitâ, quæ illud perpetuùm conſeruet. Siquidem ſi illa potentia ab alio ipſi collata fuerit, non erit naturâ æternum, ſed extrinſecùs illam adeptus eſt, adeóque eâ ſublatâ corruptioni obnoxium erit. Cùm igitur Mundus non ſit ſuâ naturâ æternus, vt vi argumentorum, & rationum coacti denuò fatemini, illum quoque de nouo productum fuiſſe, miniméque eſſe æternum, neceſſe eſt, fateamini.

Alterum Aſcallabenſis argumentum. Nunquam extitit Mundus abſque

indiuiduis, quæ ab inuicem propagantur, & accipiunt suum esse, vt numeris omnibus sit absolutus, sicuti post Platonem Aristoteles asserit, alioquin corruisset, & ad finem esset dudum perductus, quia indiuidua ex ipsorum Dahritarum sententia conseruatrice æternâ virtute sunt destituta. Quamobrem si Mundus extitit ab æterno, qualis nunc est, indiuiduorum duratio esset mensura partium temporis existentiæ Mundi, & eius durationis: sed partes illæ durationis sunt finitæ, ergo & compositum ex illis, quia compositum ex finitis finitum esse, haud dubium est.

His ita Dahritæ reponunt: Quod est compositum ex infinitis numero, quamuis singula finita sint, nihil obstat, quin sit infinitum, cùm igitur Mundi, ac temporis duratio componatur ex infinitis numero partibus, nihil officit, quin possit esse infinita.

Ascallabensis. Si res ita sese haberet, compositum illud infinitum esset quoad vtrumque extremum simul, itaut si vnum extremum finitum sit, ac terminatum, necessariò sequeretur aliud quoque extremum finitum esse, quia quicquid in illo composito est, ex partibus finitis constat, & solùm infinita dicuntur abusiuè ob numerorum multitudinem; igitur absurdum est dicere, Mundi durationem ab vno extremo esse infinitam, ab alio verò finitam. At certissimum est tam apud nos, quàm apud vos eam esse terminatam à parte post, consequenter erit & à parte ante.

Tertium argumentum. Huic argumento tria præmittit Ascallabensis principia tanquam notissima, & ab omnibus concedenda. Primum. Quicquid alio eget ad existendum, necesse omninò est, vt existentiam illud præcedat, ac respectu egentis se habeat, vt ligna respectu nauis, quæ existere nequit, quin priùs ligna existant. Alterum. Quicquid actu numerationi obnoxium est, infinitum esse, impossibile est, etsi numeranda in infinitum syncategorematicè protendantur, quia omnia, quæ ex illis in actum prodeunt, finita sunt. Tertium. Quicquid ad existendum eget, vt infinita alia illud præcedant, impossibile est, id suam posse consequi existentiam. His positis, ita arguit.

Si Mundus æternus esset, indiuidua animalium continuâ atque æternâ generatione ab inuicem procederent, homo de homine, equus de equo, taurus de tauro, & sic de ceteris, semperque generantis existentia geniti antecederet. Quod si ita esset, profectò existentia Amri patris antecessisset existentiam Zaidi filij, & sic omnium patrum existentia existentiam filiorum in infinitum; igitur Zaidum antecesserunt infiniti patres numero, quorum alter ab altero processit, qui fuerunt causa existentiæ eius. Sed iam positum est in primo principio, quòd quicquid alio eget ad existendum, nequaquam existere potest, nisi antecedat illius, quo eget, existentia: in secundo verò principio dictum est, impossibile esse, aliquid actu existere infinitum numero. Si ergo parentes Zaidi numero sunt infiniti, & impossibile est, vt ille existat, quin priùs extiterint actu illi, quibus eget, vt existat: igitur parentes Zaidi sunt actu infiniti numero, quod impossibile est ex hoc secundo principio. In tertio autem principio affirmatum est, quòd quicquid eget ad existendum, vt alia infinita illud antecedant, impossibile est, vt suam vnquam consequatur existentiam: at Zaidus actu

existit, ergo eius parentes haudquaquam infiniti sunt numero: sed quicquid fini obnoxium est, principium habet, ergo Mundus principium habuit, cùm huiusmodi sit. Adde, quòd quamcunque durationis Mundi partem ante existentiam Zaidi mente complexus fueris, procul dubio vnum eius parentum sub illa existere comperies: Mundus igitur habuit principium, quia necesse est, quòd primus parentum Zaidi principium habuerit, sicque de cæteris animantium, plantarumque indiuiduis arguendum est. Hoc autem argumentum, inquit Ascallabensis, principiis naturæ omninò consentaneum est, quia res absolutæ, & perfectæ sunt, quæ actu existunt, quæ verò potentiâ imperfectæ. Quod sanè cùm ita sit, oportet, vt res perfectiores antecedant eas, quæ imperfectiores sunt, & quæ actu sunt, eas, quæ in potentia, cùm illæ istarum causæ sint. Siquidem quæ in potentia sunt, auferuntur, ablatis iis, quæ sunt actu, sed non contra; nam nisi existat actu Amrus pater, non poterit existere Zaidus filius, qui est potentiâ, sed absque existentia Zaidi filij, poterit existere Amrus pater. Itaque si Mundus principio caret, nequaquam homo, qui actu existit, antecessit illum, qui in potentia est; sequereturque, omnes parentes Zaidi fuisse in potentia, nullumque illorum extitisse vnquam actu, qui alios de potentia ad actum producere possit. Verùm hoc naturæ, eiusque principiis prorsus repugnat, quia exigit ordo eius, & analogia, quemadmodum dictum est, vt quod est perfectum, antecedat imperfectum, nempe quod est actu, quod est in potentia, vt illud educat ad actum, quia illud huius est causa, cùm nihil seipsum efficere possit: & quod potentiâ existit, perinde ac si non existeret. Quæ autem difficultas nulla quidem est, si affirmatur, Mundum principium habuisse, hac enim ratione prima indiuidua, quæ ad actum a naturæ Authore producta sunt, reliquorum extiterunt causa. Atque hæc est summa argumentorum, & rationum Ioannis Ascallabensis.

Aliorum Philosophorum argumenta, cùm eadem ferè sint, vel non multùm differant, in vnum congerere visum est, eodem modo, ac methodo. Si corpora æterna essent, inquiunt, aut quiescerent ab æterno, aut mouerentur, sed vtrumque absurdum, ergo absurdum quoque est, Mundum esse æternum. Quòd autem, si Mundus esset æternus, aut quiesceret, aut moueretur ab æterno, ita ostenditur: Vnumquodque corpus necessariò loco circumscribitur, atque continetur, quod si in circumscripto detinetur loco, procul dubio quiescit, sin minùs, mouetur. Motum quod attinet, non inficiantur aduersarij, quia cælestes orbes æterno motu cieri, affirmant: sed motûs ratio requirit, vt res a loco, in quo detinetur, ad alium se transferat, adeòque loci a quo ratio necessariò antecedit motum, motus itaque alterius prioritatem supponit; ratio verò æternitatis nullam prioritatem supponit, ex quo rationem motûs rationi æternitati repugnare, patet: ergo Mundus non est æternus.

Rursus. Vnumquemque præteritum motum alius præcedit; sed quod eiusmodi est, de nouo est productum, quod autem de nouo producitur, effectorem habeat, necesse est, qui aut necessariò agat, aut liberè: sed non potest esse agens necessariò naturâ, quia hac ratione ex æternitate agentis, sequeretur, effecta, & motum de nouo producta, & aliquando esse æterna,

quod est absurdissimum. Restat ergo, vt sit liberè agens, sed qui liberè agit, & ex electione, antecedat, necesse est, productos à se effectus: at quicquid suam sequitur causam, & illâ posterius est, nequaquam æternum est; ergo Mundus non est æternus. Ad hæc ratio, & esse motûs est mutatio de vno in alium locum, ex quo sequitur necessariò, statum illum, à quo res mota recessit, antecessisse motum, igitur motus præsupponit aliquid prius, sed quod eiusmodi est, non est æternum, ergo Mundus nequit esse æternus, quemadmodum & orbium cælestium motus.

Prætereà. Mundi corporea moles est finita; sed quicquid eiusmodi est, de nouo est productum, ergo Mundus est de nouo productus, non æternus. Maiorem propositionem ita probant. Medietas Mundi est minor toto, sed minus est finitum, ergo medietas illa est finita: pari ratione de alia medietate arguendum est; ergo collectiuum istarum partium est finitum, quia quicquid ex finitis consurgit, finitum esse oportet. Quod autem finitum de nouo sit productum, ex eo ostenditur, quòd intellectus potest concipere magis, & minus illo; sed quod huiusmodi est, vt nec magis nec minus sit, terminante omninò eget; quod verò terminatum est, nequit esse æternum, ergo mundus non est æternus.

Idem argumentum ex motu Saturni, & Solis ita vrgent. Circulationem, quam vno conficit Sol anno, triginta annorum spatio perficit Saturnus, igitur circulationes Saturni multò pauciores numero sunt circulationibus Solis, seque habent vt vnum ad triginta; quod autem minus est, item & finitum; circulationes itaque Saturni sunt finitæ, ergo & eius motus principium habuit aliquando, nec est æternus, igitur & reliqui motus, quia duplum finiti sæpiùs etiam replicatum semper est finitum. Hæc, & quamplura alia id genus tam apud antiquos, quàm recentiores Arabum Philosophos leguntur, quibus singulis inpræsens recensendis supersedimus, cùm vt breuitati consuleremus, tum quia satis trita sunt in scholis Philosophorum.

DE EIVSDEM MVNDI ORIGINE, ET DVRATIONE antiquorum Arabum Astronomorum Sententia.

CAPVT OCTAVVM.

ASTRONOMI vt qui non eandem omnes conditi Mundi constitutionem, & planetarum, siderumque situm statuebant, in diuersas obibant opiniones, variasque Mundo ætates ex suis positionibus, & fundamentis tribuebant. Gelaladinus Asiutensis in Historia Ægyptiaca duas refert opiniones, siue Astronomicas Epochas, quas nonnulli ex Pyramidis cuiusdam inscriptionibus sub Ahmeti Bentuluni præfecturâ eruerunt. Ex prima Epocha à structura illius Pyramidis ad ann. 261. Hegiræ putabantur anni triginta mille; ex altera verò octingenta mille. Ex quo autem discrimine manifestè colligitur, aut hoc esse merum excogitatum commentum, vti reuera est, aut eos, qui inscriptiones illas interpretati sunt, potiùs im-

posuisse, aut esse hallucinatos, quàm benè legisse, aut intellexisse. Quî enim fieri potest, vt eadem Pyramidis structura ab eodem rege facta duabus notetur Epochis, quæ immensum quantum inter se distent?

Gezbanitatum etiam secta erat Astronomorum apud Arabes seculi ignorantiæ notissima, quæ docebat, singulos triginta sex mille annos, quadringentos, viginti quinque bina ex singulis animalium speciebus produci, marem scilicet ac feminam ex quibus animalia propagantur, hocque inferiorem incolunt orbem. Absolutâ autem cælestium orbium circulatione, quæ illo annorum conficitur spatio, iterum alia producuntur animalium genera, & species, quemadmodum & plantarum, aliarumque rerum, & primus destruitur ordo, sicque in infinitum producitur. Planetas autem, & astra vocabant isti patres, matres elementa, quæ eorum excipiunt impressiones, filios composita, quæ vtrorumque virtute gignebantur. Inter hos verò filios vnum quendam omnium excellentissimum, præstantissimum, & omnibus numeris absolutum ex purissimis, atque defæcatissimis planetarum, & elementorum partibus gigni asserebant, quem Deus sibi vnit, ac mira per illum in hoc inferiori orbe durante suâ circulatione operatur.

Astronomorum alij Mundo quidem principium constituebant, sed nullum habiturum finem credebant, cælestem nempe quod attinet. Elementarem verò hunc singulorum cælestium signorum subiiciebant dominio, quo desinente desinat ille, destruaturque, & alterius dominio incipiente perpetuâ conuersione incipiat iterum, atque renouetur Mundus idem. Istis autem signis non par dominatûs tribuitur ab his Astrologis tempus, sed gradatione quadam sese excedunt. Nam signo Piscium mille tribuuntur anni, bis mille Aquario, Capricorno ter mille, quater mille Sagittario, quinque mille Scorpioni, sex mille Libræ, septem mille Spicæ, octo mille Leoni, Cancro nouem mille, decem mille Geminis, vndecim mille Tauro, Arieti duodecim mille. Horum omnium signorum reuolutione peractâ ad idem principium redeundum esse asseuerabant, initium verò reuolutionis à regno Spicæ siue Virginis inchoant, quod est septem annorum millium. Ex quo patet, hos Mundo principium statuisse, sed non finem eius renouationi. Verùm enim verò horum sententiam falsam esse, res ipsa nos docet, quia secundùm ipsorum computum, qui ab illo, qui ex septuaginta Interpretum Editione colligitur, non multum distat, anni iam putantur 160. plus minus supra 7000. atque adeo haud dubium est, si eius Authores nunc viuerent, quin palinodiam publicè canere cogerentur, vt de sui Messiæ aduentu fecerunt olim, & iam rursus faciunt Iudæi. Quoniam autem res à nostro proposito scopo non longè distat, & ad conuincendam audaciam, peruicaciam, perfidiamque suâ euidentiâ non parum facit, breuiter illam à capite referre non pigebit.

Traditio itaque apud Iudæos antiquissima est, & in ipso Talmude aliisque libris non semel repetita, ac vt Eliæ Prophetæ vaticinium credita, quemadmodum præter multos alios testatur eruditissimus Fabianus de Fioghis cap. 85. sui Dialogi, Mundum scilicet sex mille annis duraturum, septimo tandem destructum iri. Talmudis hæc sunt verba in Tract. Sanhedrin cap. Helek, & in Gemara Habodæ Zoræ capite 1. & alibi: *Sententia*

domus Eliæ: sex mille annis durabit Mundus, & vno erit destructus: duobus mille annis vacuus erit (id est absque lege, vt interpretantur) *& duobus mille annis sub lege, & duo mille anni erunt dies Messiæ.* Recentiores Iudæi videntes hoc tempus præstitutum iam esse elapsum, & Messiam, qualem exoptant, nempe diuitem, ac terrarum dominum, nullum hactenus apparuisse, totam moræ culpam in sua reiecêre crimina, hæc Eliæ vaticinio addentes: *Et propter peccata nostra, quæ quamplurima sunt, tot anni iam supra illud tempus elapsi sunt.* Additionem hanc esse eiusdem Authoris ac reliquæ sententiæ, Menasseh Ben-Israël Iudæum virum eruditum affirmare non puduit lib. 3. de resurrect. mortuorum cap. 3. ad suæ Gentis stabilienda placita, & commenta, non autem ipsam veritatem. Ita quippe scribit loco mox citato. *Quia verò præter opinionem suam* (Author ille) *rem cadere videbat, ideò erumpens in lamentationes, ac querelas ait, vitia, ac peccata populi in causa esse, cur aduentus Messiæ vlterius, longiusque dies iste esset dilatus, adeout iam trecenti anni vltra quatuor millia annorum elapsi essent.* Sed quis cordatus, & qui tantisper rationis vsum habet, non videt, verba illa eiusdem Authoris reliquæ sententiæ haud esse posse. Nam Author ille vel fuit ante præstitutum tempus elapsum, vel post: si ante, quî dicere poterat: *tot anni iam supra illud tempus elapsi sunt?* Si post, qui vaticinandi est modus iste à posteriori? sanè nec vaticinium dicendum est, nec ratiocinium, quia immensum quantum ab vtroque distat. Non ita malè profectò noster diuinat Astrologus, aut suas infert conclusiones. Mortem Imperatoris Turcarum, octo menses postquam contigit, egregiè prædixit, seu se prædixisse dicit. Posteriores Cabalistæ primâ spe frustrati ad sextum millenarium prouocarunt, & mysterium hoc iuxta artis institutum ex opere sex dierum creationis eliciunt. Horum sententiam legere est apud eundem Menasseh tract. de creatione mundi, Problem. XI. cui hic est titulus; *An spatium sex dierum quo mundus conditus est, mysterium aliquod in se habet?* vbi hæc sunt eius, & Cabalistarum apud illum verba de mysterio sexti diei: *Sexto die creata sunt quadrupedia, & homo omnium postremus. Eo designatur sextus millenarius, in quo omnes Principes liberabuntur à iugo Imperij Romani, & quilibet regnabit in sua diœcesi: atque hoc tempore venturus tandem est Messias, cuius typus fuit Adam: quippe qui non aliter quàm Adamus olim, etiam tum dominabitur, atque imperium habebit in omnes pisces, aues, & quadrupedia, per quæ figurantur omnes Mundi principes.* Idem Problem. 30. postquam respondit octo argumentis illorum, qui Mundum ab æterno conditum esse volunt, hanc infert ex dictis Cabalistarum eius sententiæ confirmationem: *Hac ratione,* inquit, *corruunt argumenta eorum, qui contrarium sentiunt, & simul etiam confirmatur Cabalistarum opinio, quæ maximè nititur verbis Eliahu, qui dicit Mundum sex mille annis duraturum, & vno interiturum. Quod intelligendum est de septimo millenario, quo tempore omnia inferiora corrumpentur, & ad chaos redibunt, ex quo facta sunt.* Sed ex his oritur non leuis difficultas, imò maxima, & Iudæis nunquam soluenda, quia sexti millenarij, ad quem elapso quarto millenario confugerant, ac iterum aduentui Messiæ illum præstituerunt Cabalistæ, & Rabbini, finis iamiam adest, & synagogæ pulsat fo-

res. Siquidem annus nunc ab illis putatur 5410. Messias tamen iste ab illis tandiu expectatus nullibi comparet, nulla eius cura prænuncia, nulla spes proxima. Quando erit igitur ea terrena, materialisque Iudaïca felicitas tempore huius Messiæ? Quantum durabit Iudaïcum hoc regnum sub isto Messia in omnes gentes, ac illarum principes, quorum operâ non aliter sunt vsuri Recutiti, ac bestiarum & iumentorum, per quæ figurantur, vt mox citatus Menasseh affirmat? Quingenti, aut quadringenti anni beatitatis huius Iudaïcæ tot centenos compensabunt calamitarum, & miseriarum, quos Israël passus est, patitur hactenus, & pro certo adhuc passurus? Minimè verò, aiunt Rabbini; sed tot erunt dies felicitatis huius, quot fuerunt dies calamitatum, vt Psal. 90. vers. 15. ita de illis vaticinatus est Psalmographus: *Lætati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti: annis, quibus vidimus mala.* siue vt ipsi legunt: *Lætifica nos, iuxta dies affixisti nos, annos vidimus malum.*

Quid igitur, quæso, doctissimi Rabbini, nunc agendum est? difficultas soluenda. Agite. sed quis tantus erit? Menasseh Ben-Israël, quem nec fugit difficultas isthæc, nec solutio Probl. mox citato in hæc verba: *Hoc ita supposito, restat dubium aliquod non leue, quod nobis soluendum est. Id hoc est, si ista opinio* (quod scilicet Mundus sit duraturus sex mille annos) *vera est, & quod erit tempus Messia, siue quis dicit Mundus ille Messia, quem Israël expectat, in quo promisso gaudio fruetur? Ratio dubitandi est. Cùm enim Israël iam tot centenos annos tam graues calamitates passus sit, & adhuc patiatur, solâ spe futura istius in diebus Messia felicitatis se subleuans, ac sustentans, profectò omnino par, & æquum videtur, vt anni isti felices plures sint, longiusque durent. At verò cùm iam agatur quinquies millesimus, trecentesimus, nonagesimus quintus annus à Mundi creati initio, exiguum temporis restat ad finem sex istorum mille annorum; cumque ex Iudæorum omnium sententia nondum venerit Messias, videtur sanè nihil, aut parum admodum temporis reliquum futurum Israëli, quo feliciter viuet sub Messia suo, & speratâ felicitate perfruatur.*

Ad propositi huius dubij solutionem requirit Menasseh longiorem prolixioremque tractatum, putat nihilominus rem confectam esse, dum asserit, opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futurâ ex illius vaticinij præscripto, apud omnes Hebræos non esse communiter receptam, quia R. Moses Ægyptius, aliique Iudæi existimarunt, Mundum fore æternum, subditque: *Omnia verò loca, quæ videntur innuere contrarium, conciliarunt; quemadmodum in Conciliatore meo videre licet.* At quæ, sodes, conciliatio est illa Scripturæ locorum, cùm ea, quæ Mundi æternitatem aliquo modo innuere videntur, propriè, & ad litteram accipiat Moses ille, quæ verò corruptionem, metaphoricè, & figuratè? Hac sanè ratione nulla difficultas non soluitur, & nulla contradictio non conciliatur. Adde, quòd nec dubium à Menasseh propositum soluitur, quia ipse in suo Conciliatore quæst. 30. ad quem lectorem remittit, contrariam, nempe Cabalistarum opinionem de corruptione Mundi sexto millenario futurâ, amplectitur tamquam veram, ac magis piam, eamque à sapientibus Prophetis receptam esse ex R. Selomo Ben Aderet sententia scribit: idemque

pluribus

pluribus authoritatibus, & rationibus eam robotare obnititur. Quinimò hanc R. Mosis Ægyptij expressis verbis improbat lib. 3. de Resurrect. mortuorum cap. 11. atque adeò difficultatem iis verbis elusit potiùs, quàm soluit, & adhuc cum suis Rabbinis, & Cabalistis in eodem hæsitat luto.

Aliam quamobrem eodem Probl. cum recentioribus Cabalistis excogitauit solutionem. *Idcirco*, inquit, *quidam huius sæculi Cabalistæ animaduertentes eam difficultatem, dissentiunt ab antiquis, & inquiunt, quando ait Eliahu* וחד חרוב *& vno destruetur, non intelliguntur mille anni, neque vniuersalis destructio: sed quod vno die, aut vnâ horâ sistetur generatio, & corruptio cum omnibus cælestibus motibus.* Suam verò ipse dicens sententiam libro 3. de Resurrect. mort. cap. 4. eamdem amplectitur huius Eliahu, quem alium a Thisbite facit, ptophetiæ interpretationem. *Ad me*, inquit, *quod attinet, ego postremam opinionem* (nempe recentiorum Cabalistarum) *tamquam verisimiliorem, cæteris præferrem: ac proinde existimo, Mundum vno die, vel vnicâ horâ destructum iri, id est, toto illo tempore suspensis, ac immotis stantibus orbibus cælestibus, nullam futuram, neque generationem, neque corruptionem, omniaque per resurrectionem innouatum iri, & ad meliorem statum reditura esse.*

Ex hac vnius difficultatis solutione plures aliæ haud leuiores exoriuntur. Prima emergit ex interpretatione horum verborum vaticinij וחד חרוב *& vno destruetur*, siue *destructus erit*, quibus volunt Mundi destructionem vno die, vel horâ, aut momento temporis tantùm duraturam esse. Sed sanè verborum analogia apertè interptetationi huic repugnat, videturque necessariò illam destructionem mille annos fore duraturam, quia ea tempora per millenarios distribuit vaticinij author, tribuitque Mundi vacuitati, siue legi naturæ annos bis mille, bis legi Mosaïcæ, ac totidem diebus Messiæ, demum destructioni vnum absque vllo addito, quod possit variare sensum posterioris membri, aut illud restringat, ideóque eâdem prorsùs ratione intelligendum est, ac antecedentia. Nec puto sanè aliter Menasseh explicaturum principis alicuius præscriptum, quo mandet illi, qui a thesauris est, vt singulis huius sententiæ Rabbinis bis mille soluat aureos nummos, Menasseh verò vnum.

Altera difficultas vertitur circa aduentum Messiæ, quem Menasseh, & recentiores Cabalistæ ad vltimum relegant sexti millenarij diem, ipsique mortuorum resurrectionem adiungunt, vt ex cap. 2. lib. 3. de resurrectione mortuorum eiusdem Ben-Israël patet, adeóque regnum eiusmodi Messiæ fore post ipsam resurrectionem necesse est. Atque hinc quis non videt, Iudæorum sententiam de aduentu Messiæ merum esse delirium, ac vt reliqua Rabbinica, & Cabalistica commenta vacillare, fluctuare, atque nutare tamquam nulli stabili, fixoque innixam fundamento, aut anchorâ veritatis firmatam. Nam cùm primum, secundumque præstitutum terminum elapsos esse vidissent, ad tertium refugerunt, quem statuunt in ipso die resurrectionis, quamobrem tempus illud expectandum ipsis est. Profectò rationi longè consentaneum fuisset, vel vaticinium illud penitùs negare, vel tempus protrahere; quàm Messiam post resurrectionem expectare. Hoc vnum certè argumentum, si Iudæus essem, sat mihi luminis præxtulisset, ad tam

palpabiles tenebras abiiciendas, ac nutantem adeò perſuaſionem repudiandam, Chriſtianamque amplectendam fidem; cùm Chriſtianorum Meſſias ſiue primi, ſiue ſecundi termini rationem ineas, ad præſtitutum præſcriptumque ab Eliæ vaticinio venerit tempus. Primus quidem terminus clarè, dilucidè, explicatè, ac planè habetur ex textûs Hebraïci ſupputatione, iuxta quem Chriſtum Dominum, ſcilicet verum Meſſiam veniſſe conſtat circa initium quinti millenarij: ſecundum verò terminum non minùs luculenter dat computus, qui ex ſeptuaginta duorum ſeniorum verſione colligitur, ſecundùm quam Chriſtus Dominus venit ſexto millenario. Hæc ſupputationis varietas ab ipſis Iudæis inuecta non abſque fortè diuinâ prouidentiâ obtigit ad illorum confundendam peruicaciam, ac vt illos vtroque includat, concludatque termino, ne huc aut illuc loco dimoueri poſſent. Præterea manifeſtiſſima apud Menaſſeh in hac Iudæorum ſententia deprehenditur contrarietas. Siquidem lib. 3. de reſurrect. mortuorum cap. 2. totis viribus oſtendere nititur ex cap. 33. Deuteronomij, cap. 2. 23. & 49. Iſaiæ, Pſal. 72. aliiſque diuinis oraculis, aduentum Meſſiæ reſurrectioni mortuorum, quæ erit ex ipſorum ſententia, in fine ſexti millenarij, coniunctum, & annexum fore. Quod ſi ita eſt, quî fieri poteſt, vt Elias initium quinti millenarij, ſeu tertiam ætatis Mundi periodum huic aduentui præſcripſerit? Quis ſanæ mentis, & fidei facilè credet, alium & alium terminum eidem rei à diuerſis Prophetis præſtitui? Hinc quàm miſerè cæcutiant miſeri Iudæi, Meſſiam quærentes, & expectantes, nemo clariſſimè non videt, niſi in luce meridiana cum illis cæcutire & ipſe velit.

Adhuc occurrit alia difficultas, non ſolùm omnium grauiſſima, ſed etiam multiplex. Si enim vltimo die ſexti millenarij Meſſias eſt venturus, quo die quoque mortuorum reſurrectio obtinget, vaticinium illud Eliahu eluditur potiùs à Rabbinis, quàm interpretatione explanatur vllâ; quia illi bis mille anni, qui diebus & regno Meſſiæ tribuuntur, vagi erunt, vt ita dicam, & incerti, nec alium exitum habebit eiuſmodi Prophetia, quàm deliria Mahometi, cùm hîc non agatur de vnius, aut alterius ſæculi diſcrimine, ſed de toto interuallo Meſſiæ aduentui præſcripto. Maximè obſtat quoque aſſertio eiuſcemodi ipſorum Rabbinorum alij ſententiæ Pſalmographi confirmatæ authoritate, quam paulò ſuperiùs retulimus, nempe tot fore dies Meſſiæ, & Iudæorum felicitatis, quot fuerunt afflictionis: ſed reſuſcitati nunquam ampliùs morientur ex Tract. *Sanhedrin Viene, Midras Talmedenu*, aliiſque libris, & authoribus; ergo nec felicitate illâ, quam ſemel conſequuti ſunt, excident. Beatitudo igitur Iudaïca, ac vltima felicitas tota materialis erit, corporea, ac terrena, nec aliud habebit obiectum, aut in quoquam alio conſiſtet, quàm in vxoribus ducendis, liberis procreandis, diuitiis cumulandis, demumque ſenſualibus voluptatibus in hoc Mundo, in melius renouato, vacando, vt idem quoque Menaſſeh lib. 3. de reſurrect. mortuorum cap. 9. vltrò fatetur, ſuámque hanc ſententiam Iudæis omnibus receptiſſimam eſſe conſcribit, ac R. Moſis Ægyptij, & Iſaaci Abrauanelis contrarium ſentientium opinionem pluribus improbat. Ex huius Iudaïcæ felicitatis delineamentis ſuum formaſſe Mahometum Paradiſum arbitror, & eius fundamenta iecíſſe. Verùm non tam humiliter

ſenſit, ſapuitque, vt Rabbini; quia quamuis paradiſum ſuum fluminibus lactis, mellis, butyri, & perennis, gelidæ, ac dulciſſimæ aquæ allui aſſeruerit, elegantiſſimas puellas eò introduxerit, omnium lectiſſimorum, iucundiſſimorumque fructuum arborum genera ibi conſeruerit, odorum, florumque ſuauitate omnia oppleuerit, ædificia ex pretioſiſſimis gemmis ac margaritis excitauerit, & exornauerit, demumque omnes illecebras, & voluptatum blandimenta, ac lenocinia quaſi titillationes ſenſibus adhibuerit; nequaquàm tam nobile domicilium in terris collocare dignatus eſt, ſed ſuper cælos ſeptem, & maria ſeptem ipſi locum delegit, & in ſeptem tribuit ordines, vt ex capite proximè ſequente clariùs habebitur. Primus dicitur *domus maieſtatis*, ſecundus *domus ſalutis*, tertius *hortus voluptatis*, quartus *domus æternitatis*, quintus *hortus beatitudinis*, ſextus *hortus paradiſi*, ſeptimus *hortus Eden*, qui cæteris eminet, & eius conuexo ſolium Dei eſt impoſitum. Quæ autem in hoc paradiſo ſunt, idem Mahometus author eſt, nec oculus vidit, nec auris audiuit, nec humanum cor imaginari poteſt. At Iudæi vt nullum alium paradiſum agnoſcebant ex terra Ægypti egreſſi, quàm ollas carnium, quarum recordati non abſque ſumma indignatione, & animi mœrore dixerunt ad Moyſen, & Aaron: *Quando ſedebamus ad ollas carnium, & comedebamus panem in ſaturitate*; ita ex Paleſtinæ poſſeſſione expulſi eò ſemper dirigunt mentem, ac terram illam lacte & melle fluentem pro ſuæ finalis beatitudinis obiecto conſtituunt. Nam hanc inter Iſraëlitas poſt mortuorum reſurrectionem diſtribuunt iterum, cibo, & potu materiali reſuſcitatos vſuros aſſerunt, & terram illam in æternum eos poſſeſſuros affirmant, vt apud Menaſſeh lib. 3. de reſurrectione mortuorum cap. 8. & 9. videre eſt. Exinde planum fit, cur tam intimo & capitali odio Chriſtum Dominum proſecuti ſunt Iudæi, ac ab eius auerſi ſemper doctrina. Ille quidem bonorum terrenorum maximè inculcabat contemptum; ipſi contra nonniſi in hæc ferebantur, in hæc à cunabulis proni erant, horum guſtum habebant duntaxat, ſolus hic ipſis erat genius, altiùs (vt vno omnia complectar verbo) ſe extollere nequibant; nec degenerarunt à parentibus filij. Mundana Chriſtus Dominus aſpernabatur ſceptra, vindictam ac ralionis pœnam grauiter condemnabat, vitam ipſam, quâ nihil carius eſt, parui vt facerent, ſuis perſuadebat, & mortem, quâ terribilius eſt nihil, vt oppeterent, ad beatam vitam conſequendam, perpetuò hortabatur. At Iudæi Meſſiam nonniſi regem terrenum agnoſcebanr patres, fatentur filij, ac propterea vulgato, & communi epitheto eum *regem Meſſiam* vocitant; in vindictam autem & pœnam talionis præ cæteris mortalibus erant, ac ſunt procliues, itaut ſi vires pares voluntati eſſenr, de reliquis gentibus iam actum eſſet; demum de longitudine vitæ, & curâ cutis, nihil attinet dicere, à minori enim ad maius argumentum hîc procedit. Hoc vnum ſanè confidenter addere non dubito, quòd ſi Auguſtus Cæſar, Tiberius, aut Nero ipſe, vel ſi quiſquam alius ſcelerum, libidinumque maculis contaminatiſſimus, atque notiſſimus, Meſſiæ titulum, & officium apud Iudæos ſuſcipere voluiſſet, ſceptra & bona largiens, aut largiret promittens, quin illum vt verum Meſſiam pronis genibus recepiſſent, idemque nunc agerent cum Turca, ſi bona terrena ipſis

offerret, Scripturarumque oraculis id comprobare niterentur; quia loca illa, quæ adducunt pro primo Messiæ aduentu in ipso die resurrectionis, non magis pro illo faciunt, quàm pro aliquo istorum. Itaque mundanæ diuitiæ & voluptates sensuales vna & sola sunt Iudæis Messiæ vera nota; addat Menasseh suam summam continentiam, & moderationem, quibus vsuri sint his. Sed iam tempus est, vt ad semitam nostrum pungamus asellum, quemadmodum Syris in prouerbio positum est, scilicet eò, vnde digressa erat, nostra reuertatur oratio.

Arabum igitur nonnulli alij apud Georgium Homaidium Elmacinum parte 1. sui Chronici perhibent, Planetas suum incœpisse motum in ipso conditu Mundi à primo puncto, siue gradu Arietis, colliguntque ex ipsorum Planetarum, aliorumque astrorum directione exinde ad finem An. Heg. 662. elapsos iam esse annos mille millium millium, tercentos viginti mille, ac tercentos sexaginta vnum annum. An autem iuxta horum opinionem Mundus finem sit habiturus, nulla fit ibi mentio. Hæc opinio merum excogitatum est, & delirium censenda, peccat quippe in ipsa principiorum positione, quæ probanda priùs erat, etenim posito semel falso principio, infinita sequuntur absurda.

Sunt etiam apud eundem, qui singulis septem Planetis mille dominatûs tribuunt annos, adeóque horum septem absolutis reuolutionibus, quod fit singulis septem mille annis, Mundus hic elementaris renouabitur, & ad pristinum statum omnia redibunt. Hæc opinio maximè viguit inter Ægyptios, quâ persuasi suos thesauros, & pretiosa, ac sibi cara quæque secum sepeliri, & recondi sedulò curabant, tanquam iterùm in hunc reuersuri mundum, suisque diuitiis perfruituri. Sed hac de re fusiùs suo loco.

Iudæorum nonnullorum non absimilis huic fuit sententia, asserentium Mundum elementarem sex millibus annorum duraturum, septimo verò millenario interiturum, iterumque exciturum nouum, & hunc etiam sex mille annis peractis relapsurum esse ad pristinum chaos; atque ita vicissitudinem hanc subiturum vsque ad quadraginta nouem millia annorum, tum in nihilum omnia redactum iri. Futiles sanè sententiæ, sed longè futiliores sunt rationes & argumenta, quibus asseruntur.

CHRONOGRAPHORVM, ATQVE HISTORIcorum Arabum de eiusdem Mundi origine, & duratione Sententia.

CAPVT NONVM.

SVPERIVS iam dictum est, priores Arabes non minùs Chronologiæ, atque Historiæ studiis operam nauasse, quàm aliis disciplinis, etsi omnia antiquorum more susque deque fabulis & superstitionibus confuderint. Hoc porrò ex eo maximè accidit, quia vtraque à Poëtis aut conscribebatur, aut ad scriptores alios inde manabat. Quod verò iisdem vitiis

contaminata ad Mahometanos Authores fluxerit, ex eo factum est, quoniam, vt supra quoque notauimus, omnium gentium, & populorum fabulas, superstitiones, atque nænias retinuit non solùm Pseudopropheta Mahometus, sed etiam tam scriptis, quàm verbis comprobauit, ac tertium quid ex illa temperauit colluuione, quæ lex Alcoranica dicitur.

Porrò ad argumentum præsens quod spectat, vt propiùs accedamus, notandum est, omnes Chronographos, & Arabum Historicos vtriusque seculi, nempe antiqui, & recentiores, Philosophis quibusdam exceptis, vt supra videre est, vno affirmare ore, Mundum à Deo creatum esse aliquando. Quo autem ordine ex ipsis referre, atque graphicè exprimere non grauabimur, vt exinde curiosi videant Lectores, gentibus etiam in densissimis tenebris constitutis semper aliquid maximi eius luminis veritatis affulsisse, etsi ob oculorum mentis hebetudinem, eas esse potiùs hallucinatas dicendum est, quàm vidisse.

Asserunt igitur, Deum Optimum Maximum, cùm res à priuatione ad esse producere decreuit, omnium primum tabulam quandam amplissimam, & calamum creasse, vt singula, quæ futura sunt vsque ad diem Iudicij in illam referret. Hoc facto album margaritum procreauit absque vlla præuia materia, quod, cùm illud oculo maiestatis conspexisset, in aquas liquefactum est, vnde abyssus emersit. Hæc subsecuta est aëris productio, tum animarum; quamquam alij velint, animarum creationem omnes alias præcessisse creaturas, post illas verò Angeli quatuor, qui Dei solium portant, procreati sunt, quorum princeps Israphaël dicitur. Post hos autem quatuor reliqua Angelorum producta est turba. Cæteras autem creaturas ad esse educere statuens altissimus Deus album vnionem creauit, qui oculo diuinæ Maiestatis conspectus statim liquefactus est, ac ebullire, fumumque sursum emittere cœpit, atque spumare. Quo facto terras septem constituit ex eius spuma Deus, necnon fluctus & montes; ex fumo verò cælos totidem. Quoniam autem terra suo pondere deorsum ferebatur, nec suspensa stare poterat, ipsi ceti cuiusdam immensi supposuit dorsum, de quo ita Alcoranus: *Per calamum, & quæ scribit, per cetum, & quæ sustinet.* Ceto autem, eâdem vrgente difficultate, aquarum subiecit abyssum, huic immensum saxum, cui Angeli dorsum, Angelo aliud ingentissimum saxum, de quo sermo est in Alcorano, huic demum ventos. Quidam primo loco ponunt taurum, secundò saxum, tertiò cetum, quartò ventos; omnemque terræmotûs causam in taurum reiiciunt, asseruntque hunc accidere, cùm taurus fessus aliquando tantæ molis onere, illam ponderet, liberetque, ac membra minus defatigata ponderi sufficiat, tunc enim, aiunt, terra huc & illuc impellitur, & excutitur, vnde motus ille. Aliis minimè ea arridet opinio, quare molem terræ monte Kaf, cuius reliqui montes rami sunt, tamquam clauis trabalibus firmatam, confixamque esse volunt. Vniuersi huius opus sex dierum spatio confectum esse hoc ordine tradunt. Primo & secundo die terra creata est. Tertio die montes, & quicquid in illis est. Arbores ac germina, die quarto. Cæli die quinto. Die sexto demum sol, luna, stellæ, planetæ, Angeli. Quamobrem diem hanc يوم الجمعة *Iaum Algiomha*, id est, *diem collectionis, & compendij*, vocant Arabes,

quia in illa collectio, & summa omnium creaturarum facta, & perfecta est. Ex quo dies iste maxima in veneratione habitus semper est cùm apud Arabes seculi ignorantiæ, tùm apud eos, qui Mahometo nomen dederunt; simulque ex his palam fit falsissimam esse illorum opinionem, qui in honorem Veneris hunc diem celeberrimum esse Arabibus scribunt. Cælum autem, quod terram ambit, nobisque proximius est, ex cæruleo saphiro conflatum esse autumant, secundum ex candidissimo argento, tertium ex carbunculo, quartum ex albo vnione, quintum ex auro purissimo, sextum ex iacyntho, septimum tandem ex lucentissimo lumine. Super hos cælos septem totidem lucis maria expandunt, & super hæc paradisorum constituunt parem numerum. Primus vocatur *domus maiestatis*, ex candidissimis constans margaritis. Secundus, *domus salutis*, ex lucidissimis carbunculis. Tertius, *hortus voluptatis*, ex viridi smaragdo. Quartus, *domus æternitatis*, ex flauis coraliis. Quintus, *hortus beatitudinis*, ex candidissimo argento. Sextus, *hortus paradisi*, ex auro purissimo. Septimus, qui cæteris eminet, cuiusque conuexo solium Dei impositum est, *hortus Eden*, ex pretiosissimis vnionibus. In his quidem mansionibus variis præparauit Deus, ait Mahometus, suis cultoribus, quæ nec oculus vidit, nec auris audiuit, neque cor humanum imaginari potest. Locum illum beatitatis Mahometani vocant finem vltimum, beatorum Mundum, faciem Dei æternam. Confer hæc cum paradiso nuperorum Iudæorum, de quo suprà vidimus. Sub solio Dei aliqui constituunt expansum, siue mare diuinæ prouidentiæ, ex quo necessaria alimenta creaturis defluere aiunt. Inde quippe asseuerant, de vno ad aliud cælum fluunt pluuiæ, donec perueniunt ad locum quendam, quem *Abram* vocant, à quo venti eas deferunt ad nubes, quas agitantes, atque cribrantes, vt loquuntur, super terram dispergunt. Circulum lacteum, siue lacteam viam, quam γαλαξίαν Græci vocant, ob lac Iunonis effusum, vt Poëtarum fingunt fabulæ, portam cæli esse autumant, per quam descendunt, ascendunrque Angeli. Poëtarum etiam fabula est, hanc esse viam, per quam superi ad Iouem accedebant. Ouidius.

Est via sublimis cælo manifesta sereno,
Lactea nomen habet, candore notabilis ipso,
Hac iter est superis ad magni regna Tonantis,
Regalemque domum, &c.

Hæc ipsis Arabibus dicitur *via straminis*, siue *palearum*, fabulâ ab Ægyptiis deriuatâ; fingunt enim Typhonem Isidis fugientis fasciculum aristarum sibi obiectum in cælo dispersisse, ex quo circulo illi nomen mansit, vt refert doctissimus, linguarumque peritissimus R. P. Athanasius Kircherius Societatis Iesu in Supplemento Prodromi, cap. 5. de Ægyptiacis stellarum appellationibus. Per hunc quoque circulum fluxisse olim cataclysmi aquas, iidem fabulantur. Antiqui Chaldæi hanc fuisse superorum viam Poëtis assentiebantur: Cæli verò portam, per quam descendunt Angeli, ascenduntque animæ, Vrsam maiorem statuebant, quam eminentiorem totius cæli partem faciebant. Machinam autem terræ, eâ, quâ diximus mox, ratione ad perfectionem perductam, Geniis incolendam excolendamque ab eius Authore Deo traditam fuisse perhibent, eisque Ablisum,

quem nunc Diabolum & Satanam vocamus, præfectum fuisse. His plura dedit præcepta Deus obseruanda, inter quæ præcipua erant, vt ne animalium effunderent sanguinem, nec odiis, & inimicitiis sese prosequerentur. Diuinis igitur obsequentes mandatis, & nutibus terram hanc coluerunt, excolueruntque septies centena millia annorum, tandemque diuina præcepta parui facientes, & sanguinis effusioni largiter operam nauarunt, & odia atque inimicitias inter sese exercere cœperunt. Quod videns Ablisus, nec remedium afferre valens, Deum altissimum obnixè rogauit, vt illum in cælum transferret, ne aliorum sceleribus macularetur. Huius precibus acquiescere non est dedignatus Deus, sed benignè illas excepit, & suorum votorum fecit compotem. Ille beneficij haud immemor noctù diúque diuino cultui totus sese dedit, vnde breui promeritus est, vt terrarum regnum, imperiumque ipsi conferretur. Quamobrem adiunctus illi est Angelorum ingens exercitus, cuius ope genios illos improbos, ac perduelles ad maris insulas abegit. Ego sanè fabulam hanc ex Bulegihani, qui secundus à Chiumorto regnauit Persis, enatam esse arbitror. Ferunt quippe Arabum, Persarumque Historiographi, Bulegihanum hunc infinitâ propemodum nebulonum, scelestorum, ac improborum turbâ orbem terrarum expurgasse, & ad insulas maris ablegasse, illosque diabolos appellare voluisse, ac gigantes. Huc quoque fortè respicit illud Apostoli: *Omnes insulani mali.*

Interea hominem creare decernens Deus Angelis ait: Vtique creaturam quandam creare iam statui. Cui responderunt: Domine, quæ creatura hæc erit? Quibus Deus: Quæ mandata mea transgredietur, ac perparui faciet; cuius posteri iniquitates ac scelera sunt commissuri enormissima, inuidiâ ad hæc tabescent, inimicitias exercebunt inter sese graues ac periculosas, frater fratrem neci dabit, irridebitur à filiis pater; vno verbo, nullum non patrabunt malum, aut crimen. Cur, inquiunt Angeli Deo, terrarum imperium effundentibus sanguinem tradis, & omne criminum scelerumque genus patrantibus subiicis; nos verò, qui diù noctúque tuas extollimus laudes, ac sanctissimum tuum celebramus nomen, excludis, & depellis? Quibus Deus: Quæ ego scio, vos nescitis. His dictis Gabrieli præcepit, vt pugillum terræ sibi afferret. Cui, cùm diuina mandata executioni mandare præstò esset, terra ait: Te per Deum adiuro, ne diminuas me; qui tanto absterritus sacramento, vacuus reuersus est. Quamobrem mittitur Izraël, nempe Angelus mortis, quem eodem modo terra adiurauit; at ille iuramento iuramentum retundens ipsi ait: Ego quoque per Deum te adiuro, ne vacuum remittas me, diuino præcepto executioni minimè mandato. Pugillum igitur capit terræ rubri, nigri, albique coloris, ex quo factum est, aiunt, vt homines non eiusdem, sed varij, ac diuersi coloris sint. Quidam verò Authores tradunt, diuersa hominis membra ex diuersarum regionum luto composita esse, atque compacta. Asserunt quippe, caput esse ex terra Caabæ, qui locus est, vbi nunc Mechanum cernitur Templum, pectus ex terra Syriæ, dorsum ex Ægypto, ventrem ex Indiis, manus ex Oriente, pedes ex Occidente. Nonnulli alij ex septem terris compactum esse hoc humanum corpus comminiscuntur; nempe caput ex pri-

ma, collum ex secunda, pectus ex tertia, manus ex quarta, dorsum & ventrem ex quinta, coxas, & nates ex sexta, crura, & pedes ex septima. Alij tandem affirmant, caput ex terra Ierusalem esse formatum, & ideò intellectûs, prudentiæ, & imaginatiuæ sedes effectum est. Vultus autem ex paradisi humo conflatus est, pulchritudo propterea splendet in illo. Oculi ex piscina fluminis Alcauthar (est Arabibus vnus ex paradisi fluminibus) concreti sunt, quamobrem venustas in illis elucet. Dentes ex eiusdem fluminis lapillis conflati sunt, hinc leporibus sunt præditi. Manus ex terra Caabæ formatæ sunt, quare laboris, & industriæ sunt instrumenta, & omnis adminiculi vasa. Dorsum ex Chaldæa, idcirco fortitudine est instructum. Pudenda ex terra Babylonis, ex quo sunt libidinis sedes. Ossa ex montibus, hinc duritiem adepta sunt. Cor ex terra Paradisi, quare fidei est subiectum. Lingua ex terra Arabiæ, ideò est diserta.

Formatio porrò hominis hoc ordine & ratione se habuit. Pugillus ille terræ ex omnium sententia in quodam Paradisi loco repositus est quadraginta annorum spatio, donec lutescere cœpit, in lutum autem reductus aliis quadraginta annis ibidem remansit, donec alteratus fœtuit. Tum ex fœtido illo luto statuam quandam formauit Deus, humanam tribuens illi figuram, sed tantâ curâ, & studio, vt nonnisi post centum viginti annos vltimam perfectionem, & manum ipsi imponere potuerit, nec vlla præteribat dies, quin aliquid laboris & studij circa illam impenderet. Humanam hanc statuam perpetuò Ablisus, seu Satanas intento animo contemplabatur, ac penes se dicebat: Ad aliquid maximi momenti, ac ponderis formatum est procul dubio hoc opus. Aspectum ipsum naturali quadam repugnantiâ maximoperè horrebat, refugiebat. At animosior aliquando factus propiùs accessit, ac luti aliquid summo corripuit digito, & naribus admouit, ex quo tanto terrore improuisò perculsus est, vt nunquam posthac ausus sit eò respicere. Ex hac fabula duplex alia subnascitur. Asserunt siquidem primò, vmbilicum humani corporis nihil aliud esse, quàm vestigium digiti Ablisi: secundò, ex frustulo illo luti, quod idem absterritus excusserat, canem emersisse, qui suis latratibus diabolum persequi, & abigere inde cœpit, ac hominem defendere. Et hoc quidem causæ est, aiunt, cur canis tantâ prosequatur hominem familiaritate, & excolet amicitiâ; quia scilicet ex eadem procreatus est luti massa, nempe hominis vmbilico. Hactenùs affirmant posteri quoque, canem esse satis formidabilem, ac maximi terroris diabolis, quare in domibus nostris alendus est, atque nutriendus non solùm aduersùs obnoxias feras, sed etiam ipsos dæmones, ac malos Genios. Quam autem ob rem canum hospitia alicubi apud Arabum Gentem etiam sub Mahometismo erigi videmus, & publicis expensis alimenta ipsis comparari. Grassante pestis contagio capita sua redimere putant Arabes, si canis caput ad ianuam suspensum singuli pro se habeant. Sic enim decreti diuini solui arbitrantur debitum, tot animalium mortem exigentis. Hinc canum multitudinem vbique obuiam in Arabum vrbibus videre est.

Hominem autem, seu statuam illam tanto impendio elaboratam spiritu vitæ animare volens Deus altissimus, & nobilissimam omnium indere illi

formam,

formam, Angelis præcepit, vt statim, atque id factum fuerit, ipsum proni adorarent. Diuina iussa exequuntur omnes, Ablisio, & satellitibus exceptis, qui superbiâ turgens ait: Adorabo ne illum ego, qui ex igne sum creatus, qui immensum quantum nobilitate distat à vilissimo luto, ex quo iste factus est? Ego ego sum ille, qui tot annos imperium rexi terrarum, atque dominus sum. Ego ego sum ille admirandis exornatus alis, lumine vestitus, & honoribus omnibus coronatus. Ego ego sum ille, qui te colui in terra, & in cælis. Absit ergo à me, absit, vt talia præstem, aut mandato eiusmodi obsequi patiar. Quibus indignatus Deus verbis ex suo expulit illum conspectu, & diris deuouit æternis. Argumenta & rationes Satanæ ad suos satellites aduersùs Deum referremus agentes de septuaginta tribus sectis Mahometanorum; hunc quippe Ismaël Sciahinsciah, & alij scriptores Hæreticorum faciunt coriphæum, authorem, & magistrum, quos arguendi, & ratiocinandi docet artem, quâ simpliciores irretiunt.

Quâ verò ratione, ac modo spiritus in faciem, siue nares Adami insufflatus singula animauit membra, & artus, non minùs fabulosa, quàm lepida est narratio. Quandoquidem insufflatum eiusmodi spiritum centum mille annorum spatio fictum ex luto simulachrum circuisse, affirmant, demumque per os ingressum esse sexto die mensis Aprilis. Cùm autem oculos animasset, sese contemplari cœpit Adam, & lutum reliquum adhuc esse videns maximo afficiebatur dolore. Perueniente verò spiritu ad aures, Angelorum audiuit concentus, laudesque, quibus perpetuò Creatorem celebrant. Per reliqua capitis diffundente sese membra spiritu sternutauit, ac solutâ linguâ dixit: *Laus Deo*: cui Deus: *Misereatur tui Deus, ô Adam.* Ad pectus descendente spiritu sese erigere tentauit, sed conatibus irritis; hinc dixit Alcorani Author: *Moræ impatiens erat homo.* Tandem ad extrema pedum perueniens spiritus ille iter suum confecit, absoluitque spatio centum mille annorum. Ad perfectionem perductum tam graphicum, operosum, ac nobile opus in cælum assumptum est, iniunxitque Deus Angelis, vt cælorum omnia mirabilia homini ostenderent, quod centum annis factum est. Inde in terrestrem paradisum remittitur, ibique immisso illi sopore ex educta lateris sinistri costa mulier formatur, quam Euam Deus appellari voluit, quia de viuente sumpta est. Hoc nominis Euæ etymon non minùs abest ab illo, quod in sacris Litteris legitur, quàm reliqua creationis Arabicæ narratio. His peractis vtrique præcepit Deus, vt ne de arbore scientiæ boni & mali comederent. At illi tribus horis eiusdem diei exactis, siue, vt aliis placet, sex, à diabolo per serpentem seducti diuinum fregerunt mandatum, ac inde proptereà expulsi sunt. Itaque iuxta primam opinionem in paradiso morati sunt ducentis quinquaginta annis communibus, siue mundanis, vti loquuntur: iuxta secundam verò quingentis. Vnus quippe dies illius felicissimæ ac beatissimæ vitæ æquiualet mille annis huius nostræ infelicissimæ, quam nostri primi parentis culpâ luimus. Ex his aut Mundum æquinoctij tempore procreatum fuisse, aut paradisum sub æquinoctiali situm lineâ, aut vtrumque concurrisse, colligitur, quia diem perpetuò duodecim horis metiri videntur, cùm tres horas quadrantem illius diei, & sex horas dimidium faciant. Hoc idem Iudæi tenent,

atque comprobant Psalmistæ authoritate, qui asserit mille annos in oculis Dei esse sicut diem hesternum. Paradisum quoque fuisse in totius orbis eminentissima parte ex horum opinione infertur, quia Deus Adamum, Euam, diabolum, & serpentem præcipites in terram egisse dicitur. Ita autem præcipitatis non idem locus contigit; quia Adam cecidit in quandam Indiarum insulam nomine Sarandib: Eua verò in eum locum Arabiæ, vbi nunc ciuitas Gedda conspicitur: Ablisus, siue Saran in Basan, vel vt alij malunt, propè vrbem Basoram: serpens demum in Asphahanum, siue vt aliis placet, Nisiben. Nec silendum est, quod hac occasione de Indiarum aromatibus fabulantur Arabes, dum scribunt, omnes aromatum arbores, plantas, ac stirpes in ea prouenisse regione ex foliis quibusdam, quæ secum eò asportauerat Adam.

At suis hactenus luxuriati sunt fabulis Arabes, quamobrem tempus iam est, vt illos in ordinem redigamus, & ab immensis propemodum temporum spatiis ad veram calculi rationem reuocemus. Quæ autem Adami expulsionem è Paradiso antecesserunt temporum immensa propemodum, ac innumera interualla aliquorum Hebræorum næniis, & commentis accensenda sunt, qui alios quoque Mundos ante hunc nostrum, in quo degimus, extitisse, scribunt. Hanc opinionem præter R. Abhu, & R. Iehudam ex antiquis Rabbinis, vt in Beresit Raba traditur, tuetur, atque defendit omnium impietate notissimus, ac blasphemus Isaacus Abrauanel, quem Menasseh Ben-Israël Probl. 12. de creatione Mundi refert, & sequitur.

Quo notato, scias, Arabes temporum supputationem, & Mundi Æram exordiri ab Adami expulsione, siue casu, vt loquuntur, à qua tamquam à fonte cæteras deriuant, vt ex subiicienda Ærarum tabula videre est; atque adeò Æra casus Adami eadem est Arabibus, ac Iudæis, & Christianis Æra creationis Mundi, & ipsius Adami. Aduertendum tamen est diligenter, tantam esse inter scriptores in subducenda annorum ratione ex dato Mundi exordio confusionem, tot tantaque discrimina, vt alias & alias esse periodos, ac alia, & alia principia, nemo non crediderit. Tot discriminum duas vt præcipuas assignant iuniores Arabes causas. Altera harum duarum causa ex Ærarum multiplici numero enata est: quandoquidem ante Mahometismum singulis principibus, & regibus peculiaris constituebatur Epocha, quâ publica acta notabantur, quamobrem multiplicato hoc Ærarum numero, annorum decursu tanta confusio posteris Chronographis emersit, vt in suo Chronico animaduertit apud Sciahinsciah Hamza Asplahanensis Persa scriptor. His linguarum addit mutationem idem Sciahinsciah, quæ imperia sequuntur vtplurimùm, & librorum, qui in hoc genere scriptionis extabant, deplorandam amissionem, quæ cùm temporis edacis iniuriâ, tùm iniuriâ hominum, & barbarie passim accidisse legitur. Altera verò harum causarum ex variis sacrarum Litterarum Editionibus orta est, postquam Iudaïsmus, Christianismus, & Samaritica hæresis propagari cœperunt inter Arabes, quemadmodum omnes ferè perhibent gentis scriptores. Has autem inter Editiones haud facilè concilianda versari discrimina in annorum putatione, nemo mediocriter in ipsarum lectione versatus ignorat. Ex quo factum est, vt qui Samaritanam sequuti

sunt editionem, minimè conueniant cum illis, qui aut Hebraïcum textum, aut LXX. versionem sunt amplexati, & vice versâ. Illi, qui post Mahometum scripserunt, LXX. editioni adstipulati ferè sunt omnes, repudiatis vt falsis, atque corruptis Hebraïcis, Samaritanisque numeris. Audiatur nunc inter alios plures in præludiis Historiæ Gentium Ismaël Sciahinsciah ita de Samaritani textus Chronologiæ adulteratione scribens. *Hac editio*, inquit, *Samaritana indicat inter casum Adami, & diluuium annos intercessisse* 1307. *Porrò diluuium contigit anno* 600. *ætatis Noë, & vixit Adam (super quem pax) ex omnium consensu annos* 930. *Igitur iuxta hanc editionem Adam vitâ defunctus est agente Noë annum* 200. *quod affirmare est maximum absurdum. Indicat præterea hæc editio, ab exacto diluuio ad natiuitatem Abrahæ dilecti (super quem pax) elapsos annos* 937. *& à natiuitate Abrahæ ad obitum Moysis annos* 545. *Igitur ab Adami casu ad obitum Moysis putantur anni* 2737. *De interuallo porrò, quod intercedit inter obitum Moysis & Hegiram duæ sunt opiniones, vna Chronographorum, Astronomorum altera. Si enim numerus ex Samaritana editione subductus addetur numero à Chronographis subducto ab obitu Moysis ad Hegiram, conficient anni à Mundi conditu ad Hegiram* 5135. *Interualla verò ab hac eadem editione subducta, si addentur Astronomorum supputationi, dabunt annos* 149. *minùs, quàm prima supputatio. Ex his itaque omnibus planè deprehenditur huius editionis corruptela, cùm ex eius mente longo temporis interuallo Noë cum Adamo vixerit.*

Hebraïcam porrò editionem ita idem improbat Author. *Textûs autem*, inquit, *Hebraïci inde patet corruptela, quòd à casu Adami ad diluuium putet annos* 1556. *à diluuio verò ad natiuitatem Abrahæ annos* 292. *At Noë ex omnium consensu vixit post diluuium annos* 350. *Colligitur itaque Noë vitâ defunctum fuisse agente Abrahamo annum* 58. *quod maximum est etiam absurdum. Fieri enim nequit, quòd Noë attigerit Abrahæ tempora, quoniam gens Hudi exorta est post gentem Noë, & gens Salehi post gentem Hudi, Abraham verò ac gens eius post gentem Salehi. Quod quidem demonstratur ex Hudi verbis, quibus suam ita hortabatur gentem, vt Alcoranus testatur:* Mementote, quòd successores gentis Noë constituerit vos Deus. *Iisdem quoque verbis suam exhortatus est gentem Salehus. Ex quibus dilucidè patefit huius Hebraïci textûs, quo Iudæi hac nostrâ ætate vtuntur, cuiusque innituntur authoritati, corruptela. Sed ad interualla à creatione Mundi deducta nunc veniamus. Putat hic textus à casu Adami ad diluuium annos* 1556. *& à diluuio ad natiuitatem Abrahæ dilecti (super quem pax) annos* 292. *& à natiuitate Abrahæ ad obitum Moysis ex communi consensu* 545. *Ab obitu autem Moysis ad Hegiram, iuxta putationem textûs Hebraïci, & electionem Chronographorum, sunt anni* 4741. *iuxta Astronomos verò, & eiusdem textûs putationem* 4492. *nempe* 249. *anni minus. Summa quidem Periodorum ex hoc subducta textu exceditur ab illa, quæ colligitur à Græco, cuius authoritati est innitendum, annis* 1475. *quæ est summa illa, quam Iudæi à præterito tempore annorum Mundi detraxerunt. Modus autem, quo id præstiterunt, eiusmodi fuit: transtulerunt ex ætate Adami, & singulorum filiorum annos centum ante filiorum suorum natiuitatem, illosque reposuerunt*

post natiuitatem, ex quo factum est, vt summâ vitæ singulorum integrâ manente, interualla & periodi diminuta sint. Adam siquidem annum agens 230. genuit Seth, & vixit Adam ex communi consensu 930. Iudæi autem sumentes 100. annos ex vita Adami ante natiuitatem Seth, eosque reposuerunt post eiusdem natiuitatem, itaut iuxta illorum textum Adam genuerit Seth annum agens 130. summa vitæ hac ratione integra manet, tempus tamen minuitur ann. 100. atque ita in cæteris factum est, vnde contigit illa tot annorum diminutio. Fertur autem, Iudæos ad id patrandum compulsos fuisse, quia tam ipsorum Scriptura, quàm libri alij prænunciauerant Messiæ aduentum in fine dierum futurum esse, qui reuera fuit sexto millenario, sed cùm id patrauerint, translatus est ad initium millenarij quinti, qui est medium tempus, & non finis. Quandoquidem totam Mundi ætatem 7000. annorum faciunt isti. Hæc Ismaël Sciahinsciah.

Antequam autem vlteriùs progrediamur, tria hìc notanda sunt ex Ismaëlis mox relatis verbis. Primum, summa, seu periodus, quam à creatione Mundi ad diluuium ex Hebraïco textu suæ ætatis, quem in Perside, vbi scripsit, consuluit, centum annis ab illa exceditur, quam nostra nunc exhibent in Occidente exemplaria. Ille tamen non semel testatur, non solùm se plura euoluisse eiusmodi Hebraïca exemplaria, sed etiam Rabbinos, & gentis Doctores adhibuisse, quemadmodum fecit quoque ante illum in suo Chronico conficiendo Hamadaddinus Ismaël princeps Hemar. Ex quo planè colligere est, exemplaria, quibus vsus est vterque Ismaël, differre ab iis, quæ legunt nunc in Europa Iudæi, nec ita sibi vbique constare, vt blaterat, & rudit noster Iudæus. Secundum, quamuis verba illa Hudi, & Salehi ad suas gentes quà ab Alcorano relata nullius sint habenda ponderis, aut momenti, nihilominùs captu difficillimum esse videtur, quomodò tam breui temporis interuallo tot potentissimi reges sub ipsa Noachi ætate emergere potuerant, ac gentibus penè innumeris regnare, quæ vix, aut ne vix quidem suam agnoscebant originem, adhuc etiam vitâ fruente omnium parente. Legat, qui vult, R. P. Ioannis Morini Presbyteri Congregationis Oratorij IESV CHRISTI, viri præter insignem Hebraïcæ Linguæ peritiam, vndequaque doctissimi cap. 2. Exercit. 7. lib. 1. de Hebræi, Græcique Textûs sinceritate, in quo hac de re suo more literatissimè differit, idque tractat argumenti. Demum ea opinio de corruptela, & adulteratione Iudaïcæ Chronologiæ ad negandum Christi Domini aduentum, atque ad euitandum præstitutum ab Eliæ vaticinio tempus, ac receptissimam antiquorum omnium Rabbinorum traditionem, non solùm ab hoc Ismaële asseritur, sed etiam ab omnibus aliis Mahometanis scriptoribus, quotquot hoc argumentum Chronologicum tractarunt. Sed hac de re alibi fusiùs dictum est.

Quænam autem fuerit eiusdem Authoris de textu LXX. sententia, eandem Chronologiam quod attinet, hæc eius ibidem ostendunt verba: *At Græca editio,* inquit, *quam exactiores elegerunt Chronographi in suis conficiendis chronicis, nihil absurdi sanè continet, aut difficultatis, quod præteritas spectat ætates. Hanc septuaginta duo transtulerunt Doctores ante natiuitatem Messiæ annos circiter 300. curâ, & solicitudine Ptolomæi, vti dicemus ad calcem Hi-*

storia filiorum Israël, dum agemus de eius versione ex Hebraïco in Græcum idioma, vt ibi, Deo iuuante, videre poteris. Hanc propterea & nos versionem selegimus ad hoc nostrum Chronicum contexendum, eamque cæteris prætulimus. Ista indicat siquidem ab casu Adami ad diluuium, quod contigit ætatis Noë anno 600. intercessisse annos 2242. ac inter illud, & natiuitatem Abrahæ dilecti (super quem pax) 1081. inter natiuitatem verò Abrahæ, & obitum Moysis ex communi omnium Editionum consensu ann. 545. De periodo porrò ab obitu Moysis (super quem pax) ad initium regni Nabuchodnosor, dissensio est inter Astrologos, & Chronographos. Quandoquidem isti, eam 978. annorum esse, statuunt, dierum vero 248. & ab initio regni Nabuchodnosor ad Hegiram putant 1369. ac dies 117. absque vlla dissensione. Quam autem periodum confirmauit quoque Ptolomæus in Almagesto, suasque secundùm illam notauit obseruationes. Igitur inter Hegiram, & casum Adami erunt anni 6216. quæ est selecta à nobis supputatio in hoc nostro concinnando libro. At Astrologorum periodi supputatio, quam in suas retulerunt tabulas, ab obitu Moysis ad initium regni Nabuchodnosor, putat annos 249. minus. Hæc Ismaël, cui plures alij adstipulantur Mahometani scriptores.

Ex hactenus autem enarratis planum fit, editionem LXX. Interpretum non solùm Christianis Orientis maximè probari, sed ipsis quoque Mahometanis, qui Hebraïcam & Samaritanam examinatas, expensas, & cum illa diligentissimè collatas tanquam corruptas & adulteratas repudiarunt, reiecerunt, atque improbarunt, hanc verò, vt magis veracem, & Chronologiæ consentaneam amplexati sunt. Huic opinioni non parum roboris addit Ecclesiæ Catholicæ authoritas, quæ, vt author est Annalium Ecclesiasticorum scriptor eminentissimus in Apparatu n° 118. & in Annot. ad Martyrologium Romanum, ac alibi, antiquitùs consueuit supputare annos ab origine Mundi non secundùm Hebraïcam editionem, sed secundùm LXXII. Interpretes, & ipsa acta Synodica consignare, & quod caput est, hac hactenus vtitur supputatione.

Sed grauis hîc occurrit difficultas de annis Mathusalem, quæ grauissimorum Patrum & Scriptorum exagitauit animos, quamque libentissimè amplectuntur, passimque opponunt, qui malè sunt affecti erga LXX. editionem, & Hebraïcam quo lubet iure, & pertinacia defendere conantur. Siquidem secundùm huius LXX. Interpretum editionis subductos numeros comperitur Mathusalem vitâ defunctus esse annis post diluuium 14. siue, vt habet Eusebius Chronicorum lib. 1. annis 15. Hic error solus in causa ferè fuit, vt posteriores Chronographi Occidentales LXX. editione repudiatâ Hebraïcam sint secuti. Orientales verò non item, quòd nusquam eiusmodi error in eorum comperiatur codicibus, aut deprehendatur, sed omnium constantissimâ supputatione planè habetur, Mathusalem eodem, quo contigit diluuium, anno excessisse. In eos autem Græcos codices, ex quibus id erroris colligitur, cum quoque casu, & fortuitò irrepsisse manifestum est, quia tempore D. Augustini non omnes codices peruaserat, vt ipse testatur quæst. 2. Genes. Multò minus etiam tempore Iosephi, Africani, Eusebij, & aliorum, qui licet LXX. secuti sint, hanc tamen corruptelam minimè animaduerterunt.

Arabes, si hac difficultate laborauissent, facilè suis fabulis illam absoluissent & expediuissent, cùm afferant in arca Noë octoginta seruatas fuisse animas, nempe mares quadraginta, ac totidem feminas etiam præter Noë vxorem, filios, & nurus. Isti ex arca egressi vrbem, vt Arabibus placet, condidêre, & ex suo nomine *Octoginta* nominarunt. Hanc ciuitatem idem nomen adhuc retinere, affirmat in Pratis aureis Mashudius, tempore, quo scribebat, videlicet Hegiræ anno 332. Ismaël Sciahinsciah ex quorundam aliorum sententia sex tantum præter Noë familiam arcâ inclusos fuisse tradit. Sed vtraque opinio Iudæorum haud absimilibus næniis accensenda est, qui dæmones, ne aquis diluuij submergerentur, in arcam quoque admiserunt, vt de Gigantibus, Rhinoceronte, ac aliis id genus nugis nihil inpræsens dicam.

Ad corruptelam illam in ætatum Patriarcharum numeros inuectam quod attinet, potiùs Iudæorum malitiæ, ne pauperem Messiam præter spem & genium reciperent, confidenter adscribenda est iuxta Orientalium omnium Authorum opinionem, quàm LXX. Interpretibus. Quod quidem ex iis, quæ Rabbinorum antiquissimi perhibent de Adami ætate ante genitum Seth clarissimè euincitur. In *Beresith Raba*, qui liber est maximæ authoritatis apud ipsos Iudæos, tradunt Rabbini, Adamum ab Eua vxore abstinuisse post Abelis necem annos 130. quibus elapsis cognouit eam iterùm, quæ concipiens peperit ei Seth. Ex his autem videntur Iudæi putare annos Adami à morte Abelis ad natiuitatem Seth solùm, reiectis iis, qui necem illam antecesserunt. Hanc receptissimam Hebræorum traditionem citant R. Moyses Ægyptius in *More Nebochim* lib. 1. cap. 7. *Midras Tanchuma*, siue *Jelammedenu*, R. Selomo in Genes. 4. 25. Elias in Thisbi voce לילית, & alij. At quis cordatus, & intellectu præditus facilè sibi persuadebit, eodem Adami creationis anno Caïnum, & Abelem genitos fuisse, ac eodem anno contigisse fratricidium? Necessariò igitur sequitur, Adamum, cùm genuit Seth, ætate maiorem fuisse, quàm 130. annorum, quos ipsi tribuit præsens Iudæus textus à sua creatione ad natiuitatem Seth. Et sanè multò vero similius est ex illius temporis conditione Abelem vitâ defunctum fuisse annos agentem 100. qui additi annis 130. quibus Adam abstinuir ab Eua post illam necem, conficent anni 230. quos Adamo LXX. editio tribuit. Huic opinioni de abstinentia Adami eo temporis interuallo Orientales omnes adstipulantur. Videsis Georgium Elmacinum parte 1. sui Chronici, Gregorium Barhebræum lib. 1. & alios. Nec difficultati satis responsum esse arbitrentur, qui opinionem hanc fabulis accensent solâ assertione, nullâ probatione accedente, præsertim cùm præter vniuersalem assensum non parui, aut leuis roboris argumentum à LXX. authoritate habeat.

Concludendum tamen est, vtriusque seculi Chronographos Arabes omni asseueratione affirmare, Mundum hunc elementarem finem habiturum aliquando, quemadmodum & principium habuit, iisdemque planè ad id probandum vtuntur argumentis, ac quibus Philosophi contra Dahritas. Notandum adhuc est, id à nemine illorum, qui mortuorum concedunt resurrectionem negari, sed tantùm ab iis, qui mortales esse animas credunt.

DE ARABVM VTRIVSQVE SECVLI Epochis, siue Æris.

CAPVT DECIMVM.

ARABIBVS ante Mahometismum, cùm non vna eadémque esset persuasio, ita nec vna, eademque erat Epocha, aut Æra. Nam qui Iudaïcam profitebantur Legem, Iudaïcâ vtebantur Epochâ, Samaritanâ, qui Samaritanam, qui Christianam, vel Christianâ à Christo Domino nato, vel eâ, quæ à LXX. Interpretum editione statuitur: qui demum nulli harum religionum addicti erant, tot constituebant Æras, quot regnabant illis reges, vt capite superiore notatum quoque est. Ex quo quidem non parum confusionis in actis publicis, & scripturis consignandis exoriebatur, ac temporum perturbationis. Contingebat enim, atqne contingere poterat aliquando, vt vno eodemque anno duo vel tres regnarent reges, vnde totidem Epochæ sanciendæ erant, adeóque ratione trium illarum Epocharnm vnus annus, siue vnius anni fragmenta, ac partes pro tribus solidis annis putabantur, quod supra etiam ex Arabum Authoribus animaduersum est. Hæc putandi ratio, & methodus vsque ad regnum Zaraa cognomento Dunuas durauit, sub quo Elephantis Æra initium habuit, ac in vsu inter Arabes esse cœpit. Huius hæc fuit origo. Zaraa iste Christianâ, quâ ab incunabulis institutus erat, abdicatâ Religione, ad Iudaïsmum se recepit, nec id sat habuit, vt Authores sunt Ismaël Sciahinsciah, Mashudius, Bensahna, & alij, sed impietate penè Caluinisticâ sacramenta pessundedit, Ecclesias, & sacrata Deo templa vel solo æquauit, vel in animalium conuertit stabula, Sanctorum reliquias voracibus dedit flammis, demumque Christianos, qui Iudaïsmum amplecti nolebant, in ardentissimas fornaces detrudi, ac præcipites agi præcipiebat, vnde ab eiusmodi fornacibus cognomentum inditum illi est. Nec prætereundum hîc silentio est, quod Mashudius Author Mahometanus de muliere Christiana, & septimestri puero tradit. Hæc iussu Tyranni cùm ad voraces agebatur flammas, ac timore perculsa pedem referre cogitabat, ita à septimestri puero illo interpellata est: *O mater perge in fide tua, nequaquam alius erit ignis post hunc.* Zaraa regis erga Christianos crudelitate, ac impietate erga Religionem summoperè motus Æthiopiæ rex, Artabam Ducem cum septuaginta millibus pugnatorum contra illum destinauit, ad illatam Christianæ Religioni vendicandam iniuriam. In Æthiopum exercitu ingentis molis Elephas erat, antehac Arabibus nunquam visus, vnde rei nouitas Æræ locum dedit, & nomen. Quoniam autem hoc contigit eo anno, quo Pseudopropheta natus est, eius natalis annus Ærâ Elephantis notatur, vt in nostra Chronologia videre est. Quam quidem Epocham incidisse probant Arabum paulò suprà citati scriptores in annum 881. à victoria Alexandri Macedonis contra Darium, & 1316. ab initio regni Nabuchodnosor.

Quinimò à translato regno ab Arabibus ad Æthiopes, & ab his ad Persas, vsque ad Caliphatum Homari filij Alchottabi acta publica consignabantur tantùm notato mense, nullâ Æræ alicuius, aut anni mentione factâ: sed nec etiam extabat apud Arabes vox, aut vocabulum aliquod, quo Epocham, vel Æram significarent. Quamobrem redactâ ad regni formam prouinciâ, & rei perpenso momento, & grauitate, certam supputandorum annorum rationem, & firmam, fixamque sedem, & Epocham statuere putauit Homarus, ad quotidianam euitandam confusionem, & incommoda. Molimini accessit occasio. Syngrapha à creditore ipsi oblata est, quâ debitor quandam pecuniæ summam mense Sciahban soluere promittebat nullo notato anno. Maxima contentio, & lis coram Homaro exoritur; creditor quippe asserebat, mensem illum esse anni currentis; contra debitor, futuri, affirmabat. Hac difficultate motus Homarus suorum consilio conuocato, vt de tanta re deliberarent, proposuit. Omnes censuerunt, id à Persarum institutis mutuandum, emendandumq; esse. Quamobrem accersitum Harmazanum Doctorem Persam diligenter interrogat Homarus de suæ gentis supputandi modo, & ratione, quâ acta publica, & scripturas consignant. Qui ait: est apud nos supputandi quædam ratio, quam ماه روز *Mah Ruz* vocamus, id est *supputationem mensium*. Quod vocabulum ad Epocham significandam mutuati sunt, & Arabicæ accommodantes pronuntiationi scripsere مورخ *Monarrach*, vnde posteà deriuatum est تاريخ *Tarich*, id est, *Chronologia*, seu *adscriptio temporis*, & verbum ورخ *varracha*, id est, *Chronologiam contexere*, *tempus adscribere*, *Ærâ scripturas notare*. Quo stabilito, Pseudoprophetæ Hegiram, nempe fugam Mechâ ad Madinam, quæ contigerat die octauâ mensis Rabihi priotis, in primum diem Mohartami reiiciunt, ac pro Æra Moslemanica, siue Mahometana statuunt. Id autem præstiterunt idcirco, vt Epocha hæc in ipso anni principio, primique mensis Calendis suam sedem fixam firmamque haberet; ab illo quippe mense initium sui anni capiunt Arabes. Ex quo palam relinquitur, Iosephum Scaligerum longè deceptum esse, dum lib. 2. de Emendat. temporum statuit principium anni Arabum Rabihum priorem, contra omnium Arabum mentem, ac statuta. Itaque Hegira Mahometi sexaginta octo diebus à proprio tempore, ac loco retrocedit, adeóque à decem annis, & duobus mensibus, quos Mahometus post Hegiram vixisse dicitur, demendi sunt dies sexaginta octo, itaut eius vita ad verum calculum reuocata sit post Hegiram annorum nouem, mensium vndecim, dierum viginti duorum, quod diligenter Arabes notant scriptores.

Qui porrò post ea tempora Chronologiæ scribendæ diligentiorem nauarunt operam, & variarum Gentium euoluerunt monumenta, suam hanc Epocham aliarum plurimarum collatione confirmare studuerunt, & cum illis contulerunt. Qua de re exactissimam confecit tabulam Ismaël Almouiad princeps Hemat, quam in suam Historiam Gentium retulit Sciahinsciah, in qua ipso temporis momento Æras, ac Ærarum discrimina, interualla, & periodos intueri licet. Quoniam autem eam lectoribus, & Chronologiæ studiosis haud ingratam fore putamus, illam huc transferre, & eius vsum demonstrare visum est.

A

*	*Caſus Adami.*	*Diluuium.*	*Natalis Abrahe.*	*Obitus Moyſis.*	*Regnum Nabuchodonoſor.*	*Victoria Alexandri.*	*Victoria Augusti.*	*Natalis Chriſti.*	*Regnum Diocletiani.*	*Hegira.*
Caſus Adami.	*	2242	3323	3868	4847	5281	5583	5584	5876	6216
Diluuium.	2242	*	1081	1626	2605	3039	3321	3342	3634	3974
Natalis Abrahe.	3323	1081	*	545	1524	1958	2240	2261	2553	2893
Obitus Moyſis.	3868	1626	545	*	979	1413	1695	1716	2008	2348
B *Initiū regni Nabuchodonoſor.*	4847	2605	1524	979	*	435	717	738	1031	1369
Victoria Alexandri contra Darium.	5281	3039	1958	1413	435	*	282	303	595	934
Victoria Augusti contra Cleopatram.	5583	3321	2240	1695	717	282	*	21	313	652
Natalis Chriſti.	5584	3342	2261	1716	738	303	21	*	282	631
Regnum Diocletiani.	5876	3634	2553	2008	1031	595	313	282	*	339
Hegira.	6216	3974	2893	2348	1369	934	652	631	339	*

Huius tabulæ vſum hiſce verbis eius tradit Authot apud Sciahinſciah, qui eam plurimùm commendat, & comprobat. *Quoties*, inquit, *ſcire vis interuallum aliquod inter duas Epochas, procede per tabulæ columnas incipiendo à cella in qua eſt notatum nomen vnius illarum Epocharum, quarum interualla quæris, vſque ad communem cellam, in qua ſibi occurrunt, & numerus*

ibi descriptus tibi dat interuallum, quod quaris. Res facillima exemplo multò facilior erit. Si vis itaque scire interuallum, quod est inter Christi Domini Natalem, & Hegiram, ingredere per cellam, vbi Christi Natalis est descriptus in columna notata A, excurre vsque ad cellam communem, siue concursûs, comperies in ea 631. qui numerus est interuallum annorum, qui secundùm vtriusque Ismaëlis opinionem elapsi sunt à Christi Domini Natali ad Hegiram. Itaque 631. Christianus annus dat initium Ætæ Mahometanæ. Item vice quoque versâ, si cupis inuenire idem interuallum per Hegiram, descende à cella columnæ B, in qua Hegira est descripta, ad communem cellam cum Natali Christi Domini, occurret tibi idem numerus 631. annorum. Ex quo videre est, tabulæ huius duplicem esse vsum ab alterutra Epocha incipiendo. Cellæ autem notatæ hoc signo * otiosæ sunt, siue vt Author loquitur, cadentes, quia in iis eadem Epocha incidit, sibique occurrit, vt casus Adami cum casu Adami, Diluuium cum Diluuio, & sic de aliis. De vera ratione horum interuallorum nec dispuro hîc, nec iudicium fero, tantus enim non sum; sed propono tantummodò quænam fuerit, ac sit Arabum Mahometanorum opinio, vt vnusquisque habeat quid probet, aut improbet. Nec etiam abs re fore existimo, nec lectoribus ingratum, addere hîc eadem interualla ex Eutychij Patriarchæ Alexandrini Melchitæ Ecclesiastica Historia Arabica, ad rei huius maiorem elucidationem. Agens igitur is de Mahometi Hegira, quam incidisse primo anno imperij Heraclij scribit, ita periodos intercedentes inter illam, aliasque Epochas disponit.

A Diocletiano ad Hegiram sunt anni	338
A Natali Christi Domini ad Hegiram	614
Ab Alexandro ad Hegiram	933
A Captiuitate Babylonis ad Hegiram	1196
A Dauid ad Hegiram	1673
Ab Exodo filiorum Israël ad Hegiram	2279
Ab Abrahamo ad Hegiram	2786
A Phaleg ad Hegiram	3327
A Diluuio ad Hegiram	3858
Ab Adamo ad Hegiram	6114

Has periodos ac interualla vtriusque tabulæ suos habere assertores, & patronos, qui Arabum tam Christianorum, quàm Mahometanorum euoluit monumenta, facilè animaduertit: at Hegiram contigisse primo anno imperij Heraclij, nemo Arabum Authorum, quos videre hactenus potui, tradit præter vnum Eutychium; cæteri enim vno ore ac voce affirmant, illam accidisse anno illius vndecimo. Quamobrem exinde Georgius Elmacinus, & alij vtriusque religionis, quotquot Arabum Mahometanorum Historias, aut Chronologias scribere aggressi sunt, exordium sumpserunt, in eoque anno Ætam Hegiræ collocarunt.

DE ARABVM VTRIVSQVE SECVLI ANNIS, Menſibus, Hebdomadis, Diebus, ac Noctibus.

CAPVT VNDECIMVM.

QVÆ hoc capite de Arabum annis, menſibus, cæteriſque aliis temporibus tradimus, ad verbum penè ſunt excerpta ex Mashudij Pratis aureis.

Arabum annum Lunæ emetitur curſus, conſtat diebus 354. nempe diebus vndecim, & quadrante minùs, quàm annus Syriacus. Vagus erat, vt hactenus eſt, quia menſes per ſingulas vagando tempeſtates non priùs ad idem principium, & punctum, vnde digreſſi erant, redibant, quàm 33. annorum emenſo ſpatio. Annus autem, in quo hoc accidebat, Arabicus dicebatur. Menſem ſingulis tribus annis intercalabant Arabes ſeculi ignorantiæ, vocabaturque illis النسي *Alnaſio*, id eſt (vt interpretatur idem Mashudius) *retroceſſio, regradatio*. Eiuſmodi regradationem, ſeu intercalationem antiquorum reprobat Alcoranus tamquam impiam dicens: *Alnaſio augmentum eſt impietatis*. Hæc Alcorani verba Commentatorum vexarunt, diuexaruntque ingenia, quia videre nequeunt, vbi conſiſtat augmentum hoc impietatis à Mahometo aſſertæ, nam & ipſi ſuos annos intercalare coguntur, quocunque vocent nomine menſem illum interiectitium. Communis tamen opinio rationem eius impietatis in cæremonias quaſdam, ritus, ac ſuperſtitiones, quas illo anno celebrabant, præſertim eo intercalari menſe, reiicit.

Hodierni Arabes ἀπὸ τῆς φάσεως neomenias putant, priſci verò ἀπὸ τῆς συνόδου, ſingulis menſibus 30. dies completos tribuentes, quod quidem conuenire minimè videtur cum ratione anni conſtantis 354. diebus, nam numerus 30. duodecies replicatus efficit annum dierum 360. Id planè conſtat ex colloquio, quod antiqui illi Arabes cum Luna faciebant à prima nocte nouilunij ad interlunium per 30. noctes excurrentes ad varios eius ſtatus exprimendos. Dicebant enim, vt idem Mashudius author eſt: *Dic Luna: qualis es filia prima noctis? ſum* (reſpondebat Luna) *agniculus in caſula lactens. Qualis es filia ſecunda? Vt duo infantes à biduo nati colloquentes. Qualis filia tertia? Vt conuentus puellularum confabulantium. Qualis filia quarta? Vt ouicula nec lactentes, nec herbam adhuc carpentes. Qualis filia quinta? Conuerſatio, & perhumana confabulatio. Qualis filia ſexta? Letitia & exultatio. Qualis filia ſeptima? Meo lumine legi poſſunt calculi.* Octaua & nona interrogatio deſunt. *Qualis filia decima? Occultor adueniente aurora. Qualis filia vndecima? Videor veſpere, videorque mane. Qualis filia duodecima? Sum Luna lucens, oculos hallucinans.* Decima-tertia interrogatio deeſt. *Qualis filia quarta decima? Valida iuuentus nubes minimè metuens. Qualis filia decima quinta? Perfectio conſtans, ætas conſiſtens. Qualis filia decima ſexta? Formâ diminui incipio in ortu, & occaſu. Qualis filia decima ſeptima? Vultus meus palleſcit, viator perhorreſcit. Qualis filia decima octaua? Vita finis properat. Qualis filia decima nona? Serò orior, citò occultor.*

Qualis filia vigesima? Diluculò exorior, & manè videor. Qualis filia vigesima prima? Tardè prodeo, adhuc tamen appareo. Qualis filia vigesima secunda? Mole extenuor, in dies destruor. Qualis filia vigesima tertia? Diluculò orior, instar oboli videor. Qualis vigesima quarta? Ex regione obscura prodeo, tenebras expellere nequeo. Qualis vigesima quinta? Nec sum lumine cumulata, nec etiam corniculata. Qualis vigesima sexta? Interitus adest, spes omnis abest. Qualis vigesima septima? Defectio accedit, lumen recedit. Qualis vigesima octaua? Orior manè, non appareo meridie. Qualis vigesima nona? Anteuerto Solis radios, nec percipiunt me sensus. Qualis trigesima? Tendo ad occasum, regrediorque ad ortum. Hæc ille.

Sed satis probabile est, noctem postremam completè non esse accipiendam, cùm sit vtriusque statûs particeps tendens ad occasum, & ortum. Quare si tribuantur ei horæ 12. 44', 3', vt statuit doctissimus Dionysius Petauius cap. 2. par. 2. lib. 1. Rationarij Temporum, consurgit annus astronomicus dierum 354. horarum 8. 48', 38'', circiter, qui plus minus conuenit cum anno illo populari 354. dierum, quem initio huius capitis ex Mashudio notauimus. Horarum & scrupulorum nulla habetur ratio anni popularis apud scriptores; præsertim cùm aliud agentes id argumenti leuiter tractant, & non ex instituto.

Annum in sex dispertiebantur tempestates, singulis menses duos tribuentes. Menses verò duplici nomine designabant. Primum impositum erat ad ipsum tantùm indigitandum mensem, vti sunt nomina mensium Syrorum, Hebræorum, Ægyptiorum, ac aliarum multarum gentium, quibus nullum inest etymon. Alterum nomen inditum erat ad factum, vel effectum, aut aliquid eiusmodi exprimendum, & significandum, & non aliter ac apud Romanos Aprilis ab aperto tempore fuit dictus, Maius à maioribus, Iunius à iunioribus. Quanquam in mensibus hisce Arabum res non semper conueniant cum significatione, siue mensibus suis non quadrent. Nam illæ, vt frigus, calor, & eiusmodi, fixæ sunt, ac stabiles, cùm pendeant à cursu Solis, menses verò vagi, instabiles, cùm Lunæ dirigantur motu. Igitur etymologia illorum nominum sumenda est à prima eorum impositione, & institutione anni, in quo à rerum cum tempore congruentiâ nomina indita sunt.

Primum anni mensem vocarunt ناجر *Nabu.* Quoniam autem hoc mense ad bella prodire, aut incursiones facere vetitum illis erat, dictus est محرم *Moharramo*, à verbo حرم *Harrama*, id est, *prohibuit, illicitum habuit, vetauit.* Scaliger huius denominationis caussam se ignorare lib. 5. de Emendat. Temp. de primo Moharram Hegiræ, fatetur ingenuè. Secundus mensis فعل *Foail* vocabatur, صفر *Sapharo* dein nuncupatus est à locis quibusdam Arabiæ felicis huius nominis, in quibus eo mense celeberrimæ indicebantur nundinæ, ad quas totius regionis confluebant homines vendendi, & emendi gratiâ. Nonnulli tamen putant id cognominis inditum illi fuisse à verbo صفر *Saphara*, quod significat, *vacuum, & desolatum esse*, quia elapso Moharram ad bella, & incursiones egrediebantur Arabes, & vrbes vacuæ incolis, & destitutæ ferè manebant. Significat etiam verbum hoc *sibilare*, quia ciuitates & domus vacuæ sibilum edere quodammodo

videntur. Tertius طليو *Taliu*. Quartus ناجر *Nager*. Quoniam autem, ex Mashudij sententia in ver inciderant in ipsa anni prima institutione, primus appellatus est ربيع الاول *Rabiho Alaualo*, id est, *ver primum*: alter verò ربيع الثاني *Rabiho Althani*, hoc est *ver secundum*. Loquendi formula priscorum Latinæ haud absimilis. Plinius libro decimo, capite vigesimo nono. *Luscinia pariunt vere primo quum plurimum sena oua*. Liuius: *Primo vere exercitum moturus erat*. Quintus dicebatur اسمح *Asmah*. Sextus امنح *Amnah*. Isti duo, vt idem Mashudius author est, in hyemem, & brumam inciderant, ex quo primo nomen impositum est جمادي الاول *Giamadi Alaualo*, id est *Giamadi prior*: alteri verò جمادي الثاني *Giamadi althani, secundus*, à verbo جمد *giamada*, id est *concreuit*, quia his duobus mensibus aquam frigoris vi conglaciare, atque congelare videbant primi Arabes illi. *Nesciebant enim*, inquit Mashudius, *mutatione mensium lunarium, & à propria sede digreßione mutari & frigoris, & caloris tempora.* Ex dictis non leuis momenti aut ponderis oritur difficultas. Nam si menses isti duo in brumam inciderunt, quâ ratione alij duo priores verni appellari possunt, cùm hyems terrarum vbique ver antecedere credatur? Porrò non sunt ita fortè nuncupati iuxta temporum ordinem, sed à floribus, & herbis, qui eâ tempestate ibi virent, & luxuriantur, id enim Arabicum vocabulum significat, vt Latinis ver à virore, vnde verno, id est pullulo, est dictum. Eiusmodi significandi, & loquendi modus, quo ver non à temporum ordine quandoque sumatur, sed à florum aspectu, occurrit interdum etiam apud Latinos. Cicero 7. Verr. *Cùm autem ver esse cœperat, cuius initium iste non à Fauonio, neque ab aliquo astro notabat: sed cùm rosam viderat, tum incipere ver arbitrabatur.* Eodem forsitan modo arbitrabantur Arabum anni conditores. Dici quoque potest, regionem illam, vbi primùm anni instirutio facta est, vere duplici gaudere, atque hinc in sex rempestates annus distributus est. sed hæc prolixiùs tractare non est præsentis loci, & instituti. Septimus mensis appellatur ادلاك *Adlach*. Est autem vnus ex quatuor mensibus, in quibus bella gerere, aut incursiones facere illicitum erat, vnde impositum est ipsi nomen رجب *Ragiab*, id est *timor, pauor, formido*. Alij ita dictum esse volunt, quia eo tempore spectrorum quorundam terrebantur aspectibus. Octauus لسع *Lasah*. Hoc mense ad aquas quærendas suis gregibus, & armentis diuidebantur Arabes, ac in varias distribuebantur equitum turmas, & ordines ad incursiones faciendas, & patriis insistendo institutis latrocinia exercenda, ex quo vocabulum ipsi inditum est شعبان *Sciahban*, hoc est *diuidens*. Nonus زاهر *Zahero*. Quoniam autem Sol maximis & vehementissimis caloribus tunc feruebat, cùm annus institutus est, رمضان *Ramdhan* ab ipsis sortitus est nomen. Vnum prætereà est ex Dei epithetis, quamobrem aduertunt gentis scriptores, non esse absolutè vsurpandum, sed cum addito quoties ad mensem significandum illo vtimur, dicendumque tunc esse, Mensis Ramdhan; nam simpliciter prolatum denotat ipsum Deum. Decimus dicitur برط *Barat*. Eo mense æstuabant libidine cameli, quâ de causa شوال *Sciaual* vocatus est à verbo شول *Sciauala*, id est *caudam extulit, libidine æstuauit.*

Ne autem cum ſuis camelis ad libidinem excitari viderentur Arabes, à nuptiis hoc menſe abſtinebant, abhorrebantque. Vndecimus نعيس *Nabis*. Vnus eſt è quatuor menſibns, in quibus bella gerete nefas erat: idcircò ذو القعدة *Dual-Kaadati* nominatus eſt, à verbo قعد *Kaada*, id eſt *ſedit, quieuit*, quia domi ſe continebant. Duodecimus demum مريس *Morais*, & ذو حجة *Dual-hagiati*, à vocabulo حج *Haggia*, id eſt *diem feſtum egit, ad ſacrum locum peregrinatus eſt*: ita dictus, quia hoc menſe ad templum Mechanum inuiſendum peregrinabantur antiqui Arabes, vt faciunt nunc etiam poſteri ſub Mahometiſmo. Eſt vnus è quatuor ſacris, in quibus bellis vacare, aut latrociniis nefas erat. Hi autem ſunt Moharram, Ragiab, Dual-kaadati, & Dual-haggiati.

Porrò de initio anni Arabici inſtitutionis maxima controuerſia eſt intet ſcriptores. Huius enim exordium quidam Autumnum ſtatuunt, alij ver. Mashudius vltimam amplectitur ſententiam. Mihi (ſi meum interponere licet iudicium) neutrum eſſe videtur. Nam ſi vterque Rabiho in Autumnum noſtrum incidit, nempe prior in Octobrem, poſterior in Nouembrem, & vterque Giamadi in hyemem, ſcilicet in Decembrem, & Ianuarium, vt ipſa nominum etymologia docet, & conſentiens ſcriptorum comprobat interpretatio, certum exinde ſequitur, Sapharum incidiſſe in Septembrem, & Moharram, qui primus anni Arabici menſis eſt, in Auguſtum noſtrum; niſi tamen tempeſtatum, temporumque viciſſitudinum alia ſit ratio, quàm noſtrarum, quæ me fallat. Tamen quicquid ſit, differentia, vt ſummùm, vnius menſis eſſe poteſt, adeoque ſi maturiùs vno menſe conrigit illis tempeſtas, quàm nobis, Moharram anni inſtitutionis primus in Iulium noſtrum inciderit, oportet; ſi verò ſeriùs, in Septembrem, hacque ratione annus Arabicus ab Autumno occœpit.

Lunæ autem curſu, ductuque menſes ſuos emetiuntur Arabes, quia aſtrum hoc, vt notat Mashudius, aliique gentis ſcriptores, ſuo nouilunio, plenilunio, interlunio, interiectiſque ætatibus temporum varietates, ac mutationes ita ad vnguem oſtendit idiotis, imperitis, atque illiteratis, vt facilè Diarij ſuppleat vices, & quid agendum ſit planè indigitet, doceat. Quantum autem horum omnium cognitio ad agriculturam, gregum, & armentorum curam, quibus non ſolùm Arabes, ſed tota antiquitas addictiſſima erat, conducit, medicinamque ipſam, nemo ignarus eſt. Aſtri huius tanta vis eſt in res has inferiores, vt non abs re propteteà ſublunares dictæ ſint ex Arabum ſententia. Quis non animaduertit earum quamplures creſcere lunâ cteſcente, decreſcere decreſcente illâ, æſtuſque marinos hanc habere cauſam, ac alia eiuſmodi infinita?

In putandis Hebdomadæ diebus ab ea feria exordiebantur antiqniſſimi Arabes, à qua etiam opns creationis, qnamque nos communi vocabulo *Dominicam* appellamus, ipſiſque verò dicebatur اول *Aual*. Secunda اهون *Ahuan*. Tertia جبار *Giabar*. Quarta دبار *Diar*. Quinta مونس *Munes*. Sexta عروبة *Aruba*. Septima سيار *Saiar*. Recentiores ſub Mahometiſmo Arabes per ferias numerant dies vſque ad ſextam, quam جمعة *Giomha* nuncupant, id eſt *ſynaxim, collectionem*. Denominationis ratio ex gentis Authoribus duplex eſt. Primò, quia eâ die animalia collecta adductaque ſunt

ad primum hominem, vt videret, quid vocaret ea. Secundò, quia μικρόκοσμος homo creaturarum omnium collectio, epitome, & compendium eâ die & creatus est, & creaturarum dominus constitutus. Hinc diem hanc maximo in honore ac veneratione illis fuit, ac est, & vt sacra celebratur. Fallitur non mediocriter igitur Scaliger, & quicunque ipsi subscribit, isthæc de hac feria tradens libro 2. de Emendat. Temporum titulo de anno Hegiræ: *Quod Mucharram* (scribendum Moharram) *Hegira cœperit à feria sexta, ideò eam diem sacram illis dicunt ab eo tempore. Ego scio antiquiorem superstitionem esse propter Venerem quam Chobar vocabant, & summâ superstitione antiquitùs venerabantur.* Primum falsissimum esse ex eo patet, quia omnes Arabum Chronographi, & Historiographi vnâ voce affirmant, Mahometum ab vrbe Mecha fugam arripientem Madinam ingressum esse die 12. Moharrami, quam nonnulli fuisse feriam secundam, alij quintam scribunt. Moharram igitur illius anni, secundùm primæ sententiæ Authores, cœpit à feria quinta, iuxta secundæ verò patronos à feria prima, ergo non à feria sexta. Secundum quod attinet, nemo sanè Arabum scribit, Venerem illis vocari Chobar; imò nec inter Atabum numina hæc refertur, vt ex dictis superiùs de ipsorum diis, & idolis videre est, quicquid Christianus ille relatus à Scaligero ex Vincentio Bellouacensi, & Author Sarracenicorum dicant. Scio, esse, qui existimarunt, Arabes sub Mahometismo nunc Venerem inuocare, cùm ex templorum turribus populum ad synaxim altis clamoribus inuitant, ac suas quoque preces hisce inaugurantur verbis الله اكبر *Allaho Achbaro.* Sed non mediocriter profectò decipiuntur hæc asserentes, quia vocibus iis nihil significant aliud Arabes, quàm *Deum esse omnium Maximum*, vt ex vocabuli significatione, & eorum commentatorum constat interpretatione. اكبر *Achbaro* enim nomen formæ superlatiuæ est à positiuo كبير *Chabiro*, id est *magnus*, itaut duæ illæ voces sonent, *Deus Maximus*, quæ loquendi formula eadem esse videtur, ac ista Romanorum, *Deus Optimus Maximus.* Ego puto, errorem hunc duplici ex origine emanasse. Dies ista sacra erat Veneri apud Romanos, Græcosque, quamobrem idem institutum Arabibus fuisse falsò sunt arbitrati. Nostram roborat sententiam tam antiquissimum, quàm recentius vocabulum, quibus feria hæc sexta notatur apud Arabes vtriusque seculi, quorum neutrum ex Veneris nomine impositum ipsi fuit. Nec minus quoque occasionis fortè dedit Mahometi, gentis pseudoprophetæ, salacitas, libido, & lex ab illo lata, quâ venereis voluptatibus, illecebrisque laxat habenas, ac vxorum numero, & concubinarum grege non solùm eam largè atque liberaliter huic turpitudinis quasi numini dicat, sed etiam prodigè. Feria septima dicitur illis Sabbatum ab Hebtæo vocabulo. Mashudius tamen, & alij, Arabicam dictionem illam esse, volunt, quæ significat abscissionem, amputationem, & eiusmodi, denominationisque rationem reddunt, quia eo die creationis opus finitum, & quasi amputatum, & abscissum est.

Arabum quoque vetustissimum institutum fuit in ratione temporum non dies, sed noctes putare, quod hactenus à posteris obseruatur. Itaque vel acta publica, & contractus obsignantes, vel memorabilem aliquem

notantes euentum dicunt : Actum est, vel contigit decimâ, vel decima-quintâ, aut vigesimâ nocte talis mensis, & sic de cæteris aliis. Eundem morem Gallis fuisse olim ex Cæsare obseruarunt Textor, Scaliger, & alij. Rei ratio in promptu est; à neomenia suas supputationes exordiuntur, & Lunam noctis dominam sequuntur, ac ducem in hoc habent. Creationis opus etiam à vespere oecœpisse ex his sacrarum litterarum verbis colligunt: *factumque est vespere & mane dies vnus.* Opinionem hanc pluribus firmat, roboratque argumentis, & rationibus Iesudad Chaldæus, vir non mediocris eruditionis in sua Chaldaïca Elucidatione locorum difficilium sacræ Scripturæ, cuius rationum aliquas hic adscribere visum est. *Quæritur*, inquit, *cur à tenebris, quæ noctem constituunt, & in tenebris exordium cœpit creationis opus, deinde lumen, quod efficit diem, productum est? Primùm, quia nox, siue tenebræ sunt Mundi huius typus, in quo mors in nos dominatur; dies vero & luminis tempus futuri Mundi symbolum est, in quo immortales erimus. Secundùm, ad coarguendum errorem illorum impiorum, qui duo Esse, ac contraria Principia statuerunt, quorum vnum authorem luminis faciunt, alterum verò tenebrarum, quas lumini opposuit. Et sanè si primo loco productum fuisset lumen, tum tenebræ, hæresis hæc in Mundo satis inualuisset. Tertiò, in tenebris produxit Author naturas, ne existimatum esset, illum lumine indiguisse ad creaturas formandas. Quartò, id quoque nostri typus fuit, quia priùs mortale corpus formatur tenebrosis obnoxium affectionibus, deinde immortalis, & lumine fulgentissima infunditur ipsi anima. Primò etiam fingimur in tenebris vteri, posteà ad hanc educimur lucem.* Idem contendit prætereà, tenebras non esse meram priuationem luminis, sed ens reale non minùs ac lumen ipsum. Patres autem, vt D. Basilium, & alios contrarium docentes, non ex animi sententia id astruisse, ait, sed vt insanum insani Manichæi coarguerent errorem, & delirium.

ARABVM VTRIVSQVE SECVLI de Animarum origine quænam fuit Sententia.

CAPVT DVODECIMVM.

DAHRITARVM dogma fuit, æternam esse Animarum originem, speciem quod attinet, earum verò indiuidua non secus ac corpora ab inuicem gigni, vnaque cum illis interire. Dogma hoc multi Arabum vt impium explodunt, sed quodnam suum sit, non proferunt.

Porrò Mahometus gentis seductor, & fabularum, nugarumque omnium egregius propugnator, imò amplificator perquam hyperbolicus, Animas simul, & semel multis ante huius Vniuersi seculis conditas esse, non solùm temerario ausu nugatus est, sed etiam horrendis blasphemiis, & commentis aliis susque deque omnia implet, omnia confundit. Quandoquidem non sat habuit sceleſtissimus, hoc cum Platone, Pythagora, Hermete Trismegisto, ac aliis antiquioribus asserere dogma; nec sat putauit, sacrilego ore

proferre aliquando, omnia propter se, ac pro se à Deo condita esse: verum enimuerò, quod vix, & ne vix quidem credibile est, aut ingenui animi ferre possunt, creaturarum nobilissimas animas, quas ad suam condidit imaginem Deus, ex suis excrementis, siue sudoribus productas esse tradidit, stultissimi crediderunt Arabes, reliquis gentibus paullatim cum impia religione insinuata est insania. Fabula commentitia in libro *subtilitatum de cognitione veritatum* hisce narratur verbis, vt aliàs in nostris notis ad Semitam sapientiæ obseruauimus. *Omnium primum*, inquiunt eo in libro, *Mahometi lux à Deo creata est pauonis referens speciem & formam. Hanc in candidissima posuit Deus margarita, quam in pulcherrima appendit arbore, vbi Creatorem annos circiter mille summis laudibus celebrauit. Quo exacto tempore speculum vitæ creauit, & vultui Mahometi pauonis opposuit. Is cùm suam imaginem pulcherrimam esse aspexisset, quinquies adorauit Deum, ex quo factum est, vt quinquies Mahometani in precibus persoluendis adorent. Quæ quidem Mahometi lux conspecta aliquando à Deo tota sudore perfusa est. Tunc ex sudore capitis eius condidit Deus Angelos; ex sudore vultus solium, tabulam in qua omnia refert, calamum, Solem, Lunam, cælum, stellas, & quicquid in cælis est; ex sudore pectoris Prophetas, Apostolos, Doctores, Martyres, ac probos quosque; ex sudore dorsi Mecham, & eius templum, Ierusalem, & omnia loca, in quibus colitur Deus; ex superciliorum sudore gentem Mahometicam vtriusque sexus; ex sudore aurium animas Iudæorum, Christianorum, Magorum siue Ethnicorum, ac similium; ex sudore pedum terram vniuersam, & quicquid in ea est. Post hæc iussit Deus, vt animæ choreas ducentes circumcircà Mahometi lucem illam gratias Creatori agerent, quod illæ spatio septuaginta millium annorum præstiterunt. Deinde præcepit eis, vt adspicerent pauonicam Mahometi figuram, quæ statim morem gesserunt. Ille ergo cui caput eius videre contigit, Chalipha, & Imperator destinatus est; qui verò frontem vidit, inferioris notæ princeps; qui dextram, Dei legis obseruantissimus; qui supercilium pictor; qui aures, officiosus, & hominibus acceptus; qui genas, pulcher atque sapiens; qui nasum, medicus, & aromatarius; qui labia, prorex; qui os, ieiunans; qui dentes, facie decorus; qui linguam, Imperatorum, & Regum legatus, ac orator; qui guttur, concionator, qui barbam, miles, ac pro diuina religione pugnator; qui collum, mercator; qui vtrumque brachium, lanceator, ac gladiator; qui dextrum tantùm, chirurgus; qui sinistrum, stultus, & ignauus; qui volam dextræ manûs, nummularius; qui volam sinistræ, mensurator; qui vtramque volam, liberalis, iustus; qui dorsum manuum, auarus ac sordidus; qui digitos, scriptor; qui dorsum digitorum dextræ manûs, sutor; qui dorsum sinistræ, faber ferrarius; qui pectus, doctus, honorabilis, ac operibus bonis deditus; qui dorsum, humilis, ac legibus obediens; qui latera, latro; qui ventrem, continens, religiosus; qui dorsum pedum, piscator, & venator; qui pedum volas, tabellarius, & cursor; qui vmbram, circulator, & mimus; qui nihil demùm, Iudæus, Christianus, & infidelis.* Hæc illi ex Mahometi traditione in libro *subtilitatem de cognitione veritatum*. Animas itaque eo modo creatas, & destinatas Deus suo tempore, ex horum opinione, iuxta generationis exigentiam de cœlo demittit, infunditque in humana corpora. Hoc autem

causæ fuit, quòd Alexander apud nostræ Semitæ sapientiæ Authorem interroganti, cur maiorem honorem deferret magistro, quàm parenti? responderit: *Quia meus parens ex cælo in terram me descendere fecit, magister verò meus ex terra in cælum ascendere me facit.* Et Lucretius.

Cedit enim retrò de terra, quod fuit ante
In terra, sed quod missum est ex atheris oris,
Id rursùs cæli fulgentia templa receptant.

Hæ Mahometi, suorumque aniles prorsùs, innumerabilesque ineptiæ quibus, sodes, fortioribus argumentis, aut rationibus refelli possunt, quàm D. Irenæi lib. 1. cap. 35. hisce verbis: *Aduersùs eos victoria est, sententia eorum manifestatio?* Nec minùs huc faciunt hæc D. Hieronymi Epist. ad Ctesiphontem: *Sententias eorum prodidisse, superasse est.*

Dogma porrò hoc de Animarum creatione in exordio Mundi ab Hebræis ad gentiles manasse, Prob. 15. de creatione Menasseh Iudæus existimat: ego verò contrarium penitùs euenisse credo. Nam ille ex Rabbinorum placitis & Choragio nullum proferre potuit testimonium nisi libri *Tanhuma paras. Picude*, qui Platone, Pythagora, Hermete Trismegisto, ac Origene ipso multò recentior est. Idemque affirmandum est de Guemara Haguigæ, Berescit Raba, aliisque eiusmodi tractatibus, quos ibidem indicat. Auctores autem libri Tanhumæ, quos Menasseh veteres vocat, suam hanc sententiam ex Deuteronomij cap. 29. vers. 14. hisce eliciunt verbis, vt illa idem refert: *Neque vobiscum solis ego pango fœdus meum hoc cum adiuratione hac: sed cum eo, qui adstat hîc nobiscum hodie coram Domino Deo nostro, & cum illo, qui non est hîc nobiscum hodie.* Ad hæc verba ita Tanhumitæ commentati sunt כל הנשמות שהיו מן אדם הראשון ושיהיו עד סוף העולם כלם נבראו כששת ימי בראשית וכלן בגן עדן וכלן היו במתן תורה שנאמר כיאת אשר ישנו פה עמנו עומד היום ואת אשר איננו פה עמנו היום׃ Id est, *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo, & quæ futuræ sunt vsque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ sex diebus creationis, omnesque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt. Sic enim dicitur, cum eo, qui adstat nobiscum hodie, & cum eo, qui non est hîc nobiscum hodie.* Quibus omnibus hac ratione robur addere nititur Menasseh: *Enimverò quomodo Deus potuisset pacisci, fœdusque inire cum iis, qui in rerum natura non existunt?* Quis non mirabitur, talia proferri ab homine in sacrarum Literarum lectione versato? Nonne, quæso, perinde est, Deum pacisci cum absentibus, & qui non aderant, ac cum non existentibus, sed exstituris? Subinde enim sequeretur, si ratio illa valeret, Legem præsentibus tantummodò datam esse, ac fœdera cum his inita, non item cum posteris. At non sic profectò, non sic fuit. Audi sacram Scripturam Genes. cap. 9. vers. 9. ad Noë, & posteros extituros loquentem: ואני הנני מקים את־בריתי אתכם ואת־זרעכם אחריכם׃ id est, *& ego, ecce ego statuens pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos.* Abrahæ verò cap. 17. vers. 7. dictum est. והקמתי את בריתי ביני ובינך ובין זרעך אחריך לדרתם לברית עולם Id est, *& statuam fœdus meum inter me, & inter te, & inter semen tuum post te in generationes suas in pactum seculi.* Simile quid reperitur vers. 10. Et ne existimet quisquam, pactum hoc cum ipsis animabus initum esse, subditur: *Eritque pactum meum in carne vestra in*

fœdus æternum. Igitur cum ſemine, & poſteris ſancitum fœdus eſt, & non cum animabus. Sed quem teſtem adhibere hîc meliorem poſſumus, quàm Menaſſeh aduersùs Menaſſeh? Is in ſuo Conciliatore quæſt. 7. in Leuiticum Moſaicæ legis perpetuitatem aſſerere perperàm obnitens inter cætera S. Scripturæ loca hoc Deuteronomij 29. verſ. 14. *Neque vobiſcum ſolis ego pango fœdus meum hoc &c.* vtitur, eóque recenſito ſubdit: *Manifeſtè videmus, non modò cum præſentibus tunc Iſraelitis, verùm & poſteris eorum hoc fœdus percuſſum.*

Animaduertendum hîc eſt, in illis Tanhumæ verbis turpiſſimam cubare contradictionem, quam ſilentio ignominioſè præterit Menaſſeh, nec eſt auſus, eam Latinè exprimere; quamobrem fideliſſimam accipe à nobis illius ſententiæ interpretationem: *Omnes animæ, quæ fuerunt ab Adamo primo, & quæ futuræ ſunt vſque ad finem Mundi, omnes illæ fuerunt creatæ ſex diebus creationis, omneſque in horto Edenis fuerunt, & interfuerunt* CVM LEX DATA EST, *ſicuti dicitur, cum eo, qui adſtat nobiſcum hodie, & cum eo, qui non eſt hic nobiſcum hodie.* Aderant animæ cùm Lex data eſt, igitur verba illa Deuteronomij, *& cum eo, qui non eſt hic nobiſcum hodie*, de animabus nequaquam intelligenda ſunt, ſed de poſteris, qui futuri erant, vt mox explicatum eſt.

Multa præterea congerit ibidem Scripturarum loca ad ſententiam hanc adſtruendam. Omnium firmiſſimum habet hunc Iſaiæ cap. 57. *Nam ſpiritus à conſpectu meo egredietur, & animas ego feci.* Ad quæ verba ita ille: *Non dicit facio in tempore præſenti, ſed, feci, in præterito, ad ſignificandum omnes in principio Mundi conditas fuiſſe.* Egregiè ſanè. At Spiritus quoque in ipſo Mundi exordio creati ſunt, vt idem Probl. 24. probat, nec nos negamus; tamen dicitur ibidem: *egredietur ſpiritus*, in futuro, & non in præterito. Quòd vero dixerit Deus, *feci*, & non, *facio*, nullum faceſſit negotium, quia infinitas propemodum iam condiderat præterito tempore animas, ac multò plures, quàm in eo præſenti tempore, quo cum Propheta loquebatur; vnde ſatis maiori iure dicendum erat, *feci*, quàm, *facio*. Adde, quòd nihil in Scripturis obuius ſit, quàm temporum permutatio, ac vnius pro alio acceptio. Vnum pro infinitis aliis ſit hoc Deuteronomij 34. verſ. 10. *Non ſurrexit vltra Propheta in Iſrael ſimilis Moyſi:* vbi *ſurrexit* in præterito poſitum eſt, pro, *ſurget*, in futuro.

Rabbinorum quænam ſit mens, & expoſitio loci huius Iſaiæ, dum apud me ſolerter cogitabam, dumque me accingebam ad eorum commentaria conſulenda, en bonis auibus hæc meditanti adeſt Saphnath Pahaneah Hebræorum arcanorum reuelator Ioſephus Deuoiſin, vir pietatis, doctrinæ, ac omnis generis eruditionis ornamentis clariſſimus, quemque non ſola Hebraicæ linguæ commendat ſumma peritia, ſed multo magis Rabbinicarum diſciplinarum, quæ mirificè in vtroque eius tomo de Iudæorum Theologia, ac altero de diuina lege elucet, admirabilis cognitio. Itaque vir iſte ſummus duo nobis ſuppeditauit ex Pugione fidei Raymundi Martini (qui in lucem propediem magnis Literariæ Reipublicæ commodis eiuſdem ſtudio, & operâ ex prælo, ſub quo eſt, prodibit) par. 3. diſt. 1. cap. 4. teſtimonia, quæ Menaſſeh ſententiam, atque commentationem eum in lo-

cum Iſaiæ & funditùs euertunt, & non minùs infidelem illum hîc, quàm alibi prædicant. Primum habetur in Bereſcit Raba R. Moyſis Hadarſan, ſiue Gloſſatoris ſuper illud Geneſ. cap. 5. זה ספר תולדות אדם *Iſte liber generationum Adam.* כי לא לעולם אריב עם אדם הראשון ולא לנצח אקצוף עם תולדותיו כי רוח מלפני יעטוף ר' תנחומא בשם רבנן אמר אין מלך המשיח בא עד שיבראו כל הנפשות שעלו במחשבה להבראות מה טעם תשמות אני עשיתי בשביל נשמות עשיתי Id eſt, quia non in æternum (Iſai. cap. 57.) litigabo cum primo homine, neque in finem iraſcar cum generationibus eius, quia ſpiritus à facie mea amiciet &c. *R. Tanhuma dixit nomine magiſtrorum noſtrorum: Non veniet rex Meſsias donec creentur omnes animæ, quæ creare intendit Deus;* (ſiue in Dei ſunt idea) *Vnde probatur hoc? ex eo quod ſcriptum eſt.* Iſa. 57. & animas ego feci, *id eſt, & propter animas ego feci.*

Ad hæc ita mox laudatus Raymundus: *Nota, quòd ex eo quod dicit, Meſsiam non eſſe venturum (quod de ſecundo aduentu propter multa, quæ apud eos leguntur, oportet intelligi) donec omnes animæ, quas Deus prauidit creandas, creatæ fuerint, oſtendit quòd animæ quotidie creantur, & creabuntur vſque ad finem Mundi.*

Alterum teſtimonium multò expreſſiùs habetur, & efficaciùs ex libro *Radicum* R. Dauid Kimhi in radice ברא *creauit*, vbi ait "ויוצר רוח אדם בקרבו ופי' רבינו סעדיה כי אמרו בקרבו רל' כי הבורא בורא אותה עם שלמות צורת האדם וזה שאמר בקרבו id eſt, *Quod dicitur Zacharia cap.* 12. Et formans ſpiritum hominis in medio eius, *expoſuit hoc magiſter noſter Saadias dicens, quod ex hoc quod ait* (*Propheta*) in medio eius; *vult dicere quod creator creat eam* (*animam*) *cum perfectione formæ corporis humani, & hoc eſt quod dicit*, In medio eius.

Ex his luce meridiana clarius conſtat, vtrumque Rabbinum, nomine etiam aliorum Rabbinorum, atque ex illorum mente ac traditione loqui de creatione animarum facienda ſuo tempore, non autem factâ initio Mundi. Nam primus ait, *quas creare intendit Deus*, ſiue magis ad verbum, *quæ ſunt in cogitatione Dei*, id eſt quæ adhuc non ſunt productæ, ſed ſuo tempore iuxta decretum Dei producendæ. Alter vero dicit, Creatorem creare animam cum perfectione corporis humani, id eſt, cùm corpus humanum in materno vtero ſuam adipiſcitur perfectionem. Ne cauillandi autem Iudæo relinquatur locus, vtitur Rabbinus ille verbo ברא *creare*, hoc eſt ex nihilo facere.

Iterum etiam Menaſſeh citat pro hac ſua ſententia cap. 1. *Aboda zara*, dicens: *Et alibi aſſeritur Meſsiam venturum eſſe, cùm omnes animæ, quæ creatæ ſunt, ſeſe corporibus humanis iunxerint.* Locum conſulo, quia Iudæi fidei ampliùs haud ſtandum eſſe duxi. Ipſiſſima indicati ab illo loci verba ſunt. "ואמר ר' יוסי אין בן דוד בא עד שיכלו נשמות שבגוף שנ' כי רוח ונו Id eſt, *Et dixit R. Joſe non venit filius Dauid donec completæ fuerint animæ in corporibus iuxta illud Iſa.* 57. Conferantur hæc cum Iudæi aſſertione, ac iudicent docti, indoctique ſimul, an eadem ſit ratio formaliter, anque idem ſit, *donec completæ fuerint animæ in corporibus*, &, *cùm omnes animæ, quæ creatæ ſunt, ſeſe corporibus humanis iunxerint?* Eſtne vel minimum veſtigium creationis præteritæ apud illum Rabbinum? Aut completum eſſe, & creatum idem ſunt? Dicendum itaque potiùs eſt, genuinum ſenſum

illorum verborum esse, donec completus fuerit numerus animarum, quas creare decreuit Deus. Nec facilè credendum est, hunc Rabbinum dissentire ab iis, quos supra retulimus, sed in eodem sensu, licet diuersis vocabulis, suam opinionem protulisse.

Pergit Menasseh suam roborare aliis authoritatibus sententiam. *In Guemara Haguiga*, inquit, *refertur in cœlo Empyreo esse domicilia vitæ, & pacis, & animarum iustorum, & spirituum, atque etiam animarum istarum, quæ in Mundum venturæ sunt.* Verba ipsa non retulit, quia rectà contra ipsius eunt sententiam. Ibi enim inter illa, quæ in thesauris Dei sunt recondita, ponuntur hisce verbis: רוחות ונשמות שעתידי״ להבראו שנ״ כי רוח וגו״ *spiritus, & animæ quæ creandæ sunt iuxta illud Isa.* 57. Animas autem non esse inibi realiter, sed quà præuisæ à Deo, verba ipsa Talmudis planè nobis declarant, cùm dicant, *quæ creandæ sunt*, siue magis ad verbum, שעתידי״ להבראו *quæ futuræ sunt, vt creentur*. Perpendant æqui iudices, an idem sit, *quæ in Mundum venturæ sunt*, Et, *quæ creandæ*, siue, *quæ futuræ sunt, vt creentur.*

Adhuc vrget in hac sententia non pauci momenti difficultas. Libro 3. de resurrect. mort. cap. 2. coniungit, annectitque Menasseh mortuorum resurrectioni aduentum Messiæ, adeoque ex eius mente tunc omnes animæ suis corporibus iunctæ erunt. Eodem verò lib. cap. 9. affirmat, ac probare nititur, resuscitatos generationi prolis operam daturos. Ex hoc autem sequeretur alterutrum, vel scilicet non omnes animas iunctas fuisse corporibus in aduentu Messiæ, vel animas creari tunc in corporibus. Et si tunc, cur non etiam nunc? Porrò occurret fortè obiectioni huic ex Glossa cap. 1. Aboda Zara ita לימות המשיח שמא יל״ גוף חדש ונשמות חדשות יהיו׳ Id est, *Diebus Messiæ fortè dicendum est, corpus nouum fore, & animas nouas.* Sed tam contra ipsum, quàm suam Glossam inferretur; ergo non eadem resuscitarorum fore corpora, & animas contra ea, quæ tradit lib. 2. cap. 4. & 5. imo cap. 6. contendit, eos resurrecturos cum ferali amiculo, & iisdem vestibus, quibuscum terræ mandati sunt. Si dicet, illud intelligendum esse de iis, qui post resurrectionem generabuntur, non quidem de ipsis resuscitaris, vrgebitur: ergo resuscitati non gignent sibi similes, sed alterius speciei liberos. Atque adeo procreandi modus ille Iudaicus non longè absimilis erit ab eo, quem inuenit Ana in solitudine, cùm pasceret asinos Sebeon patris sui. Hæc satis nunc dicta sint, ad alia properemus.

Hanc eandem persuasionem de Animarum creatione simul factâ in ipso Mundi principio, Christianis Orientalibus impingit Thomas Biatiensis lib. 7. par. 2. cap. 6. & alibi, sui *Thesauri de procuranda omnium gentium salute* in hæc verba: *Animæ ab initio omnes simul creatæ sunt.* Sed quàm falsò, ac temerè hæc ab illo prolata sint, ipsorum Orientalium constet tam inconsiderato testimoniis. Ex Maronitis, quos nominatim huius assertionis insimulauit, adsit modò pro omnibus D. Ioannes Maro, vt multos alios breuitatis omittam gratiâ, qui in suis disputationibus aduersus Nestorij dogma ita animæ, & corporis vtitur exemplo ad demonstrandum Verbum Carni vnitum fuisse in ipso conceptionis instanti, nec

carnem præcessisse vnionem. *Nec sufficit illis*, inquit, *demonstratio animæ, quæ nequaquam corpus præcedit*. Ex Nestorianis prodeat Iesudad in Elucidarione locorum difficilium sacræ Scripturæ, qui agens de formatione mulieris difficultatem proponit, cur Scriptura de Adamo dixerit, *& spirauit in faciem eius spiraculum vitæ*, de Eua non idem affirmauerit, respondetque: *quoniam formato corpore anima simul cum illo creari supponitur*. Ioannes Episcopus Darensis Syrus, & scriptor vetustissimus lib. 1. de resurrectione corporum cap. 4. postquam edisseruit de singulorum membrorum in vtero materno virtute formariua, addit: *Statimque membris formatis celeri Dei nutu anima creatur*. Toto etiam cap. 2. Origenis sententiam oppugnat, eamque modò impiam appellat, modò ab omnibus reprobandam.

Hanc autem Origenis opinionem cum reliquis illius erroribus per Orientem disseminare conati olim sunt Nonnus, & Leontius Byzantinus monachi nouæ Lauræ, vt ex historia V. Synodi generalis habetur, exinde autem cap. 11. dictæ Synodi Hæreticis adscriptus est Origenes, ac damnatus. D. quoque Hieronymus hunc fuisse errorem Origenis, & nonnullorum Græcorum scribit in Epist. ad Anastasium. Sed nonnullorum errorem esse omnium, nemo affirmabit præter Thomam Biatiensem, & si qui reperiantur simili insaniâ capti. Per hanc enim nouam Biatiensis dialecticam asserere liceret, hæreses nonnullorum Occidentalium, puta Lutheri, Caluini, Zuinglij & similium, esse omnium. Apage tam putidum ratiocinandi modum; institutum prosequamur.

DE ANIMARVM QVIDDITATE, substantia, siue esse.

CAPVT DECIMVMTERTIVM.

TAM varia, ac multiplex hac de re antiquorum, & recentiorum Arabum sententia fuit, vt longè difficile sit, tot opinionum posse iniri numerum. Earum aliquas percenset Benassalus Ægyptius in libro de fundamentis, & principiis Religionis portâ, seu cap. 5. plures Mashudius in Pratis aureis; nonnullas liber subtilitatum de cognitione veritatum; aliæ sparsim apud diuersos leguntur Authores.

Sunt igitur qui opinati sunt, animam nihil aliud esse, quàm ipsum sanguinem, quamobrem hactenus menstruatam mulierem, ac puerperam, quandiu sanguinis fluxu laborat, نفسا *Naphsa* vocant, id est *animam*, seu *animâ immundam*, nempe sanguine, eodémque vocabulo vtrumque significant. Hac opinione imbutus Nabeta Sciansrensis Arabs interroganti de genere mortis amici respondit: *Indignatâ febri anima eius efluxit*. Et Bensaraka poëta seculi ignorantiæ.

Effluunt animæ per pectora sauciata armis amoris,
Non secus ac effluunt in bello per vulnera facta ferro.

Nec videntur ab hac distare opinione Mahometani Canonici iuris Tractatores, qui *Titulo de puerperis & menstruatis* sanguinis nomine animam intelligunt. In Titulo verò de iis, quæ aquas immundas reddunt, cùm in eas cadunt, duo distinguunt animalium genera, in ea scilicet, quæ fluidâ animâ sunt prædita, id est sanguine, quibus hominem accensent, & quæ non. Sententiæ huius patroni eam satis euidenter probatam esse arbitrantur præsenti experientiâ, quia tandiu homo viuit, inquiunt, quandiu humidus, & calidus humor, qui nihil aliud est, quàm sanguis, in illo conseruatur, moritur verò, statim atque is abest. Empedocles animam in sanguine radicatam esse statuebat, non autem animam, vt isti, sanguinem esse aiebat.

Quidam aërem, seu ventum, spiritum, & auram animam esse sunt opinati. Siquidem Arabibus, vt Hebræis, & Chaldæis dictio روح *Ruhon* & animam, & spiritum, & auram, & aërem significat. Assertionemque probare putant ex eo, quòd homo tandiu viuit, quandiu aërem attrahit, & spirat; moritur verò, cùm illo priuatur, hinc *animam efflare, expirare, & spiritum emittere* pro *mori dicunt*. Huius quoque persuasionis fuerunt Anaximenes, Anaxagoras, Diogenes Cinicus, & Critias.

Nonnulli credebant animam esse auem quandam per totum corpus humanum extentam, vt loquuntur, atque diffusam, quæ homine defuncto pristinam recipit formam, ac perpetuò circa suum circumuolitat cadauer, & quæ post suum discessum ab illo geruntur, ipsi refert. Hac sententia persuasus Alsalt vir inter priscos Arabes celeberrimi nominis filiis iamiam moriturus ait:

Quæ post me fient, meus mihi referet bubo,
Quare à criminibus filij recedite procul.

Rebantur enim antiqui illi, bubones, vlulas, nycticoraces, ac reliquas eiusmodi ferales volucres, quæ in cauernis, ædificiorum ruinis, & ruderibus, locis desertis, cæmeteriis, & mortuorum monumentis commorari amant, ac lamentabiles edunt voces, & vlulatus, defunctorum esse animas. Huiusmodi persuasio, vti legimus apud Mahometum Bocharensem tomo 30. Commentariorum Alcorani cap. 94. reprobata est à pseudopropheta Mahometo, qui interrogatus aliquando à Iudæis quibusdam an anima esset bubo, respondit, *nec bubo est, nec vlula*. Rursùs verò interrogatus, quid esset igitur? respondit ex nomine Dei, postquàm diu reuelationem se expectasse simulauit: *Interrogantibus te de anima dicito: anima est ex mandato, & præcepto Domini Dei mei.* Digna ipso Mahometo definitio! Quasi verò cùm sit anima ex præcepto Dei, esse nequeat bubo, vlula, sanguis, aër, ventus, aqua, terra, aut aliquid aliud eiusmodi. Aut interrogantes Iudæos illos latebat, *omnia Deo præcipiente creata fuisse*, vt cecinit Psalmographus. Neque etiam ex hac definitione doctiores euaserunt Mahometi sequaces, nec quid sit anima propterea apud illos clariùs constitit deinceps. Nam sectæ legales, siue Theologi, & Canonistæ animam esse accidens cum Mohtazlitis philosophis affirmarunt, quod sanè multò minus est, quàm esse bubonem, vlulam, nycticoracem, anserem, passerem, aërem, aut sanguinem. Hoc delirium Mahometanorum Theologorum

grauissimis verbis, & rationibus refutat Elias Chaldæus Episcopus Nisibensis sess. 7. suarum Disputationum habitarum cum Aluaziro Abulcasemo principe viro Mahometanæ sectæ. Inter cætera autem argumenta, quibus ad hanc sententiam refellendam vtitur, hoc vnum est. Accidens non est subiectum accidentium, nec contraria recipit, aut adsciscit: at animæ vtrumque contigit, nam & accidentia recipit, & admittit contraria, vt scientiam, & ignorantiam, bonum, & malum, virtutes, & vitia, ac eiusmodi: ergo anima nequaquam est accidens. Hoc idem demonstrat ex somniis, ex quibus aliquando rerum futurarum præuidentur euentus, dum scilicet sensus externi sunt penitùs sopiti, ac nullâ corpus externâ actione est præditum, sed anima penè ab illo separata, & disiuncta suis liberiùs fungitur muneribus. Porrò hæc, & alia eiusmodi argumenta parum, aut nihil Legales, & Mohtazlitas præsertim vrgent, aut mouent, cùm vtrique non solâ diuinâ virtute, sed naturæ viribus accidens independenter, & absque vlla substantia subsistere posse doceant, vt nos de Mahometanorum sectis variis agentes in Notis ad Chronologiam fusiùs ostendemus.

Sunt etiam, qui animam esse quatuor elementorum æquale temperamentum existimarunt. Hoc autem rati sunt, quia quoties vnum elementorum, siue humorum præualet aliis, vita periclitatur, nec restituitur sanitas, nisi temperamentum ad pristinam æqualitatem redierit. Huius opinionis fuit quoque Zeno Citiæus, necnon Galenus.

Alij asserunt animam esse subtile quoddam corpus, & penè spirituale, quod formatur in sinistro ventriculo cordis, ac per arterias essentiales, vt loquuntur, exinde transmittitur ad alias corporis partes.

Nonnulli animam esse spiritus dixere in cerebro genitos, qui suscipere, apti sunt, sensum, motum, imaginationem, ac reliquas animæ potentias, & munia. Hanc sententiam quidam refellunt apud authorem libri subtilitatum, non quoad ipsum esse animæ, sed quoad sedem eius, & locum attinet. Siquidem animam nullam certam sedem in corpore habere volunt, demonstrantque ex eo, quòd vnus aliquando ex acceptis multis, & quidem grauissimis vulneribus nequaquam moritur, vbi alius ex leuissimo in eadem parte inflicto vulnere statim animam agit. Quod autem non aliunde prouenit, nisi quia huius animæ sedes, & domicilium in læsa parte collocatum erat, illius non item.

Alij asserebant, animam particulam esse substantiæ diuinæ. Opinio hæc ortum habuit apud Persarum Magos authore Zaradast, siue Zoroastere, indéque successu temporis ad Arabes emanauit. Eandem lib. 7. parte 2. cap. 6. Maronitis, ac Orientalibus aliis tribuit Thomas ille Biatiensis dicens: *Anima rationalis* (ex Maronitarum, & Orientalium aliorum sententia) *ex diuina substantia creatur.* Benè nobiscum agitur, at non cum illo, cuius anima ex diaboli substantia genita esse videtur, cùm nullum, vt ille, mentiendi faciat finem. Sed audiat impudentissimus impostor, si adhuc in viuis est, si non, eius manes, quid nostri Maronitæ hac de re sentiunt. In ordine matutini feriæ quintæ Breuiarij simplicis ita orant: *Suscipe nos Domine secundùm tuum ineffabilem erga genus humanum amorem,*

quo nos ex NIHILO *creasti.* In ordine verò Matutini feriæ sextæ: *Domine noster Iesu Christe Deus, & saluator animarum nostrarum, longanimis, multarum gratiarum, & iustitiarum, qui ex* NIHILO *creasti nos, & ad esse produxisti.* In ordine officij defunctæ secularis: *Domine Deus omnipotens, principium, & finis, principio, & fine carens, qui ex* NON ESSE *ad esse produxisti nos.* Dies certè & anni me deficient priùs, quàm authoritates & testimonia ex Maronitarum libris, quibus hæc veritas constet, nempe animam ex nihilo creatam esse, non autem ex diuina substantia. Eam autem appellare diuinam, non est, illam ex diuina substantia facere, sed quòd ad imaginem Dei sit sola creata: vnde D. Ambrosius epist. 38. *Hominis & animæ dignitas est causa imaginis diuinæ:* &, *propriè secundùm animam factus est* (homo) *ad imaginem Dei.* Quòd non gignatur, vt corpora, sed ab ipso Deo producatur ex nihilo, non ex materiæ potentia educatur, sed ab illo nobis infundatur, & inspiretur: iuxta illud Genes. 2. 7. *Et inspirauit in faciem eius spiraculum vitæ, & factus est homo in animam viuentem.* Quòd diuinitatis quodammodo sit particeps: in quo sensu D. Augustinus *de vera innocentia*, ait: *Sicuti oculi exteriores quiddam sunt carnis: ita mens quiddam animi, quòd in eo secundùm participationem diuinæ rationis excellit.* Et sanè diuinitatis adiuncto passim animam apud Patres vocari comperies. Nec aliud significare voluisse, reor, ethnicos, quàm ipsius animæ dignitatem, præstantiam, & excellentiam, ob immaterialitatem, vt ita dicam, ac similitudinem quandam, quam cum Deo habet, quum illam diuinis exornant titulis. Tullius lib. 5. quæst. Tuscul. *Humanus autem animus*, inquit, *decerptus ex mente diuina, cum nullo alio, nisi cum ipso Deo (si hoc fas est dictu) comparari potest.* Macrobius verò de som. Scip. libro 1. *Animarum originem manare de cœlo inter rectè philosophantes indubitatæ constat esse sententiæ.* Manil. lib. 4.

An dubium est habitare Deum sub pectore nostro,
In cælumque redire animas, cæloque venire?

A quo loquendi modo nec Christiani absunt Authores. Lactantius Firmianus lib. 2. cap. 13. diuin. instit. *Constat enim* (homo) *ex anima, & corpore, id est quasi è cælo & terra: quandoquidem anima, qua viuimus, velut è cælo oritur à Deo.*

Adhæc ex omnium Orientalium sententia Deus incorporeus est, atque indiuisibilis, quî fieri ergo potest, vt ex eius substantia creetur anima, ac tamquam particula quædam materialis ab illa decerpatur, atque decidatur? Ex hoc contra sensum ac rationis lumen sequeretur, animam etiam in hoc corpore positam esse immutabilem, & quæ, vt Epist. 28. arguit D. Augustinus, neque deficeret in deterius, neque proficeret in melius, neque aliquid in semetipsa inciperet habere, quod non habebat, nec desineret habere, quod habebat.

At quid diutiùs in huius pecudis refutatione laboramus, cùm idem sese propriis armis confodiat, nec tam putidum, ac perniciosum mendacium ad horas sub lingua continere potuerit, sed illud eodem lib. par. 1. cap. 38. hoc alio euerterit: *Errant deinde Orientales*, inquit, *credentes animas per traducem gigni ab animabus parentum?* Egregia Impostura! *Ani-*

mæ creantur ex ſubſtantia diuina : Animæ gignuntur ab animabus parentum. Faceſſat hinc tam delirus impoſtor, aliis farciat centones, nec aliâ dedignandus reſponſione, quàm hoc Suidæ : γλῶσσα ποῖ πορεύῃ; πόλιν ἀνορθώσουσα καὶ πάλιν ἀνατρέψουσα. id eſt, *Lingua quò vadis? erectura ciuitatem, eandem denuò ſubuerſura.*

Opinionem de generatione animarum per traducem fuiſſe olim Tertulliani, & Luciferianorum non ignoro : ſed an per traducem intellexerint, vim aliquam ineſſe ſemini, aut virtutem intrinſecam animæ parentis producendæ animæ filij : an verò per traducem denotauerint exigentiam quandam extrinſecam, & diſpoſitionem, quâ poſitâ anima à Deo creëtur, & vniatur corpori, non attinet ad nos diſquirere. Patres autem multum olim in hac quæſtione collocaſſe ſtudij, & ſudoris conſtat ex D. Auguſtini epiſt. 28. ad B. Hieronymum, 157. ad Optatum, ſerm. de orig. animæ & lib. 10. de Geneſi ad Litteram cap. 23. Apud Arabes tamen antiquos recenteſque Scriptores nec verbum quidem hac de re hactenus comperire potui, ex quo credendum eſt, hanc opinionem apud illos locum minimè habuiſſe.

Nonnulli demum animam, & corpus vnum idemque eſſe credebant. At horum aſſertionem quinque argumentis, ſiue corollariis refellit Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima. Primò*, inquit, *oſtendimus ſuperiùs, Animam ſuperſtitem remanere deſtructo corpore, at quicquid remanet alio deſtructo, eſt aliud ab illo, ergo Anima eſt aliud à corpore. Secundò, demonſtrauimus exiſtere Animam ante exiſtentiam corporis, ergo Anima eſt aliud à corpore. Tertiò, corpus creſcit, & decreſcit, Anima non item, ergo eſt aliud à corpore. Quartò, homo comprehendit vniuerſalia & particularia; atqui hæ non ſunt actiones corporis, ſed Animæ, ergo Anima eſt aliud à corpore. Quintò, corpus exercitationibus eneruatur, Anima contra roboratur, & quò magis hæc vires acquirit, & firmitatem, illud infirmitatibus deprimitur, ergo aliud eſt Anima à corpore.* Hæc ille.

AN VNA ANIMA SIT ALIA perfectior, nobiliorque.

CAPVT DECIMVM-QVARTVM.

QVÆSTIO hæc plures habere poteſt ſenſus. Nam vel vna anima aliâ perfectior, nobiliorque eſt ratione ſpecificæ differentiæ; vel ratione numericæ, & indiuidualis, vel quòd in compoſito meliorem ſortita ſit anima organorum, præſertimque cerebri, diſpoſitionem, & temperamentum, eáque propter perfectiores edit actus; vel ob acquiſitos ſcientiarum habitus: vel demum ob eoſdem diuinitùs infuſos.

Primum quod ſpectat, in tres ordines, ſiue ſpecies humanum genus ſeculi ignorantiæ Arabes nonnulli diſtinguebant. Primum ordinem ac omnium nobiliſſimum patrio vocabulo appellabant ناس *Nas*, quo intelligebant noſtram ſpeciem. Secundum ordinem vocabant نسناس *Naſnas*,

quod nomen de iis prædicabant, quos ſatyros nuncupamus. Tertiam ſpeciem, ſeu ordinem نسانس *Naſaies* nuncupabant, ſub quo centauros, ſimias, aliáque id genus monſtra, quæ humanam formam, actionéſque aliquo modo imitantur, includebant. Hanc opinionem multi vt à vero longè alienam non ſolùm explodunt, ſed etiam ſatyros, & centauros extare vſpiam in rerum natura, negabant. Suæ aſſertionis rationem aſſignabant, quia qui de his ſcribunt, ſemper in regionibus longiſſimè diſſitis eos collocant. Qui enim orientem diem primi ſalutant, ſub occaſo ſole locum illis figunt, iſti verò ad primos remittunt eos, pari modo faciunt alij. Ad ea autem tria vocabula, quibus huius ſententiæ propugnatores tres humanæ ſpeciei ordines ſignificari volunt, reſpondent: Primo vocabulo deſignari quidem ſpeciem humanam, reliqua verò diminutiua eſſe à primitiuo deriuata, vt ipſa forma nominum demonſtrat, adeóque ſignificare *homunciones*, ſiue *homunculos*, quæ de hominibus infimæ plebis dici ſolita ſunt, ac dein ſylueſtribus animalibus per analogiam quandam applicata. In hoc ſenſu citant Nademæ antiquiſſimi Poëtæ hos duos verſus:

Excelſi virtute (nas) homines ſunt depreſſi,
Factique ſunt infra (naſnas) homunciones.

Quaſi dixiſſet, homines virtute præclari oppreſſi ſunt, ac peſſundati ab iis, qui nullâ virtute pollent, & vix homines dici merentur.

Abdalla tamen filius Sahidi affirmat apud Mashudium in Pratis aureis, ſe non vnum ſatyrum, ſed plures vidiſſe in ea Arabiæ regione, quæ *Alſciagiar*, id eſt arborea à frequentia arborum dicitur, ac non ſemel vnà cum ſodalibus ad horum egreſſum fuiſſe venationem. Porrò quod Iacob filius Harethæ narrat, omninò fabuloſum eſſe videtur. Refert quippe, ſe cum ſociis cepiſſe aliquando ſatyrum in quadam Arabiæ ſylua, & dicente quodam ſociorum, cùm ſanguis ſatis abundè ex inflicto animali vulnere efflueret: ô quàm ruber eſt ſatyri huius ſanguis! cui qui in vicina latitabat arbore ſatyrus reſpondit: quia hic veſcebatur fructu ſumak. Eſt fructus cuiuſdam arboris rubri coloris, & ſaporis accidi. Tunc ex voce proditum ſatyrum capiunt venatores. Hoc alius animaduertens, qui non longè indè in denſa abſconditus erat ſylua, dixit: Profectò ſi ſeruare hic ſilentium didiciſſet, nequaquam fuiſſet captus. Georgius Elmacinus parte 1. ſui Chronici in diuiſione Climarum ſcribit, in Perſidis partibus interioribus animal quoddam reperiri humanam referens figuram, quod ſagittis illud impetentes venatores Tataricâ linguâ multis conuiciis, & maledictis inceſſit. Giaafar Almotuachelo, qui Hegiræ anno 240. Chaliphatum geſſit, Honaino filio Iſaaci medico ſuo iniunxit, vt ad Iamamam, & Hadramutam Arabiæ prouincias proficiſcens centauros ad ſe inde adduceret, quemadmodum ex prouincia Sciagiar ſatyros. Fama quippe eſt in iis regionibus eiuſmodi animalia obuia ac frequentia eſſe. Iuſſa principis gnauiter exequens vtrumque animal Bagdadum, ſiue Babylonem adduxit. Res vulgatiſſima eſt apud Arabes ſcriptores, vt Mashudius, & alij teſtantur. Nonnulli tamen, qui ſeculo proximè ſequente ſcripſerunt, eam in dubium reuocarunt, & quamuis hoc naturæ potentiæ haud negent, productionem eius in actum concedere induci non

possunt. Nihilominus historiæ huic Honaini suffragari videntur plures aliæ. Rerum potiente Constantino cornigerum hominem, seu satyrum, caprinis præditum pedibus Alexandriam adductum esse scribit D. Hieronymus, indéque mortuum, & sale conditum Antiochiam allatum Imperatori conspiciendum. Duos alios huius generis & notæ in Saxoniæ montibus captos esse suo tempore testatur Magnus Albertus. Phlegon Trallianus Augusti, siue vt alij malunt, Adriani libertus scribit, hipocentaurum in saunis Arabiæ vrbis monte captum, & Romam Cæsari missum fuisse, eiusque partes & figuras diligentissimè describit, & enumerat.

Sunt qui satyros designatos fuisse, existimant apud Isaiam Prophetam cap. 34. vers. 14. hisce verbis: *Pilosus clamabit alter ad alterum.* Id confirmari videtur ex Hebraïco vocabulo שעיר *sahir*, quod *pilosum, hirsutum*, & *hircum*, cuius formam partim referunt satyri. Arabicus textus habet ibi الغلان *Algbilan*, quod satyrum, vel animal aliquod humanam repræsentans aliquo modo figuram denotat.

At vtut sit, probare dari satyros, dari centauros, aut eiusmodi monstra alia, non est probare illa pertinere ad genus humanum, aut alicuius animalis rationalis constituere speciem, etsi ad humanam accedere quodammodo videantur, humanasque imitentur propè actiones. Extrinsecæ enim figuræ affinitas non est ea, quæ constituit speciem, præterquàm quòd etiam satyri, centauri, ac id genus alia monstra longiùs absunt ab humana similitudine, quàm canis à lupo, asinus ab equo, à cuniculo lepus, & eiusmodi. Imò Arist. 6. de historiis Animalium cap. 24. scriptum reliquit, mulas, quæ in nostra Syria pariunt, quamquàm simillimæ sint aliis, vt ne vix quidem ab illis discerni possint, non esse tamen eiusdem speciei propter diuersum generationis modum. Auerroës verò in fine de somno, & vigilia docet, quòd si qui essent homines, qui non eodem modo cognoscerent, ac nos, non essent eiusdem generis nobiscum. Ad actiones autem quod spectat, plura sane sunt animalia, quibus nullæ prorsus formæ affinitas est cum genere humano, hoc tamen comparatum habent à naturæ principiis, vt suos actus ad finem ordinare, & dirigere, rationémque finis cognoscere putentur, cùm media apta eligant, & disponant ad finem illum consequendum. Hinc hirundinum admiramur nidi artificium, quem parturiendi fœtus gratiâ extruunt; aranearúmque telas, ac retia ad muscas, aliáque insecta capienda contextas. Noxia etiam non minus deuitant irrationalia, ac rationalia animalia, vnde Horatius lib. 1. Epist.

Cautus enim metuit foueam lupus, accipiterque
Suspectos laqueos, & opertum miluuius hamum.

Admiratione longè dignum, quod scribunt Gelaladdinus in *Historia Ægypti*, & Salamas filius Hadi *Tract. de mirabilibus mundi. sect. 6. de Animalibus*, de aue quadam, quam Indiarum rex misit Almotuachelo Moslemanorum Chalpihæ. Erat hæc diuersis distincta mirabiliter coloribus, rostro rubro, oculísque instar ignis scintillantibus prædita, principis semper assistebat mensæ, si autem veneni quid cibis suberat, statim vberrimis fusis lachrimis, & gemitu humano haud absimili, ac magnis editis clamoribus prodebat. Ibidem refert Salamas, se aliam vidisse auem bar-

bam comamque humanæ ſimillimam habentem, quæ claris & articulatis Arabicis vocibus ſolâ naturâ magiſtrâ continuò hæc verba canit, الله وحده *Allaho vahdoho*, id eſt, *Deus eſt vnus*, vel *ſolus*. Infinita huiuſmodi breuitatis gratiâ prudens prætereo. Quinimò Author *Propoſitorum Arabum Philoſophorum*, ipſis quoque plantis, & ſtirpibus comprehenſionem tribuere videtur ſcribens propoſ. 7. *At fortè plantæ etiam non carent comprehenſione.* Idque colligit, coniicitque ab euitatione impedientis, cùm ſi quid impedimenti offenderit planta in via, illud declinat, alióque deflectit, antequam eò perueniat. De ipſarum verò plantarum naturali repugnantia, aut conſenſu, & conuenientia vix credibile eſt, quod ab Authoribus perhibetur. Hoc vnum vt oculatus teſtis, & experientiâ doctus affirmare poſſum de palma. Femina nunquam fructus ad perfectionem & maturitatem perducit, niſi per inciſum eius folliculum aliquid floris, ſeu ſeminis ex maris folliculi decerpti iniiciatur, & ab agricola ſuffletur, nec ſufficit ad id aſpectus mutuus, vt quidam tradunt, cùm, quod indico, in Oriente & Africa ita ſit compertum, ac in Europa vitium putatio. Longè admirabilitate dignum eſt, quod de planta quadam loco mox citato refert Salamas in inſula quadam Indiarum creſcente, vberes, ac ſuauiſſimos edente fructus, quos ſi virgo quæpiam, aut nupta comederit, ſtatim grauida redditur, intumeſcitque ipſi venter, non ſecus ac ſi viro copulata fuerit, & poſt biduum, triduumve ad ſummum, exanimem parit fœtum omnibus membris ita abſolutum, vt nullis notis ab humano diſtingui poſſit.

Pſeudopropheta Arabs, qui omnes ſcientias in ſuo ineptiſſimo Alcorano ſe complexum fuiſſe iactat, non modò brutis animam rationalem tribuit, ac intellectum pares hominibus, ſed etiam pari ratione reſurrectionem, præmium, & ſupplicium ipſis pro meritis ac demeritis ſtatuit cap. de belluis inquiens: *Non eſt iumentum in terra, nec volatile volans alis ſuis, niſi gentes ſimiles vobis* (hominibus) *quandoquidem nihil contempſimus in libro*, (Alcorano) *deinde ad Dominum ſuum ſuſcitabuntur.* Suo Pſeudoprophetæ ſuffragantur Alcaſſai, Vahbus, Cahbus, Abbas ac reliqui Mahometani legales: at non conueniunt, an bona bruta, & quæ propterea præmio & felicitate donanda ſunt, eundem beatitatis paradiſum cum hominibus ſint habitura, an alium. Multi annuunt eundem vtriſque felicitatis fore paradiſum; qui negant, in duplici ſunt ſententia. Eorum quidam alium ipſis fore locum præmij exiſtimant, decem exceptis, quæ hominibus aſſociant; alij affirmant, in terram & puluerem conuerſum iri præter illa decem. Horum decem, de quibus nulla eſt controuerſia, primum tenet locum Camela Salehi, cuius hiſtoria hæc eſt. Salehus iſte ad Thamuditas, vti narrant, miſſus à Deo fuit ante Abrahami tempora, vt gentes illas ad meliorem frugem conuerteret. Illi autem pro ſigno confirmationis ſuæ prophetiæ, & miſſionis poſtularunt ab ipſo, vt camelam de rupe quadam, quam ei oſtenderant, educeret. Quod ipſe fuſis ad Deum precibus præſtitit. Camela hæc interdiu in montibus paſcebat, veſpere verò reuerſa totam percurrebat vrbem, & clarâ altâque voce exclamabat: *Quicumque lacte eget, ad me exeat.* atque ita ciuibus vniuerſis ſufficiebat.

Verùm illi nec miraculi magnitudinis habitâ ratione, nec tanti beneficij memores Camelam eneruant, & Salehum sua expulerunt ditione. Camelam hanc sequitur Vitula Abrahami, & est ea, ex cuius carnibus conuiuium tribus hospitibus Angelis instruxit. Post parentis Vitulam ingreditur Ismaëlis filij Aries. Ismaëlitarum quippe nonnulli pro Isaac Ismaëlem parentem suum substituunt in sacrificio illo pro quo Abraham benedictionem sibi ac semini, necnon repromissionem promeritus est cum diuino iuramento. Arietem Ismaëlis excipit Vacca Moysis. Huius fabula hæc est. *Erat vir quidam probus*, inquit Sciahinsciah, *inter Israëlitas, qui præter vitulam nihil in bonis habebat. Hanc morti proximus in quadam dimisit sylua dicens: Domine Deus hanc tibi commendo vitulam, donec crescat filius meus, illámque reposcat. Adulto puero rem indicat mater, qui eò pergens inuentam domum reduxit. Cui mater ait: Ito fili mi in forum, ac tribus vendito illam denariis, sed caue eam tradas me inconsultâ. Pergenti autem in forum occurrit humanâ sub formâ Angelus, & sex obtulit ipsi denarios, dummodò non consuleret matrem: at ille materni moniti memor præstare noluit. Qua consulta rursus ait: placet, sed ne tradas illam, nisi me priùs consulas. Proficiscenti ergo iterùm in forum idem occurrit emptor duplo plus offerens, dummodò matrem non consuleret. Quod ille facere constanter negauit. Consulta itaque secundò mater ait: Fili mi hic Angelus Dei sine dubio est, quare sciscitare ab illo, cui fore vsui vaccam istam. Quod autem cùm fecisset iuuenis, dixit ipsi Angelus: Res accidet quandoque in Israële cuius causâ Vacca hæc tantâ vendetur auri summâ, quantum capere potest eius pellis. Non multò quidem post interfectus est vir quidam ditissimus Israëlitarum nomine Hamil, quamobrem plures necis huius suspecti ad Moysen delati sunt. Qui ne cum noxiis innoxios comprehenderet, Deum multis sollicitauit precibus, vt homicidam proderet. Redditum est oraculum, vt Vacca talibus, ac talibus prædita signis in sacrificium offerretur. Nulla in omnibus Israëlitarum armentis inueniri potuit eiusmodi habens signa, & conditiones præter Vaccam hanc, quam interfecti consanguinei eâ auri emerunt summâ quam Angelus dixerat.* Vaccæ huic succedit Ionæ Prophetæ Cetum. Rudit post Cetum Ionæ Mahometanum paradisum ingrediens Asinus Ieremiæ. Huius lepida narratio ex Sciahinsciah, Abisahidi Africani & aliis Mahometanis scriptoribus eiusmodi est. *Solo postquàm æquata esset Hierosolymorum vrbs vnà cum Templo, nec spes vlla affulgeret instaurationis, Ieremiæ præcepit Deus, vt eò pergens non proximam modò, sed præsentem annunciaret ciuibus instaurationem illam. Qui cùm eò peruenisset, vidissetque Vrbis, ac Templi tantam ruinam, risit apud se dicens: Facilius est profectò mortuum ad vitam reuocare, quàm vrbem hanc iterùm exsuscitare post tam miserabilem casum. Quamobrem vincto propè se Asino, quo eò vectus erat, mœstitiâ oppressus inter vrbis rudera immisso illi sopore & ab oculis hominum subductus Dei voluntate centum annorum spatio exanimis cum Asino obdormiuit. Intereà instauratur Vrbs, Templum excitatur, & pristino omnia redduntur splendori. Eo elapso interuallo exsuscitatur Propheta, & primùm vita oculis restitutis videbat quomodo tam sua, quàm sui Asini ossa ad inuicem iungebantur, vestiebanturque neruis, carne, & pelle.*

Quibus absolutis stat pristinâ formâ receptâ Asinus altisque vociferationibus rudere cœpit. Tunc ait Ieremias: Iam scio, rerum omnium præpotentem esse Deum. Alij non Ieremiæ, sed Ezdræ id euenisse scribunt, qui excitatus, & ad suam profectus vrbem cuncta aliam rerum faciem, aliáque signa habere comperit, & suos nepotes iam graui senectute confectos vidit. Sparso per prouinciam facti rumore confluunt ad illum Iudæi, dicuntque: Si tu es Ezdras, vt asseris, recita nobis Legem, & eam edoce nos. Qui lumine in eius ventrem cælitùs immisso illustratus iampridem amissam restituit ipsis Legem iuxta formam, quæ etiamnum apud eos extat. Et is Asinus est vnus è decem brutis, quæ Mahometanum paradisum sunt merita. Asini huius vestigia premit Formica Salomonis, de qua ita Alcoranus cap. de Formica: *Et coacti sunt Salomoni exercitus ex geniis, hominibus, & auibus, qui in turmas dispositi processerunt, donec peruenerunt ad vallem formicarum, tunc dixit vna formica: ô formicæ ingredimini habitacula vestra, ne conterant vos Salomon, & exercitus eius imprudentes.* Vpupam Balkais reginæ Sabæ, siue Arabiæ post Formicam eò introducunt, cuius apologum pluribus etiam narrat Alcoranus capite mox citato. Fabula summa est, hanc nimirum egregiè lenæ perfunctam esse officio inter Salomonem, & reginam illam, vt præter Alcoranum miris luxuriantur commentis Commentatores. Ibidem quoque Mahometi Camelam stabulari volunt. Demum brutale agmen claudit Canis septem Dormientium Ephesinorum, qui Decij Imperatoris declinantes iram in quoddam antrum sese receperunt proximi montis, vbi obdormierunt vsque ad Theodosij tempora. Cani huic, quoniam ex immundorum genere est, flaui Arietis indetur forma. Illi nomen est, secundùm aliquos *Nura*, secundùm alios verò *Camtira*. Et hæc de differentia specifica.

Quod autem pertinet ad secundum, multi Arabum Philosophorum docent, vnum hominem alio præstantiorem nobiliorémque esse secundùm rationem numericam, & indiuidualem, ita vt differentia indiuidualis vnius nobilior, perfectiorque sit differentia indiuidualis alterius. Proinde autem potentiæ, ac facultates animæ, puta, intelligendi, aut ratiocinandi vegetiores sint in Zaïdo, quàm in Amro. Hanc sententiam patroni comprobant hoc Alcorani celebri de hominibus enunciato: *Putasne plures audire, an intelligere?* Id est multi audiunt, pauci intelligunt. Contra hanc opinionem ita occurrit nonnemo. Perfectio numerica Zaïdi habetur à ratione specifica, sed hæc vna eadémque est in omnibus, & æquè participatur, ergo si vnus non præstat alio ratione specifica ex horum sententia, neque præstat ratione numericâ. Ad hanc obiectionem respondent; perfectionem numericam haberi à specifica fundamentaliter, non formaliter.

Ad tertium quod spectat, iidem fatentur, vnum hominem perfectiores nobilioresque edere posse actiones ratione melioris organorum dispositionis. Pro qua re notant, hominem, quà ex anima constat, & corpore, quasdam habere potentias merè organicas, quæ omnes sunt materiales, & corporeis organis affixæ, vt sunt eæ, quæ sequuntur gradum vegetandi, & sentiendi.; quasdam verò immateriales, & minimè organicas,

quæ non corpori, ſed ſoli animæ inhærent, vt ſunt intellectus, & voluntas. Iſtæ licet ſint immateriales, & minimè organicæ, organis tamen ob nexum animæ cum corpore, egent ad ſuas functiones ritè obeundas. Cùm igitur inæqualis, ac diſpar ſit organorum corporeorum diſpoſitio, ac temperies, inæqualis, ac diſpar oritur intelligendi, ac operandi facultas, & actio, proindéque perfectio. Hinc vnus promptiùs alio concipit, expeditiùs ratiocinatur, recordatur feliciùs. Huic aſſertioni obiicit quidam authoritatem Philoſophi 3. de Anima aſſerentis, intellectum non habere aliquod organum in corpore. At Philoſophus loquitur ibi de intellectu ſecundùm ſe conſiderato, & ab omni corpore abiuncto, non autem de intellectu prout corpori coniuncto, ſic enim organis eget, & creatio corporis, & membrorum eſt propter illum, vt idem Philoſophus aſſerit lib. 2. de animalibus. Prætereà nec Philoſophi iſti aſſeuerant intellectum habere organum, quà intellectus eſt, ſed quà perfectio eſt corporis egere organis corporeis ad ſuas functiones ritè obeundas.

Ad quartum dicendum eſt ex omnium ſententia, vnum hominem alium præcellere poſſe habitu ſcientiæ ex perenni virtutis ſtudio, & exercitio acquiſito, etſi ille, qui eiuſmodi habitu præſtat, ignobiliori præditus ſit principio ſiue ratione numericæ indiuiduationis, ſiue ratione temperamenti, & diſpoſitionis organorum.

Demum ad poſtremum quod ſpectat, nulla difficultas ineſſe poteſt, quin diuino beneficio, & munere vnus homo ob infuſos diuinitùs ſibi habitus perfectiùs alio intelligat, & per conſequens nobilior habeatur. Hanc ſententiam refert Mahometus Iamnius in Præfatione Tract. de præſtantia Mechæ, & Ieruſalem ex hiſce Alcorani verbis: *Et extulimus quoſdam veſtrûm ſuper quoſdam gradibus:* indeque probare nititur vnum locum alio præſtantiorem eſſe, vt homine hominem. Idem aſſerit Salamas ſect. 1. de mirabilibus orbis. *Scias oportet*, inquit, *Deum omnium præſtantiſſimum conſtituiſſe intellectum, & vnicuique elargitum eſſe iuxta menſuram ſui amoris erga illum, eiúſque dignitatem apud Dominum ſuum. Itemque antecellere fecit quoſdam ſuper quoſdam diuitiis, & largitate bonorum. Angelorum itaque, & Prophetarum intellectus ſuperant intellectus Doctorum. Doctorum verò intellectus ſuperant intellectus vulgi hominum, & intellectus vulgi hominum ſuperant intellectus mulierum, demum intellectus mulierum intellectus puerorum.*

Hæc porrò partim intelligenda ſunt de habitibus infuſis, quales ſunt Prophetarum: partim de acquiſitis, quales Doctorum: partim de differentia numerica, atque de gradibus perfectionis, qui oriuntur ex organorum corporeorum diſpoſitione, quales inter mulieres puerόſque diſcernuntur.

Verùm ex mox dictis oritur dubium, num mulier viro imperfectior ſit, diſtinguaturque in ipſa ratione ſpecifica. Philoſophi Arabum diſtinctionem hanc ſpecificam non admittunt, at legales, ſiue Theologi vltrò concedunt. Eam docet imprimis Cahbus ex Rabbino pſeudoprophetæ ſectator, & diſcipulus, vt de illo referunt Amamus Nagemaddinus, & Abufadlus in præfatione Commentarij eiuſdem Cahbi poëmatis coram

Maho-

Mahometo habiti de eius amasiæ Saad laudibus. Opinionem hanc è Iudæorum scholis ad Arabes emanasse, non semel mihi olim testatus est clarissimus, Rabbinicarumque disciplinarum peritissimus Ioannes Baptista Iona in Pisana olim, nunc in Romana Academia Hebraïcæ linguæ publicus Lector, atque Professor. Quod autem per mox nominatum Cahbum præstititum fortè est; cùm is omnes ex Iudæorum synagoga fabulas, & apologos ad Mahometanam transtulerit Moschæam.

Eidem assertioni suffragari videtur Tullius, dum dicit: *Duplex est natura generis humani, sed præstantius est genus eorum, qui sunt viri.* Accedit Philosophus 1. Polit. docens, quòd in communicatione, quâ sibi communicant vir, & mulier, vir est sicuti principans, & mulier sicuti subiecta. His omnibus addere robur creditur authoritas Apostoli affirmantis, virum esse caput mulieris, & mulieres viris subditas esse, oportere. Nec minus fauet testimonium D. Augustini in quæst. Noui, & Veteris Testamenti, isthæc edisserentis de creatione hominis ad imaginem Dei: *Hæc*, inquit, *imago Dei est in homine, vt vnus factus sit dominus ex quo cæteri oriantur, habens imperium Dei quasi vicarius est, quia vnius Dei habet imaginem. Ideoque mulier ad imaginem Dei non est facta: sic etenim dicit:* Et fecit Deus hominem; ad imaginem, & similitudinem Dei fecit illum. *Hinc etiam Apostolus; vir quidem, ait, non debet velare caput, quia imago & gloria Dei est. Mulier ideò velet, quia non est imago, aut similitudo.* Eadem fermè tradit D. Ambrosius super epist. 1. ad Corinthios. Ex quibus omnibus colligi videtur, virum differre specie à muliere, cùm ille sit factus ad imaginem Dei, ipsa non item; adeóque diuersa est vtriusque substantialis forma.

Ad hæc respondetur primò: authoritatem Apostoli, & Philosophi Arabibus istis minimè suffragari. Principatus enim, & eminentia viri super mulierem non est naturæ, cùm in hoc, teste D. Basilio in Hexam. æqualis sit vir, & mulier: sed œconomiæ; proindéque paterfamilias non vxori præest duntaxat, & caput dicitur esse mulieris, eminere & habere principatum gamium, seu coniugalem; verumetiam præest liberis, habetque in eos dominium paternum; præest seruis, & habet in eos despoticum, seu herile dominium, nec præterea censetur esse diuersæ naturæ, & speciei respectu liberorum, ac seruorum.

Illud autem quod adducitur ex Tullio pro diuersitate generis viri, & mulieris, intelligendum est de sexu distinguente suo modo inter virum, & feminam, genusque accipiendum hîc esse latissimo modo, ac satis analogicè, in quo sensu dicere solemus, genus Gallorum, genus Hispanorum, genus Arabum, designantes tunc multitudinem quandam regione, linguâ, habitu, victûs ratione, moribus, religione, & id genus ab alla multitudine distinctam. Profectò etiam qui verba illa attentius perpenderit, comperiet, esse dicta de perfectione numerica, & quæ à meliori dispositione organorum pendet, secundùm quam tam corpore, quàm mente feminæ sunt viris longè imperfectiores. Hinc Ouid. in Epist. Heron. ad Leand.

Vt corpus teneris, sic mens infirma puellis.

Ad id porrò, quod affertur ex DD. Auguſt. & Ambroſio ita reſpondet S. Thomas par. 1. quæſt. 93. art. 4. ad 1. *Tam in viro, quàm in muliere inuenitur Dei imago quantum ad id, in quo principaliter ratio imaginis conſiſtit, ſcilicet quantum ad intellectualem naturam. Vnde Gen. 1. cum dixiſſet ad imaginem Dei creauit illum, ſcilicet hominem, ſubdit, maſculum & feminam creauit eos, & dixit pluraliter eos (vt Auguſt. dixit) ne intelligatur in vno indiuiduo vterque ſexus fuiſſe coniunctus. ſed quantum ad aliquid ſecundarium imago Dei inuenitur in viro, ſecundum quod non inuenitur in muliere: nam vir eſt principium mulieris, & finis: ſicut Deus eſt principium & finis totius creaturæ. Vnde cùm Apoſtolus 1. Corinth. 11. dixiſſet, quòd vir imago & gloria eſt Dei, mulier autem eſt gloria viri; oſtendit, quare hoc dixerit ſubdens: non enim vir eſt ex muliere, ſed mulier ex viro: & vir non eſt creatus propter mulierem, ſed mulier propter virum.*

Ego ſanè non à veritate alienum eſſe reor, mulierem ideo dici non eſſe factam ad imaginem Dei, quia non immediatè à Deo condita eſt ſicut vir, ſed vt apographum ad prototypi viri imaginem; quemadmodum ſi quis pingat immediatè imaginem Cæſaris, & ad huius ſimilitudinem aliam. Tunc licet vtraque ſit effigies Cæſaris, prior tamen dicitur facta ad eius imaginem, altera non item, ſed ad ſimilitudinem prioris delineata, ſiue antitypon.

Curioſè forſitan, ac iure merito ſciſcitabitur hîc à nobis nonnemo, quâ ratione Arabum legales aliqui excludunt mulieres à paradiſo virorum, conſortióque, cùm potiſſimam partem voluptatis finalis alterius mundi ex Mahometi decreto, & condicto iſtæ conſtituant, vt non ſatis putauerit ſingulis viris ſingulas iungere puellas, ſed plures, quas aliqui volunt fore quadraginta, alij centum, nonnulli multò plures, niue candidiores, ſole ſplendidiores, vti videre eſt in Alcorano cap. *Miſericors.*

Reſpondetur, puellas illas Mahometicas non eſſe ex harum, quas in hoc noſtro habemus Mundo, genere, aut ſpecie, ſed alterius longè ſublimioris, ac elegantioris, vti legere eſt in libro *Sonnat*, ſeu de Mahometi Lege tradita, & alibi. Vide hac de re doctiſſimum eruditiſſimumque R. P. Philippum Guadagnolum in Apologia pro Fide Chriſtiana Tract. 2. de Alcorano cap. 3. ſect. 3. Quamquam non omnibus vna ſententia ſit de harum puellarum productione.

Ex Arabibus Chriſtianis Abuiſaac Benaſſalus Tract. *de principiis, & fundamentis Religionis cap. 5. de Intellectu, Anima, Corpore, Forma, Materia, & Operibus hominis*, quadrifariàm diſtinguit iuxta potentias theoricas, vt loquitur, Animarum ordines. Primum tribuit iis, qui diuinarum cognitione, & ſcientiis ſunt cælitùs illuſtrati. Secundum illis, qui diuina veráque dogmata amplexati ſunt, non euidenti demonſtratione inducti, ſed ſolà Eccleſiæ perſuaſi authoritate. Tertium iis, qui tam veris, quàm falſis dogmatibus vacui penitùs ſunt. Quartum demum illis, qui falſis imbuti ſunt. Porrò iuxta potentias practicas in tres diſtinguit ordines. Primus ordo tribuitur iis Animabus, quæ optimis ſunt prædıtæ moribus; ſecundus illis, quæ tam bonis, quàm malis vacuæ ſunt; poſtremus eis, quæ malis moribus ſunt inquinatæ.

Author Epiſtolæ *de Spiritu & Anima quæſt.* 8. duas affert opiniones, vnam Philoſophorum, alteram Theologorum Mahometanorum. Illorum ſententia totam diſcriminis rationem collocat in varietate temperamentorum, iſtorum verò in ipſa eſſentiali differentia. Quatuor hæc ſententia innititur argumentis. Primum ita adſtruitur ex officio Apoſtolatûs. Vel enim, aiunt, id conſequitur Apoſtolus gratiâ aliquâ, vel ex principiis eſſentialibus emanat; non primum, quia illa gratia aliam requirit, & hæc aliam, atque ſic in infinitum; ergo reſtat, vt ſit ex principiis eſſentialibus: igitur homines licet ſint eiuſdem ſpeciei, differunt inter ſe in gradibus perfectionum eſſentialium. Alterum argumentum inſtituunt ex hiſce Mahometi Pſeudoprophetæ verbis: *Animæ ſunt milites ordinati*, nempe inſtar militum cæleſtium, ſeu Angelorum; atqui Angeli diſcrepant in gradibus eſſentialium perfectionum; ergo & homines. Tertium ex hoc eiuſdem Pſeudoprophetæ alio dicto: *Homines differunt inter ſe vt metalla, nempe aurum, & argentum*; atquì hæc differunt in gradibus eſſentialibus: ergo & homines. Quartum: Homines, inquiunt, longè diſſident ingenij acumine, vel hebetudine, temperantiâ, & luxuriâ, & eiuſmodi aliis; ſed hæc proueniunt ex principiis eſſentialibus: ergo differentia inter eos eſt in gradibus perfectionum eſſentialium. Eadem tradit Sciahrzurus in libro *Ænigmatum, & Parabolarum diuinarum de cognitione Animæ & Spiritûs.* Hanc ſententiam lubens amplectitur C. F. d'Abra de Raconis Doctor Nauarricus *Tract. de Anima rationali ſect.* 5. *de affectionibus animæ rationalis quæſt.* 1. *an omnes animæ rationales ſint æqualis perfectionis*, aliâ, quam dudum ſecutus erat, repudiatâ ita palinodiam canens. *Verùm quia inſpectâ attentiùs ratione iſtâ, eam infirmam valdè, imò ruinoſam eſſe deprehendi: ideò in ea opinione diutiùs perſiſtere non potui, ſed lubentiùs contrariam ſum amplexus, ductus contrariâ ratione, quæ talis eſt: Non eſt inconueniens, imò valdè congruum videtur admittere inæqualitatem eſſentialem inter indiuidua eiuſdem ſpeciei: ergo tametſi omnes animæ rationales ſint eiuſdem ſpeciei, non ſequitur, eas omnes eſſe in eſſentia æqualis perfectionis, imò exinde potiùs iudicandæ ſunt inæquales. Probatur antecedens, non eſt magis inconueniens, ſed pari iure aſſerendum videtur, indiuidua eiuſdem ſpeciei inæqualia eſſe in perfectionibus eſſentialibus, ac ſpecies eiuſdem generis: ſicut enim ſpecies præter communem gradum generis, in quo omninò ſimiles ſunt & æquales, habent proprias, & peculiares differentias eſſentiales à quibus peti poteſt inæqualitas eſſentialis: verbi gratiâ homo, & brutum, quæ ſunt ſpecies animalis, præter illam communem rationem animalis habent ſuas differentias eſſentiales, homo rationalitatem, brutum irrationalitatem, ratione quarum non modò diſcriminantur, ſed homo brutum nobilitatis iure longiſſimè anteat: ita indiuidua præter communem gradum ſpeciei ſuæ, ſecundum quem eadem ſunt, & planè æqualia, ſortiuntur peculiares differentias indiuiduales.* Hæc retulimus ad oſtendendum, quàm par, & vniformis ſit ratio diuerſa philoſophandi vel in Gallia, vel in Arabia, vel vbique terrarum, & gentium.

DE ANIMARVM MORTALITATE, & Immortalitate.

CAPVT DECIMVM-QVINTVM.

ANIMAS qui mortales faciunt inter Arabes, non pari modo, & ſententia inſaniunt omnes. Aliqui enim naturâ ipſâ abhorrente, atque reclamante, manu, & calamo renitente, repugnantéque, illas in nihilum redactum iri, ac vnà cum corporibus interitum affirmabant, nullâ ſpe reſurrectionis aut Animabus, aut corporibus affulgente.

Alij, Animas cum corporibus extingui, aſſerebant, vnàque in nouiſſimo die cum iiſdem reſurrecturas fore docebant.

Prima ſententia Dahritarum Philoſophorum erat. Quamquam Fachrus in *variis quæſtionibus*, præter aliorum omnium Arabum opinionem, perſuaſionémque, vt poſteaquàm horum ſupra retulimus ſententiam, apud eum legimus, perhibeat, Dahritas nequaquàm Animas interituras ſenſiſſe, ſed non reſurrecturas, ſeu ad corpora ſua aliquando redituras, aut illa reſumpturas. *Hinc*, inquit ille, *quidam ſunt rati, Dahritas Philoſophos mortales habere Animas, quia reſurrectionem corporum inficiebantur, & Animarum ad corpora reditum. Verùm hæc de corporum mortalitate, & interitu intelligenda ſunt, non autem Animarum.* Scilicet, Dahritæ corporum negabant reſurrectionem, aſſerebantque Animas ad ea non eſſe redituras ampliùs, poſtquam ſemel ab ipſis diſceſſerunt, at eas propterea eſſe mortales, nequaquàm.

Arbitror ſanè, ad me quod attinet, Fachrum Dahritas cum Peripateticis philoſophis hîc confundere. Ex horum quippe de Mundi æternitate ſecundùm præſentem formam ſententia nullam fore corporum reſurrectionem neceſſariò conſequitur, aut Animarum ad illa reditum. Ex quo Mahometus Algazel huius opinionis reum agit Auicennam, quamquàm is *Tract. poſtremo Metaph. ſect. de Prophetia*, inter multa, atque diuerſa, quæ à Propheta inculcanda ſunt hominibus, articulum reſurrectionis, vt valde præcipuum, ac neceſſarium recenſeat, necnon reditum Animarum ad ſua corpora. Qua de re ita noſter Authot propoſitorum Arabum Philoſophorum propoſ. 24. *Haud obſtante hac expoſitione retulit ad illum* (Auicennam) *Amamus Mahometus Algazel negationem reditûs corporalium. Cauſa autem huius relationis ad hoc fuit, quod reditus corporalium repugnat æternitati Mundi corporum. Ipſe verò* (Auicenna) *aſſerit æternitatem, & durationem huius Mundi in ſua exiſtente forma.* Hoc eſt, Auicenna aſſerit Mundum ab æterno conditum fuiſſe, atque in æternum duraturum, ſeruatutúmque præſentem formam: ſed quiſquis huius opinionis ſuſcipit patrocinium, reſurrectionis dogma deſtruit, & Animarum ad corpora negat reditum, quicquid verbis in contrarium diſſimulet. Reſurrectionem autem præſentem Mundi inuertere ordinem, & formam præter rationes, & argumenta diuina teſtantur oracula: *Adueniet autem dies Domini vt fur: in quo cæli magno impetu tranſient, elementa verò calore ſol-*

uentur, terra autem, & quæ in ipsa sunt opera, exurentur. Licuit ergo Algazelo ex hac sententia de Mundi æterna duratione inferre, Auicennam aliosque Peripateticos Philosophos re corporum resurrectionem negare, & Animarnm ad illa reditum quicquid ille de resurrectionis articnlo à Propheta inculcando dixerit. Totum itaque discrimen inrer Dahritas Arabes, Arabesqne Peripateticos in eo consistit, quod isti ex suo doceant Philosopho immortales esse Animos, illi non item, si Fachri de illis excipies restimonium.

Altera opinio, nisi velis insaniam illam appellare, de Animorum mortalitate exritit nonnullorum sub ipso Christianismo, cui nomen quoque dederanr. Isti affirmabant Animas vnà cum corporibus extinctum iri, & in die nouissimo cum iisdem vicissim esse resurrecturas, vti legere est in Concilio Arabico contra eosdem celebrato an. 2. Fabiani Pontificis, & 4. Philippi Imperatoris, qui est Domini 249. de quo videsis Eusebium, Baronium, & alios.

Fit alterius quoque Concilij Alexandriæ habiti contra eosdem mentio in Cophtitarum Martyrologio, vbi ipsa verba sunr. *Die 3. mensis Tuti congregatum est sanctum Concilium in vrbe Alexandria ann. 2. principatus Patris nostri sancti Patriarchæ Dionysij. Coactum autem est Concilium hoc causâ quorumdam, qui ex regione Arabia prodeuntes docebant, Animam vnà cum corpore mori, simulque etiam cum illo in die resurrectionis resurgere. Qua de re conscriptam Epistolam ad aliquos Alexandriam transmiserunt. Quod videns Pater noster S. Dionysius ægerrimè tulit, illósque ab hac vt amoueret opinione omnes adhibuit conatus. Quamobrem hoc aduersùs eos coacto Concilio, multisque initis cum ipsis disputationibus eorum aperuit errorem, & resipiscere detrectantes, ac ab eiusmodi opinione nolentes recedere, anathematis mucrone feriit, & fidelium priuauit communione. Scripsit præterea contra ipsos Tractatum, qui ita incipit;* Vtique Dei erga humanum genus charitas summa est. *In quo euidentissimè demonstrauit, Animam neque mori, neque extingui cum corpore, sed immortalem esse, vti sunt Angeli, & dæmones, quoniam ipsa quoque spiritus est, ac minimè propterea alterationi, aut corruptioni obnoxia est, & egredientem è corpore mittit illam* (Deus) *ad locum meritis eius congruentem vsque ad resurrectionis diem. Sonante autem buccinâ, & resurgentibus corporibus imperio Creatoris singulæ Animæ sua resument corpora, consequenturque cum ipsis aut felicitatem, aut supplicium decretum, ac in eo statu, quem vtrumque consequutum fuerit, permanebit, nec illum in seculum seculorum, & æternitatem æternitatum commutabit.*

Hanc sententiam de Animarum extinctione cum corpore inferebanr illi ex receprissima inter illius seculi Philosophos hac definitione: *Anima est corpus simplex rationale apta vniri corpori, per quod suas actiones operationesque perficiat, seu fungatur.* Ex qua sic arguebant: *Anima est corpus, corpus est interitui obnoxium, igitur mortalis.* Cùm verò alia ex parte se vrgeri admodum viderent diuinorum oraculorum authoritatibus de Animarum immortalirate, earúmque reditu in nouissimo die ad sua corpora, statuerunt eas vnà cum corporibus resurrecturas fore in die iudicij.

Verùm enimuerò nec definitionis sensum intelligebant, nec Philosophorum illius authorum assequuti sunt mentem. Siquidem isti Animam non *absolutè* esse corpus definierunt, sed quà comparatur Deo, qui solus purissimus actus est, Anima verò non item, sed ex potentia & actu constat. Ita definitionem hanc interpretatus olim est Bazudbadukus antiquissimus scriptor Chaldæus in libro Definitionum, quas Syriacè conscripsit, definit. 91. & 92. vbi, *definitur*, inquit, *Anima esse corpus simplex, vt à Deo distinguatur*. Confirmatur hæc interpretatio ex Angelorum definitione, qui etsi ex eorundem Philosophorum mente immortales sint, definiuntur tamen ab illis ita: *Angeli sunt corpus simplex rationale operantes sine organis*. Quam autem definitionem mox laudatus Bazudbadukus sic explicat: *Dicuntur Angeli esse corpus Deo comparati: operantes sine organis, vt ab Anima vnita corpori distinguantur*. Hinc liquidò, ac palam relinquitur; eos Arabes grauissimè esse deceptos arguentes à corporis composito, & elementatis affectionibus ad corpus simplex, & spirituale, quod nequaquàm corpus dici meretur, nisi comparatè, ac si diceres, facem non lucere soli collatam, & illud Iobi 25. *Ecce Luna etiam non splendet in conspectu eius*.

Non desunt prætereà rationes aliæ, & argumenta satis euidentia ad suadendum planissimè, illorum Philosophorum mentem haud fuisse in ea tradenda definitione, vt docerent, Animam esse mortalitati obnoxiam, & corruptioni, quia totius corruptionis mortalitatisque rationem, & fundamentum non in esse corporis absolutè collocant, sed in solam compositionem, ac diuisibilitatem partium referunt. Nomine omnium in suis variis quæstionibus audiatur in præsens Fachrus: *Si Anima*, inquit, *corruptibilis esset, ex suscipiente corruptionem, & diuisionem composita esset, oporteret: atqui Anima simplex corpus est indiuisibile, & incompositum: ergo incorruptibilis, & immortalis*. Iisdem planè conceptum verbis argumentum legitur apud Gregorium Barhebræum Syrum in Tractatu Syro de fundamentis Ecclesiæ lib. 6. de Anima, cap. 5. de statu Animæ post discessum è corpore, sect. 1. de Animæ immortalitate.

Ad hæc ita reponunt aduersarij contrariæ sententiæ patroni: Anima non est simplex duntaxat corpus, sed corpori materiali, elementari, & composito vnita per modum partis ad vnum totum conflandum: atquì hoc totum corruptibile est; corruptio autem totius est corruptio etiam partium: ergo corrumpitur Anima corrupto illo toto, cùm extra compositum subsistere nequeat.

Profectò nullo modo hoc sequitur ex illorum Philosophorum definitionis mente, quia Animam corpori extrinsecùs aduenire, & vnionem cum illo antecedere expressè docent passim, & ipsius definitionis hæc verba dilucidè declarant: *Apta vniri corpori*. Námque si Anima subsistere potest ante vnionem, quod certissimum adhuc ex illorum sententia est, quia omnes Animas simul creatas fuisse affirmabant initio Mundi, etiam post vnionis dissolutionem hoc præstare poterit, cùm vnio non sit de essentia Animæ. Præter quàm quòd etiam falsissimum sit, corruptionem totius, siue compositi esse simpliciter & absolutè corruptionem par-

tium. Corruptis enim iis, quæ ex elementis constant, certum est ac planum, partes non corrumpi, nisi quà ad suum totum referuntur, non autem in suo esse. Patet hoc euidentius ex compositis artificialibus, etenim destructa domo ex lignis, & lapidibus composita, & constante, neque ligna quà ligna sunt, neque lapides quà tales corrumpuntur, etsi dicatur totam domum destructam esse, & quodammodo in nihilum redactam.

Tota adhuc hæc difficultas ex mente illorum Philosophorum euanescit ex diuisione Animæ in cælestem, & humanam, vbi illam non perinde cælestibus iungunt corporibus, ac istam humanis. Hanc doctrinam ita Author Propositorum Arabum Philosophorum propos. 7. refert. *Scias, Animam rationalem bifariam diuidi; altera est Anima cælestis. Quidam autem Philosophorum dicunt, quòd omnis Planeta ex Planetis errantibus sit cordis instar, eiusque particulares orbes reliquorum membrorum instar; & quòd Anima cælestis colligatur primò Planetæ, & mediante Planetâ particularibus orbibus; ex quo planum fit, Animas cælestes esse nouem iuxta cælorum numerum. Abuhali autem Abnsina* (vulgò Auicenna) *asseruit, quòd omne cælum habeat Animam, omnisque Planeta etiam Animâ sit præditus illum ciente motu positiuo. Erunt igitur Animæ cælestes penes numerum cælorum, & Planetarum. Altera autem est Anima humana, quæ demonstratur per pronomina* EGO *&* ILLE, *& est apud Platonem æterna sempiterna:* (id est ex vtroque extremo perpetua) *apud Aristotelem verò de nouo producta, & superstes post destructionem corporis.*

Duo ex dictis notanda hîc sunt. Primum, diuisionem siue distinctionem hanc Animæ in cælestem, & humanam vniuocam esse in eorum Philosophorum sententia, non autem analogicam; ex quo consequitur, quòd quemadmodùm vnio cælestium Animarum cum corporibus cælestibus non reddit eas mortales, ita nec vnio Animarum humanarum cum humanis corporibus constituit eas corruptibiles. Alterum, Animas nostras tam ex mente Platonis, quàm Aristotelis immortales esse apertè fatentur. Quamobrem nullus de eorum dubitandi mente relinquitur scrupulus. Quis ergo non videt clarissimè, quàm de tam sana definitione, tam insanam intulerint Arabes illi consequentiam.

Aduersùs horum Philosophorum deliria suâ versione collimasse videtur antiquus sacrarum Litterarum Arabs Interpres, quisquis ille fuit, dum ver. 11. Psal. 88. qui ex Hebræo ita sonat: *An mortuis facis miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt?* legit, ac interpretatus est: *Num facturus es erga mortuos miracula tua, aut Philosophi surgent, atque confitebuntur tibi?* Quasi his verbis dixisset: Num Philosophi sectæ huius surgent, & confitebuntur resurrectionis veritatem? Vulgatus Interpres Medicos, vt ille Philosophos distringere hîc videtur: *Numquid mortuis facis mirabilia: aut Medici suscitabunt, & confitebuntur tibi?* Geminum tamen is locus habere potest sensum. Primùm, an Medici illi, qui totum hominem intra vegetatiui, & sensitiui includunt terminos, & fines, qui interitui & corruptioni obnoxij sunt, credunt resurrectionem esse futuram, aut Animam esse immortalem? Ex his quippe, scilicet vegetatiuo & sen-

sitiuo, omnium argumentorum adstruitur congeries pro Animarum mortalitate, vti videre est apud Petrum Pomponatium, & alios. Ex his Aristotelis extorquent mentem, qui ex eius placitis mortalitatem elicere nituntur. Ex eiusmodi Mateosophiæ principiis pro certo sibi constare semper affirmabat Ioannes de Canis Medicus Florentinus multi nominis, Animam mortalem esse, vt 2. *Dialogo Chimarico* prodidit Ioannes Baptista Gellus. Verùm morti proximus dubitare cœpit, & iamiam animam agens ait, *Sit necne mox sciam.* Sed quî scire poterat infelix, si mortalis est Anima. Vel indigitatur etiam eo versu Galenus cum sequacibus Medicis, qui nullam absolutè admittit in compositis naturalibus substantialem formam, sed qualitatum temperiem, & harmoniam Animæ loco in homine tantùm agnoscit. Alter sensus eius versus esse potest: *Non medici quidem mortuos suis suscitabunt medicamentis, sed tu Domine.* Qui sensus egregiè facit pro mortuorum resurrectione.

Quemadmodùm verò versus iste iuxta Hebraicum textum maximopere fauere videtur Saducæorum de Animarum interitu, & exstinctione hæresi: ita nullus ferè est in sacrarum Scripturarum tota supellectili, qui earum immortalitatem clariùs asserat iuxta Syriacam editionem. Hebræi textûs lectio, *An mortuis facies miracula? an defuncti resurgent, te laudabunt? numquid narrabitur in sepulchro misericordia tua: veritas tua in perditione?* Syriaca autem editio ita se habet: *En mortuis facturus es miracula, & gigantes surgent, atque confitebuntur tibi: & narrabunt qui sunt in sepulchris misericordiam tuam, fidemque tuam in interitu.* Quos duos versus passim proferunt Syri Patres, & Scriptores ad asserendam mortuorum resurrectionem, ac præsertim SS. Iacobus Episc. Nisibensis, & eius discipulus Ephrem Syrus, & passim recitantur apud Maronitas, ac Syros alios in commemorationibus defunctorum. Paris quoque momenti ac ponderis est versus 7. cap. 7. Iobi, quem actitet sibi adsciscunt Saducæi, & Saducæorum sequaces, qui ex Hebræo ita sonat. *Memento quod ventus vita mea, non reuertetur oculus meus ad videndum bonum.* Syriacus, & Arabicus: *Memento quod spiritus viuens est, quare oculus meus reuertetur videre bonum.* Tam oppositum sensum quod attinet, non est nostri modò discutere vnde sit ortus, quemadmodum an vetustus Hebræus textus diuersus fuisset ab eo, quem nunc manibus terimus; & an Interpretes illi id præstiterint ad Saducæorum oppugnandam hæresim, ne inter Gentes alias disseminaretur tam perniciosum dogma. Ambigi quoque potest, an Interpres Arabs ita vertendo, eos Philosophos, de quibus Concilium Arabicum, & Alexandrinum suprà relata, distringere voluerit.

Quemadmodum autem Prophetarum nos oraculis, ac testimoniis Scripturarum asserimus immortalitatem Animorum, pari ratione Author Epistolæ *de Spiritu & Anima quæst.* 7. eandem octo argumentis ex Prophetarum consensu, Alcorano, & Mahometi dictis comprobat. Primum argumentum, inquit, Animorum adstruens immortalitatem, est consensus Prophetarum, Sanctorum, & sapientium, ac eorum labores. Secundum, sunt miracula, prodigia, & euidentes demonstrationes, ac historiæ, quæ dilucidè, atque clarè demonstrant Animos esse immortales,

corpora,

corpora verò caduca, & mortalia. Tertium, elicitur ex Mahometo dicente Hadifæ deploranti filios suos ante Mahometismum, siue vt illi loquuntur, infideles defunctos: *Si vis, te audire faciam eorum gemitum in igne.* Quartum ex eiusdem Pseudoprophetæ authoritate, qui affirmauit, se Prophetas vidisse secundùm varios beatitudinis gradus eâ nocte, quâ in cælum raptus est, vt in historia eiusmodi raptûs, seu comitialis morbi fabula veriùs refertur. Quintum ex hoc eiusdem apophtegmate: *Somnus est frater mortis.* Sextum ex hoc dicto eiusdem: *Vtique sancti Dei non morientur, sed transferuntur ex vno in aliud domicilium.* Et ex hoc alio nomine Dei ab ipso prolato: *Sanè & ipse & illi morientur, & quod superstes erit iudicabitur.* Quid enim superest morti nisi Anima, cùm certum sit corpus extingui? Septimum ex historia, quam de illis, qui fato concesserunt, refert. Asserit quippe, defunctorum Animas singulis feriæ sextæ diebus in hunc venire Mundum, & ante suorum domorum stare fores, mœstâque proclamare voce: *O consanguinei, ô filij, ô parentes, ô domestici nostri, ô proximi, miseratione moueamini super nos, nec nostri obliuiscamini, precibus adeste nobis, eleemosynis opem ferte, suffragiis auxiliamini, vt fortè misereatur nobis Deus antequam sitis vt nos.* Octauum ex historia belli Badrensis, in quo Mahometus grauiter vulneratus fuit, & plures cecidere sociorum contra vaticinium, quo pro certo pollicitus erat, neminem suorum eo in certamine periturum. Superstitibus autem de vana pollicitatione illa conquerentibus ait: *Per eum in cuius manibus anima mea est, adhuc viui sunt, adhuc vos audiunt, etsi diuino decreto respondere prohibeantur.*

His allatis argumentis aliam idem Author mouet quæstionem: num scilicet Anima in æternum immortalis erit, an verò post resurrectionem sit aliquando peritura. Tres hac de re affert opiniones. Prima est eorum, qui Animam purum spiritum esse affirmant, atque consequenter æternùm permansuram: altera illorum qui eam corpus esse arbitrantur, quamobrem aliquando morituram: nonnullorum demum sub Mahometismo sententia fuit tam Angelos, quàm Animas quandoque interituras fore. Huius demonstrationem ex his Alcorani exerunt verbis: *Omnia pereunt præter vnum Deum.* Sed hæc comparatè accipienda esse alij respondent, quia Deus naturaliter immortalis est, reliqua verò solâ Dei gratiâ. Hinc Sciahrzurus libro citato *de Dei cognitione* loquens de simili comparatione ait: *Dei quidem altissimi cognitionem nequaquàm consequi possumus, nisi lumine ipsius Dei, quoniam ipse est sui ipsius demonstratio, omnium demonstrationum euidentissima: ipseque est cælorum, ac terræ lumen, & nisi anima eius lumine illustrata fuerit, minimè veritatem assequi poterit, quia omnis vel euidentissima demonstratio tenebræ densissima illius lumini comparata.* De æternitate autem Animæ ita ibidem paulò inferiùs. *Scias, qui consequutus est scientiam Animæ: iam consequutus est felicitatem æternam, & sempiternum regnum.* Et paucis interiectis ex Peripateticorum placitis subdit: *Ipsi* (Peripatetici) *demonstrationibus confirmant existentiam rei abstractæ à materiebus vnitæ corpori, illúdque gubernantis, quæ mortuo illo superstes erit.* Mox etiam addit, immortalitatem Animæ esse vnum ex articulis religionis Mahometanæ, adeóque fide credendam esse, non ar-

gumentis probandam. Ahmetus Algazel in libro *de consolatione* hanc affert pro immortalitate Animæ asserenda pseudoprophetæ salutandi formulam, dum inter sepulchra transibat, *Pax, & requies vobis, qui verè viui estis, nos verò mortales.* *Ex quo,* ait relatus author, *cognoscimus Animam non mori demortuo corpore.* Hermes Arabicus cap. 4. libri *de correptione Animæ: Numquid ignoras Anima, quòd per mortem naturalem transmigreris ab angustiis ad latitudinem, à paupertate ad diuitias, à mœrore ad lætitiam, à periculis ad securitatem, à labore ad requiem, ab afflictionibus ad voluptates, & delicias, à morbo ad sanitatem, à tenebris ad lucem? ne te igitur pigeat, quia malorum depositâ stolâ, & iniquitatum, stolam recipies bonorum, & immortalitatem.*

Testimonia eiusmodi innumera occurrent Arabes scriptores legenti, quæ missa facimus cùm breuitatis gratiâ, tum quia ex sequentibus capitibus adhuc constabit hæc Animæ immortalitas. Hoc vnum tamen haud omittendum est: eos videlicet qui Animam, aut sanguinem, aut aërem, aut ignem, aut qualitatum harmoniam, & temperamentum, & id genus esse docuerunt, nequaquàm eam mortalitati ac interitui obnoxiam proptereà facere: sed Animam tunc pro vita, seu effectum pro causa per metonymiam accipere, quicquid sit de Galeni, & sequacium opinione. Id sect. 3. quæst. 10. author Epist. *de Spiritu & Anima* luculentissimis declarat his verbis: *Scias prætereà,* inquit, *aliud esse vitam, aliud Animam, sed ita altera alteri coniuncta est, vt disiungi nequeat, ideóque plures eas distinguere nesciuerunt ob maximam, quæ inter ipsas intercedit, affinitatem.* Quâ fortè distinctionis ignoratione distringit Legales, & Mohtazlitas, qui Animam accidens esse docebant. Idem de illorum assertione dicendum est, qui Animam bubonem, vlulam, aut id genus auem aliam dixere, cùm non essentiam Animæ, sed solam extrinsecam formam seu figuram denotare voluerint, nam corpori superstitem illam faciunt, & incorruptibilem, quod non asseruissent, si eo nomine veram auem, aut aliquid corporeum, & compositum intellexissent.

Tandem duo hominum esse genera, notandum est, qui Animam mortalitati obnoxiam faciunt, vt obseruauit olim Gabriel Barklai Maronita popularis meus, vir pietate, sanctimonia, doctrina, & librorum, quos composuit, numero clarissimus, atque summus. Primum eorum est, qui nullum alium finem sibi hoc asserendo proponunt, quàm vt ex tam absurda, absona, & vesana opinione de suæ Animæ immortalitate immortale sibi comparent nomen, & famam. Nec mirandum sanè est, non desunt enim qui hoc laborant morbo, qui eiusmodi conflictantur deliriis, qui sponte insaniunt solùm, vt saniores videantur, cæcutiunt, vt clariùs aliis videre credantur. Audio doctorem illum impudentissimum, audentissimumque adhuc plura, & multò atrociora in sacrosanctum Ecclesiæ Catholicæ Textum meditari, nec sat habuisse tam horrendas in eum euomuisse hactenus blasphemias, & cum flaua atram bilem totam euacuasse. Audio illum furiosorum gregi adscribendum Doctorem, ac ergastulo, & catenis coërcendum, LXXII. versionem nunc tamquam fictitiam, commentum, & fabulam, & quæ nunquam extitit

in rerum natura, petulanter suis scriptis diuulgare, & audacter in vrbe litterarum regia audere. Audio miserum illum fanaticum, vnum aut alterum nuperum Scriptorem pari vesania correptum totius venerandæ antiquitatis caniriei anteposuisse, ac sanctissimæ matris Ecclesiæ Catholicæ authoritati, summorum Pontificum decretis, sacrorum Conciliorum constitutionibus, sapientissimorum Doctorum testimoniis, Iudæorum, Samaritarum, Mahometanorum, atque Ethnicorum consensui prætulisse. Hoc autem solùm, vt ex tam improbo, ac stultissimo facinore, quemadmodum Vanninus, & eiusmodi farinæ alij Animam facientes mortalem, nomen sibi apud posteros compararet. Huius miseratione dignissimi Doctoris stultitiæ hoc vnum euidentissimum argumentum est. Patres quos paulò ante laudat, eorúmque vtitur auctoritate ad suam Hebraïcam asserendam perperam suo more veritatem, mox improbet, necesse est, ad suam hanc aliam insaniam adstruendam in LXXII. debacchans versionem. Verùm benè speramus non defore, vt amicissimè exoptamus, peritissimum aliquem medicum, qui veritatis & doctrinæ pharmaco tanto morbo occurret, & delirum doctorem ad saniorem restituet mentem; aut Anticyram illum nauigare Archiater iubebit, si tanta erit vis morbi, vt illo pharmaci genere expelli nequeat.

Alterum hominum genus, qui Animam mortalem faciunt, libertinorum est, ac flagitiosorum, quorum non minùs aliæ regiones, quàm Arabiæ feraces sunt, quósque non minùs nostra ætas, quàm prisca protulerunt secula. Hoc hominum genus eo nomine tantummodò sibi persuadere conatur, Animam mortalem esse, & interitui obnoxiam, vt profusiùs nefandissimis quibusque criminibus, & sceleribus sese immergat, & dedat obscœnissimis, & homine indignissimis voluptatibus.

Verùm enimuerò, vt concludamus, vtrique Animam mortalem statuentes, eam immortalem esse fatentur. Nam quid prætendunt illi nominis, & famæ immortalitate, quàm Animos nostros ex innato appetitu esse immortales, & æuiternos? Aut quid etiam isti aliud, quàm hoc idem, cùm eorum nonnulli mortem subire maluerint, quàm suam deserere opinionem, cùm nullum flagitium non esset patrandum priùs, quàm moriendum, vt egregiè notat S. Thomas in expositione Symboli Apostolorum, si Anima mortalis est? Miratur idem 3. Ethic. quomodo ponentes Animam esse mortalem possunt eligere mortem, vt Aristoteles docet, & suadet. Plato quoque in Phœdone affirmat, mortem nequaquam esse æquo animo ferendam, nisi spe melioris vitæ.

DE ΜΕΤΕΜΨΥΧΩΣΙ, SIVE ANIMARVM Transmigratione.

CAPVT DECIMVM-SEXTVM.

ARABES, vt plures aliæ gentes, in hunc errorem de Animarum transmigtatione prolapsi quoque sunt, at non vna omnium fuit sententia concors. Hascemitæ, qui à nomine authoris Hascem ita dicti sunt, perpetuâ, æternâque circulatione, seu reuolutione Animas de vno in aliud corpus demigtare docebant, nec alias dare pœnas pro flagitiis asserebant, quàm quas in diuersis luebant siue humanis, siue brutorum corporibus. Pari ratione affirmabant, eas nullo alio donari præmio pro operibus virtutis, quàm quo in iisdem fruebantur corporibus. Resurrectionem corporum inficiebantur isti deinceps, quia repugnat cum æterna illa circulatione Animarum; ex quo hæreticorum Mahometanorum catalogo adscriptus est, ac diris deuotus Abdalla Candacita cum sequacibus, quòd opinionem hanc in mortalium lucem reuocauerit, ac totis viribus disseminare conatus sit.

Sub ipso tamen Mahometismo quatuor fuerunt de μετεμψυχώσει hac sententiæ, vt quæst. 9. refert Author Epistolæ *de Spiritu & Anima*, Sciahinsciah *de 73. sectis Mahometanorum*, & alij. Prima opinio fuit illorum, qui Animam de humano in humanum corpus demigrare posse tantùm affirmabant, quia hoc solum illi est proprium, ac proportionatum, quamobrem hoc transmigrandi genus vocatur illis النسخ *Annascho*, quod propriè significat *translationem ad simile*. Alij admittebant quoque demigrationem ad corpora animalium, & modum hunc demigrandi appellant المسخ *Almascho*, id est, *metamorphosim, mutationem formæ in fœdiorem*. Quidam verò præter hos duos transmigrandi modos tertium concedebant, nempe transfusionem Animarum in plantas, nuncupaturque is modus الفسخ *Alphasco*, id est, *diuortium*, quia Animæ diuortium quodammodo facere videntut à natura animata ad aliam alterius generis. Nonnulli demum, Animas ad res omni viuendi genere carentes transmigrare etiam rebantur, quod genus nuncupant الرسخ *Arrascho*, id est *subsidere, immotum esse, consistere*, quia Animæ in illis delegatæ consistunt, nec mouentur.

Mashudius *in Pratis aureis cap. de persuasionibus Arabum seculi ignorantiæ* se integrum conscripsisse tractatum memorat tam aduersùs Arabes illius seculi, quàm recentiores sub Mahometismo, qui eiusmodi transanimationem sibi persuasam habebant, pluresque recenset sectas, quæ non tam re, quàm fundamentis, & rationibus dissentiebant. Addit insuper se argumenta Iudæorum, Christianorum, Græcorum, Indorum, Magorum, & Nubiensium, qui in hanc abierant sententiam, funditùs euertisse. Vtinam extaret nobis ad manus eiusmodi tractatus, vt ex illo videre possemus illarum gentium fundamenta, & Mashudij refutationis pondus, & momentum, necnon quænam Christianorum natio hanc sit amplexa opinio-

nem tam vesanam, quoniam ad me quod attinet, vt verum ingenuè fatear, apud neminem Christianorum scriptorum vtriusque orbis eam hactenus legi, vel vllius esse, aut fuisse audiui.

Auctor Epistolæ *de Spiritu & Anima quæst.* 9. hanc transmigrationem tribus ita oppugnat breuiter argumentis. *Si Anima vno deposito corpore ad aliud transit, illique vnitur, sine dubio gesta in priori corpore recordaretur, quoniam subiectum recordationis, & scientia integrum remanet: atqui nihil illorum recordatur, ergo eiusmodi transmigratio falsa est. Secundò, corpus statim atque aptum redditur, suscipit Animam quæ illud informat, vnitúrque illi vt substantialis forma, & vnum ex vtrisque fit compositum: si autem alia Anima ad eiusmodi demigrat corpus, erunt duæ Animæ, & forma in eodem subiecto, quod est falsum & absurdum, quia vnusquisque homo percipit se esse vnum, non duos. Tertiò, si transmigratio daretur, negaretur corporum cum Animabus resurrectio, quia plura corpora non possunt surgere cum vna Anima; & si surgent, sequeretur vnum corpus eodem tempore extare duobus in locis: atquì resurrectio corporum cum suis Animabus certissima est, nec in dubium reuocanda, ergo transmigratio est falsa.* Hæc ille.

Huius autem transanimationis adstructorem extitisse Pythagoram vtriusque orbis consentiunt scriptores, qui se priùs Æthalidem Mercurij filium fuisse affirmauit, deinde Euphorbum factum esse, tum Hermotimum, posteà Delium quendam piscatorem nomine Pyrrhum, demum Pythagoram. Eò respiciunt hæc Nasonis 15. Metamorph.

Ipse ego, nam memini, Troiani tempore belli
Panthoïdes Euphorbus eram.

Huius tamen insani commenti recentes quidam Iudæi, quibus se addit Menasseh Benisraël lib. 2. de resurrect. mort. cap. 15. Prophetas faciunt authores, cùm testatissimum sit apud omnes id ad hodiernos, aut hesternos Rabbinos ex Pythagoricis, & Platonicis fontibus emanauisse. Hanc manifestam veritatem ingenuè fatetur Leo Modena Rabbinus Venetus part. 4. cap. 10. Historiæ rituum Hebræorum. *Molti sono*, inquit, *degli Hebrei, che credono quell' opinion Pittagorica, che le Anime ritornino altre volte al Mondo, transmigrando da vn corpo all' altro, il che chiamano* Ghilgul, *tirando a questo senso molti luoghi della scrittura.* Quæ ad verbum ita Latinè sonant: *Multi sunt ex Hebrais, qui credunt opinionem illam Pythagoricam, quòd Animæ scilicet sint reuersuræ iterum in Mundum demigrando de vno in aliud corpus, quod vocant* Ghilgul (reuolutionem) *ad hunc sensum detorquentes plura scripturarum loca.* Rectissimè sanè dicit is Rabbinus: *detorquentes ad hunc sensum plura scripturarum loca.* detorquent profectò, & extorquent hunc Iobi versum 29. cap. 30. *Ecce omnia ista operabitur Deus vicibus tribus cum homine:* dum inde inferunt suam ternam transmigrationem. Nec certè id inde magis sequitur, quàm contrarium ex hisce eiusdem capitis ver. 14. verbis: *Semel loquitur Deus, & secundo id ipsum non repetit.*

Aduertat hîc sedulò præthereà Menasseh cum suis, ne isthæc asserens matrem ducat in vxorem, vt probè lib. 10. cap. 30. de Ciuitate Dei aduersus huius opinionis propugnatores, & patronos coarguit D. Augustinus.

Caueat etiam, ne matrem equam, vel mulam, & patrem equum, vel asinum obequitet. Hæc sola ratio sat olim ponderis habuit, cur Porphyrius Platonis magistri, cui addictissimus alioquin erat, opinionem deseruisset, rei turpitudinis adductus grauitate. *Puduit scilicet*, inquit S. Augustinus loco mox citato, *Porphyrium illud credere, ne mater fortasse filium in mulam reuoluta vectaret: & non puduit hoc credere, ne reuoluta mater in puellam filio forsitan nuberet.* Sed quæ adhuc teterrima committerentur parricidia? quæ nefaria homicidia? quæ quotidianæ iniuriæ in parentes, filios, fratres, consanguineos, & proximos, dum animalia, in quorum corpora demigrant, Iudæi isti mactant, interficiunt, operâ inhumaniter vtuntur, & abutuntur, carnibus vescuntur? nam cum mox citato Nasone affirmant. ——— *inque ferinas*

Possumus ire domos, pecudúmque in corpora condi,
Corpora, quæ possunt animas habuisse parentum,
Aut fratrum, aut aliquando iunctorum fœdere nobis.

Apologus itaque cernenda potiùs est hæc opinio, & solis brutis digna, nedum homine ratione participe, aut sanctissimis Prophetis, vt Iudæi transmigrantes nequiter blasphemant iam, & impunè. Nec sui Menasseh vanis iactitet verbis Zohar antiquitatem, ac Talmudis, cùm constantissimum sit apud omnes, hanc fabularum farraginem multò post Pythagoræ, Platonis, & Christiani æui Æram à posterioribus Rabbinis fabulatoribus esse confictam. Imò non desunt sapientissimi viri, qui affirmant, Pythagoram id non ex animi protulisse sententia, sed solùm finxisse, vt homines à vitiis deterreret. Præterea vel ita sibi verè persuadens, vel simulans ab animalium omnium carnibus abstinebat, vt doctrinæ factis responderet. Quod profectò fecissent etiam & Prophetæ, præsertimque Prophetarum maximus Moyses, si eiusmodi Animarum in bruta transfusionem credidissent.

DE STATV ANIMARVM POST DISCESSVM ex suis corporibus: & primò de illarum beatitudine.

CAPVT DECIMVM-SEPTIMVM.

ANIMAS rationis participes virtutum exercitatione ad beatitatem, & vltimum finem disponi, dignásque reddi, nemo ferè vel insignite barbarus non fatetur, quamquam grauissimè sæpiùs circa media erret. Perfectionem autem eiusmodi siue dispositionem, conditionémque ad illam felicitatem tam consistere in actione positiua, quàm in negatione Author Propositorum Arabum Philosophorum proposit. 24. hisce testatur verbis: *Et quidem perfectio hominis est, vt induat se laudabilibus moribus, & vituperabilibus moribus exuat.* Nomine autem laudabilium morum, seu habituum non solùm intelligit illos, qui ex quatuor virtutum, quas Cardinales vulgò appellamus, contrahuntur exercitatione, de quibus paulò superiùs locutus erat, verùm de virtutibus quibuscumque,

& virtutum genere, quà pro quauis actione bona, & recta sumitur. Quemadmodum etiam nec habitus vitiosus capiendus est pro solo excessu, & defectu quatuor illarum virtutum, quas solas ibi memorat, sed pro quolibet actu peccaminoso virtuti in genere opposito. Manifestè hoc patet, quoniam has quatuor virtutes statuit omnium virtutum fontem, & scaturiginem. Colligitur prætereà, hominis perfectionem, quà tendit ad eum statum, non consistere duntaxat in acquirendis virtutum habitibus, sed etiam in declinatione ab oppositis, seu vitiosis. Quod sanè consentaneum est Philosophiæ regulis, cùm principium priuationis præcedat in omni generatione, seu actu de nouo producto principium positiuum. Consonat hoc penitùs huic Scripturæ præcepto: *Declinet autem à malo, & faciat bonum.* Quid porrò tum consequitur, ita declarat ibidem idem Author: *Tunc enim insignitur Anima rationalis speciebus existentium.* Videlicet, Anima mediantibus habitibus virtutum insigniri dicitur imaginibus, & speciebus rerum, quod perinde est, ac laudabilibus habitibus decorari & exornari. Species autem eiusmodi, quibus insignitur Anima, nihil aliud sunt, quàm præordinatio, & quædam tendentia præsentis vitæ felicitatis ad supremam beatitudinem, ad quam per visibilium speculationem ad inuisibilium contemplationem assurgitur, & per hæc ad ea, quæ supra nos sunt, tamquam per scalam ascenditur. Dicit prætereà, Animam insigniri existentium speciebus, quia in animi operationibus collocat præsentis vitæ felicitatem, quæ est species quodammodò, & futuræ vitæ pignus, & rude quoddam delineamentum. Quò sanè respicit Philòsophi illud Ethic. 9. asserentis, *felicem esse, est bene viuere & bene operari.*

Hanc sententiam plures amplexi sunt Arabum Philosophi; hinc dicere solitum Mahometum Benhasanum Philosophum celeberrimi nominis, cùm difficiliores quæstiones philosophicas dissoluebat, refert Auctor nostræ *Semita sapientiæ* cap. 8. *Vbinam sunt reges? vbinam principes? vbi regum filij suis voluptatibus innatantes? longè procul absunt ab iis voluptatibus, quibus nos Philosophia beneficio fruimur. Imò nostris illa comparata stercus sunt, fœtor, vapor, nihil.*

Quam porrò felicitatem sit consequutura eiusmodi Anima iis speciebus insignita post discessum à corpore, statim idem laudatus propositorum Author hisce ibidem indicat verbis: *His autem imbuta* (Anima) *perfectionibus cùm discesserit à corpore, experietur in semetipsa voluptatem maximam, & immensam lætitiam.*

Obiectum autem beatitudinis, & locum Animarum beatarum ante resurrectionem corporum quod spectat, maximum est inter Arabum Authores dissidium. Illi, qui seculo vixerunt ignorantiæ, quædam amœnissima assignabant Animabus loca, quales apud Latinos, Græcósque sunt campi Elisij, quorum fruuntur deliciis. Ex Mahometanis nonnulli affirmant, beatorum Animas in buccina Israphaelis Archangeli includi vsque ad Iudicij vniuersalis diem. Alij ex Mahometi pethibent traditione, quem Ali eius patruelis grauibus confirmauit verbis, beatorum Animas seruari in puteo Zamzam vsque ad resurrectionis diem, quemadmodum damnatorum Animas in puteo Barhut prouinciæ Arabiæ Hadhramuti, ex quo passim in ore habe-

bat : *Optimus puteorum est puteus Zamzam, pessimus verò omnium puteus Barhut.* Zamzam est fons ille Hagar indicatus ab Angelo, cùm Ismaëlem filium siti penè pereuntem delererat. De hoc puteo leguntur honorandæ parentis Hagar causâ tot nugæ ab Hagarenis confictæ, & tam superstitiosè colitur, vt vix integro volumine quæ de illo dicuntur, comprehendi possint. Verùm Pseudopropheta iste vt solis putidis mendaciis innixus, ac minimè propter eà sibi constans, interrogatus aliàs de Animarum loco respondit : *Animæ fidelium sunt in ventriculis auium viridium in Paradiso, infidelium verò in ventriculis auium nigrarum in inferno.* Rursus, vti referunt Author libri subtilitatum, & Author Epist. de Spiritu & Anima dixit : Animas esse in lampadibus quibusdam ex Dei solio suspensis, & liberè quocumque lubet ire, rediréque ad suas lampades. In libro verò de sui raptu, quem corpore, & animâ factum esse nugatur Abdalla Bocharensis tom. 30. Commentariorum Alcorani, & alij, asseuerat, sibi occurrisse in singulis septem cælis infinitam Prophetarum, aliorúmque sanctorum virorum turbam, ex quo affirmare necesse est, Animas Beatorum ex eius sententia in cælis esse. Quidam volunt, Animarum quasdam in huius inferioris Mundi commorari spatiis, quasdam sub Dei quiescere solio, quasdam inter Paradisi circumuolitare hortos, quasdam tandem esse vbi diuinum iubet decretum, nullum certum habentes locum. Sunt verò qui perhibent, Beatorum Animas post separationem è corporibus suis diuinâ frui visione, vti videre est apud Auctorem Epist. de Spiritu & Anima, quæst. 9. Quam quidem sententiam amplectitur etiam Author Propositorum, proposito suprà citato, dum dicit: *Efficieturque Anima illa rationalis* (in statu separationis) *tamquam Angelus ex Angelis propinquis*, nempe Deo. Angelos autem diuinâ frui visione non est inter Arabes qui negat. Quoniam verò non est par perfectionum gradus, ita nec beatitudinis, subdit : *Et sanè secundum multitudinem perfectionum, earúmque paucitatem sese superant ordines Animarum rationalium in propinquitate, & longinquitate à veritate*, scilicet Deo. His intelligenda venit propinquitas, & longinquitas ratione perfectionis, & gloriæ, non autem distantiæ localis, quia quò quis perfectior est, eò propinquior intimiórque Deo censetur. De eiusmodi gloriæ gradibus iuxta diuersitatem meritorum exponit hanc responsionem Maadi filij Giahali ad interrogantes de statu Animarum post discessum è corporibus, Author libri subtilitatum : *Animæ Prophetarum commorantur in Paradiso Eden, Animæ Martyrum in Paradiso medio, Animæ puerorum fidelium in ventriculis auium Paradisi, Animæ puerorum infidelium nullâ certâ sede in Paradiso vagantur.* Nomine autem Paradisi eum intelligere cælestem patriam, non terrestrem, aut aliquem amœnum locum ex his, quæ subdit, liquet: *Anima eius qui ære obstrictus est alieno, aut aliena rapuit, in aëre suspenditur, nec ad cælum peruenire valet, donec solutum fuerit debitum, aut redditum ablatum.* Hæc de separatarum Animarum beatitudine, innumeris breuitatis gratia nugis omissis. Iam de illa, quæ resurrectionem sequitur, aliquid delibandum est nobis. Hoc autem clariùs ex Paradisi, seu alterius patriæ descriptione & enumeratione eorum, quæ in illo sunt.

Para-

Paradiſos itaque conſtituunt ſeptem, quorum primum vocant *Domum maieſtatis*, alterum *Domum ſalutis*, tertium *Hortum voluptatis*, quartum *Domum æternitatis*, quintum *Hortum beatitudinis*, ſextum *Hortum paradiſi*, ſeptimum *Hortum Eden*, omnes ex pretioſiſſimis gemmis, & metallis conſtantes, vt ex ſupra dictis cap. 9. videre eſt. Totum verò hoc beatitatis domicilium in centum diſtinguunt gradus, ac inter ſingulos gradus tantùm collocant interualli, quantum citatiſſimo curſu quingentorum annorum ſpatio inſignis emetiri poteſt equus. Portæ autem patent ingredientibus illum octo ex Banabbaſi, & multorum aliorum ſententia. Primus paradiſus portas habet duas, reliqui vnam. Omnes aureis ſunt obductæ laminis, inter quas laminas tantum eſt intercupedinis, quantum cælum inter & terram. Hæc immenſa Paradiſorum moles ex aureis, argenteiſque conſurgit lateribus, quorum vnum cælorum, terrarúmque hæc vniuerſitas capere non poteſt. Pauimentum ex muſcho ſtratum eſt, terra ex croco, palatia ex margaritis, cubicula ex carbunculis & pyropis, portæ ex gemmis variis conſpiciuntur: Multi ſcaturiunt fluuij; primus dicitur *miſericordia*, qui per omnes excurrit Paradiſos; ſecundus *Alcauthar*, quem ſibi adſciuit Mahometus, & eſt in quo purgantur Animæ; tertius *Alcaphur*, ſeu camphoræ; quartus *Taſlim*; quintus *Salsbil*; ſextus *Rahix*; aliíque innumeri. Pſeudopropheta in libro de ſuo raptu alia quatuor flumina ſe in Paradiſo vidiſſe teſtatur; vnum lympidiſſimæ aquæ, alterum dulciſſimi lactis, tertium generoſiſſimi vini, quartum defæcati mellis. Eius nugas de horum fluminum origine, & fontibus lubens prætereo, quia ſingulas hîc referre prolixum ſatis, moleſtúmque eſſet. Infinitis omnis generis arboribus conſitos eſſe hos Paradiſos aſſerit. Quas inter omnium maxima, ac præcipua conſpicitur arbor beatitudinis, cuius radices conſtant ex vnico vnione, truncus ex gemmis variis, folia ex ſmaragdo, ramis luxuriatur hæc arbor ſeptuaginta millibus ex topatio, quorum beneficio vmbræ tota fruitur beatorum illorum turba, & ab æſtu, & caloribus ſeſe tuetur. Folia agitata motu auræ talem edunt concentum, cuius mortalium nemo vel mente concipere poteſt ſuauitatem. Ali Bentalebus, ſe audiuiſſe, refert, à patruele Mahometo in Paradiſo eſſe arborem quandam ex cuius trunco equi naſcuntur alati, ſtragulis ornati pulcherrimis, & margaritis, ac carbunculis redimiti, qui nulla egerunt excrementa. His inſident ſoli primi ordinis ſancti, quos videntes ſancti inferiorum ordinum exclamabunt: *O Domine*, quibus ſerui hi tui tantos conſequuti ſunt honores? Iſti, inquiet Deus, dum vos ſomno ſopiti, atque ſepulti eratis, vigilantes præſtitutas perſoluebant preces; dum crapulæ vos eratis dediti, ieiunio languebant iſti; dum iſti incumbebant toti operibus virtutis, vos voluptatibus operam dabatis; dum iſti ſua bona pauperibus elargiebantur, vos cumulandi nullum faciebatis finem. Singulis autem huius Paradiſi ſanctis ſeptuaginta attribuit Mahometus, & eius ſectæ patroni vxores tantæ pulchritudinis, vt ſi vnus iſtarum capillus in orbem ceciderit noſtrum, duplò plus quàm ſol illum illuminauerit. Si continget etiam, vt vna iſtarum expuerit ſemel in Oceanum, illum dulciſſimum reddiderit, vt ſaccharo, ac melle opus amplius nobis non fuerit. Comedendi, bibendi, & coeundi tanta

vnuſquiſque in hoc Mahometano Paradiſo prædítus erit facultate, quantâ centum valentiſſimi huius noſtri orbis viri; Mahometus verò in hoc mille virorum arrogat ſibi vires. Hæc omnia, innumeráque alia huius momenti, & ponderis aut in ipſo leguntur Alcorano, vel ex Mahometi habentur traditionibus, vti videre eſt apud Authorem libri ſubtilitatum, Bocharenſem, Thaalabum, Bidhaum, Sonnan, ac alios perplures, quorum numerus vix iniri poteſt.

Quæſtio hîc acerrima exagitatur inter Legales, & Philoſophos de horum omnium genuino ſenſu. Legales quippe, vt qui nimis ſuperſtitiosè Mahometi ſeſe manciparunt nugis, omnia hæc materialiter, ac vt ſonant ad litteram intelligenda eſſe, mordicùs contendunt. Contrà, Philoſophi, & æquiores aliqui Alcorani commentatores rerum adducti abſurditate nihil aliud eſſe affirmant hortos, arbores, fructus, flumina, aues, vxores, gemmas, & id genus alia, quàm titillationes quaſdam, & illecebras ad rudes illos Arabes alliciendos, permulcendóſque iis voluptatibus, & deliciis animos, & ſuo indulgendo genio capiendos. Suam opinionem ex rerum quibuſdam firmant nominibus, vti eſt arbor fidei, arbor beatitudinis, fluuius miſericordiæ, quæ ſermonem ibi tranſlatum, non proprium eſſe indicant. Hinc acerrimum inter Legales, & Philoſophos bellum; hinc inuectiones; hinc iniuriarum plauſtra. Auerroës in prologo ſuæ reſponſionis ad librum Algazel inſcriptum تهافة الفلاسفة *Tahaphato Alphalaſaphati*, quem titulum antiquum vertit interpres *Deſtructio Philoſophorum*, ego verò potiùs ex verborum analogia *De ſtoliditate Philoſophorum*, hanc inimicitiam his aperit verbis: *Dicimus quod hoc dicto homini accidit fortè vna dictarum cauſarum: aut ex aliquo morbo perturbatus fuit intellectu: aut fortè ſuſpectus erronicæ prauitatis inter Legales ſui temporis praextiterat. Legales namque inimici reperiuntur Philoſophorum: & ipſe aliquo modo noluit ipſorum pati inimicitiam.* Algazel autem quæſt. 15. mox citati libri quatuor profert cauſas præcipuas, cur Legales tantoperè abhorrent à Philoſophis. *Primò*, inquit, *quia aſſerunt Philoſophi præſentem rerum Vniuerſi huius faciem, ſeriémque inter cauſas, & effecta ex omnimoda pendere neceſſitate, non autem ex libera, aut contingente aliquando. Secundò, quia docent, Animas humanas eſſe ſubſtantias per ſe ſubſiſtentes, non autem in corpore impreſſas; & mors nihil aliud eſt in eorum ſententia, quàm ſuſpenſio dependentiæ, cùm Anima deſiſtit corpus regere, & quòd illa tam ante, quàm poſt ſuſpenſionem illam per ſe ſubſiſtat. Tertiò, dicunt, has Animas impoſſibile eſſe, initio Mundi ſimul fuiſſe productas: tametſi addant, immortales, & æternas eſſe, nec vllo modo interitui obnoxias, poſtquam ſemel extiterint. Quartò, Animarum ad hæc ſua corpora reditum inficiantur, adeóque corporum reſurrectionem.* In peroratione verò totius operis duas alias addit aſſertiones, quarum ratione Philoſophos hæreticorum catalogo adſcribendos eſſe cenſet. Prima, quia Mundum faciunt æternum, quemadmodum & omnes ſubſtantias: altera, quia Deum particulares neſcire affirmant.

Illi demùm, qui Philoſophiam cum Lege conciliare adnituntur, vtrumque admittunt, nempe beatos in alia vita tam ſpiritualibus, quàm corporalibus fruituros eſſe deliciis, & voluptatibus. Ita Algazel lib. citato quæſt. 20. *De reſurrectione, ac reditu Animarum ad ſua corpora.*

DE DAMNATIS, EORVMQVE LOCO, & ſuppliciis.

CAPVT DECIMVM-OCTAVVM.

QVATVOR hoc de argumento proponi, & exagitari ſolent præcipuæ quæſtiones. Prima, vtrum Animæ ſtatim atque diſcedunt è ſuis corporibus, auolent ad cælum, vel ad Tartara detrudantur, an verò aliquo detineantur in loco vſque ad Iudicij vniuerſalis diem. Altera, an Damnatorum pœnæ æternæ ſint, vel ad præſtitutum aliquod tempus. Tertia, vtrum ignis gehennæ corporeus ſit, vel ſpiritualis, aut metaphoricus. Quarta demùm, an præter Damnatorum æternùm locum, ſit locus aliquis leuiores expiandi culpas.

Ad primum quod attinet, ignorantiæ ſeculi Arabes quemadmodum Beatis locum aſſignabant amœniſſimum, vt mox capite ſuperiori notatum eſt, ita Damnatis locum attribuebant ſqualidum, horridum, cæcum, & caligine opertum æternâ, in quo improborum Animæ ſtatim atque ſua exuunt corpora includuntur cruciandæ vſque ad Iudicij vniuerſalis diem.

Alteram partem huius quæſtionis quod ſpectat, ſunt qui docent, Animas detineri quodam in loco extra infetos omnis pœnæ ſenſûs expertes vſque ad Iudicij diem. Huius opinionis Abuhariram fuiſſe adſtructorem ſub Mahometiſmo, teſtatur Author libri ſubtilitatum in hæc verba: *Interroganti de loco Animarum post ſeparationem ex corporibus, ita reſpondit Abuharira: Cùm quis moritur, circuit eius Anima circa eius domum vno menſe, vidétque heredes quâ ratione ſua diuidunt bona, as alienum ſoluunt, exequuntur teſtamentum. Elapſo autem menſe ad ſuam reducitur foueam, ſuúmque circumit ſepulchrum per annum integrum, vt videat, quis pro ſe fundit preces, quiſque contriſtatur. Anno exacto adducitur defuncti illius Anima ad illum locum, in quo ſeruantur Animæ vſque ad illum diem, quo buccina reſurrectionis ſonabit.* Maadus filius Giabalæ item interroganti de Damnatorum loco apud eundem Authorem reſpondit: *Animæ improborum Moſlemanorum excruciantur in ſepulchris vnà cum corporibus; Animæ verò infidelium in carcere inferorum igne torquentur.* Nonnulli, tam beatorum, quàm improborum Animas in ſepulchris concludi vſque ad reſurrectionis diem, autumant: ſed illorum dilatantur ſepulchra, & per feneſtellam ſuum vident in cæleſti paradiſo locum, quemadmodum iſtorum coarctantur ſepulchra, & per ſimilem feneſtellam ſuum in inferis conſpiciunt locum. Hîc nihil dico de Terreſtri Paradiſo, in quo ſeruari Animas iuſtorum vſque ad Iudicij diem Patrum aliqui aſſeruerunt.

Communis tamen ac receptiſſima ſententia Arabum eſt, proborum Animas, quæ nullo ſcelere contaminatæ diſcedunt è corpore, ad cæleſtem euolare patriam felicitatibus fruituros, improborum verò ad Tartara deturbari cruciandos. Hanc manifeſtiſſimis docet verbis ſententiam Author Propoſitorum propoſ. 24. vbi poſtquàm aſſeruit, Animam inſignitam perfectionibus experiri in ſemetipſa ſummam delectationem, immenſámque

lætitiam in ſtatu ſeparationis à corpore, & effici vt Angelum ex Angelis propinquis Deo, ſtatim ſubdit: *At ſi imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, ſanè torquebitur vehementiſſimâ pœnâ inferorum.* Liquet hæc ſententia ex variis ſuppliciis & pœnis, quas ſingulis peccatorum generibus apud inferos attribuunt ſcriprores Arabes, liquebit adhuc ex mox dicendis.

De ſecundo etſi planè conſtet apud Arabes, improbos ob admiſſa maiora, vt loquuntur, crimina, & flagitia igne inferorum torquendos eſſe: non conueniunt tamen, an finem eiuſmodi ſupplicia ſint habitura, nec ne. Horum namque quamplures, vti legitur apud Hazzadulam Bencamunam Tract. de tribus religionibus, nempe Moyſis, Chriſti, & Mahometi cap. 4. affirmant, improbos nequaquam æternam ſubituros in inferis eſſe damnationem, ſed aliquando inde egreſſuros, vel poſtquam dignas pro ſuis criminibus perſoluerunt pœnas, vel interceſſione Mahometi, ac diuinâ indulgentiâ. Alij autumant, neminem ex Mahometi aſſeclis ſupplicia luiturum fore, quantiſcunque ſceleribus & flagitiis ſit obſtrictus, & contaminatus, ſed omnes rectà paradiſum petent Mahometo pro omnibus intercedente. Non deſunt tamen, qui flagitioſis damnationem ſtatuunt æternam, nullúmque interceſſionis, aut indulgentiæ agnoſcunt locum. Mahometus Algazel lib. cit. quæſt. 20. hanc communiorem eſſe Moſlemanorum doctrinam ſcribit aduersùs Philoſophos, vt inferiùs ex eius verbis de triplici Animarum ſtatu poſt ſeparationem patebit. Quæ opinio videtur eſſe Alcorani cap. 2. & alibi aſſerentis: *In æternum permanebunt* (peccatores) *in ea* (gehenna) *nec diminuetur eis pœna.* Qua de re vide plura apud periſſimum linguarum, præſertim Arabicæ, & eruditiſſimum, atque amiciſſimum R. P. Philippum Guadagnolum Tract. 2. cap. 9. ſuæ doctiſſimæ Apologiæ pro Chriſtiana Religione. Verùm enimuerò vt nulli ſolido innixus fabularum fabricator fundamento oppoſitum omninò docet in libro Sonna, ſiue Legis, vbi confidenti fronte ſectatoribus liberationem ab inferorum pœnis ſua interceſſione pollicetur. Hoc etiam eiuſdem nugarum machinatoris audentiſſimum iactatur apud Abdallam Bocharenſem tom. 30. Commentariorum Alcorani, effatum: *Vtique*, inquit impoſtor, *conuenient omnes homines die Iudicij ad primum hominem Adamum dicentes: Intercede pro nobis deprecemur, pater noſter; qui ſua commemorans peccata reſpondebit: Ego ſanè non ſum dignus, nec tantus, quare adite iuſtum Noachum. Adibuntque Noachum, qui ſua commemorans peccata eos remittit ad Abrahamum Dei dilectum. Abraham autem ſua commemorans peccata Moyſem colloquutorem Dei adire illos iubebit. Moyſes verò ſua item commemorans peccata eos Chriſtum Spiritum Dei, & eius Verbum adire adhortatur. Chriſtus demum Mahometum Dei amiciſſimum adeundum præcipiet. Tunc venient ad me*, inquit Mahometus, *& enixè rogabunt, vt pro illis intercederem, ſtatimque ingrediar ad Dominum meum, & pronus adorabo, qui ad me: Surge, Mahomete, extolle caput, dic, exaudieris, pete, habebis. Et ego ad illum: Gens mea, gens mea. Tunc dicet mihi: Vade, & educ ex illis omnes eos, in quorum corde tantum comperies fidei, quantum granum pendet hordei. Quibus eductis reuertar, iterúmque Dominum adorans deprecabor pro gente*

mea, qui ad me: Surge, Mahomete, caput extolle, dic, exaudieris, pete, habebis, & ego ad illum: Gens mea, gens mea. Et ille rursus ad me: Vade, & educ ex illis omnes eos in quorum corde tantum comperies fidei quantum pendet granum synapis. Quibus à me praestitis, reuersus deprecabor pro reliquis: & ille ad me: vade, & educ ex illis omnes, in quorum corde comperies minus, minus, minus, quàm granum synapis, ex igne, ex igne, ex igne. Tunc egrediens immensâ perfusus lætitiâ omnes educam, & ad Paradisum perducam. Quæ scelerum Architectus tam hiperbolicè mentiendo effutiuit, infinities, ac citra omnem humanum captum plures amplificauere Legales, vt risum mouerint non solùm aliis gentibus, sed ipsis etiam Mahometanis Philosophis, vnde tot orta sunt bella.

Porrò quid sentiunt de aliarum gentium, quæ Mahometi insaniam non sunt secutæ, salute aut damnatione, inter illos haud conuenit. Nonnulli quippe apud citatum Hazzadaulam existimant, eos, ad quos Pseudoprophetæ missionis notitia, & cognitio aut penitùs non peruenit, aut leui solùm, & obscurâ penetrauit famâ, quæ prudentem non moueat, æternùm haud damnatum iri, nisi aliquid æternâ damnatione dignum egerint, aut crediderint. At si notitia illa talis extitit, quæ prudentem moueat, nihilominus pertinaci obstiterunt animo, eámque aspernati sunt, æterno damnantur igni. Verùm si eam minimè aspernati sunt, sed omni adhibitâ curâ, & studio veritatem illius missionis perquisiuerunt, nec ipsam potuerunt assequi, non damnantur æternùm secundùm aliquos, nisi aliunde id meruerint: secundùm alios verò sempiternis destinantur suppliciis. Gentium Seductor cap. mox citato Alcorani non solùm suis, sed etiam Iudæis, Christianis, ipsisque paganis salutem pollicetur, vt ad damnationem pelliceret: *Certè*, inquit, *his qui crediderunt* (Mahometani) *& Iudæis, & Christianis, & Paganis retributio erit sua, & merces apud Dominum suum, nec timendum est illis, nec contristandum.* Alibi etiam asserit, Moysen pro Iudæis, Christum pro Christianis intercessuros esse, & ab æterna liberaturos damnatione, & pœna, etsi aliis in locis vt impostor, & mendax sibi contradicat contrarium affirmans.

Inferorum ignem, quod tertio loco propositum est, corporeum, ac materialem esse, asserit Abdalla Alcassai libro de creatione Mundi, cap. de Gehenna, & alij quamplures apud illum. Algazel quæst. 20. acriter inuehit in Philosophos, quòd metaphoricum illum faciant, nec aliud esse velint, quàm attritionis, & compunctionis. Auctor Propositorum proposit. 24. vtrumque agnoscit: *At si imbuta fuerit Anima contrariis memoratarum perfectionum, sanè torquebitur vehementissimâ pœnâ inferorum, vretúrque igne compunctionis & attritionis.* Fertur in libro subtilitatum cap. de igne, Gabrielem Archangelum Mahometo interroganti, ita inferorum ignem descripsisse. *Cùm altissimus Deus gehennæ creauit ignem, accendit illum annos mille donec rubuit, tum alios mille, donec albuit, demùm alios mille donec nigruit vt nox tenebrosissima.* Interrogatus item filius Mashudi, vti Hamsus, & Zaidus filius Vahabi apud eundem testantur Authorem, de hoc eodem inferorum igne respondit: *Hic vester ignis est pars vna ex septuaginta partibus inferorum ignis, & nisi bis in mare immersus lotúsque fuisset,*

nullum ex illo cepiſſetis commodum, quinimmò maximum detrimentum. Narrant Mahometana ſacra, quæ vocant, monumenta, ſeu multò veriùs profana, & nugaciſſima commenta, vti in libro ſubtilitatum legere eſt, Gabrielem Archangelum à Deo quondam miſſum fuiſſe ad Malechum inferorum præſidem, qualem faciunt Græci, & Latini Plutonem, vt ignem primo parenti Adamo inde afferret ad ſuos coquendos cibos. *Qui Malechus* (verba ſunt libri ſubtilitatum) *Gabrieli ait: quantum ignis vis tibi dem. Cui Gabriel: menſuram minæ. Tunc ſubridens Malechus dixit: Si hanc tibi dedero menſuram, vtique illius calore liqueſient cæli ſeptem, ſeptémque terræ. Igitur ad Dominum reuerſus Gabriel ait: Deus meus, quantum accipiam ignis? Cui Deus: quantum pendet minutiſſima atomus, ſed lauito illum in ſeptuaginta fluminibus ſeptuaginta vicibus, antequàm ad Mundum illum afferas. Quo facto, attulit ignem illum ad primum parentem Adamum, poſuitque ſuper altiſſimi montis cacumine, qui ſtatim liquefactus totus eſt, & ad priſtinum reuerſus ignis locum, remanſitque illius fumus tantùm in ferro, & lapidibus vſque nunc, ex quo fumo eſt noſter hic ignis.* Commodè ſanè ex ſilice, & ferro, quibus excutimus ignem, compacta eſt fabula, & exaggerata in rebus commentitiis veritas.

Tandem eſſe locum aliquem, in quo purgantur, expiantúrque imperfectiores, vt loquuntur, Animæ, ſiue quæ leuiorum ſcelerum notâ maculatæ ex hac vita diſcedunt, antequàm Deo ſiſtantur, eiúſque fruantur viſione, vel Paradiſi voluptatibus, & deliciis, conſtantiſſima, teſtatiſſimáque eſt omnium Arabum ſententia. Ita Iacob Baſcia in Theſauro Iuris cap. de lotione ante preces, & cap. de cura mortuorum, cui omnes adſtipulantur Iuris Canonici Mahometani Tractatores. Omnes quippe docent externam corporis legalem lotionem ſignare internam, quæ eſt Animæ, indéque inferunt: Si templum adire, & preces perſoluere illoto corpore, & ſordibus contaminato nefas eſt, qnemadmodum & defunctum humare ſine lauacro, quantò magis nefas erit, Animam ſiſti Deo immundam, quamuis leuiſſimè. Qnam autem purgationem peragi igne, preces, quas pro defunctis fundunt, clarè ac luculenter demonſtrant. Vnam aut alteram hîc exhibere ex libro ſubtilitatum lubuit. *O Deus requieſcere fac Animas eorum, & illumina ſepulchra eorum, & ablue eos aquâ, & niue, & refrigera calores eorum, & munda illos à peccatis ſicuti mundatur veſtis alba à ſordibus.* Item: *Commuta, Domine, domicilium eius in melius domicilium, & in familiam meliorem adſcribe illum, & introduc illum in Paradiſum, & ſerua illum à tentationibus ſepulchri, & cruciatu ignis per miſericordiam, & gratiam, & liberalitatem tuam, ò miſericordioſiſſime miſericordum.*

Mahometus Algazel quæſt. 20. triplicem agnoſcit Animarum poſt ſeparationem ſtatum, quam eſſe omnium Mahometanorum ſententiam ibidem teſtatur. Verba ipſiſſima ſunt: *Vtique felicitas æterna eſt Animabus perfectioribus ſempiternis, & ſupplicium ſempiternum eſt Animabus imperfectioribus contaminatis, finitum verò Animabus imperfectis contaminatis, quæ nequaquam conſequuntur felicitatem abſolutam, niſi perfectione, iuſtificatione, ſeu ſuffragiis, & purgatione.*

Hanc veritatem omnes agnoſcunt Orientales Chriſtiani, quidquid ſit de

ipſo nomine, in quo hærent noſtri temporis nugatores. Ad quod probandum vnum, aut alterum afferendum duximus teſtimonium ad ſilentium imponendum illis, qui impudentiſſimè, & perfrictâ fronte blaterant in ſuorum angulis, & profanis ſynagogis, Orientales inficiari Purgatorium, ne deinceps muſſitare audeant. Conſtitutio Eccleſiæ Syrorum cap. 39. de defunctis, quod refertur in codicibus Melchitarum, Maronitarum, Iacobitarum, & Neſtorianorum eſt. *Facito tertiâ die commemorationem pro iis, qui obdormierunt, in Pſalmis, & precibus, quia Chriſtus mortuus eſt, & reſurrexit tertiâ die. Fiat quoque pro illis commemoratio nonâ die in memoriam viuorum & mortuorum. Facito item pro illis trigeſimum diem iuxta antiqua legis ritum, quoniam filij Iſraël luxerunt ſuper Moyſe triginta diebus. Item fiat pro illis anniuerſarium, erogetúrque de bonis illorum eleemoſyna pauperibus. Et ſanè pro certo credimus, id fieri pro illis tantùm, qui continentiâ, fide, & iuſtitiâ ſunt præditi; quoniam pro patratoribus magnorum criminum, & infidelibus ſi quicquid in hoc mundo bonorum in eleemoſynam erogatum fuerit, nihil penitùs illis proderit.* Ioannes Epiſcopus Darenſis ſcriptor Syrus antiquiſſimus lib. 4. de reſurrect. mortuorum cap. 24. *Sunt quidam*, inquit, *qui in hoc Mundo purgantur ex peccatorum ſordibus: alij verò nonniſi poſt hanc vitam per ignem ex cicatricibus peccati curantur.* Quid clarius? quid luculentius? quid de nomine digladiamur, cùm de re tam certò conſtet?

Iudæorum autem quænam ſit de hoc loco expiandi Animarum ſententia, aperit Leo Modena Rabbinus Venetus in Hiſtoria de ritibus Hebræorum part. 4. cap. 9. hiſce verbis: *Tengono che vi ſia il Paradiſo per l'Anime de buoni, qual chiamano* Gan Heden, *che beatificati iui ſtiano fruendo la gloria ſolo con la viſion diuina; ſimilmente l'inferno, che chiamano* Gheinam, *per gl'empij: doue l'anime loro ſiano tormentate con fuoco, & altre pene, ma qui alcuni ſiano dannati in perpetuo a penar in quella maniera, ne mai ſiano per vſcirne, altri vi ſtiano ſolamente per certo tempo prefiſſo, e queſto dicono eſſer* Purgatorio, *non diſtinguendoſi per luogo, ma per tempo.* Quæ Latinè ita ſonant: *Tenent Paradiſum eſſe pro Animabus proborum, quem vocant* Gan Heden, quæ beatitudinem adeptæ, gloriâ ibi fruentur ſolâ viſione diuinâ; ſimiliter Inferos, *quos appellant* Gheinam, *pro impiis, vbi eorum Animæ cruciantur igne, aliiſque pœnis: ſed hìc quidam ſunt damnati in æternum ad luendas eo modo pœnas, nec vmquam egrediendi ſpes affulget: alij ibi manebunt ſolùm ad præſtitutum quoddam tempus, quod vocant* Purgatorium, *non diſtinguentes illud loco, ſed tempore.*

Nihilominus Menaſſeh Beniſraël de creatione Mundi, probl. 21. cum Hollandicis vlulans lupis perſcripſit: *Denique non eſt neceſſarium, vt ponamus Purgatorium: nam ponimus varios gradus eſſe in Inferno pro ratione multorum, aut paucorum peccatorum, quæ quis commiſit.* At ſi varios Κόλαξ, atque חנפא ponis gradus in Inferno, cur varios ordines, quos ponit Ricardus de Media Villa cum Theologis aliis meram fabulam in tui capitis limine appellas, cùm idem ſit ponere gradus varios, & varios ordines? Certè auribus hæc das Caluiniſticis, & dum ad voluntatem loqueris tuorum amicorum, eoſdem illudis, & iudaïcè eludis, ac negans cum illis, nobiſcum ais. Quid enim ad nos de nomine dum conſtat de re? Non habent aliæ

nationes, & linguæ nomen, quod ineffabili Dei nomini יהוה, eiúsque significationibus æquipollere possit; ergo non conueniunt de re significata? impium effatum! Purgatorium nobis nihil aliud sanè est, quàm ordo, siue gradus eorum, qui non æternùm sunt damnati ad pœnas, sed ad præstitutum aliquod tempus cruciantur, luuntque pro criminum grauitate supplicia. Hæc ipse malitiosè taces, Menasseh, nec aperis, aut declaras gradus eorum, qui ad tempus luunt pœnas, quod est totius quæstionis huius momentum, & pondus: Sed hoc satis euidenter ex suorum graduum distinctione euincitur. Adhuc prætereà longissimè à vero aberras affirmans graduum illorum varietatem peccatorum facere numerum, cùm constantissimum, & compertissimum sit apud omnes, circumstantias, & qualitates criminum suos quoque constituere gradus, ac multò plures. Grauissimum habetur adulterium à quocumque commissum; sed multò grauius si à sacerdote, vel sacerdotum summo admittatur. Maximum scelus est quempiam alicubi occidere, at multò maius si in templo. Nec paris grauitatis censendum est furtum à paupere patratum ad explendam famem, quâ premitur, cum eodem quod patrat diues. Blasphemia in Deum infinitæ est grauitatis, quàm in hominem quempiam. Sæpissimè etiam grauius est peccatum cogitationis, & cordis, quàm facti, vti est hoc insipientis: *Dixit insipiens in corde suo non est Deus.* Quæ omnia satis apud veteres varia declarabant sacrificia. Igitur non solus numerus, sed circumstantiæ etiam varios illos constituunt gradus, contra quàm asseris.

Splendidè profectò mentiris, & perfrictâ fronte pronuncias Menasseh, cùm subiungis: *Quid quod in sacris litteris nullum vestigium eorum locorum reperire est?* & Rabbinis tuis maximè iniurius es, qui locum hunc Zachariæ cap. 13. vers. 9. *Et inducam tertiam partem per ignem*, & hunc alium 1. Samuel. cap. 2. vers. 6. *Dominus mortificat, & viuificat, deducit ad inferos, & reducit*, De huiusmodi ordine intermedio interpretantur in Tract. *Ros à Sana.* Sed locum integrum ex tua interpretatione lib. 2. de resurrect. mort. cap. 20. huc transferre iuuat, vt armis te confodiamus tuis. Ipsissima sunt verba: *Academia Samay, inquit, quòd tres hominum classes, atque ordines iudicandi sistentur: vnus impiorum, ac pessimorum, alter optimorum, tertius mediorum. Illi, qui perfectissimè iusti sunt, sine mora fruentur vitâ futuri seculi. Isti, qui planè mali, atque improbi fuerint; confestim in infernum detrudentur; iuxta illud*: Multi ex dormientibus in terræ puluere expergiscentur; hi ad vitam æternam, illi ad pudorem, & opprobrium æternum. *Intermedij descendent, & precabuntur, & hinc adscendent iuxta illud:* Et inducam tertiam partem per ignem. *Et de his loquitur Hana:* Dominus occidit, & vitæ restituit, facit descendere ad sepulchrum, & facit adscendere. *Cæterum Academia Hillelis ait, Deus est gratiosus, & propensus ad misericordiam; vti loquitur Dauid, cùm ait:* Dilexi quoniam exaudiet Dominus vocem deprecationum, &c. *vsque ad* attenuatus sum, & me seruabit.

Quid adhuc de tua audacia tui dicent, Menasseh, recutiti, qui Gentiles scriptores, & Poëtas eorum sapientibus præfers scribens: *Et Gentiles, qui locuti sunt de præmio, & pœna Animarum, non plura posuere loca, quàm Infernum, & Paradisum, quorum hunc vocarunt Elysios campos, illum Tartarum.*

Et

Et postquàm pro hac tua sententia adduxeris Platonem, Virgilium, Ouidium, ac Tibullum, addis: *Denique alij quoque multi ex gentilibus, quos omnes referre nimis longum videatur, tantùm meminere istorum duorum locorum, & fieri potest, vt illud acceperint à Prophetis.* Rabbini tamen tria agnoscunt loca ex Prophetis, vt ex mox relato testimonio euidentissimè patet, ergo egregiè mentiris Menasseh, ac vtrisque impudentissimè imponis, solùm vt cum illis, apud quos degis, & scribis, catholicum reiicias Purgatorium, nullâ Scripturarum, & Rabbinorum habitâ ratione. Ipsorum te expiscari gratiam, tibíque conciliare conari, manifestissimè habemus ex cap. 5. lib. 3. de resurrect. mortuorum vbi exponens verba illa Zachar. 13. 7. *Et super virum socium meum*, de Imperatore Turcarum, ita tùm tuos subiungis latratus: *vel potiùs de Papa Romano capiendum est, qui se pastorem, & proximum à Deo appellat, & Dei vicarius in terris audire vult.* Respondeat nunc Abisai Semei huic improbo: *Quare maledicit canis hic mortuus domino meo regi?* Latrat quidem canis, & oblatrat.

——sed frustra agitur vox irrita ventis,
Et peragit cursus surda Diana suos.

DE RESVRRECTIONE MORTVORVM.

CAPVT DECIMVM-NONVM.

HOc de resurrectione mortuorum dogma semper ab vtriusque seculi gente impensè creditum est, si ea, quæ de Dahritarum secta supra notauimus, modò recolas. De prioris æui tamen Arabibus id vnum hoc de argumento scriptum legimus apud Gregorium Barhebræum lib. 9. sui Chronici, Mashudium, & alios, quòd scilicet suos equos, aut camelos ad sua mactare sepulchra mandabant morientes, quia arbitrabantur, eos, qui hoc præstitissent, resurrecturos fore equites, qui verò non, pedites. Fabula non sine fœnore ad posteros deuenit, vt infrà videbitur. Nec sanè mirandum est, seculi ignorantiæ Arabes gentilitatis tenebris obrutos id credidisse, cùm & aliis gentibus huius quoque affulsisse luminis aliquid certò constet, vti legere est apud Platonem in Phœd. Senecam Epist. 36. & Herc. fur. Virgilium Ecl. 4. & lib. 6. Æneid. ac alios.

Qui autem post Mahometi vixerunt tempora de re omninò concordant, non item de modo, & circumstantiis Resurrectionis. Quod vt benè intelligatur, sciendum est: Arabes scriptores resurrectionem vulgatissimo vocabulo المعاد *Almaad*, denotare, id est, *reuersio, regressus, reductio, restitutio.* Denominationis rationem ita reddit Algazel quæst. 20. libri destructionis Philosophorum: *Resurrectio dicitur* Almaad, *quia Deus altissimus reducit, atque restituit corpus à priuatione ad esse, & à morte ad vitam.* Qui hanc resurrectionis denominationis rationem recipiunt, trifariam diuiduntur. Primi volunt, illud idem corpus resurrecturum fore, quod primùm Animæ vnitum est, & vnum cum illa constituit compositum. Suam hanc

assertionem, vt alij eiusdem propugnatores, & patroni tam Christiani, quàm Iudæi, ex diuina stabiliunt iustitia, quoniam corpus, quod bonorum, aut malorum operum particeps fuit Animæ, iustum ac par est, vt vnà cum illa vel bonis fruatur, & communi præmio, vel pœnas luat. Eandem confirmant, & vrgent ex vocabuli analogia, quia non rectè diceretur, aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse, nisi omninò idem sit, saltem quoad partes essentialiter componentes.

Secundi arbitrantur corpus componi iterum ex eadem materia & materiæ partibus, ex quibus compositum anteà erat, verùm non eadem animari vita, aut informari, sed alia de nouo à Deo producta, atque id satis esse existimant, vt aliquid reduci, & restitui ad pristinum esse dicatur. Isti haud planè declarant, quid nomine vitæ de nouo productæ à Deo intelligant, an scilicet ipsam Animam, vt aliquando intelligendum venit per metonymiam, an verò nouam ipsius Animæ coniunctionem cum corpore. Ad me quod attinet, puto, eos intelligere Animam ipsam, quam cum vita confundunt, & accidens appellant, vt suprà obseruauimus, si tamen isti sint iidem cum illis. Auget coniecturam resurrectionis illius descriptionis expositio, cùm dicant ad illam saluandam satis esse, vt eadem materia corporea iterum reducatur, restituatúrque ad pristinam humanam formam, & figuram. Quamobrem immortalitas, quam diximus, hos Animæ attribuere, vt alibi asserere videnrur, vel capienda est pro ea, quæ resurrectionem sequitur, vel de immortalitate indeterminatè. Nisi tamen dicere velimus, illos nomine materiæ corporeæ intelligere Animam & corpus, cùm non defuerint inter Arabes, qui Animam corpoream statuerint, vt ex hactenus dictis constat; ac nomine vitæ de nouo productæ ipsam nouam vtriusque coniunctionem, & Animæ effectum, qui est vitam tribuere.

Posteriores mox relatæ sententiæ authoribus rectà opponi videntur, quia, vt homo ad pristinum statum reduci dicatur, & restitui, sufficere autumant, vt Anima rursùs corpori vniatur alicui, vel idem illud sit, quod prius, vel aliud, quia sola Animæ ratione homo constituitur, aiunt, non autem corporis.

Qui autem vocabuli *Almaad* descriptionem non admittunt, corpus nequaquàm resurrecturum esse, sed ad priora redactum iri elementa, similarésque partes decernunt, atque adeo resurrectio nihil aliud illis est, quàm perfectarum Animarum absolutissima, & finalis beatitudo, quemadmodum imperfectarum ad commeritas pœnas plena, & confirmata Iudicio vniuersali damnatio. Horum eiusmodi est argumentum, & præcipuæ rationis summa. Quî fieri potest*, inquiunt, vt illud idem resurgat corpus, quod in alia, & alia corpora conuersum est, & per varias mutationes in animalia, plantas, metalla, lapides, & id genus resolutum? Quid præterea dicendum est de iis corporibus, quæ in hominum cedunt alimenta, & substantias, itaut multiplici transmigratione, vt loquitur Algazel, vnum idémque corpus pluribus animabus successiuè informatum fuisse, credibile sit, per eiusmodi conuersiones? Hæc difficultas tanti ponderis fuit, vt lepidissimæ præbuerit Rabbinis quibusdam comminiscendæ fabulæ occasionem & locum. Confixerunt enim in spina dorsi ossiculum esse quodam לוז

Luz vocatum, quod nunquàm pereat, ex quo homioem tamquàm ex massa fermenti instauratum, restitutúmque iri in futura resurrectione. Ipsorum verba sunt in Tract. Berescit: *Adrianus (cuius ossa comminuuntur) quæsiuit ex R. Ieosuah filio Hanina, vnde Deus benedictus germinare faciet hominem in futuro seculo? respondit ille ex* לו Luz, *seu ossiculo spinæ. Rursus alter, vnde nosti hoc? Da mihi illud, inquit ille, ossiculum, & te docebo: contudit illud in mola, sed non tuum est; coniecit in ignem, & non flagrauit; coniecit in aquam, & non attritum est; imposuit incudi, malleóque cecidit; sed ne hilum comminutum est.* Eiusdem ossiculi mentio fit in libro Zoar, in Toldot Noah, & in Toldot Ishac sic: *Omnibus defunctis, qui inuenientur procul in peregrina terra, creabit Deus benedictus corpus suum quale conuenit: nam vnicum ossiculum hominis manet sub terra, quo corpus istud formabitur, tamquàm ex massa fermenti.* Et R. Hya: *Sciendum est*, inquit, *resurrecturum idem corpus, quod fuit, quia sic scriptum legitur,* viuent mortui tui, *non autem legitur, quod Deus ea creabit: quippe illa solùm creatura, quæ sunt, viuent. Est enim ossiculum, quod sub terra manet incorruptibile, neque senescit vnquam, aut in puluerem abit. Isto tempore Deus benedictus emolliet illud, & turgidum reddet sicuti massam fermenti, & alleuabit, atque extendet in quatuor partes, atque hinc corpus, eiúsque membra fient; tum Deus benedictus infundet illi animam. Ita est, inquit R. Elhazar. At ossiculum istud quo pacto emolietur? rore; sic scriptum est, quia ros olerum ros tuus.* Adstipulatur hic R. Eliezer in Pirque cap. 34. Quooiam autem hoc commeotum experieotiâ, & de facto facillimè deprehendi pôtest, Menasseh, qui horum subscribit opinioni, lib. 2. de resurrect. cap. 15. hoc aliud addit: *Istud enim ossiculum tale est, vt nequeat interire, quamuis hodie nullus sit, qui illud nouerit.* Putidum effatum! Imò nunc magis noscendum esset, cùm nunqoàm corporis humani, eiúsque minutissimarum partium tam nota, ac cognita fuerit, ac hisce nostris temporibus Anatomes. Fieri ne etiam potuit, vt antiquorum Romanorum, qui mortoorum cadauera igne absumebant, cinerésque taoto curabant studio, nullus istud animaduerteret? Hanc nugacitatem duplici sacrarum Scripturarum firmant Rabbini patroni authoritate. Prima est Psalmographi regis 34. 21. *Custodiens ossa eius, vnum ex iis non consumptum est.* Altera Ezechielis 37. 6. *Et fuit tempestas, & accesserunt ossa, os ad os suum.* At profectò hinc manifestum euadit, hos ad summam impodentiam ineptos esse, cùm oulla sint ferè in tota sactarum Litterarum suppellectili testimonia, adeò luculenta, quæ hoc commentum æquè à fundamentis euertant. Psalmographus namque apertè loquitur de omnibus ossibus, & non de vno illo, quod isti confiogunt: & quasi verbis iis dixisset, ossa defunctorum, quæ nos consumpta esse credimus, Deo integra manent, ac minimè consumpta. Ezechielis verba adhuc luculentiora sunt, itaut commentariis illa declarare velle, maioris esset ineptitudinis improbus labor. Quid est eoim os ad os suum accedere, quàm ossa dispersa, & disiuncta Dei outu aggregari, vniri, & coniungi? Et hoc est oe idem illis, ac ossieulum emolliri, turgidum reddi sieuti massam fermenti, alleuari, atque exteodi in quatuot partes, atque hinc corpus, eiúsque membra fieri? Meotitur etiam splendidè Menasseh, dum dicit, ossiculum illud iam igno-

tum esse, cùm notissimum sit non solùm apud Syrorum, Arabúmque medicos, sed etiam ignobile vulgus. Est quippe officulum quoddam in spina dorsi amygdali referens formam & figuram, vnde nomen לוז *Luz*, à similitudine accepit, & ab aliis ossibus nec duritie differt, nec incorruptibilitate. Atque adeò alienæ linguæ vocabulum Rabbinicum nouum arguit commentum. Nec parum hoc diuinæ detogat omnipotentiæ, quasi verò sine illo incorruptibili officulo mortuorum corpora ad pristinum statum restituere non posset. Sed ad Arabes, dum intereà in suo dorso suum quærunt Iudæi officulum.

Aliud Arabes, qui corporum inficiantur resurrectionem, & solam Animarum admittunt, adstruunt contra eiusmodi argumentum. Materia corporum est finita, Animæ verò infinitæ sunt, sed infiniti ad infinitum nulla est proportio, ergo corporum resurrectio, & noua illorum cum Animabus coniunctio penitùs fieri nequit. Huius syllogismi maior propositio Mundum ab æterno creatum fuisse supponit, quod cùm falsum sit, vt falsissima ab aliarum opinionum propugnatoribus negatur, ac iisdem exploditur rationibus, & argumentis, vt quæst. 20. notat Algazel, ac Mundi æternitas.

Communis itaque sententia est, ac omnium receptissima Arabibus, eadem corpora esse resurrectura, non autem alia de nouo producta, aut ex parte aliqua, vel officulo concreta. Argumenta ab huius assertionis impugnatoribus allata facilè refellunt, cùm, quia non naturali aliquâ potentiâ id fieri affectatur, sed diuinâ, quæ omnia ex nihilo produxit, quod multò maiorem arguit potentiam; cùm quia diuina Prophetarum oracula passim hoc nobis testantur. Vnde Propositorum Author. propos. 24. aduersus illos: *At veraciores Philosophi æquè statuerunt regressum spiritualium, & corporalium iuxta ea, quæ memorauerunt Prophetæ, & tradiderunt asserentes, hoc necessariò credendum esse.* Ioannes Darensis Syrus toto primo libro de resurrectione corporum illa impugnat, soluitque argumenta, & multis, ac quidem doctissimis, eruditissimisque rationibus euertit, sed cùm ad Arabum non pertineant suppellectilem, eas Christianis reseruamus Archiuis.

Modum tandem resurrectionis quod spectat, duæ sunt Arabum opiniones. Prima, quæ refertur ab Algazelo quæst. 20. Authore libri subtilitatum cap. de resurrectione, & aliis, asserit ex authoritate sacræ, si Deo placet, Mahometanæ historiæ, Deum quadraginta dierum spatio super terram immissurum pluuiæ guttas humano spermati persimiles, ex quibus humana germinabunt corpora, non secus ac herba, & olera terræ. Fabula accepta fortè partim est à Rabbinis, qui verba hæc Psalmi: *Et florebunt de ciuitate sicuti herba terræ.* & hæc Isaiæ cap. 26. *quia ros olerum ros tuus*, de resurrectione interpretantur. Altera, quæ communis, ac receptissima est, asseuerat, quod sonante primò buccina Israphaële Archangelo omnium surget primus Mahometus, qui excusso ex capite, & barba puluere, Gabrieli, qui ipsi aderit, dicet: quæ dies ista est Gabriel? cui ille: dies resurrectionis, dies iudicij, dies rationis reddendæ, dies attritionis & compunctionis, dies pauoris & tremoris. Sonante verò denuò Israphaële cæteri excitabuntur mortales, & ad locum agentur Iudicij, sed equites fideles, in-

fideles pedites. Traditio quippe Ali Bentalebi Mahometi patruelis est, Deum ita Angelis præcepturum esse: *Angeli mei, fideles ne ad iudicium agatis pedites, cauete, ad hoc enim non sunt consueti; nam primùm in paternis ferebantur lumbis, tum nouem mensium spatio in vtero materno, deinde verò prodeuntes obstetricis excepti sunt vlnis, tum nutricis circumlati brachiis, ablactati parentum foti sinu, adulti equis, camelis, & asinis terrâ vecti, mari verò nauibus.* Quod mutuatos est ex priscis Arabibus ignorantiæ seculi, vt supra notauimus, commentum Mahometi ad suos hoc confirmauit effato: *Multiplicate sacrificia animalium, quia nobis in illo itinere ad iudicium leuamen erunt.* Hoc Mahometum ad antiqoorum superstitionem illam, & animalium ad sepulchra mactationem allusisse, certum est, quoniam, vt alibi obseruauimus, antiquorum fabulas auxit potiùs, quàm abstulit nugator.

Restat modò, vt de via, seu ponte, qui resuscitatis traiiciendus est, necnon de vniuersali Iudicio aliquid dicamus. Quoniam verò hæc omnia exactè referuntur ab Authore libri sobtilitatum cap. *de Ponte*, ab ipso ea petenda esse duximus. Ipsa verba sunt: *Creauit Deus, ait Propheta, super ignem, seu Inferorum barathrum pontem septem constantem arcubus, quorum singuli trium millium annorum itineris sunt, mille ascensûs, mille planitudinis, mille decliuitatis. Qui pons tenuior capillo est, gladio acutior, obscurior nocte tenebrosissimâ, & mille acuminatissimis instructus hastis. Traiiciens itaque homo in primo arcu interrogatur de fide, rationémque eius reddere cogetur; in secundo de statutis precibus; in tertio de decimis, in quarto de ieiunio, in quinto de peregrinatione ad sacra loca, in sexto de legalibus purificationibus, in septimo de honore exhibito parentibus, eleemosyna, ac tyrannide. Qui hæc omnia præstitisse inuentus fuerit, ad felicitatis traiicit locum, qui verò minùs, in barathrum præceps deturbabitur Inferorum. Quidam autem vt fulgur prætervehuntur, alij vt ventus, alij vt volucres, alij viginti quatuor horarum spatio, alij vnius, aut duorum mensium, alij vnius, duorum, trium, aut plurium annorum, itaut postremi totum illum pontem viginti quinque millium annorum confecerint curriculo. Quidam verò ad pontis consistent aditum, quibus dicet Gabriel, cui pax, cur non transitis? qui inquient: quia extimescimus ignem. Quibus Gabriel: Cùm in Mundo sese vobis pelagus offerebat, quibusnam illud transferebatis? nauibus, respondebunt. Tunc templa, in quibus orationes persoluebant, ad nauium redacta formam offeret illis, ac ita pontem transgredientur. Iniunget præterea Deus altissimus Gabrieli, quemadmodum sacra ferunt historia, vt illum, cuius bona opera exceduntur à criminibus, interroget, an doctorum virorum in hoc Mundo vsus sit consuetudine, vt ipsi eorum intercessione parceret; vel si aliquem dilexerit doctorem, aut cum illo comederit in eadem mensa, vel in eodem habitauerit vico, vel amicum eius dilexerit, vel saltem cognominis extiterit alicuius doctoris. Si quem autem talem inuenerit, apprehensa manu in Paradisum introducat illum.* Vnum hîc notandum est, scilicet Mahometanos pontem hunc intelligere materialiter, & ad litteram, vt in Synodo Samarkandensi decretum est, quam omnes sequuntur iuniores scriptores. Huius viæ, seu Pontis passim mentionem facit Alcoranus, sed præsertim in ipso procemio, de quo plura eius commentatores, quæ huc non attinent.

DE PROPHETIA.

CAPVT VIGESIMVM.

CENTVM viginti quatuor Prophetarum millia ab Mundi conditu vſque ad Mahometum numerant Arabes. Horum ſingulos ad ſingulas gentes miſſos fuiſſe autumant, Mahometo excepto, quem ad omnes deſtinatum fuiſſe delirant. Hinc Muſcacanus Iudæus neci traditus eſt Babylone, etſi Mahometum ſummum Prophetam, & Dei Apoſtolum faſſus ſit, quia aſſeruit illum ablegatum fuiſſe ad omnes Nationes, Iudæis exceptis, vt Sciahinſciah in Hiſtotia gentium author eſt. Itaque aiunt, Hudnm, qui idem illis eſt, ac Heber filius Sale, miſſum tantùm fuiſſe ad Haditas; Salehum ad Thamuditas; Hantalam ad Raſſitas, prouinciæ Hadhramutæ montium incolas; Abraham ad Chaldæos; Loth ad Pentapolitanos; Iobum, & poſt illum Baſarum eius filium ad Syros; Sciohaibum, qui Iethro ipſis eſt Moyſis ſocer, ad Madianitas; Moyſen ad Hebræos, & ſic de cæteris. Prophetiam, & Prophetas non omnes agnoſcebant ſeculi ignorantiæ Arabes, qui Dahritæ, de quibus crebra mentio hactenùs facta eſt, ipſum vniuerſi conditorem è medio tollebant, omnia naturæ viuificanti, vt loquuntur, attribuentes, & conſequenter Prophetiam, & Prophetas.

Qui autem Prophetiam amplectabantur vtriuſque ſeculi Arabes, in varias ſcindebantur ſectas, & opiniones, nec vna omnium ſententia erat. Quidam enim docebant, vt libro primo Bencamnna teſtis eſt, Prophetiam nihil aliud eſſe, quàm naturæ abſolutiſſimam perfectionem, itaut neminem aſſequi eam poſſe, arbitrarentur, niſi omnes adhibuerit conatus ad ea, quæ ſunt in potentia ad actum educenda, omnéſque corporis, animique numeros habeat.

Alij, nequaqnàm opus eſſe, vt quis doctus ſit, an indoctus iuuenis, an ſenex, rebantur, ſolúmque exigenda eſt vitæ, & morum probitas, vt talis in Prophetam à Deo ſeligatur. Verùm hæc ſententia partim Alcorano manifeſtè repugnat, cùm apertè teſtetur, neminem prophetiæ donum aſſequutum eſſe ante quadrageſimum exactum annum præter vnum Chriſtum Dominum.

Nonnulli demum, etſi omnium virtutum requitant in homine illo ornamenta, vt id mereatur donum, cenſent tamen, eum non liberè, ſed impulſione quadam, nullâ etiam habitâ diuinæ voluntatis ratione prophetare, nec aliter ad id impelli, quàm animalia ex indita naturæ vi, commotione, & affectu ad coitum. Imò in hoc neceſſitatis, & impulſionis gradu collocant doctores, qui alios inſtituere conantur, libróſque improbis laboribus componunt ad hominum vitam, moréſque componendos. Sed profectò hanc neceſſariam impulſionem, neſcio qua ratione cum decem illis modis, quoscum aliis prophetiæ ſtatuunt, vt ritè fiat, conciliare poterunt. Quos modos hîc referre non pigebit, vt collatione factâ, ferant eruditiſſimi lectores iudicium. Primo modo, aiunt, fit prophetica viſio in ſomnio per figuras & ſimilitudines, quarum interpretatio eodem quandoque reſeratur

Prophetæ tempore, quandoque nonnisi post aliquod temporis interuallum, vt res, & necessitas postulat. Secundo modo, voces per somnium audit Propheta, ac illorum percipit sensum, at authorem non videt. Tertio fit reuelatio, per hominem aliquem Prophetam in somnio alloquentem, & figuras, ac similitudines ipsi exhibentem. Quarto fit comparente illi in somnio Angelo. Quinto apparente illi Deo in somnio, ipsúmque alloquente. Sexto cùm vigilanti fit reuelatio per figuras. Septimo cùm vigilans voces audit, & neminem videt. Octauo cùm vigilans hominem aliquem se alloquentem videt. Nono, cùm vigilanti Angelus apparet, illúmque alloquitur. Decimo tandem cùm vigilans ipsum conspicit Deum sese alloquentem. Qui quidem modi penitus repugnare videntur postremæ huic sententiæ, quia isti extrinsecùs adueniunt Prophetæ, nec ab ipsa pendent natura, aut impellunt vt naturales affectus, & Prophetam commouent ad ea, quæ sunt sui muneris præstanda nullâ habitâ diuinæ voluntatis ratione. Quinimò cùm modi isti à Deo mediatè, vel immediatè proficiscantur, omninò ab eius voluntate originem habere eas reuelationes, siue res, quæ reuelantur, necesse est; alioquin nec Deus liberè ageret, quod blasphemum, & absurdum est, nec Propheta ille verba, & mandata Dei referre dicendus esset, quod non minus absonum est. Ioannes Franciscus Pic. Mirand. de prænotione, lib. 2. cap. 8. triplicem propheticæ reuelationis ponit tantùm modum. *Aut enim, ait, per auditum, & visum exteriorem offeruntur obiecta, quæ rerum futurarum signa notæve sint, aut menti collucent, aut media inter mentem, & sensum exteriorem imaginariæ potestati se insinuant.*

Porrò fundamenta, siue notæ veri Prophetæ sunt, (vti docent Mahometus Sanusius, Hazzadaula Bencamuna, Abuzacharias Iahia, Mahometus Talemsanus, Abuzaidus Thaalabus, Auicenna, ac Arabes alij) vt homines instruat, vnum esse Deum factorem rerum omnium, viuum, omnipotentem, nullum habentem regni socium, nullum similem, æmulum nullum, absentia iuxta ac præsentia cognoscentem, itémque distantia, vt propinqua tam in cælis, quàm in terra, adeóque omnis obedientiæ, & obsequij actus illi præstandus est vti supremo, absolutóque Domino. Præmia prætereà omni carentia fine alterius vitæ nomine Dei probis promittat Propheta, contra supplicia in æternum duratura improbis comminetur. Inculcet adhuc hominibus ieiunia, preces, peregrinationes, sacrificia, decimas, pro religione certamina, ac quicquid faciendum, aut omittendum est, vno verbo, ad virtutes impellat, deterreat à vitiis.

Hic acriter quidem, & grauibus verbis Bencamunam has veri Prophetæ recensentem notas Abuhasanus Benmahruma Mardinensis in suis pro Christiana religione postillis ad Tractatus eiusdem Bencamunæ, qui plus æquo in Mosaïcam legem aduersùs Christianam propensior fertur, ita meritò perstringit: *Si res ita se habet, vbinam Mosaica lex mentionem fecit beatitudinis, aut alterius vitæ felicitatis? vbi preces, & ieiunia inculcauit? Illa nusquàm profectò, Christiana vbique. Hoc igitur vnum satis esse debet ad tuum perpetuo silentio occludendum os, atque temeritatem retundendam.*

Prophetiæ autem propugnatores eam ex quindecim vtilitatibus, & com-

modis, quæ ex illa capiunt homines, adſtruunt. Primò enim, inquiunt, homines Propheta inſtruit, quot genera ſunt cultûs diuini, vt omnis è medio amoueatur confuſio, quam mortalium fœcunda producere ſolent capita. Secundò, Propheta homines ex ſtupiditatis naturæ ſopore excitat, ſtimulóſque admouet promiſſionum, & comminationum incutit terrorem, cùm homo ex ſua conditione ſit obliuioni, & incuriæ obnoxius, adeóque admonitore eget. Tertiò, quamuis fidei, & virtutum dignitatem lumine intellectûs aſſequi poſſimus, quemadmodum infidelitatis, & vitiorum turpitudinem, præmia nihilominus æterna, quæ pro illis tribuuntur, & ſupplicia in æternum duratura, quæ pro iſtis infliguntur, ignoramus; quare Propheta opus nobis eſt, qui nobis hæc omnia doceat, & ſuprema ſtabiliat authoritate. Præſertim verò quia maximâ ducimur voluptate, & illecebris irretimur ad turpia quæque admittenda, quæ ſenſuum adulatione, & falſis, fallacibúſque humanus intellectus excuſerat argumentis tamquam nullum inferentia Deo detrimentum aut iniuriam. Quæ quidem fallaciæ, & vana corruptæ naturæ ratiocinia, & adulationes Prophetæ diſſipantur comminationibus, & paulatim euaneſcunt. Quartò, diuinorum attributorum noſtri virtute intellectûs nullum cognoſcimus, niſi quæ ex eius colligimus operibus, vt igitur reliqua aſſequamur, prophetiâ nobis opus eſt. Quintò, omnis amouetur de diuino cultu dubitatio, nam etſi homo nouerit, quinam ſit ille cultus, poteſt tamen dubius hærere, an iniuſſus illum præſtare debeat, necne. Sextò, plura nos ducimus turpia, ac habemus, quæ talia verè in ſe non ſunt, quam difficultatem dirimit nobis prophetia. Septimò, rerum, quæ in hoc generationis & corruptionis extant Theatro, quædam inſeruiunt ad mortalium alimenta, quædam ad medicamenta, quædam verò mortem nobis inferunt, & interitum. Horum autem pericula, & delectum nequaquàm aſſequi valemus niſi poſt ſatis diuturnum temporis curriculum, præter quàm quòd etiam experientia lubrica eſt, ac anceps. Hæc verò omnia ſine detrimento, aut diſcrimine nobis reſerauit prophetia, vt ſanè ex illorum cognitione ipſius prophetiæ demonſtrari poſſit exiſtentia, & eſſe. Quandoquidem plures ſcientias intellectus humanus minimè aſſequi potuiſſet ſine prophetiæ ope, vti eſt, exempli gratiâ, Medicina, quæ pro certo ſuam habuit originem à Prophetis, qui eam primò mortales docuerunt. Hæc ſententia deſumpta eſſe videtur ex hiſce Eccleſ. cap. 38. verſ. 38. verbis: *Honora medicum propter neceſſitatem, Dominus enim eius author eſt. Nam omnis medicina manat ab Altiſſimo.* Incertus veteris inſtrumenti Interpres Arabs multò pluris tribuit Medicis, dum locum illum ita vertit: *Honora Medicos tempore neceſſitatis, vt Deum pro te deprecentur, & ſanitas tibi ab Altiſſimo demittetur.* Conſiderent igitur qui veri Medici haberi volunt, quantum eorum profeſſio, & inſtitutum ab omni vitiorum nota, & genere abeſſe debeat, caueántque, ne tam diuinâ abutantur ſcientiâ. Octauò, quis Aſtronomiæ, & veræ Aſtrologiæ cognitionem nanciſci potis eſt obſeruationibus, quæ mille depoſcunt ſecula, & repetitas animaduerſiones tum ob rerum obſeruandarum magnitudinem & quantitatem, tum ob imbecillitatem noſtri intellectûs, vitæque breuitatem? Quis etiam ne-

ſcit

scit Mathematicorum instrumenta ad Mercurium non pertingere, tùm ob eius paruitatem, & exiguitatem luminis, tùm quòd oriens & occidens sempet Soli propinquus sit? Nonò, artes, quas ab inuicem ediscimus, vel nnnquàm consequuti primò essemus, vel imperfectè, & maxima cum difficultate. Decimò, ad viram benè ducendam œconomia, politica, & motum compositio omninò sunt necessariæ, ergo & prophetia, quæ illas statuat. Vndecimò, homo naturâ est animal ciuile, hinc alter alterius indiget ope, vnde, vt res ipsæ docent, iste tibi serit, ipse illi metis, hic tibi pensit, tu vicissim illi suis, alter tibi acum elaborat, & sic de cæteris. Igitur vt rectè hæc omnia fiant, & omnis tollatur è medio tyrannis, legibus opus fuit: sed has nemo cum vniuersali potestate decernere poterat nisi missus à Deo Propheta. Duodecimò, si legislatio hominibus priuatis delata fuisset, fortè nec vel vnius loci ciues inter se conuenirent in ferendis legibus, & obseruandis, sed omnia complerentur contentionibus, & certationibus, quamobrem singulæ saltem gentes Prophetâ indigent, & Legislatore. Decimo-tertiò, quas quis secundùm suæ mentis rationem fert leges, non longè distare possunt ab humanis statutis, & consuetudinibus, nec spectant ad cultum diuinum, nec homines eiusdem conditionis illas facilè recipiunt: at si leges illæ nomine Dei à Propheta latæ fuerint, nemo eas impugnare, aut respuere audebit, atque ita omnis amouebitur discordia. Quarto-decimò, intellectus non eiusdem sunt ordinis, & gradus, vt supra pluribus ostensum est; qui autem ad excellentem perfectionem accedunt, rari, vel nulli sunt: diuina verò mysteria, & arcana summæ sunt maiestatis, & altitudinis, igitur ad illorum comprehensionem, & dilucidationem Prophetâ opus fuit. Quinto-decimò, vnumquodque genus species sub se continet, & inter species illas vna est cæteris perfectior, & absolutior; pari etiam ratione se habent species respectu inferiorum, & istæ respectu indiuiduorum, ac indiuidua respectu membrorum. Et quemadmodum principem cor obtinet locum, & vicarias partes cerebrum, à quo potentiæ tedundant in omnia corporis membra, ita humanum genus principe eget. Huius autem principis potestas aut pertinet ad forum extrinsecum tantùm, qualis est regis; aut ad intrinsecum tantùm, qualis est doctoris, seu sacerdotis, aut ad vtrumque, & hæc est solius missi Prophetæ, & eius vicarij, & successoris. Ex quo manifestum euadit, Prophetam in hoc Mundo instar cordis esse, eius verò vicarium siue successorem cerebri instar. Et quemadmodum potentiæ comprehensiuæ ad cætera membra manant ex cerebro, ita potentia demonstrandi, & docendi per Prophetæ successorem emanat in vniuersos doctores, ac reliquum humanum genus. Hæc Arabes illi, qui prophetiam propugnant, ciúsque causam suscipiunt.

Qui porrò illam inficianrur præter Dahritas, eiusmodi impugnant argumentis. Causa, cuius gratia Prophetarum fit missio, est mortalium ad legis alicuius obseruantiam inductio, quæ lex tota consistit aut in opere præstando, aut in omissione illius operis: sed inductio huiusmodi absurda est, ergo & Prophetarum missio. Hanc absurditatem sex comprobare conantur rationibus. Prima ratio est; cùm homo inducitur ad opus patrandum, in illud propendeat, necesse est, ergo tunc in omissionem illius operis non

poterit propendere, ex necessitate igitur operatur, & coactus, non autem liberè. At si illud omittere poterit, omissio præponderabit operi, ergo determinatione opus est, quæ potiùs ad omissionem, quàm ad opus hominem illum determinet: sed si hæc determinatio procedit ab ipso homine, vana prophetia erit, & absurda; si verò determinationis illius author Deus est, redit ratio, quòd homo non liberè, sed ex necessitate operatur. Secunda, sapientissimus Deus omnium rerum cognoscit euentus, ea igitur, ad quæ homo per illas leges inducendus est, & obligandus, vel suum habebunt in scientia Dei euentum, & exitum, vel non; si exitum sortientur, ex necessitate fient, adeóque propheriâ haud opus est: si verò non, impossibilia erunt, inductio autem, & obligatio ad impossibilia non solùm absurda est, sed tyrannide non caret: igitur prophetia vana, & absurda est, quia Deus altissimus longissimè à tyrannidis suspicione abest. Præterea legis obseruantia vltimum respicit finem, qui est beatitudo: sed si hanc decreuit Deus largiri mortalibus, nullâ legis obseruatione opus est: si verò non, obseruatio illa nihil proderit. Tertia, inductio, & obligatio absurdissima ducitur, cùm ex æquo se habeant opus, & omissio operis, quia semper determinatione opus est, quæ aut necessaria est, aut impossibilis, sed vtrumque absurdum est, ergo & Prophetarum missio, quæ eò inducit. Quarta, inductio illa nullius est commodi, vel vtilitatis, quia id commodi vel redundat in Deum, vel in hominem; non autem in Deum, quoniam longissimè distat ab eiusmodi vtilitatibus, quemadmodum ab omni detrimento; non in hominem, quia eius commoda, & vtilitates consistunt in voluptatibus, & gaudiis, necnon dolorum, & mœroris amotione: sed hæc omnia sine vllo medio consequi potest; Prophetis igitur haud opus est. Quinta, inductio illius ad legem, qui fidem abnegaturus, & adulteria, homicidia, & id genus est perpetraturus, penitùs absurda, & à diuina sapientia longè aliena est, ad quid ergo conducet? Sexta, tot opera, cæremoniæ, ritus, obseruationes, & eiusmodi infinita alia, quibus Prophetarum sunt referta monumenta, impedimento sunt homini, ne totus cælestibus vacet contemplationibus, & diuino sese dedat, ac vero cultui, & amori; igitur conuenientissimum est, hominem suo relinqui libero arbitrio, & nullis constringi legibus.

Ad hæc omnia prophetiæ respondent propugnatores, satis esse, vt homo liberè agere dicatur, si quantum in se est, cooperatur, vt Prophetam suscipiat, vel respuat, qui sunt actus liberrimi. Cætera sunt sophisticæ fallaciæ, quæ responsione non egent longiori, & ex sequentibus eorum planè liquet solutio. Adde, quòd quemadmodum diuinum esse à nulla dependet causa, sed omnes causæ ab illo, ita diuina opera, & actiones.

Alterum impugnatorum argumentum est: Doctrina prophetica aut intellectui consona est, aut absona; si consona, facilè assequi illam potest intellectus sine prophetiæ præsidio, aut ope; si absona, nequaquàm capiet illam intellectus, etsi à Propheta inculcetur: ergo prophetiâ nullâ ratione opus est.

Ad hoc argumentum ita respondet propugnator: Prophetæ missi sunt ideò, vt de iis instruerent homines, quæ ipsorum intellectus per se com-

prehendere, & capere non poteſt, etſi minimè illi ſint diſſona. Quod manifeſtiſſimè patet ex rebus naturalibus, & ciuilibus, quæ tametſi intellectui ſunt maximè conſona, non ita facilè illa comprehendit ſine impendio, & inſtitutione.

Tertium argumentum: Plures cæremonias, cultus, & ritus à legibus, & Prophetis inculcari videmus, non ſolùm ad nullam rem, & vſum vtiles, ſed non parua mortalibus inferentes incommoda, vti ſunt peregrinationes ad longinqua loca religionis ergo, ieiunia, & id genus alia. Imò quædam tam perridicula ſunt, vt riſum, & irriſionem conſpicientibus moueant, vti ſunt ea quæ hoc potiùs facienda ſunt tempore, quàm alio, aut hoc modo, quàm illo, & ſic de aliis pluribus. Quis hîc Caluinum Arabem loquentem non planè aduertit?

Ad hoc argumentum ita propugnator: Sapientiæ diuinæ non eſt præſcribendus modus; nec dubitandum eſt, quin multa reconditiſſima myſteria, & arcana in eiuſmodi vulgaribus, & abiectis rebus recondita ſint, quæ noſtrum fugere poſſunt captum, & intellectûs imbecillitatem. Hominem, tam nobile animal, quis ex tam ſordida materia concretum eſſe, & ſanguine nutritum menſtruo, credet, niſi experientia id nos docuiſſet? Imò Dei maieſtas, & omnipotentia multò magis elucet, cùm vilibus vtitur inſtrumentis ad magnas, miráſque res efficiendas. An non maiorem moueret admirationem, qui digito proſterneret leonem, quàm qui gladio? & qui ex ouo produceret elephantem, quàm gallinarum pullum? An etiam qui minimas has ſanxit cæremonias, & ritus, non eſt idem, ac ille, qui maxima tulit, & vtraque miraculorum ſtabiliuit authoritate, quæ totius naturæ excedunt ordines, & facultates, vt nemini poſthac dubitandi relictus ſit locus? An idem non eſt, qui Moyſi inter tonitrua, & fulgura legem dedit tabularum, & qui præcepit, vt aſperſione cineris & ſanguinis animalium expiarentur peccata? Non res igitur conſiderandæ ſunt, & cæremoniæ, aut ritus, & cultus, ſed illorum Author ſummâ veneratione ſuſpiciendus.

A prophetiæ oppugnatione ad miraculorum euerſionem ſeſe transferunt, ſeptémque adſtruunt aduersùs illa argumenta. Primum argumentum: Si miracula concederemus, multa ſequerentur abſurda, multíſque concluderemur ſophiſmatis, & fallaciis, faciléque perſuaderi nobis poſſet, montes in aurum eſſe conuerſos, & in ſanguinem mare, & hunc ſenem temporis hoc momento ſine parentibus extitiſſe, & iſtum non eſſe Zaidum, quem nouimus olim, ſed alium ipſi omninò perſimilem à Deo modò creatum.

Ad hæc ita reſpondet propugnator: Propoſitio vniuerſalis, affirmatiua ſit, vel negatiua, non excludit effectus, vel caſus particulares, & contra. Non ſequitur enim, quia homo generat hominem, non poſſe aliquando Deum creare aliquem ad ſimilitudinem Zaidi, aut ſenem momento temporis emergere; quemadmodum non ſequitur omnes viros ex limo terræ eſſe procreatos, & feminas ex coſtis virorum productas, quia ita ſemel factum eſt. Ad hæc miracula plures comitantur circumſtantiæ, & ſigna, quæ ita illa diſtinguunt à communibus rebus, vt propterea dicantur معجز *Maagiaz*,

nempe id, quod nullo modo effici poteſt, aut potentiâ, niſi diuinâ. Nec vllus tam ſtolidus eſt, & bardus, quin benè diſcernat, an ſenex ille ita ſubitò extiterit, an verò per varias ætates eò peruenerit; & an iſte ſit Zaidus, quem cognouimus olim, an alius ſimilis modò creatus. Hæc enim eſt ſcientia neceſſaria, quam mortalibus indidit rerum conditor Deus, ne ordo dimoueretur Vniuerſi huius, & eiuſmodi confunderetur dubitationibus, & ſcrupulis. Miracula etiam non clam fiunt à Prophetis, ſed palam, neceſſe eſt, vt homines pertrahant ad ea, ad quæ vocant, adeóque illa ſola miracula cenſenda ſunt, quæ aut ipſi cernimus, aut proborum comprobat nobis authoritas, aut pari authoritate à maioribus accepimus.

Secundum argumentum: Non eſt ſatis dicere, miracula illa effici Dei voluntate, iuſſu, aut permiſſione, quia fieri poteſt, vt ille, qui efficit illa nomine Dei, animam à cæterorum hominum animabus diuerſam habeat, & alterius ſit ſpeciei, aut diſſimilis temperamenti, & compoſitionis, itaut hæc particularis proprietas principium ſit potentiæ miracula edendi; ſiue medicamentum inuenerit aliquod, iis præditum virtutibus, & naturâ, quo prodigia illa facit. Vel id præſtat adminiculo geniorum, ſiue dæmonum, aut aliorum cæleſtium ſpirituum ad mortales ſeducendos.

Ad hoc reſpondet propugnator: Nequaquàm dubitandum eſt, vera miracula ſolo diuino iuſſu voluntate, & permiſſione edi poſſe, quamobrem minimè credendum eſt, ſapientiſſimum Deum illa permittere, aut facere ad præuaricationem, & ſeductionem mortalium. Ad animæ autem diuerſitatem, temperamentum, medicamentum, & genios quod attinet, dicimus, nugis hæc eſſe adſcribenda, quia nulla creata potentia ad vera miracula patranda per ſe pertingit, & quæ aliquando miracula creduntur à plebecula, maiorum reprimit authoritas. Inſuper quæ fiunt aliquâ aſtutiâ, arte, vel medicamento, poſſunt adhuc ſi non ab omnibus, ab vno, aut altero ſaltem effici, miracula verò non item.

Tertium argumentum: Nequaquàm concedendum eſt, Deum miracula, & prodigia edere ad veritatem aliquam comprobandam, quia eius opera longiſſimè abſunt à nouitatibus, & mutationibus.

Ad hoc propugnator: Cùm miraculum ſit Dei opus ad extra, & indicium eius exiſtentiæ, nullum conſequitur abſurdum, ſi de nouo producatur, vti ſunt reliquæ res creatæ, quæ noui nihil, aut mutationis in ipſo arguunt Dei eſſe.

Quartum argumentum: Ea, quæ miracula creduntur, quis prohibet, quin ſint principium rei alicuius, quæ tunc incipit, aut naturales euentus, qui nonniſi raro contingunt?

Propugnator: Scientia illa neceſſaria, quæ nobis indidit Creator, benè diſtinguit inter illa, quæ à natura effici poſſunt quocumque tempore, vel quibuſcumque inſtrumentis, & quæ non. Dubitare autem de rerum principiis, & euentibus, qui raro accidunt, nihil eſt concludere, hac enim ratione dubitaremus, an ignis ſit calidus, an Sol eluceat, an homo ſit rationalis, & ſic de aliis.

Quintum argumentum: Si omnia à Deo creata ſunt, nec negatis, igitur ipſe creauit adulterium in adultero, & infidelitatem in infideli, &

proinde non magis inconueniens erit, Deum illa edere miracula ad homines inducendos ad infidelitatem, & adulteria, quàm ipſam creare infidelitatem in infideli, & adulterium in adultero. Hinc itaque colligitur, miracula non eſſe certa, & indubitata indicia probandæ veritatis.

Reſpondet ad hoc propugnator: Deus altiſſimus eâ conditione creauit hominem, vt ſuâ vtatur libertate, cùm ergo adulterium committit, aut euadit infidelis, ſuo damno, & culpâ id facit, non Dei decreto, vel iuſſu. Abſit enim à Deo omnis iniquitatis ſuſpicio. Itaque non eſt par vtriuſque ratio.

Sextum argumentum: Conſtanter negandum eſt, ſigna æquipollere affirmationi, vel confirmationi, aut negationi, quemadmodum ſi quis dixerit principi: Si tuus ego ſum Legatus, admoue manum capiti, vel pectori, & ille præſtiterit, quia contingere potuit, quòd princeps id tunc fecerit aliquâ aliâ de causâ, aut cogente neceſſitate, aut caſus hoc tulit. Pari ratione de ſignis, quæ ab illis, qui Prophetæ audire volunt, eduntur, arguendum eſt.

Propugnator: Negare ſigna æquipollere affirmationi, vel negationi, proinde eſt, ac omnia ſuſque deque habere, & nihil in hoc rerum vniuerſitate certum eſſe; omníſque deſtruitur ordo, & cuncta confuſione complentur, & contentionibus.

Septimum argumentum: Fac, ſignum manus admotione ad pectus, aut caput datum, vel nutum aliquem eſſe indicium aſſensûs principis ad confirmandam, approbandámque rogantis legationem; at inde non ſequitur proptereà, miraculum, quod propheta edere dicitur, eſſe argumentum diuini aſſensûs ad comprobandam Prophetæ miſſionem. Quandoquidem vel aſſenſus ille eſt miraculum, vel non; ſi eſt, alio indiget miraculo, & iſtud alio in infinitum; ſi non eſt miraculum, nullam inducit approbationem. Ex quibus manifeſtum euadit, neque miracula dari, neque prophetiam.

Ad hæc propugnator: Ineptum argumentum! nam etſi aſſenſus ſit miraculum, nequaquàm alio indiget miraculo, quemadmodum ſignum non indiget alio ſigno. Et ſi non eſt miraculum, adhuc tamen inducit approbationem, quia præter aſſenſum non apparentem, conſtat de prodigio apparente quod eſt argumentum illius diuini aſſensûs, & approbationis Prophetæ manifeſtiſſimum indicium.

DE VATICINATIONIBVS, ARIOLATIONE, diuinatione, auſpiciis, ac eiuſmodi aliis.

CAPVT VIGESIMVM-PRIMVM.

HIS omnibus ſedulam nauabant olim operam Arabes, nec minorem dant hactenùs poſteri, imò hoc vno maximópere gloriantur, quòd ſcilicet apud illos ea habuiſſent ſuam originem, & inde ad alias deriuata ſint gentes. De ipſorum effectis non parum diſcordant, de cauſis verò plurimùm.

Quidam exiſtimant, diuinationem futurorum, & abſentium cognitionem

proficiſci ex ipſius animæ ſubſtantia à viriorum ſordibus, & fæcibus expurgara. Siquidem aurumant, rerum omnium imagines, & ſpecies in animæ ſubſtantia impreſſas ineſſe, earúmque expreſſionem, & reuelationem impediri ſolùm à vitiorum ſordibus, quæ ramquàm velum, aur inuolucrum quoddam obiiciuntur.

Sunt aurem, qui iſthæc attribuunt ſpiritibus ſeparatis, ſiue dæmonibus, qui furura & abſenria illis inſinuanr, & cum animabus ſympathiam habent quandam, & homogeneitatem. Non omnes ramen idem ſentiunt, quia eorum quidam non ad ſympathiam & compaſſionem animarum & ſpirituum hoc referunt, ſed ad pactiones, & conuenriones. Hinc videmus, inquiunt, diuinos & ariolos ſuffumigia quædam ſemper intermiſcere, certa demurmurate verba, horrenda inuocare nomina, & ſacrificia quædam offerre, antequàm vllum reddant reſponſum. Sed nec iſti intet ſe omninò conueniunt, quia illorum quidam volunr, Dæmones, & Genios ex inſitis ſuæ narutæ principiis futura, & abſentia dignoſcere poſſe; alij non niſi hæc ab Angelis ediſcere, quorum linguæ, & idiomata ipſis ſunt explorata, & perſpecta.

Alij hæc omnia in animæ naturali potentia, & corporis ac ſenſuum temperamentorum naturalium ſubtilirate, ac puritate reponunt. Nam quemadmodum vnus ingenio, & intellectûs virtute, & acumine alium multis excellit gradibus; pari ratione quidam eò progrediuntur, vt ad illum diuinandi, & futura, ac abſentia cognoſcendi pertingant gradum & ordinem. Ex hoc hominum genere Edriſum, qui Arabibus Enoch, & Mercurius Triſmegiſtus eſt, & Pythagoram exriiſſe perhibenr, quibus ex ſua gente addunt Sakum, Sarihum, Zabubaam, Sadilum filium Hermaſi, Amranum filium Mazikiæ, & ex feminis Dariſam, Haginam, & Dahelam.

Nonnulli hæc omnia aſtris, & eorum præſidibus intelligentiis tribuunt, quod rriplicirer conringere affirmaur, ſcilicet quando quis in ipſo Mercurij exalrationis naſcitur momento; vel cùm reliqui Planetæ ſunt in articulis æqualibus, & aſpectibus præponderatis; vel demum ſub coniunctionibus maximis. Hanc ſenrentiam iuniores Aſtrologi duobus miris confirmarunr exemplis, vri legere eſt apud Gregorium Barhebræum lib. 9. ſuorum Chronicorum. Primum accidit ſub Almamuno, qui Calipharum geſſit ann. Hegiræ 198. quo rempore prodiit homo quidam, ac ſe Propheram vbique iactabar. Fama ad Calipham perlata eſt, qui nullâ interpoſitâ morâ hominem accerſit, & prætenræ prophetiæ demonſtrarionem ab illo depoſcit. Cui ait ille: eſt apud me annulus, quem ſi quis præter me ſuo indiderit digiro, nequaquàm à riſu ſe continere poterit, donec illum depoſuerir. Habeo prætereà calamum, quo nemo prærer me ſcribere valer, & ſi quis id tentauerit, minimè manum, aut digitum mouere quibit. Qui cùm vtrumque execurioni mandaſſer, Caliphâ iubenre, ſummam admirationem omnibus mouir præſentibus. Eueſtigiò viros binos illius ſeculi Aſtrologorum celeberrimos ſcilicet Abumaſciar, vulgò Abumaſar, & Mahometum filium Moyſis Gialiſi accerſit Calipha, & pluribus aliis adiunctis, iuſſit hominis deſignare horoſcopium, nihil eis de ipſo, eiuſque theſi indicans. Qui mandato obtemperantes, eius aſcendentem in Ariete compererunt, quem

Iupiter in ſpica conſtitutus adſpiciebat, itémque illum adſpiciebant Venus, & Mercurius in ſcorpione, ſol autem & luna in eodem gradu erant cum aſcendente, quemadmodum & portio felicitatis, & abſentiæ. Quibus omnibus diligenter collaris, atque expenſis hominis propoſitam theſim veram eſſe quotquot aderant Aſtrologi pronunciarunt, Abumaſciar excepto, qui, vt ſuam diceret ſententiam, iuſſus ait: Huius quidem hominis argumentum innixum eſt Veneri, & Mercurio, qui vim præbent ipſi aliquam, & conatum in propoſitam ab illo theſim, verùm non fauet his Iupiter, à quo theſis perfectionis ſumma pendet; quemadmodum & ex triangulis, & ſexangulis ſolis dum nulla adeſt ſoli maligniras, huius autem aſcendens Ioui opponitur, quia eſt illius caſus, & ab illo abhorret in hoc ſigno, quamobrem falſa eſt propoſita theſis. Tunc indicauit nobis, inquit Abumaſar, Almamunus hominem, & eius apetuit theſim, obtinuitque tandem ab illo multis blandimentis, & pollicitationibus arcani explicationem; inuenimuſque illum Aſtrologiæ mortalium peritiſſimum.

Alterum exemplum contigit rerum poriente Arabum Altaieo, qui eis regnauit Hegiræ ann. 363. Viuebat eo ſeculo Tabetus Haranenſis multi nominis medicus, qui ex pulsûs contactu diuinabat non ſolùm ciborum qualiratem, & ſubſtantiam, ſed quantitatem & numerum. Fertur inter cætera, quæ de illo narrantur, aliquando in Caliphæ conſeſſu pulſum explorandum illi præbuiſſe Abdallam filium Alhagiagi poëtam, cui ait: comediſti, imò deuoraſti pulmentum ex lacte acri, & vitulina carne. Quod cùm ille ingenuè faſſus eſſet, admiratio omnes cepit. Deinde manum tradidit ipſi Abuhabbaſus Aſtrologus, cui ſtatim ait Thabetus: Tu quoque modum exceſſiſti, nam vndecim ediſti malogranata. Tunc exclamauit Abuhabbaſus: Prophetia hæc eſt, non medicina. Rogatus autem inſtanter à Calipha, & ipſi aſſidentibus, vt arcanum illis aperiret, reſpondit addito iuſiurando, ſe hæc omnia linguâ ſolùm proferre nullo præuio examine, aut cogitatione mentis, vel aliquâ certâ ſcientiâ. Erecto igitur ab Aſtrologis eius horoſcopio, inuenta eſt portio abſentiæ in gradu aſcendentis cum gradu Iouis, & portionis feliciratis coniuncta. Quibus perſpectis ait illi Abuhabaſus: Hæc ſunt, amice, quæ loquuntur, non ipſe.

Quidam diuinationes eiuſmodi nihil aliud eſſe exiſtimant, quàm acquiſitum habitum, vti ſunt habitus reliquarum ſcientiarum, qui facilè comparatur ſeceſſu ab hominum ſocietate, & commercio. Siquidem tunc cogitationibus obruitur quodamodò anima, quæ illam abundè alunt, vnde ex illius alimenti nubibus decidit ſuper eam quædam ſcientia ſpiritualis, ipſámque illuminat, & velum amouet obſcuritatis, quod futurorum & abſentium viſionem impediebar, & ne fungeretur anima ſuo munere obſtaculum erat, & obex. Alimentum hoc, & augmentum, quod animabus accedir ex rerum contemplatione, vt ad hunc perueniant ordinem, ex aliarum ſcientiarum huic affinium firmant comparatione, quas nonniſi iugi ſtudio, meditationibus, & quotidiana adipiſcimur ruminatione.

Nonnulli diuinationem hanc ſequelam eſſe rati ſunt, & ex præmiſſis quibuſdam illationem, & coniecturam, ac perinde illis peculiarem, qui acri, & acutiſſimo pollent ingenio. Suæ opinioni probationem adſtruunt ex hiſtoria trium filiorum Nazari, quæ non minus arguta, quàm lepida fuit. His, vt refert Mashudius in pratis aureis, & alij, dum ad Aphahi Giarhamitarum regem proficiſcebantur, camelarius quidam occurrit, & de amiſſo interrogat eos camelo. Cui primus ait: vidimus non longè abhinc quendam camelum vno captum oculo; ſubdit alter, vno minutum dente; addidit tertius, vno claudicat pede. His auditis ſignis minimè dubitauit ille, hunc eſſe camelum, quem amiſerat. Quamobrem eò, quò indicauerant ipſi, profectus eſt ſuum quærens camelum, ſed fruſtra omnia vicinia perluſtrauit loca. Reuertitur igitur ad iuuenes fratres, & tamquam ab illis deluſus grauiter conqueſtus eſt. Rurſus maior ait: camelus, quem amiſiſti, nonne ex vna parte geſtat vtrem mellis, & ex alia butyri? affirmauit camelarius. Addit minor: Nonne medio oneri mulier inſidet? annuit. Concludit minimus: Nonne grauida eſt hæc mulier? maximè reſpondit. Atque ex his ſignis pro certo ſibi perſuaſit Camelarius, iuuenes illos camelum fuiſſe furatos, quia eum in loco ſibi indicato reperire non potuit. Ergo apud regem furti eos inſimulat, qui ex datis indiciis integram præſtitit camelario fidem, eóque nomine in carcerem coniiciuntur. Sed inuento altero die camelo abſolutos dimiſit rex, non ſine veniæ poſtulatione, cui ſupplices addidit preces, vt ſibi aperirent, vnde ſigna nouerint illa, cùm nunquam viderint camelum. Cui primus reſpondit: hæc omnia ex veſtigiis quibuſdam coniecimus, quia ex vna parte viæ, per quam tranſierat camelus, totam carpſerat herbam, ex alia verò intacta herba virebat, ex quo conieci camelum illum luſcum eſſe. Et ego, ſubdit alter, eum vno dente minutum eſſe, iudicaui, quia herbarum ab illo decerptarum fruſta in via paſſim viſebantur dentis exæquantia magnitudini. Claudum illum eſſe addit tertius, ex eo cognoui, quia trium pedum veſtigia integrè in puluere impreſſa conſpiciebantur, non item quarti, quem inuerſum trahebat, vt expreſſus indicabat ſulcus. Coniecturas eiuſmodi non ſine magna admiratione excepit rex, quare vt reliqua proſequerentur, non minoribus exegit precibus. Vt ergo tanto regi facerent ſatis, ita primus cæterorum narrationem exorſus eſt. Quòd camelus ille ex vna parte geſtaret mellis vtrem, & ex altera butyri, ex eo coniecturam feci: per multum itineris ſpatium hinc formicarum inde muſcarum infinita propemodùm turma conſpiciebatur, quarum iſtæ dulcibus, pinguibus illæ trahuntur. Quòd autem, ſubdit alter, medio oneri mulier inſideret, argumentum mihi fuit pedis veſtigium in puluere impreſſum, vbi camelus cubauerat. Et quoniam veſtigium illud pueri quoque eſſe poterat, id tamen mulieris eſſe pro certo noui ex vrina, quæ ibi erat, quia tincto in illa digito, & naribus admoto, ſtatim carnalem concupiſcentiam per membra ſerpere ſenſi. Mulierem autem illam grauidam eſſe, inquit tertius, veſtigia indicabant manuum, quorum ope ob grauitatem corporis, vt ſe erigeret, vſa eſt, poſtquam eius exonerauerat onus. In eiuſmodi itaque coniecturis totam fundant iſti diuinandi ſcientiam,

vt

vt iure de illis cum Tullio dici poſſit lib. 8. ad Atticum: *Igitur noſter Attice, non hariolaris vt illa, cui nemo credidit, ſed coniecturâ perſpiciens, &c.*

Alij diuinandi artem eſſe donum quoddam ab Authore naturæ nationibus quibuſdam vel familiis, & perſonis particularibus inſitum exiſtimant, nec vllo modo pendere ab ingenij acumine. Giafara prouincia inter Ægyptum & Syriam ſita homines alit ſtupidiſſimi & ineptiſſimi ingenij, qui tamen ſi quem conſpexerint, qui ipſorum fuerit furatus dactylos vel ante viginti annos, ſtatim agnoſcunt, etſi nunquam antehac illis viſus fuerit. Adhuc maiora de illis narrantur apud Mashudium. Ex veſtigiorum in arena vel puluere impreſſione diuinant, quis ea impreſſit, & non aliter ac ſi eſſent characteres legunt illa, & nomen authoris indicant. Hinc factum eſt, vt prouinciarum gubernatores, & præfecti vrbium ex hoc hominum genere conſtituere conſueuerunt exploratores aliquos, qui hoſtes, fures, latrones, ac alios ſceleſtos homines ex veſtigiis proderent. Ferunt etiam, aliquos ex Coraiſcitarum genere, ex quibus Mahometus originem duxit, non ſolùm ex veſtigiis in arena, puluere, aut luto expreſſis authores cognoſcere, verùm etiam diuinare nomina eorum, qui ſuper lapides, ligna, ac alia id genus, quæ veſtigiorum impreſſionem accipere apta non ſunt, inceſſerint.

Pſeudopropheta Mahometus ad ſuam ſententiam hac de re dicendam rogatus aliquando reſpondit, vaticinationes, & diuinationes Arabum ſeculi ignorantiæ, aliarúmque gentium eſſe vnam ex quadraginta ſex partibus prophetiæ: ita referunt Mashudius *in Pratis aureis*, Author *epiſt. de Spiritu & Anima*, & alij.

Infinita propemodum ariolandi, & diuinandi ſunt genera apud Arabes, quorum præcipua ſunt, ſcilicet augurium ab auibus, quod vocant السانح *Alſaneho*, à quadrupedibus البارح *Albareho*, ex volatu التطير *Altatioro*, auſpicium الزجر *Alzagiaro*, ariolatio العيافة *Alhaiafato*, diuinatio ex veſtigiis القيافة *Alkaiafato*, ex corpore, vultúque الفراسة *Alpharaſato*, quam Græci φυσιογνωμίαν vocant, ex arena ſeu puluere الرمل *Arrambo* γεωμαντία.

DE VISIONIBVS PER SOMNIVM.

CAPVT VIGESIMVM-SECVNDVM.

DE viſionibus per ſomnium, eorúmque interpretatione multi ſcripſere ſeculi ignorantiæ authores, principem tamen obtinet inter eos locum Abuishac illius ſeculi celeberrimus vates, qui ſuum de hoc argumento tractatum ex Abrahæ Patriarchæ libris ſe compilaſſe teſtatur. Hunc ſequuti exinde ſunt Benſitin, Sahidus Almoſabbobi filius, Abugiafar Alcaſſai, Abumahometus filius Alcaribæ, & alij innumeri. Nugaciſſimus pſeudopropheta ita huic profeſſioni addictus erat, vt ſingulis diebus matutinis abſolutis precibus altâ voce ex ſuggeſtu exclamaret: *ſi quis veſtrûm viderit ſomnium, proferat illud & interpretationem habebit*, vt Benſitin author eſt. Ex

quo non paruam existimationem nominis apud barbaros illos adeptus est somniator, & somniorum interpres, ac coniector, ideoque diuinationibus eiusmodi quadragesimam sextam prophetiæ partem tribuit, vt capite superiori notatum est, vt in prophetiam se se insinuaret.

De somniorum causis non est vna omnium sententia, quia quidam totam causam in cibum, & potum, eorumque qualitates reiiciunt. Quandoquidem qui cibis vescitur crassioribus, horrendis, laboriosis, ac molestis vexatur somniis, secùs qui delicatioribus.

Sunt, qui horum causas ad solos referunt humores, quia illi, in quibus fel ardet, ac flaua bilis, ignes, flammas, incensas domos, & vrbes, vulcanos, & eiusmodi vt plurimùm vident. Illi verò, quibus phlegma prævalet, vident maria, flumina, lacus, fontes, imbres, & id genus. Iis porrò, qui atræ bili sunt obnoxij, apparent sepulchra, cauernæ, cœmeteria, cadauera, obscura, & subterranea loca, demum quicquid terrores infert, ac timores. Contra accidit illis, quibus prædominatur sanguis, qui nonnisi quicquid lætum, quicquid iucundum vident, vt vinum, flores, fructus, hortos, tripudia, lusus.

Alij credunt, rationalem animam, in statu somni sensitiuâ ad corporis custodiam substitutâ, solutam ac liberam suis fungi naturalibus muneribus, & per animarum vagantem Mundum, omniáque perlustrantem futura, & absentia in speculo illius Mundi inspicere, & ex impressis in eo rerum omnium speciebus cuncta ediscere; exinde verò in corpus reuersam sensitiuæ impartire. Quoniam autem sensiriuis, corporeisque speciebus spirituales species confunduntur, atque perturbantur, maior illorum pars animæ redeunti excidit.

Alij minimè substituunt sensitiuam, sed animam instar glomeris fili esse affirmant, cuius præcipuum extremum in corpore residet, alterum extra protenditur, excurritque ad animarum Mundum, indéque futurorum, & absentium referens notitiam ad corpus iterum se retrahit. Huius opinionis Mahometus fuisse creditur apud Aurhorem Epist. *de Spiritu, & Anima quæst*. 10. *sect*. 2. quia interrogatus aliquandò, quò dormientis facessit anima? respondit, eius pars per aëra vagari.

Nonnulli arbitrantur, somnia quædam nobis ab Angelis insinuari, quædam verò à dæmonibus, & malis Geniis: isti id faciunt, vt nos illudant, & decipiant; illi, vel vt nobis bona annuncient, & prænuncient, vel à patrandis criminibus reuocent, & seruent. Ad bona verò somnia à malis discernenda hanc constiruunt regulam. Somnia, inquiunt, quæ Vere, & Æstate accidunt, vt plurimùm vera sunt; contra, quæ Autumno, & Hyeme, falsa. Ratio eorum est, quia Angeli arborum, florum, foliorum, fructuum, herbarum, & reliquorum stirpium custodes in terra his duabus tempestatibus commorantes abigunt inde Genios, ac dæmones, atque adeò hoc tempore mala somnia nobis iniicere non valent. At fructibus deficientibus, & decidentibus foliis, ac Angelis in cælum sese recipientibus erumpunt ex tartareis regionibus dæmones, & falsis vexant mortales somniis. Quoniam verò nec Angeli desunt nobis penitùs Autumno, & Hyeme, nec à suis desistunt odiis, & fraudibus dæmones Vere, aut Æstate, hanc aliam

ſtatuerunt diſtinctionis normam. Omnia ſomnia, inquiunt, quæ cernimus ad latus dextrum cubantes, vera ſunt; falſa verò, quæ conſpicimus ad ſiniſtrum dormientes, vel ſupini, & à dæmonibus nobis iniecta. Quæ verò cernimus proni cubantes, mera ſunt ſomnia à natura, cibis, potibus, humoribus, & eiuſmodi aliis genita, & procreata. Adhæc ſomnia, quæ nobis noctu eueniunt, veraciora ſunt, quàm quæ interdiu. Obiter hic notandum eſt; Arabes ſingulis hominibus duos aſſignant Angelos, quorum vnus dextrum claudit latus, & bona ſcribit ſtatim ſine reſte opera; alter ſiniſtrum, & mala exarat opera, verùm non ſine ſocij teſtimonio, & ſeptem quidem poſt admiſſum flagitium elapſis horis, quoniam ſi eum interea pœnituerit, & veniam poſtulauerit, dimittitur ipſi crimen illud, nec ampliùs ei imputatur. Alij vnicuique homini quinque tribuunt Angelos, duos ad cuſtodiam noctis, duos ad cuſtodiam diei, & vnum perpetuum comitem.

Anthoris Epiſtolæ *de ſpiritu, & Anima quæſt.* 10. *ſect.* 2. ſententia eſt, humanas animas pendere, & coniunctas eſſe Angelo cuidam, qui dicitur Angelus viſionum, itaut, quandiu homo immerſus reperitur in caducis rebus cumulandis, & victu comparando occupatus, nequeat vti coniunctione illa, nec quicquam abſentium rerum aſſequi, aut ſanctorum arcanorum: at dormiens, & ab his perinde vacans ad ſuæ conditionis redit principia, aperienturque illi quædam abſentium ſecreta. Non inficiatur tamen Author iſte, multa ſomnia falſa eſſe, ac mendacia, vt quæ à Dæmonibus iniecta, vel ab humoribus, & cibis exorta, vel ab imaginibus rerum reſidentibus animo excitata.

Dahritæ omnia abſolutè, vt vana, & falſa explodunt ſomnia, quibus Mohrazlitæ accedunt vnum excipientes tamen Ioſephi Patriarchæ ſomnium. Vtrorumque ſententiam damnat, & reiicit Arabum ſcriptorum vulgus, vti legere eſt apud Authorem Epiſt. *de ſpiritu & anima quæſt.* 10. *ſect.* 2. & contrariam duabus ſtabilit rationibus. Prima ratio petitur ex conſenſu omnium hominum ab Adamo vſque ad hæc tempora. Altera ex ſomnio Abrahæ Patriarchæ, quod confingunt, Ioſephi, & aliorum, aggeruntúrque ad eius confirmationem plures Alcorani authoritates.

Somniorum propugnatores ſingulis ſomniis certum ſtatuunt tempus, quo ſuum ſortientur euentum. Itaque ſomnium, quod accidit primâ nocte, poſt viginti annos ſuum habebit effectum, & exitum; quod verò mediâ nocte, poſt annos decem; quod aurorâ erumpente, poſt menſem; quod meridie demum, poſt dies decem. Temporum interuallis eâ proportione terminos decernunt, quâ magis, & minus à principio diſtant, & fine, vel accedunt.

Interpretationi aſſequendæ varia ſtruunt principia, vt ipſi loquuntur, atque ita triticum, hordeum, paleæ, farina, lens, faba, ciceres, ferrum, ſal, terra, & id genus alia ſignificant illis bona, & facultates. Equi, arbores, flumina, feræ, aues, & eiuſmodi denotant viros. Veſtimenta, ornamenta equorum, ſtragulæ, ephippiæ, iumenta, & auium feminæ deſignant mulieres. Vaſa, inſtrumenta, ſtrata, vtenſilia, ac quicquid noſtro vſui, & ſeruitio cedit, ſignificant ſeruos, & mancipia. Vt autem vana, & mendacia ſunt ſomnia, ita incertæ, & fallaces ſunt eorum interpretationes, cùm vnum idémque ſomnium variè à variis exponatur, vna tamen

eft veritas non multiplex. Benſirin *Tract. de ſomniorum interpretatione cap.* 4. tonitrua, fulgura ardentia, & comburentia fulmina, interpretatur de vaſtatione illius regionis, in qua hæc accidiſſe viſa ſunt, per externum regem facienda. Hæc verò ipſa de Harami fluminis Arabiæ illuuione interpretata eſt olim Darifa Arabum vates celeberrima, vt ex hiſce eius verſibus ad Amrum Gentis principem conſtat.

Quid vidi ô rex? quid vidi in ſomniis?
Vidi nubem, quæ ex oculis excuſſit ſomnum.
Vidi nubem horridè fulgurantem,
Tonantem diu, atque fulminantem,
Et obuia quæque e veſtigiò comburentem.
Hæc quid ſequetur aliud, quàm illuuio?

Nec etiam conueniunt in ſtatutis terminis, quia ſupra citatus Benſirin, Abuishac, & alij maiorem terminum conſtituunt viginti annorum, vbi mox laudata Darifa ſuo ſomnio de illuuione quadraginta præſcripſit annos, vt apud Mashudium legere eſt in *pratis aureis.* Vana igitur ſomnia, vana ſomniorum principia, vani termini.

DE SPECTRIS, SEV NOCTVRNIS LARVIS.

CAPVT VIGESIMVM-TERTIVM.

ARABES, vt qui ſpectrorum frequentioribus viſionibus præ cæteris mortalibus illuſi ſunt, ita in varia opinionum ſunt abducti commenta.

Quidam enim hæc ſeparatas improborum eſſe animas crediderunt, quæ omni ſpe ſalutis derelictæ, atque deſtitutæ, quas poſſunt aliis inferre noxas conantur, & in eandem illos agere præcipites damnationem.

Alij, hæc Dæmones eſſe, arbitrati ſunt, qui Dei indignati, quòd Adamum adorare recuſarunt, retulerunt damnationis ſententiam, vt ſupra cap. 9. à nobis notatum eſt.

Sunt verò, qui ſpectra eiuſmodi non puros dæmones eſſe putarunt, ſed mixtæ ex dæmoniaca, & humana naturæ, ſcilicet ex concubitu Ablisi, ſeu Dæmoniorum principis cum Lilit prima Adami coniuge ſuſceptos liberos. Fabulam hanc ex Iudæorum pandectis ad Arabes inuexit, ſi ex reliquis conijcere licet, Cahbalahbaro ex Rabbino Mahometi ſectator, & diſcipulus, qui omnes ferè Iudaïcas nænias ad Arabes non ſine fœnore tranſtulit. Comminiſcuntur quippe, Deum ex limo terræ vnà cum Adamo formaſſe fœminam nomine Lilit, illique in vxorem ipſam dediſſe. Commentum ex hiſce cap. 1. Geneſ. vet. 27. eliciunt verbis. *Maſculum & fœminam creauit eos.* Quam autem mulierem, cùm creationis paritate tam inſolens, ac moleſta viro facta eſſet, ſæpiùs admonitam, & non reſipiſcentem extra Paradiſum expulit Deus, hinc ſubiunxit: *Non eſt bonum eſſe hominem ſolum: faciamus ei adiutorium ſimile ſibi.* Id totum confirmant ex Adami verbis, cùm vidiſſet mulierem ex eius coſta eductam: *Hoc nunc os*

de ossibus meis, & caro de carne mea: hæc vocabitur virago, quoniam de viro sumpta est. Quod idem est, ac si dixisset, inquiunt, nunc, siue hac vice dedit mihi Deus coniugem, & sociam ex ossibus meis, & carne mea, quæ vocabitur virago à viro à quo desumpta est: at illa, quam tunc, & aliâ vice mihi dederat, nec de ossibus meis erat, nec de carne mea, nec virago à viro dicenda est. Expulsa igitur è Paradiso Lilit sese copulauit dæmoni, cui peperit liberos quamplures, qui Genij dicuntur. Isti sex sunt prædit i qualitatibus, ex quibus tres communes habent cum hominibus, ac totidem cum dæmonibus. Vt homines generant sibi similes, cibis vescuntur, morti sunt obnoxij; vt dæmones sunt alati, & quò lubet velocissimè volant, sunt inuisibiles, demum corpora absque detrimento permeant, atque penetrant. Hoc Geniorum genus minus hominibus noxium esse creditur, imò satis familiare, & amicum ob naturæ affinitatem, & portionem. Author historiæ, & rerum gestarum ab Alexandro Macedone refert, in quadam Indiarum regione certis diei horis Geniorum pueros speciem assumere humanam, & palam apparere consuetos esse, ac cum illorum hominum pueris lusiones inire satis familiariter.

Salamas Benadi lib. 6. *Horti mirabilium orbis*, Geniorum parentes fuisse Margium & Margiam, vt hominum Adamum, & Euam, ex igne purissimo procreatos, & omnis caloris, & fumi experte, perscribit. Accedunt Vahbus filius Monbahi, Benishac, & alij apud Mashudium, in hoc tamen differunt, quòd asserunt, non ex puro igne, sed ex ignis æstu, & virulentioribus particulis concretos esse. Hanc opinionem tribuit mox nominatus Salamas priscis Ioniorum, & Persarum philosophis, quâ verò fide, ipse viderit. Margia hæc triginta & vnum peperit oua. Ex primo exclusa est Catraba, à qua Catrabitæ, hactenùs dici posteros, perhibent, illud nimirum Geniorum genus, quod sub felium apparens formâ pueris noxam, & damna afferre conatur. Ex ouo altero orti sunt illi Genij Abalis Arabibus dicti, qui ob nimiam malitiam & nocendi procliuitatem ad insulas desertas proscripti à Deo sunt. Ex tertio nati sunt Algul, siue Alghilan, qui vastas solitudines, horrendas valles, densas, & asperas syluas, ac eiusmodi loca colere gaudent. Isti à recto itinere deflectere viatores student accensis extra viam rogis, vt faciliùs ignis claritate illos decipiant. Aliquando etiam sese viatoribus iungunt, ac tamquàm deuios ad viam reducere fingunt, ducesque præbent se itineris; sed erumpente aurorâ eiusmodi euanescunt duces, ac se deceptos animaduertunt serò viatores. Qui hoc suspicantur, statim atque ignotus occurrit ipsis noctu itineris socius aliquis, hoc recitant distichon,

O tu, qui noctu aberras,
Cuius custodia amasiam reliquisti?

Quo pronunciato, statim spectra hæc euanescunt, vt sibi persuadent Arabes, & ad inculta sese, vt priùs, recipiunt loca. Ex quarto ouo Sohalæ procreatæ sunt, scilicet Lamiæ, veneficæ, striges, & id genus, quæ in balneis, sterquiliniis, ac latrinis latitare in deliciis habent. Ex quinto genus deducunt omnia venenata, & lethifera animalia, quæ passim in aëre apparere solent sub alatorum serpentum formâ ad illum inficiendum. Ex sexto illi

Genij exclusi sunt, qui tempestates, turbines, & procellas excitare consuescunt, quemadmodum ex septimo, qui pestiferos & vrentes ventos commouent, & inflammant. Ex octauo suscepti sunt illi, qui Alhauatefo dicuntur, nempe voce compellantes, quia viatores compellant nullâ conspectâ compellantis personæ formâ. Ex nono exclusus est Aldharo, qui Incuborum, & Succuborum parens habitus est. Hos Ægypti superioris, siue Thebaidis, Arabiæ felicis, & prouinciæ Gassan, quæ est pars Arabiæ Syriæ contermina, incolis maximam inferte molestiam, & incommoda consuetos esse, perhibent. Qui ex Incubi, & feminarum congressu procreantur liberi, matris sequuntur formam, patris verò malitiam, hinc insitâ quâdam vi, & naturæ impulsione nomina sibi adsciscunt, seu agnomina ipsis imponuntur patris indigitantia genium, & genus, vti est hoc *Cacciadiauoli* id est expulsor diabolorum, quod alios scilicet expellere conetur, nec sibi similes, & æmulos dæmones ferat. Succubos quoque procreare liberos scribit libro 6. *horti mirab. orbis* Salamas, refertque Bengiahami casum, qui inscius Succubum in vxorem duxit, pluresque suscepit filios. Hæc tandem commendatis patri natis è conspectu per aëra euolans euanuit, nec amplius mariti repetiit Penates. Sunt qui scribunt, eum breui confici, qui rem cum Incubo habuerit, non item qui cum Succubo. Ex reliquis ouis varia Geniorum exorta sunt genera, quæ singula referre longum satis, ac molestum esset.

Aliam loco citato refert Salamas de Geniorum generatione sententiam, nempe horum parentem nullam habuisse vxorem, sed eius coxarnm vnam esse masculam, alteram feminam, ex quarum congressu quinque peperit oua. Ex primo exclusit filium nomine Haua, qui Sectarum, & Hæresum author extitit, ac est: Ex secundo alium Cahcah nominatum Idolorum, & Idololatriæ patronum: Ex tertio natus est Cahtan doli, & fraudum architectus: Ex quarto Zalium adulteriorum, fornicationum, stuptorum, & id genus suasor: Ex quinto Zanin ad ignauiam, desidia, & susurrationes impulsor.

Huiusmodi porrò Geniorum, spectrorúmque visionibus, & Laruis non modò illusi sunt Arabes, sed eorum quamplures cum illis congressi sunt, atque occisi. Halcama filius Safuani maternus proauus Marouani filij Alhocmi, qui vndecimum inter Caliphas obtinuit locum, singulari certamine cum Genio quodam, siue Larua congressus est, in quo vterqne corruisse dicitur. Res vt Arabibus notissima refertur à Mashudio. Harbum qnoque filium Asiæ à Geniis occisum fuisse in vastissima solitudine, hoc Epitaphium eius sepulchro ab iisdem inscriptnm testatur.

Sepulchrum Harbi in hoc deserto positum est loco,
Nec propè sepulchrum Harbi aliud conspicitur sepulchrum.

Ferunt neminem posse hoc epitaphium ter successiuè recitare sine trepidatione, & linguæ hæsitatione, & hoc quidem, quia à Geniis sit compositum. Verùm certissimum est, istud prouenire ex Arabicorum verborum cacophonia, & syllabis, dictionibusque succussantibus, quæ celeri pronunciationi præsertim, ac concitatæ impedimento esse solent, vt in hoc Latino. *O tute Tate tibi tanta tyranne tulisti.*

Alharidus etiam, qui poëticæ peritiæ summam adiecerat musices artem, sæpius monitus à Geniis ne versus quosdam caneret, & non desistens ab ipsis occisus est. Idem Madraso filio Abihameri poëtæ celeberrimo accidisse perhibent. De Laruis illis, quæ totis noctibus lamenratricum officio funguntur ad sepulchrum Hatemi Taitæ, liberalitate norissimi viri, singula, quæ narranrur, hîc referre mihi & lectoribus molestissimum esset. Isthæc omnia fusè prosequitur Salem filius Zararæ Garanita in poëmate Hodiæ filio Hatemi inscripto, quemadmodum & Abubacrus Doraidus, Abuhatemus Sagestanus, Abuhobaidus Mohmatus, & alij. Pseudoprophera Dæmoniacus non modò Genios, ac Dæmones sibi apparuisse non semel in Alcorano affirmat, sed etiam eosdem magistros, & discipulos se adhibuisse iactat. Algazel quoque non ab aliis Alcorani difficiliorum locorum explicationem se habere potuisse testatur apud Salamas, quam à comparentibus sibi Geniis, & Dæmonibus. O Lex Alcoranica talibus discipulis digna, & magistris.

Frequentiùs Arabibus Laruæ, & spectra Geniorum apparebant, at frequentissimè sub Mahometi natalibus, vt Mashudius, & quotquot de hac re scripserunt testes sunt locupletissimi, ita vt improbi pseudoprophetæ huius in Mundum aduentus rectà Christi Domini aduentui oppositus fuisse videatur. In aduenru quippe Domini Angelus apparuit pastoribus, & euangelizauit eis gaudium magnum, *quia natus est vobis*, inquir, *hodie saluator, qui est Christus Dominus. Et subitò facta est cum Angelo multitudo militia cælestis laudantium Deum, & dicentium: Gloria in altissimis Deo, & in terra pax hominibus bona voluntatis.* Edito vero in lucem terrarum orbis pernicie Mahometo, lætissimi palam visi sunt Dæmones, & Genij tamquàm de discipuli, & collegæ eiusdem legis promulgandæ natalibus gratulabundi. Quàm autem seduli, & diligentes in eo maturè instituendo sese præbuerunt, qui eius descripserunt vitam, disertè docent. Nam quadriennis factus, cùm aliquando extra vicum in agro Mecheusi positum, vbi Halimæ Saaditæ nutriendus traditus erat, cum aliis pueris lusum isset, à duobus Geniis improuisò apparentibus capitur, ac supinus prosternitur humi, ac si eum essent Genij illi mactaturi. Hoc viso refugiunt alij pueri elatis ad sydera clamoribus, & quod accidit, nutrici trementes narrant. Quæ confestim eò accurrens cum mariro, puerum totum lachrymis perfusum reperit. Interrogantibus autem illis de infortunio respondit: Illi duo viri, qui apparuerunt improuisò, mihi humi supinè prostrato venrrem discruerunt, & nescio quid inseruerunt in illo, tùm refecto subitò ex oculis euanuerunt. His auditis nutrici maritus ait: sine dubio in pueri huius pectore suam collocauit diabolus sedem, quare matri quamprimùm restituto illum, antequam Diaboli iu ipso apparere incipiant opera. Hæc ad verbum ferè ex Ismaële Siahinsciah Mahometano authore, cui omnes adstipulantur, exceptis inius.

Sunt aliqui tamen, qui Laruatum causas in astrorum ortus, impressiones, & figuras varias, & aspectus referunt, quæ per homœomeriam inferioribus his rebus ista imprimunt. Hinc, aiunt, cùm oritur astrum illud, quod canis gigantis vocatur, canina grassatur rabies; & cùm vrsa, vrso-

rum ſæuiunt morbi; pari ratione cùm alia, & alia oriuntur aſtra, alij, & alij conſpiciuntur effectus, quibus eiuſmodi Laruæ accenſendæ ſunt. Hæc opinio ſuam apud Indos habuit originem, indeque ad Atabes effluxit, quam poſteà Abumaſar non modò comptobauit, illi ſubſcripſit, ſed etiam eius propugnator acerrimus factus eſt, ac fusè de illa egit in ſua magna Iſagoge, vt Mashudius teſtis eſt, vbi quadraginta recenſet aſtra, quorum ortus, caſus, qualitates, impreſſiones, figuras & effectus ſingillatim deſcribit.

Alij volunt, Laruas, & ſpectra nihil aliud eſſe, quàm animalia quædam ex belluina, & humana natura compacta, quæ interdiu humanum horrent commercium ob ſui corporis fœditatem, & ferinam portionem; noctu verò apparent, viatores compellant & alloquuntur, quia noctis obſcuritate ac tenebris deformitas illa humanis ſubducitur oculis. Si quid autem mali hominibus inferunt, id faciunt aut ferinâ compulſa portione, aut neceſſitate inducta, vel oblectatione aliquâ allecta. Portò quis quotidianâ, inquiunt, experientiâ vel leuiter tinctus non videt, nos multò maioribus quotidie damnis affici à conſortibus, quàm ab his Laruis, aut quibuſcumque aliis ferocioribus feris, ac ipſis diabolis?

Nonnulli demum hæc omnia mera eſſe phantaſmata, & vmbras imaginatiuæ potentiæ vi in animo noſtro formatas, & ad ſenſus emiſſas exteriores exiſtimant. In illiuſmodi enim horridis locis, in quibus hæc accidere ſolent, nos terroris aggreditur imaginatio, imaginationem, ac terrorem atræ bilis agitatio ſequitur, ex qua falsò confeſtim exoriuntur phantaſmata, hinc voces, hinc clamores, hinc compellationes, hinc laruæ, hinc ſpectra, & id genus ſexcenta alia, quibus non aliter illudimur, quàm capti mente, & phrenitide laborantes.

Equidem, ſi hîc meam interponere liceret ſententiam, dicerem, plura iſtorum ex imaginationis proficiſci agitatione, vmbráſque eſſe, & phantaſmata; ſed plura adhuc veriſſima eſſe, & ex ſacris Literis probationem habere poſſe, & robur. Vnum Iſaiæ impræſens ſuffragatur nobis teſtimonium, qui cap. 34. ver. 14. inter ſpectra, quæ loca deſerta, & horrida colere gaudent, Dæmonia recenſet: *Et occurrent dæmonia onocentauris, & piloſus clamabit alter ad alterum.* Hîc vocabulum prætereà, quod *piloſus* interpretatus eſt vulgatus, hebraïcè eſt שעיר *Sahir*, quod *hircum* quoque ſignificat, nec alia huius ratio eſt, niſi quia Dæmon ſub ea forma frequenter apparere ſolet. Fauent interpretationi noſtræ R. Dauid Kimhi, & R. Salomon in Targum, vbi vterque vertit שדין Dæmones. Suffragantur Syriacus, & Arabicus Textus. Primus: *Et Dæmon ſocium vocabit*; Alter: *& ſpectra alterum in alterum occurrent.*

Atque hæc de Arabum vtriuſque ſeculi perſuaſionibus impræſens ſatis dicta ſint, nunc ad Regum Gentis hiſtoriam ab origine vſque ad Mahometi tempora contexendam concedamus.

HISTO-

HISTORIÆ ARABVM
PARS ALTERA,
QVÆ EST
DE IPSORVM REGIBVS.

PROŒMIVM.

REGIO illa, quæ Arabia nomine nunc dignoſcitur, non vnum antiquitùs conſtituebat regnum, ſed in plura diuidebatur. Horum omnium regnum Iaman, ſiue Arabia felicis, ampliſſimum erat, & ſuorum regum potentiâ, & generis nobilitate, & fertilitate agri, & ſalubri cælo aliis longè præcellebat. Ab huius itaque regibus exordium ſumendum nobis eſt, indeque ad cætera gradum faciemus.

DE ARABIÆ FELICIS REGIBVS AB IPSORVM origine vſque ad Mahometum.

CAPVT PRIMVM.

SVPERIVS iam dictum à nobis eſt, dum egimus de Arabum origine, Cahtanum filium Heberi Arabum gentis parentem, & authorem fuiſſe, ac propagatorem, omniumque primum regium capiti impoſuiſſe diadema. Huic defuncto ſucceſſit Iaarab filius, qui regioni toti ex ſuo nomine nomen dedit, & linguæ, quam non ſolùm excolere primus cœpit, ſed characteres, & ſcripturam excogitauit, vt Mashudius, & alij teſtantur. Quamquam non deſint, qui arbitrantur, Salomonem hos inueniſſe characteres, & Belkais reginæ Sabæ, quæ illis eadem ac Arabiæ eſt, vt ſuo loco fuſiùs dicetur, tradidiſſe, cùm illum in ænigmatis, & problematibus tentatum venit. Quâ ſine dubio traditione opinioneve imbutus, ac perſuaſus Cteſiphon S. Iacobi Apoſtoli diſcipulus, vel quiſquis ille fuit, antiquos Arabum characteres, quibus plumbeæ illæ laminæ, quæ apud Granatenſium vrbem in turre quadam repertæ fuerunt, ſunt exaratæ, Salomonis appellauit in Latina hiſtoriola, quam vnà cum illis ibidem recondiderat. Huic opinioni præter Arabes ſuffragantur Syri, & Chaldæi apud Ieſudad Epiſcopum Hadtenſem in præfatione Elucidationis Geneſeos, vbi poſtquàm pluribus contendit, ante Moyſen nullas extitiſſe ſcripturas, nulloſque characteres, ſubdit: *Quidam autem aiunt, quòd quemadmodum ille* (Moyſes) *primus excogita-*

uit literas Hebraïcas, quibus Legem posuit, ita Salomon excogitauit charactéres aliorum librorum, siue scripturarum, quos tradidit populis à quibus affectus est honoribus, & primùm quidem Syriaca lingua (charactetes) *quos dedit Hiram Tyri.* Iaarabo eius sufficitur filius nomine Iasahab, qui regni heredem reliquit Habdsciames, videlicet *cultorem solis*, qui postea ob acerrima bella finitimis illata gentibus, spolia ab illis reportata, easque in captiuitatem ductas, Saba nuncupatus est, id est *direptorem, depredatorem*; vrbemque de suo nomine condidit Sabam, quæ vniuersæ regioni indidit nomen, & genti, vnde Sabæi sunt dicti Arabes. Eruditissimus vir Samuel Bochartus in præfatione prioris partis Geographiæ sacræ, seu Phaleg Arabes Sabæos à captiuitate dictos vult, quia ipsorum regi ex palatio suo prodire vetitum fuit sub pœna lapidationis. Sed profectò hæc non videtur Arabum esse sententia, cùm nullus illorum eius legis mentionem fecerit, & contrarium ex singulorum regum rebus gestis constet liquidò, cùm summo imperio, & libertate regio functi sint munere. Nec *Saba* vocabulum Arabibus significat inclusum, aut in carceribus detentum esse, sed in captiuitatem ducere, rapere, diripere, spoliare, & eiusmodi. Itaque Sabæi dicti sunt Arabes, id est lattones, & depredatores. Decedente autem Saba regni sceptrum suscepit Homairus filius, princeps liberalitate, ac magnanimitate celebratissimus inter Arabes. Eo vocabulo nuncupatus est, quod rubrum denotat, quia rubris vestimentis maximè delectabatur, illorumque inuenit vsum. Rerum potitus Thamuditarum gentem ex Arabia felice ad Hagiazum expulit armis. Eo defuncto sufficitur frater illius Cahlan, post quem ad Vathelum Homairi filium rediit imperium, cui successit eius filius Alsacsac, quem sequutus est Iagphar. Hunc regno expulit Durias filius Naran, filij Haufi, filij Homairi, quem deinde conuocatis vndique Arabum auxiliis vitâ, & regno priuauit Alnaamanus filius Iagphar, filij Alsacsac, filij Vatheli, filij Homairi, paternumque recuperauit regnum. Hic *pungentis* agnomen adeptus est, quia in suo quodam disticho dixerat.

Si negotia punxeris *fortiter, vrserisque,*
Ad priscorum principum facilè peruenies virtutes.

Paulò aliter hoc distichon legitur apud Ismaelem Sciahinsciah,

Si violentius negotia punxeris, & quàm par est,
Altos principum supplantabis facilè pedes.

Post Alnaamanum Asmachus eius filius thronum occupauit, quem subsequutus est Sadadus filius Hadi, filij Almatati, filij Sabæ. Is multa commisit cum finitimis prælia, & quidem acerrima, itaut præter totam Arabiam, Africam quoque vsque ad occidentis solis terminos subiugauerit. Plures condidit vbique vrbes, miraque excitauit ædificia, quorum descripta ab authoribus vestigia, & cadauera omnem propemodum excedunt humanam fidem. Inter plura admiratione digna, hoc vnum refert Ahmetus filius Mahometi, filij Abrahami Thoalabensis in libto, quem inscripsit: *Confirmatio demonstrationum de Alcorani narrationibus*, vbi citar etiam Mansurum filium Sciahbani, atque Abiuaielum. Refert, inquam, Abdallahum filium Balali, dum amissam quærebat camelam in so-

litudine Anuani, improuisò incidiſſe in vrbem quandam altis, amplisque mœnibus vallatam, quam cùm eſſet ingreſſus, vacuam ciuibus comperit, ingentes verò tituli vbique ſeſe admiranti offerebant. Stuporem augebant ædificia, & Palatia ſuper ſmaragdinis, ac iacynthinis excitata columnis. Cubicula ex auro puriſſimo, argentoque conſtructa conſpiciebantur; pauimentum variis conſtratum erat gemmis, & vnionibus; portæ ſtellis ex pyropis, ſeu rubinis, & iacynthis emicantes conſtabant. Flumina hanc vrbem irrigabant varia; horti, arbores, ac fructus diuerſi generis deliciarum, & pulchritudinis compendium, ac ſummam complebant, atque abſoluebant. Vrbem ſemel, biſque perluſtrauit Arabs, acceptiſque iis, quæ ex tot diuitiarum cumulis potuit, & lubuit ipſi, in Arabiam felicem reuerſus eſt. Quod percipiens Moauia tunc gentis princeps accerſitum hominem de re curiosè percontatus eſt, cui non ſolùm omnia fideliter ille narrauit, ſed ſua dicta vnionum, pretioſiſſimarum gemmarum, aliarumque exoticarum rerum præſenti teſtimonio, & exhibitione firmauit. Qua de re vt certior eſſet Moauia, Caabalahbarum virum rerum antiquarum peritiâ, & cognitione celeberrimum tunc habitum interrogat, qui reſpondit, eam eſſe vrbem Sadadi filij Hadi, quam ibi ad ſimilitudinem terreſtris Paradiſi conſtruxerat, ſed antequàm eò perueniſſet, vt eius frueretur deliciis, animam efflauit. Huius cadauer inde tranſlatum in ſpecu montis Hadhramuti condidit eius filius ingenti erecto monumento, quod ſic deſcribit mox nominatus Thoalabenſis ex relatione cuiuſdam Baſtami, ac illius ſocij. In ipſo ſpecu, inquit, veſtibulo ſeſe gradus offerunt intranti ferè centum, ſinguli altitudinis ſtaturæ humanæ, per quos ad fornicem in montis rupe excauatum, centum cubitos longitudinis, totidem altitudinis, ac quadraginta latitudinis, deſcenditur. Lectus ibi conſpicitur fornicis longitudinem exæquans, in quo eiuſdem magnitudinis iacet humanum cadauer. Ad huius caput tabula pendebat aurea, in qua Sadadi res geſtæ ordine narrabantur. Tabulam autem hanc cum multis aliis magni prætij rebus auferentes Baſtamus ille cum ſocio in Arabiam aſportauerunt. Nos autem, ſubdit Caabalahbarus, in noſtris legimus hiſtoriis hanc vrbem repertum aliquando iri à quodam homine Moſlemano, qui ſine dubio hic eſt, indigitato Abdallah filio Balali, de quo mox mentio facta eſt. Quinam autem fuit Caabalahbarus iſte iam indicare præſenti datâ occaſione fortè à noſtra narratione haud alienum eſt. Is fuit genere Iudæus, profeſſione Rabbinus, qui Mahometi implacabiles excitauit ſuis verſibus iras, præſertim illo poëmatis ad Begiairum fratrem, qui pſeudoprophetæ nomen dederat, verſu.

Propinauit tibi Mahometus calicem ſuæ ebrietatis.

Ex quo ſuis edixit pſeudopropheta, vt Caabalahbarum, vbicumque terrarum repertus fuerit, interficerent. Ille ergo cùm nullum euadendi videret locum, aut conſulendæ ſaluti, Mahometum adiit, illoque prius ſalutato, formulam impiæ religionis publicè pronunciauit, ſcilicet: *Teſtificor vnum eſſe Deum, & Mahometum Apoſtolum Dei.* Qui antequàm ſecuritatem illi daret, verſum illum proferre, ac recitare palam iuſſit, quem ita pronunciauit. *Propinauit tibi Abubacrus calicem ſuæ ebrietatis.*

Negauitque se dixisse: *Propinauit tibi Mahometus.* Hoc tamen non placuit, nec ardentes extinxit iras. Quamobrem Amasiæ cuiusdam pseudoprophetæ nomine Saad, quæ longè tunc aberat, laudes, & encomia, vt poëta disertissimus celebrare decreuit. Benè enim animaduertebat, nullo alio magico carmine pseudoprophetæ animum demulceri magis, ac tam maximè posse, aut aliò irarum auerti flammas, quàm amoris. Quod sanè ex animi sententia ipsi cessit; quippe non solùm poëmate recitato obtulit ei securitatem, sed etiam omnibùs iis, qui illud legerint, recitauerint, vel audiuerint audacissimè suum pollicitus est paradisum. Insuper suo pallio poëtam donauit, quod posteà Moauia imperij, rerumque Mosslemanorum potitus triginta aureorum redemit millibus, quo & ipse, & successores in celebrioribus solemnitatibus vti solebant. Poëma ita incipit.

Longè Saad abiit, ideo cor meum est mœstitiâ affectum,
Trahiturque post eius vestigia catenis amoris vinctum.

Sunt Iudæorum nonnulli, qui asserunt, Caabalahbarum istum Mahometo post Sergij Monachi adhæsisse, non animo amplectendi eius religionem, sed vt eloquentiâ Iudæorum religioni, ac rebus apud illum consuleret. Et sanè liquidò constat Alcoranum legentibus, eum librum Hebræorum cæremoniis, ritibus, næniis, ac fabulis confertum, atque consarcinatum esse; eorum Textum haudquaquam literalis corruptionis insimulatum, vt quidam perperam arbitrantur, sed prauæ, ac falsæ interpretationis. Quæ omnia, ac alia similia Alcorano huius Caabalahbari operâ in Iudæorum gratiam insinuata sunt.

Defuncto autem Sadado in fratris, nomine Lacman, potestatem regni deuenit sceptrum, cui Dusadad successit frater, qui heredem Haretham reliquit filium. Huic *profusoris* cognomen inditum est, quia rediens ex bello cum ingenti præda ab hostibus reportatâ, in ciues bona illa omnia liberalissimè profudit. Decedenti Harethæ suffectus est eius filius Dulcarnain, id est *Bicornis*, de quo Mahometanorum nonnulli Alcoranum locutum fuisse volunt, non quidem de Alexandro Macedone, qui eodem denotatur apud Arabes nomine, cuius rei rationes retulimus in notis ad nostram Semitam sapientiæ; non desunt verò, qui locum Alcorani de Alexandro intelligendum esse contendunt. Sequitur Abraha Bicornis filius cognomento Dulmanar, scilicet *Pharorum author*, quia omnium primus ad Sinum Arabicum, & Occidentalem Oceanum Pharos extrui curauit, vt ad portus tutius noctu naues appellerent. Africus paternum occupauit regnum, qui vrbem, quam condidit, ex suo nuncupauit nomine, ex quo tum tota regio Africa dicta est. Eo fatis concedente regni gubernacula suscepit Hamarus ipsius frater, qui Duladhar cognomen adeptus est, nimirum *scelerum patrator*, quamobrem regno expulsus est, substituto Sarhabilo eiusdem stirpis homine, vnde acerrima bella inter vtriusque factionis homines commissa sunt, in quibus victoria tandem cum regno Sarhabilo cessit. Hic regnum reliquit Alhadhado filio, cui defuncto sine masculina prole successit Balkais eius filia, feminarum sui temporis pulcherrima, & sapientissima. Ista non solùm ex omnium Ara-

bum fixa sententia, sed multorum aliorum etiam habetur pro illa regina Sabæ in sacris celebrata Scripturis, quæ Salomonem adiuit, vt illum ænigmatis, & problematibus tentaret, probaretque. Hanc autem sententiam argumenta duo, & rationes confirmare omninò videntur. Primò, Sabæ nomen, cuius dicitur esse regina, toti Arabiæ prouinciæ impositum fuit, vt supra notatum est, quod nomen Æthiopiæ aliquando inditum esse, nemo hactenus affirmauit. Quod autem quidam aiunt de illa Æthiopiæ vrbe huius nominis, perridiculum est, quia à regnis dicuntur reges, non ab vrbibus, præsertim ignobilibus, ac penè ignotis, qualis est hæc, cùm vix certum sit, reperiri in tota ea regione eiusmodi vrbem. De differentia punctationis Hebraïcæ hîc non dissero, consule sacratum Literarum commentatores. Alterum argumentum, quod huic opinioni dat robur maximum, & firmamentum est fœminæ acerrimum illud ingenium, ac sciendi, discendique studium, quo Arabes quandiu genus humanum fuit, flagrarunt; vbi contra Æthiopes & ingenio sunt stupidi, ac semper fuerunt, nec discendi vllo tempore tracti sunt desiderio, aut cupiditate. Fabulas, apologos, & lenocinia, quæ inter Vpupam auem, reginam Balkais, & Salomonem regem intercesserunt, vt seriò illa narrat Alcoranus, & Alcorani author Mahometus, hîc lubens prætereo, recensebuntur enim à nobis alibi inter scelestissimi, ac nugacissimi impostoris tricas, atque ineptias. E viuis decedente Balkais, regnum obtinuit Basetnaëm ipsius auunculus filius Sarhabili, quem quidam nominant Malechum filium Amri, filij Iagfu, filij Amri, ex progenie Mantabi filij Zaidi Homairitæ. Is occiduas inuasit plagas, tantumque progressus est, donec peruenit ad torrentem quendam arenatum, qui instar fluminis rapidissimi excurrere fertur, itaut illum traiicere nemo valeat. Illo autem consistente, ac rei admirante nouitatem, & insuetatum præter naturæ ordinem cursum, arenarum fluxio stetit. Suorum tunc mandauit nonnullis, vt illum transfretantes, certa inde nuncia sibi referrent. Illi principis iussa exequentes traiiciunt torrentem, sed nunquam ampliùs sunt reuersi, ex quo eos periisse coniecit. Et ne aliis hoc idem accideret, titulum æreum inibi erigi curauit cum hac inscriptione,

VLTRA HAS ARENAS NVLLA SECVRA VIA EST.

Parenti sufficitur Samarbargas, quem nonnulli faciunt filium Africi, filij Abrahæ Dulmanari. Viuebat huius tempore Bastasus Persarum rex, qui Samarbargæ imperio submittere fasces coactus est, tributumque pendere. Eodem tempore florebat Zoroaster, vt quidam perhibent, magorum princeps, ac parens, vt suo loco in secunda classe regum Persarum dicetur. Samarkendam celeberrimam vrbem armorum vi expugnauit, destruxitque, hominum infinitâ propemodum multitudine cæsâ. Inde Sinarum petens regionem iter aberrauit, ac siti vnà cum suis interiit. Quo mortuo suffectus est filius eius Abumalechus, qui accipiens esse in Occidente torrentem quendam præstantium smaragdorum, quamobrem auiditate ductus eò proficiscitur, sed antequàm eò perueniret, mortuus est.

Post hunc translatum est regni sceptrum à filiis Homairi filij Sabæ ad

filios fratris eius Cahlani. Inter hos ptimus regnauit Hamran filius Hamu Azdensis, filij Hamer, filij Charne, filij Amri, filij Thaalaba, filij Mazan, filij Azadi, filij Algauti, filij filiæ Malechi, filij Adad, filij Zaidi, filij Cahlan secundi geniti Sabæ. Hamrano successit eius frater Hamrus, qui Mazichia, id est *lacerans*, cognominabatur, quòd singulis diebus nouis vestimentis vtebatur, & quæ semel gesserat, lacerabat, ne alij iis vterentur. Sahidus autem Africanus, & Hamza Aspahanensis in suis Chronicis tradunt ante Hamranum, & post Abumalechum regnasse Alacranum filium eius, tum filium Alacrani Duhisanum, qui Samarkendam vrbem, quam destruxetat Samarbargas, instaurauit, & feliciori successu ad Sinarum penetrauit regionem, eamque expugnauit, & matricem destruxit vrbem, occisâ vbique infinitâ propemodùm hominum multitudine, nouamque condidit ciuitatem, in qua ttiginta colonorum millia ex suis reliquit, quos hactenùs inibi Arabum viuere more, & Arabicam loqui linguam, tradit Hamdanus in Historia inscripta *Memoria Gentium*. Tempore huius Aram fluuius totam fermè Arabiam felicem inundauit, atque vastauit, vt quæ olim ob cælum saluberrimum, fructuum omnis generis copiam, & præstantiam, ac ea omnia, quæ ad vitam humanam feliciter transigendam faciunt, Felicis nacta nomen, prouinciarum omnium miserrima haberetur. Res notatu digna est: citati teferunt Auctotes ex antiquissimis Atabum monumentis, quòd antè illuuionem illam Serpentum nulla reperiebatur species, nulla Scorpionum, nulla Formicarum, nulla Pediculorum, nulla Pulicum, ac huiusmodi animantium generi humano infestorum; imò si aliundè eò asportabantur, statim atque ad eius prouinciæ terminos perueniebant, moriebantur: post illuuionem verò illam ingens huiusmodi animantium prouenit copia. De hac illuuione mira narrant Arabum Sctiptores, eiusque Pseudopropheta Mahometus mentionem facit in suo Alcorano. Mortuo Duhisano successit Tabahus frater eius maior, huic verò Clicarbus eius filius, cui tum suffectus est eius patruelis Tabahus minor cognomine Abucatbus, qui omnes Arabiæ Felicis Principes viros neci tradidit. Suscepto autem totius regni absoluto regimine, suum patruelem præfecit Hagiazi prouinciæ, in qua plures Iudæi degebant, quos pessimè accepit, eóque subditorum prouocauit animos, & iras excitauit, vt nullâ habitâ suo Principi reuerentiâ illum ignominiosè trucidarint. Quod audiens Abucatbus eò cum centum suorum millibus profectus est, vindictam de intetfecti patruelis morte sumpturus, totam enim Prouinciam ferro, flammisque deuastare decreuerat. At patruelis tyrannidem, & pessimos motes cùm didicisset, re infectâ reuersus est. Hassanus Tabahi maioris filius mortuo auunculo Abucarbo in regno successit. Is Strabo erat, luscus, atque mancus, sed profectò omnium sui temporis strenuissimus, tantæque maiestatis apud suos, vt nemo ipsi contradicere in re quapiam auderet. Confirmatus in regno omnes, qui in sui patris conspirauerant mortem, neci ad vltimum tradidit. Quibus peractis expeditionem in omnes gentes ac nationes parauit, & peragratâ fermè Perside totâ, atque Chorasane, & aliis prouinciis subiugatis, ad Euphratem diuertit, Chaldæam, & Syriam inuasurus. Quod exercitûs du-

ces

ces ac principes animaduertentes summoperè contristati sunt; amplius enim non poterant vxorum, ac liberorum ferre absentiam, & desiderium. At ea erat Regis maiestas, ac seueritas, vt nemo ipsi de huiusmodi re loqui auderet, nec ipse Hamrus eius frater, qui non minori desiderio redeundi ad suos tenebatur. Cùm igitur diu res esset agitata inter Hamrum, & Duces exercitûs de impetrando à Rege reditu, & nemo ausus esset id ad se recipere, Hamro persuadere cœperunt, vt fratre interfecto sibi regni imponeret diadema, quo semper dignior ab omnibus habitus erat. Qui regnandi cupidine allectus in mortem consensit fratris, & accepto Ducum iuramento, dormientem adoritur, & minimè à fratre facinus huiusmodi suspicantem trucidat. Quod percipiens Dataïnus, qui solus inter Duces parricidium Hamro dissuaserat, infelix regnum, infeliciorem vitam, infelicissimam mortem ipsi prænunciat. Nec sanè deceptus est, quia statim atque regni suscepit gubernacula, ita ab oculis somnus excussus est, vt nec vel momento temporis, quamuis dormiendi langueret desiderio, requiem capere posset. Consultis autem medicis, & Sacerdotibus, hoc suscepit responsum: *Nemo iniustè interficit fratrem, cui Deus iustus non immiserit vigiliam.* Tunc altâ exclamauit voce: Hoc est consilium Ducum Homaïritarum! Sed præter vigiliam tot tantisque laborauit morbis, & calamitatibus, vt nec corpus exonerare posset, nisi à suis feretto ligneo efferretur, ex quo *Lignei* cognomen adeptus est. Quamobrem omnibus exosus factus, vt nec familiares, nec consanguinitate ei coniuncti illum ampliùs ferre possent, eandemque talionis luens pœnam à suis interficitur, eiusque regnum suscepit Dusnater facinoris perpetrator, vt Aspahanensis, ac alij Historiographi perscribunt. Quidam post illum regnasse volunt Habdelal eius filium, & post hunc illius fratrem nomine Alhareth, cui successit Marthad filius Habdelal. Marthad autem iste, quatuor habuit filios, inter quos diuisit regnum, & imposito singulis diademate, Reges eos nuncupari voluit. Isti accepto regno à patre Mecham proficiscuntur, vt nigrum lapidem ex eius asportarent templo, aliudque in Arabiâ felice conderent templum, ad quod peregrinarentur Arabes. At cùm hoc percepissent Cananes, ac reliqui eius regionis Arabes, magnâ vndique collectâ hominum turbâ aduersus quatuor Reges pro suo Templo, ac lapide nigro pugnaturi procedunt. Commisso autem bello tres cecidere Reges, quartus verò captus est. Quid autem fuerit Templum illud, ac lapis niger infra suo loco ostendemus. Superatis Regibus substituitur Tabahus filius Hassani, qui ab Hamro fratre fuerat interfectus, vt paulò suprà diximus. Tabaho nihil magis cordi fuit, aut antiquiùs, quàm vindictam de Cananibus, aliisque Arabibus sumere pro debellatis quatuor Regibus, innumerum propthereà cogere cœpit exercitum. Quod cùm esset annunciatum Cananibus, qui fœdera pacis tractarent, mittunt, & pro singulorum Regum sanguine mille consuetos offerunt Camelos. Hoc quippe tempore Gentilitatis seu seculi ignorantiæ Regum sanguinis pretium erat, Ducum verò centum. Tabaho defuncto successit eius filius Hamrus, qui omnes fermè Principes viros, nobiles, ac strenuos quosque suæ gentis peremit. Tantam impietatem ægrè ferens

Rabiha ex prosapia Cahlani secundi geniti Sabæ, eum è viuis sustulit, regnumque occupauit. Sed collectis vndique Homaïtitis, aliisque gentibus eiusdem factionis aduersùs Rabiham, regno depulsus est, substituto Abraha ex Homaïritarum genere. Huic successit Sahbanus, qui cecidit in bello, quod susceperat aduersùs Madraïtas. Interfecto Sahbano sufficitur Alsabah Abrahæ filius, qui cum ducentis militum millibus Madraïtas adorsus est, & vindictam de sanguine Sahbani sumpsit. Eo fatis concedente regni deuenit sceptrum ad Dusnaterum hominem alienigenam legitimis depulsis regni heredibus. Potitus regno totus adulteriis, ac turpioribus obscœnitatibus sese dedit, & elegantiores quosque iuuenes, & puellas præsertim regalis stirpis rapiebat, & vi opprimebat. Aliquando nunciatum est ei Zarham cognomento Dunuas ex regia prosapia suæ ætatis esse elegantissimum iuuenem, quamobrem solitâ æstuans libidine ad se illum adduci iubet. Ille parere simulans regiis mandatis statim Dusnatero sese sistit. Cùm verò in penetrale secessissent, educto Zarha gladio, quem sub vestibus absconditum tenebat, impium, atque exosum omnibus tyrannum è medio sustulit. Pro tam egregio facinore Zarham Regem salutant Homaïritæ. Is in regno confirmatus Iudaïcam Religionem amplexus est, Euangelio, ac multis Christianorum millibus combustis, & eorum destructis Ecclesiis. Mashudus Scriptor Mahometanus refert in *Pratis aureis*, quod cùm accepisset Zarha, (qui Iudæus factus Ioseph nominari voluit) in vrbe Nahran prouinciæ Iaman, siue Arabiæ Felicis plures esse Christianos, eò contendit, & accensis fornacibus hinc Iudaïcam Legem, hinc ignes Christianis proposuit. Cùm verò multos Christianos in ignem coniecisset, adducta est mulier puerum septem natum mensibus gestans, quæ cùm ignem formidaret, loquutus est ad eam infans inquiens: *Mater, morere pro fide tua, nam post hunc ignem nullus erit ignis.* Insigne ac celebre testimonium à Mahometano Scriptore adductum ad Christianæ Religionis confirmationem. Zarhâ defuncto sufficitur Dugiadan vltimus Rex ex Homaïritarum genere, in qua familia Arabiæ Felicis regnum perdurasse scribunt Arabum Historiographi annis 2020. Hîc notat Ismaël Sciahinsciah in *Historia Gentium*, ex authore *Chronologia populorum*, antiquiores Scriptores non recensuisse omnia nomina Regum Homaïritarum, neque quoto tempore singulos regnasse, hinc notatum tempus 2020. annorum cum hactenùs enumeratis Regibus fortè conuenire non potest.

Eo tempore Felicis Arabiæ translatum est regnum ad Æthiopes. Huius rei occasio ita fuit, vt referunt supra citati Scriptores. Zarha Dunuas cùm Christianam renunciasset Religionem, Euangelium combusisset, & destruxisset Ecclesias, ac Christianos ad Iudaïsmum impulisset, â Rege Æthiopiæ bello petitus est. Is enim Christianæ Religionis zelo permotus, eò Arbatam patruelem cum septuaginta militum millibus misit, qui breui totam obtinuit Prouinciam, magnâ fidei hostium cæsâ multitudine. Fusis Arabibus, & de sua salute desperans Dugiadan sese in mare cum equo præcipitem egit. Atque ita regnum Arabiæ ad Arbatam Æthiopem deuenit, qui regno potitus spolia inter duces diuisit, militibus, ac pau-

peribus neglectis. Quare indignè ferens Abraha item Æthiops Arbatam occidit, & regnum occupauit. Audiens Nagasius Rex Æthiopiæ necem Arbatæ indignatus est maximoperè, iurauitque se montes, & planities sanguine Abrahæ sparsurum. Ille igitur cùm tale Nagasij percepisset iuramenrum, vas quoddam impleuit ex rerra montium, & planitierum, quam suo madefecit sectâ venâ sanguine, ad Nagasium misit facti multis rationibus contexens excusationem. Quibus placatus Nagasius Abrahæ ignouit. Sunt autem qui scribunt, Zarham Christo Domino nunquàm nomen dedisse, sed ex Gentilium castris ad Iudaïsmum transiisse. Eo defuncto regnum suscepir Iacsum, cui successit Masruc filius Abrahæ, & is fuit Æthiopum postremus, qui regnum Arabiæ Felicis tenuit; rursus enim ad Homaïritas deuenit regni sceptrum. Nam cùm valdè premerentur Arabes ab Ærhiopibus, Saiphum ex Homaïrirarum genere elegerunt, & aliquâ pecuniæ summâ collectâ ad Cæsarem mittunt legatum, vt aduersùs Æthiopes suppetias imperraret. At Cæsar, cùm Christianus esset, suas copias aduersùs homines religionis eiusdem mittere negauit. Quamobrem Persarum adiit Saiphus Regem Cosdroam auxilia rogans. Sed nec ipse efflagitanti, ac supplicanti acquieuit. Cùm verò decem aureorum millia ipsi erogari iussisset, ait Saiphus lacrymis subortis: *Aurum ô Rex abs te non postulo, auro enim mihi opus non est, cùm totius regionis meæ terra aurum sit, & argentum, sed auxilia tantùm postulo à Regum maximo.* Tunc miseratione motus Cosdroas postulata auxilia promisit, & lenibus solatus hominem verbis. Dum autem de expeditione agebatur apud Cosdroam, id consilij procerum quidam dedit: Consulo, Rex, ait, in re tam incerta, vt cum homine eos tantùm mittas, qui ob patrata crimina morti sunt adiudicati; qui si victoriam reportabunr, accedet in tui Imperij augmentum, sin verò peribunt, tuo honori, aut Imperio nihil decedet. Consilium Cosdroæ, & Principibus viris non parùm placuit. Quamobrem carceribus lustratis rria millia, sexcenti viri sunt comperti, qui ad prælium apti habebanrur. His strenuum præfecit Rex Ducem nomine Vahraz, qui centesimum tunc & vnum agebat annum, sed viribus adeò in ea ætare pollebar, vt eius arcum nemo præter ipsum tendere valeret. Conscensis igitur nauibus breui secundo vento sinum Persicum traiiciunt. Saiphus, qui suum aduenrum suis renunciaret, præmisit, cui nullâ interpositâ morâ obuiam occurrerunt ad tempus, & locum condictum supra viginti armatorum millia. His Masruc cum suis copiis obuiam iuit, & cùm prius magnum conscendisset Elephantem, postea Equum, tum Mulum, optimum omen sibi augurati sunt Arabes, eò quòd à maiori ad minus animal descenderir exercitus Princeps. Nec vanum fuit omen, quia bello commisso Æthiops miles terga dedit, & Masruc ipsorum Dux telo percussus cecidit. Debellatis Æthiopibus, & in deditionem acceptâ vrbe Sagâ, portam dirui Vahraz Persa iussit, ne eam inclinato capite ingrederetur. Quod cùm executioni esser mandatum, & ingressus præeuntibus regis Persarum vexillis explicatis, ait Saiphus: *Iam actum est de regno Homaïritarum in æternum.* His ira gestis, misir Vahraz qui Regem certiorem facerenr de victoria reportata ab hostibus; misitque simul eidem au-

ri, argenti, gemmarum, ligni Aloë, Ambræ, aliarumque rerum pretiosarum ingentem copiam. His acceptis, Vahrazo scribit Cosdroas, vt præfecto Saipho prouinciæ, quamprimùm in Persidem remearet. Saiphum infinitis encomiis exornarunt Arabes, & carminibus celebrarunt, cùm ob recuperatum regnum paternum, & patriam libertati restitutam, tum ob dona, ac munera, quibus multos liberalissimè donauit. Verùm non diu fruitus est regno, quod tantis laboribus, & periculis occupauerat, quia quos inter intimos, ac familiares admiserat Æthiopes, dolo eum interemerunt. Cosdroas autem hoc percipiens nequaquàm Reges in Arabia constituere voluit ampliùs, sed Prouinciam per Gubernatores suos regere statuit, quorum postremus nomine Badhan sub Pseudopropheta Mahometanam Religionem professus est. Atque hæc de Arabiæ Felicis Regibus ex Arabum Scriptorum monumentis excerpta pro ratione præsentis nostri instituti sufficiant.

DE HIRÆ, SIVE ARABIÆ MARITIMÆ Regibus.

CAPVT SECVNDVM.

PRIMVS, qui in Hirá prouincia regnauit, quemadmodùm tradunt Ismaël Sciahinsciah, Sciahrestamus, Sahidus Africanus, & alij in suis Historiis & Chronicis, fuit Malechus filius Faëmi, filij Ganemi, filij Dus, filij Adnani, filij Abd-allahi, filij Vahrani, filij Caabi, filij Hareti, filij Caabi, filij Malechi, filij Nasri, filij Lazadi, ex nepotibus Cahlani secundi geniti Sabæ, regnauitque ante tempora Cosdroarum Persidis. Ei succedit ipsius frater Hamrus, cui eius ex fratre nepos suffectus Giadima, id est *Leprosus*, & eo nomine dignoscebatur, quia dudùm leprâ laborauerat. Hic Persarum debellauit Reges, multasque circumuicinas subiugauit gentes. Sub iis temporibus Mesopotamiam regebat, superioresque Chaldææ Euphrati adiacentes regiones, ac Orientalem Syriam vir quidam Amalcita nomine Hamrus, quocum acerrima commisit prælia Giadima, cui tandem victoria cessit Hamro occiso. Huic, cùm nullos liberos mares reliquisset, suffecta est filia Naiela cognomine Reba, mulierum suæ ætatis speciosissima, sed non minori prudentia prædita erat. Quæ cùm sibi, regnoque non parùm timeret, ac præsertim à Giadima, duas ad vtramque Euphratis ripam construxit vrbes munitissimas. Ex ea verò, quæ solitudinem respiciebat, quam sororis commiserat curæ, secretum suffoderat cuniculum ad desertum vsque, vt quoties necessitas exigeret, eò saluti consuleret. Rebus ita dispositis, sese ad paternum sanguinem armis vindicandum conuertit: sed sorori consilium non fuit probatum, quia belli, inquit, finis & exitus incertus est, sæpè in debiliores inclinat partes, sæpiúsque fauet iniustis. Quamobrem, sanius, certiusque consilium est meâ sententiâ, vt dolo hostem perimas, quod facilè obtinebis, si ipsi significa-

bis per legatos, re maximoperè eius exoptare connubia, vt ex duobus regnis vnum fiat inexpugnabile. Consilium minimè Reginæ displicuit, legati mittuntur, annuit libentissimè Giadima, qui ipsi erant à consiliis id approbant præter vnum Cosairum, qui muliebrem legationem nequaquàm dolo carere reclamabat. Sed vnius spreto, cæteris consilio stetit Rex, eóque quamprimùm proficiscitur. Cúmque regni Rebæ esset ingressus limites, obuiam habuit Reginæ nuncios cum ingentibus donis eius erga Regem animum, & amorem attestantibus. Tunc Rex Cosairo, qui tale connubium dissuaserat, ait: Quid nunc tibi videtur? Cui ille: animalia priùs alliciuntur escâ, tum capiuntur. Contra fatorum decreta, subdit Rex, nihil valent mortalium consilia. Vltro itaque procedenti, & ad Regiam Rebæ appropinquanti vrbem infinitus propemodùm occurrit equitatus, tunc quasi suorum malorum præsagus animus intrepidus olim iam in medio pectore tremere cœpit. Consilij inops ad Cosairum conuersus ait: Quid nunc tibi consilij restat? Respondit Cosairus: Consilium post dorsum reliquisti, nunc illud ante quæris? Sed quid tibi in tanta necessitate videtur, ait Giadima: Quid obtendit is equitatus, honorem, an Reginæ dolum? Cui Cosairus: Si equitatus, postquam salutatus fueris, præibit ad honorem tibi deferendum, eum missum credas, nullusque subest dolus: at si vtrumque tuum clauder latus, certissimum insidiarum hoc erit signum. Salutato igitur Rege, vtrumque latus longo ordine clausit equitatus. Cosaire tunc rex ait: Consilij, & remedij quid tibi superest? Conscende, respondit, equam tuam Hasam, in qua sola nunc tua reponenda est salus, incitatóque cursu tua repete regna, nam ad similes hæc est reseruata casus. Equa ista tantæ velocitatis fuisse fertur, vt nullus equus, vel equa in tota esset Arabia, quæ illam aut anteuertere, aut pertingere posset. Eâ igitur conscensâ concitato cursu sua regna repetit Giadima, & quamuis vbique equitum paratæ essent insidiæ ad capiendum fugientem, id frustrà tentatum est ob equæ velocissimum cursum. Sed fata aliter disposuerant, vt prædixerat ipse. Nam postquàm per triginta millia passuum cucurrit equa, randem stetit mingendi compulsa necessitate, atque ita Rex capitur ab insidiis ibi paratis, & ad Rebam ducitur Reginam. Quæ statim eius secari venam iubet, & euacuato sanguine moritur.

Giadimâ defuncto successit Hamrus eius ex sorore nepos. Giadima enim sororem habuit suæ ætatis pulcherrimam, vt scribit Seiahinseiah, & Seiahrestanus, nomine Raeas. Hæc Hadium Regis pincernam deperibat, ac ille vicissim ipsam. Amoris igitur illa impatiens Hadio dixit: Cùm Regem aliquando ebrium, ac lætum videris, pete me in vxorem. Ille itaque occasione nactâ sibi non defuit, sed cùm Rex esset quandoque lætissimus, ipsique dixisset: Quæcunque dona, & munera à me petieris pro lautissimis vinis, quæ mihi comparas, habebis, respondit illi: Vnum instar omnium rogo, vt mihi Raeas sororem tuam concedas in vxorem. Rex itaque vino lætus nullis interpositis moris Notario adscito matrimonij contractum scribi iubet, & eâdem nocte consummari voluit. At sequente die excusâ ebrietate, & dolum subesse conijectans Hadium ca-

pite plecti mandat. Et cùm sororem reprehendisset, regi his versibus respondit illa;

Me nescientem matrimonio tradidisti,
Et mulieres, vt me ornarent, induxisti,
Hoc non mihi, sed mero est tribuendum,
Ebrietati, tuaque stultitia.

Ex eo matrimonio elegantissimum habuit Racas filium non minus sibi, quàm regi gratum, quem Hamrum vocarunt, & regio cultu educari curarunt, tanquàm regni heredem, si regia deesset proles. Multa de Hamro isto fabulantur Arabes, deque illius raptu à Geniis, quæ prolixitatem vitantes omittimus. Hamrus Cosairi, de quo supra dictum est, insidiis Rebam Reginam vitâ & regno spoliauit Giadimæ Aui vindictam sumens. Hamro extincto eius succedit filius nomine Amrileais cognomine Albadi, id est principium. Eo defuncto substituitur Hamrus illius filius, & huic Aus filius Calam Amalaeita, cui successit Amalacita alius anonymus. Post hunc regno restiturus est Amrilcais secundus ex Hamri prosapia, cognomine Comburens, quòd primus Arabum supplicium ignis induxit. Quo extincto regnum suscepit Alnaamanus eius filius, & est ille, qui duo illa palatia in tota Arabia celeberrima, & admiranda construi curauit, quorum vnum appellauit *Hauizanec*, alterum verò *Sadirum*. Huius ædificij causa fuit. Iazdargedo Saporis Regis Persarum filio nulli diu viuebant liberi, sed quotquot nascebantur, moriebantur statim. Consilio igitur Medicorum ad Alnaamanum mittit Bahram Giur suum filium, vt illum educaret, vbi cœlum totius Arabiæ saluberrimum. Alnaamanus igitur, vt morem regi Persarum gereret, in loco omnium saluberrimo, & cunctarum affluentissimo deliciarum ea condidit Palatia. In illorum ædificiorum structura vsus est Alnaamanus operâ Sanmari Architecti peritissimi, qui cùm omnes videret eius admirari & laudare opus, dixit: Si dignam opere mercedem mihi promisisset Alnaamanus, profectò tale excitassem ædificium, quod moueretur ad motum Solis. Quo indignatus Alnaamanus eum præcipitem agi iussit, quòd causâ non postulatæ mercedis, tam admirabile ædificium non condidisset. Alij ferunt, eum dixisse: Palatia illa eâ arte esse constructa, vt vno lapide, quem ipse solus sciebat, amoto, totum corrueret ædificium. Cui Alnaamanus, ne igitur aliis indices tantum arcanum meritas plectito pœnas; quo dicto, illum præcipitem egit. Quodam autem die ingressus Alnaamanus hortos, qui circa ea palatia latè extendebantur, & florum contemplatus colorum, specierum, ac pulchritudinis varietatem ad suos dixit: Hæc mira pulchritudo tenditne irreparabiliter ad corruptionem, & finem? Marcescetne hæc elegantissima species? Cui, maximè, aiunt, & præterita sunt nobis futurorum certissima exempla. Quodnam igitur, subdit ille, bonum ab eo regno expectandum erit, cuius finis est corruptio? Statimque, hoc dicto, ad loca deserta se contulit, regno abdicato, & vitam eremiticam vsque ad mortem ibi egit. Alnaamano sufficitur filius eius Almender, qui vitam produxit vsque ad tempora Pheruzi filij Iazdargedi regis Persarum. Eo extincto regnum suscepit eius filius Alasuad, qui reges Gassan debellauit,

eorum expugnato regno, & suæ ditioni addito. Hic sibi successorem reliquit fratrem Almenderum, cui successit Halcama ex eadem stirpe, sed non linea. Post hunc regnum suscepit Amrilcais filius Alnaamani, qui ad eremiticam vitam se contulerat. Illo extincto successit eius filius Almender, & huic eius filius Hamrus, tùm eius frater Kabus, & illi alter frater Almender. Eo defuncto sufficitur Alnaamanus eius filius eognomento Abukarbus, qui Christo nomen dedit cum matre Salma, regnauitque viginti duobus annis, ceciditque in bello, quod causâ Religionis cum Cosdroa Bazuizo rege Persarum susceperat. Alnaamani mors nequaquàm bellis finem imposuit inter Arabes Christianæ Religionis, ac Gentiles, quorum partibus fauebat Cosdroas, sed incrementum potiùs dedit, donec tandem Cosdroas præualuit, & hominem suæ factionis, & persuasionis præfecit Prouinciæ nomine Aias. Sexto mense regni Aias suum Alcoranum Pseudopropheta Mahometus, vt diuinam legem sibi à Deo traditam euulgandam hominibus prædicare cœpit.

DE REGIBVS GASSAN.

CAPVT TERTIVM.

SVAM Gassanitæ originem ducunt ex Arabia Felice, ex progenie Cahlani secundi geniti Sabæ, vt scriptis suis prodiderunt supra citati Arabes Scriptores. Isti Arami fluminis, de quo supra dictum est, fugientes illuuionem ad Syriam Arabiæ conterminam appulerunt, & diuertentes ad fontem quendam nomine Gassan, ex eo Gassanitæ posteà cognominati sunt. Eam prouinciam necessitate impulsi breui debellarunt, & expulsis incolis, eorum occuparunt sedes. Primus, qui hos inter regis insignia vsurpauit, fuit Giafena quadringentis, siue vt quidam malunt sexcentis sexdecim annis ante Mahometismum. Eo extincto eius constituitur filius Hamrus, qui, vt scribit Ismaël Sciahinsciah, multa condidit in Syria Monasteria, inter quæ celeberrima habentur Monasterium Giabi, Monasterium Iob, & Monasterium Hend. Huic successit filius Thaalabæ, tum huius filius Hareth, tum Giabela Harethi filius, qui pontes quamplures construi curauit. Ipsi succedit filius Hareth, habitauitque vrbem Balka, in qua mirabiles construxit aquæductus. Sequitur post hunc Almender maior filius Harethi, filij Giabelæ, filij Harethi, filij Thaalabæ, filij Hamri, filij Giafenæ. Almenderi regnum suscepit eius frater Alnaamanus, cui successit huius etiam frater Giabela, & huic alter frater Alaiham, qui construxit Monasterium Sacham, & Monasterium Prophetiæ. Post hunc rex constituitur Hamrus filius Harethi eius frater, quem subsequutus est Giafena minor Almenderi maioris filius. Hic Hiram prouinciam igne incendit, ac ideò posteri eius Incendiarij sunt dicti. Ipsi successit eius frater Alnaamanus minor, filius Almenderi maioris, qui successorem habuit Alnaamanum filium Hamri, & is filium Giabelam. Post hunc regnum suscepit Alnaamanus filius Alhaimi, tum eius frater Hareth, tum huius filius

Alnaamanus, tum eius filius Almender, tum eius frater Hamrus, tum horum frater Hayerus, tum huius filius Hateth, quem sequutus est Giabela eius filius, & hunc eius filius nomine quoque Hateth, cui substitutus est eius filius Alnaamanus. Post istum autem regni gubernacula suscepit Alaiham filius Giabelæ, & post hunc eius frater Almender, tum alter frater nomine Satahilus, cui successit frater alius Hamerus. Eo autem extincto eius substitutus est nepos Giabela, tum Giabelæ filius Alhaim. Is fuit vltimus Gassanitarum rex, qui Mahometanam perfidiam sub Hamto Benachattabo secundo à Mahomero Chalifa, amplexus est.

DE REGIBVS ALHAGIAZI, siue Giarham.

CAPVT QVARTVM.

ALHAGIAZI Arabiæ prouinciæ reges Giarham cognominantur ex primi sui regis nomine. Is autem erat ex filiis Cahtan Iatabi fratris, qui toti prouinciæ nomen dedit, vt supra notauimus. Giarhamo successit eius filius Habd-talil, & huic Habd-almadan filius Giansciam, cui eius substitutus est filius Nafela, & huic eius filius Habd-almasih, id est, *seruus Christi*, tum Masnad, Hamtus, Hareth, Hamrus, Basar, Masnad, qui postremus in Gente Giarham regnum tenuit. Huius Gentis multorum regum nomina & memoriam antiquitas deleuit. Ex his Ismaëlem duxisse vxorem, ferunt Arabum Historiographi. Multa adhuc de Arabibus essent nobis dicenda hîc, sed instituti nostri præsens ratio id non patitur, nec reliqua nunc temporis permittit iniuria.

FINIS.

PARISIIS,
IN TYPOGRAPHIA REGIA,
CVRANTE SEBASTIANO CRAMOISY,
Regis ac Reginæ Regentis Architypographo.
M. DC. LI.

